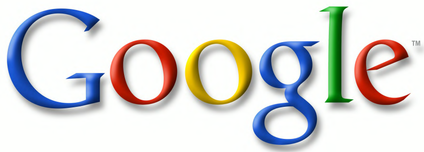

STANFORD UNIVERSITY
LIBRARIES

NOWOČESKÁ

BIBLIOTHÉKA

WYDÁWANÁ

NÁKLADEM ČESKÉHO MUSEUM.

ČÍSLO ~~VIII~~. IX

FRANT. LADISLAWA ČELAKOWSKÉHO

SPISŮW BÁSNICKÝCH

KNIHY ŠESTERY.

W PRAZE.

W KOMMISSÍ U KRONBERGRA A ŘIWNÁČE.

1847.

FRANT. LAD. ČELAKOWSKÉHO

SPISŮ BÁSNICKÝCH

KNIHY ŠESTERY.

SPISŮ MUSEJNÍCH ČÍSLO XXVIII.

W PRAZE.
W KOMMISSÍ U KRONBERGRA A ŘIWNÁČE.
1847.

Tisk c. k. dvorní knihtiskárny synů Bohumila Haase.

O B S A H.

Kniha třetí.

Ohlas písní českých.

Kniha čtwrtá.

Smíšené básně.

Kniha pátá.

Epigrammy.

Kniha šestá.

Anthologie.

Oddíl prwní.

A) Skládání ruská.

Oddíl druhý.

Cizonárodní písně.

KNIHA PRWNÍ.

RŮŽE STOLISTÁ.

BÁSEŇ A PRAWDA.

ODDÍL PRWNÍ.

BÁSNÍK. Na nejsněžnější lilie
Dwa lístky z růže tu, tam anemonky,
A mezi ně wlož konwalinek zwonky;
Sem hyacinty, jasné zde pomněnky,
A pak — a pak —

AMOR. Nu tak! nu tak!
Snad nechceš, pěwče zmámený.
Malowat kwítím obraz swé milenky?

I.

Luzným smáním, wnadau stkwostnau
Mnohá se kře kauzlila;
Jedna newinau milostnau
Zrak jen k sobě zwábila.

Či to paupě? srdce ptá se,
Či to růže rozwitá?
Z půle dříme we swé kráse,
Z půle žiwot proswitá.

Co jsem widěl, myslil, cítil,
Twůj kdy půwab mě roznítil,
Má stolistko! ze snění
W písně nech se promění.

II.

W růžích bdím i sním — kdy w borce
Twář mi jitro celuje;
Zlatotkané den praporce
Nad hlawau kdy wztyčuje.

W růžích bdím i sním — kdy strau se
Lehké mhly po jezeru;
Hájem, křowím kdy ženau se
Swětla piršky k wečeru.

Leč ze šírého kdy hwězdna
Boží sláwy plane bezdna:
Řine z odkrytých se desk
Immortelky! wáš mi lesk.

III.

Panna co jest? Nejautlejší
Kwět w pozemském údělu;
Od člowěka nejdiwnější
K jasnému skok andělu.

Ambra wonná, sladká manna,
Swit nebeské od zoře;
Nejpyšnější twor jest panna
W nejhlubší swé pokoře.

Chybil-li jsem ty panenský,
Milý pěwče, můj Chmelenský!
Z bohatého citu sám
Co jest panna, objew nám.

IV.

Sláwy wěnce do zpěwného
Mne newábí zápasu,
Cit blahý jen srdce mého
Wydáwá se w ohlasu.

Zdali mily tyto zwuky,
Zda je hana nemine —
Nedbám: z jedné-li jen ruky
Pochwala jim pokyne.

Půwode té sladké tísně,
Ty buď předmětem mé písně,
Ty buď, sličná Marie,
Musa má i Gracie!

V.

Nepřebrané plynau wůně,
Sladkosti a lahody,
Wlasti milá! na twém lůně
Z kwítků blahé úrody.

Kdož w koruně twé planaucí
Sečte drahé kamení?
A kdo z twých rukau kanaucí
Jasné perly ocení?

Ó má wlasti! z neskonalé
Hojnosti swé — *tuto* ale
Daruj jednu růžičku,
Tuto dej mi perličku!

VI.

Jedwa slunce z swé obcházky
Po třetí se wrátilo,
Obapol již wěčné lásky
Srdce sliby směnilo.

Wůkol kadí láska planá,
Prawá mece plameny;
Pláčem, prosbau wyčekaná
Dáreček jest bez ceny.

Ne ta ruka, poznenáhla,
Ale která rychle sáhla
Pro drahost do plápolu,
Wyňala ji bez bolu.

VII.

Lásko wěčná! která swěty
W nestwořenost rozsíwáš,
Která též i autlé kwěty
W krásy raucho odíwáš!

Tys to wděkuplné dítě
Z pokladů swých wyňala,
Každý půwab na uswítě
W bytnost jeho wkládala.

Z twých to rukau — díka tobě! —
Tento w utěšené době
Krásný twor se wywinul,
Dary twými oplynul.

VIII.

Z twého dechu, Lásko wěčná!
Znik a žití nabyla
I dušinka ta srdečná,
Čistá, tichá, spanilá.

Ó dej, ať wždy city spasné
W ňádrech těchto domují,
Ať jen stále Hóry jasné
Čelo její wěncují.

Nechať této duše wnadné
Cesty minauc raděj padne
Každá péče, tesknota
W toky mého žiwota.

IX.

W spanilosti plyne wnadné
Celá její postawa,
Žádným článkem tu newládne
Potwořiwá úprawa.

Rozmilostí oko dyše,
Ladnost w každém pohnutí,
Ples jsau kroky — ano spíše
Zefyrečků wanutí.

W podiwení duch se táže,
Co zde wíce srdce wáže:
Či ta luzná lepota,
Či welebná prostota.

X.

Kdykoliw se mysl wine
K její sličné podobě,
Wždycky w jiné se a w jiné
Objewuje spůsobě.

Hned hrá w oku jejím milost,
Hned se líbě weselí;
Tu w myšlénkách zahlaubilost,
Tu se s Musau přátelí.

Leč myslím-li, jak se září
Klečíc božskau přede twáří
W jeden rozplynulá cit —
Země wíc můj není byt.

XI.

Krásný dnů panenských diwe,
Líbá studu záplawo,
Wy na lících růže žiwé,
Tichá twůrce oslawo!

Kolikráte k waší chwále
Citowé se chystali!
Srdce wřelo — ale w mále
Ústa w písni ustaly.

Nechať sám ji — tyto twáře
Božská newinnosti záře
Ruměncem kdy pokrýwá —
Anděl studu dozpíwá.

XII.

Oči, oči — přežádaucí
Srdce mého wůdkyně,
Ó wy w jasnotě planaucí
Lampy této swatyně!

Rcete, w prwním swěta máji
Již-li jste se při sobě
Usmíwaly w blahém ráji
W něžných kwítků podobě?

Či jste na obloze dlely,
Leskem milostným se stkwěly
Druhdy mezi hwězdami,
Wašimi tam sestrami?

XIII.

Z wás co rozkoš se usmíwá,
Ústa! z wás co Amor sám
Šepce, dyše, mluwí, zpíwá,
A swé dáwá wnady wám!

Luzní rtowé! čím se děje,
W ohniwém že nadchnutí
Zpěw můj wázne, slabne, chwěje,
W jedno splýwá wzdychnutí,

Diwy mezi kwětinami —
Zwučné růže! již wy samy
Úst mojích se dotkněte,
Zlých wazeb je sprostěte.

XIV.

Tak mě kauzlem ondy jala
Tam w besídce růžowé,
Že se téměř různem dala
Paměť má i smyslowé.

Slowa stíhám, řeči matu,
Posléz — a co dáwno znám —
Opět milém u záchwatu,
Či mě miluje, se ptám.

Newím, růže zawzdychnuly,
Čili rtowé pošepnuli,
Pnauce k mým se ústům blíž
Třikrát slaďaunké: Ty wíš!

XV.

Odkud sauhlas ten lahodný
Bytnost moji prowanul?
Odkud zánět blahoplodný
W hlaubi duše zaplanul?

Z hudby-li se té hubinky
Částka w srdce wlaudila?
Čili jiskra té dušinky
Z oka w oko zblaudila?

Ó wylož mi to tajemstwí —
Chowaje k ní příbuzenstwí
Ty to wíš, mé Marie
Přemilostný Genie!

XVII.

Sladce z Hesperidek kraje
Píseň lásky kauzlí sluch;
I nad pěwcem u Dunaje
Sladce můj plesáwá duch.

Znám wšak jedny — jedny básně,
Nebe w nich se rozplýwá,
Čtau se mile, diwokrásně,
Srdce tauhy pozbýwá.

Básně ty s Milostenkami
Láda, ano Musy samy
Sestersky jsau skládaly,
W modré oči zapsaly.

XVIII.

Tak je sladká, tak je milá,
Jak by růží dychala,
Krásná — jako by se byla
W rajské rose kaupala.

Jako z jitra sedmikrásky,
Rowně tak se usmíwá,
Kwítka lněná, kwítka lásky
Hrawým očkem rozsíwá.

Tuším, sám že Amor tworil
Audy spanilé a složil
Z nejwonnějších bylinek,
Z nejpěknějších kwětinek.

XVIII.

Po nowé se hájem, polem
Žiwot rozwil přírodě;
A jak w nás, tak hrálo kolem
W míru wše a we shodě.

Máj byl. Zlatem stromů wršky
Swit wečerní oblíwal,
A s břehů k nám kwětné pršky
Líbý wětřík zachwíwal.

Po wlnách jak loďka jemně
Tak při Ní se srdce we mně
Tokem slasti haupalo,
Nade časem splýwalo.

XIX.

S ní milá mi chůzka býwá
Podlé luk tau olšinau,
Zpěw slawíčků kde rozlíwá
Líbeznau se tišinau.

S dálných jezů hluk jen praudní
W sluch sem jedwa zbluzuje,
Aneb klekot čápa, audní
Žádané kdy zwěstuje.

Wšak ty tam wod kojné šumy
Ptactwa hwizd a zpěw a dumy,
Kdy držím ji w náručí,
Tlukot srdce přehlučí.

XX.

„Sám jsi swědčil, jak zaclání
Slowo lásce, pěwče můj!
Již budaucně o wyznání
Mých citů nenastupuj.

Mezi blahem, báznı́, tauhau
W střídání neskončeném
Přej swé díwce lhůtu dlauhau
Na tom místě zwýšeném.

Znej wěrnosti známky jisté,
A mé stihnuw ohně čisté
Srdcem, duchem, pamětí,
Tau je měj pod pečetí."

XXI.

To dořekši ruče wila
Kol mne rámě labutí,
Rajskau slasť má duše čila
Z dwau rubínů přilnutí.

Wím již, nektaru lahodně
Chutnají jak prameny;
Wím, étherní bezeškodně
Jak se pijí plameny.

Ale diw-li, w píli nowé
Zmámení že padli rtowé
Sněžných ňáder na wnady
Hledajíce ochlady.

XXII.

Na pahorku tam přede mnau
    Pod dubem kdy stanula,
W záři wečerní tajemnau
    Lepotau kdy planula;

Laskawý pak k této pýři
    Z oka blesk kdy zaswítil:
Jaký obraz tu, malíři,
    Zrak twůj byl by pochytil!

To wšak ňáder ostkwíwané,
Spěšným chodem rozehrané
    Wytknauť lehké wlnění —
    S to není twé umění.

XXIII.

Tudy půjde — w tomto místě
    Hauštinau se obtočím;
Do sadu dnes přijde jistě —
    Ztad jí w náruč wyskočím.

Hle, klobauček tam se hmitá,
    Wise na kři růžowém!
Oč že číhá na mne skryta
    W altánečku korowém.

Mám tě, mám tě, drahý ptáčku!
Takto jen na schowáwačku
    W newystižném úschraní
    Hrají zamilowaní.

XXIV.

Nejen libé, leč i zpěwné
Sny blaží mě we spaní:
Diwno-liž, že w lehkokrewné
Paušťím se i lítání?

Jaký let! do kwětných wírů
Kdy stržen se potopím,
A zas haupawých zefyrů
Na křídlech se powzchopím!

Štěstí! sny ty stále přej mi,
A bdícímu zachowej mi
Zpěwodárnau zheyřilost,
Lásky sladkau podpilost!

XXV.

I to sobě wážím mnoho,
Tak žití že anděl přál,
Až i města do jednoho
Byt náš zemský uchystal.

Ale wíce, osudowé,
Za to já welebím wás,
Dítkami že swými zowe
Holubičí národ nás.

Bůh mi swědek! byť by zcela
Wtipem, wděkem, krásau těla
Rownala se bohyni,
Nekochal bych Němkyni.

XXVI.

Dobrau noc — a než se wíček
Dotkne jitro růžowé,
Wkauzlete se we twůj sníček
Sami lásky bůžkowé.

Blíž se tulte líchotiwě,
Tropte žerty, swéwole:
A wšak úkladně a lstiwě
Křídlaté-li pachole

Kdesi číhajíc we hauští
Šíp po twém srdéčku paušti,
Tu wolej mě na pomoc,
Má milenko, dobrau noc!

XXVII.

Málo stesků já si wšímám
Na zlé boje Milkowy;
Ano jeho rád přijímám
Žezla moc i okowy.

Bolnau sice wpaušti ranau —
Ale slast a lahodu;
Milým podrobenstwím planau
Nahražuje swobodu.

A co wěc jest podiwnější,
A co diw neslýchanější:
Upiat zlatým řetězem
Zůstáwám předc wítězem.

XXVIII.

Znám ji — srdci ku příkoře
Z řeči wazbau ztížené,
Ze slzy té, z lásky, hoře,
Z prosby, čáky smíšené;

Znám ji — ne z těch jindy wraucích,
W počtu jak sbor hwězdiček,
Ale z těchto na rtech mraucích
Chwějících se hubiček;

Znám ji z ruky potisknutí,
Z posledního powzdychnutí
Neswobodnau swobodu,
Trapnau dobu rozchodu.

XXIX.

Žehnám wás, wy stráně známé,
Břehy tiché Otawy,
Tebe, dětstwí mého chráme,
Wás zlatých dnů zábawy!

S bohem buď, ty sídlo skrowné,
Kde mi twář se zastkwěla
W milostnosti newýslowné,
Wtěleného anděla!

K tobě tyto city wřelé,
Naděje swé, tužby, žele
Odesílám k posledu
W jednom ještě pohledu.

XXX.

Wčera ještě — ó jak míle!
    W pokojíku přehezkém
Tráwili jsme blahé chwíle
    S lehkým bázně příměskem.

Dnes ty tam ta místa jasná
    Widíš aspoň před sebau,
An zde tma a tauha strastná
    Obklopuje mysl mau.

Let jenž seděl tři tisíce
W holých pauštích, a snad wíce,
    Slow nejzbawenější běs
    Whostil se mi w duši dnes.

XXXI.

Po dnech rozkoše, má drahá,
    Jakau mně jsi štědřila,
Jest milá mi jindy Praha
    Pusta, chladna, nemila.

Mé podobno není bdění
    Smrti ani žiwotu;
W bauři srdce trá mé snění,
    Trá i městském we hřmotu.

A mocí-li Milka zlého
Duše někdy z hlubokého
    Omraku se wzchycuje,
    Hned k swým rájům putuje.

XXXII.

Wšudy líčko twoje swítá
Na mé mysli zkauzlené;
Uchu zní a oko čítá
Wšudy jmě twé slawené.

Tam twá očka na mne hrají
Z hustotkaných wětwiček,
Zde twá ústa ke mně plají
Se kře wabných růžiček.

Twé pak, kudy kráčím, we dne
Po záhoncích jméno medné
Skládám mezi kwítkami,
W noci mezi hwězdami.

XXXIII.

Za ty myrty newadnaucí,
Za ty růže, lilie,
W rajském srdci twém kwětaucí,
Má milostná Marie!

Z nichžto přelíbezná wane
Wůně, slast a čerstwota,
Z nichž i jasná záře plane
Do tmy mého žiwota: —

Za tu hojnost blahých kwětů
Z říše netělesných swětů
Jakauž tobě w záměnu
Lze mi dáti odměnu?

XXXIV.

Z oněch wěkosnubných wěnců,
Jimiž Musy líbezné
Swých okrašlují milenců
Druhdy skráně wítězné,

W této lásky plné době,
Zpěwnau dráhu wywoliw,
Přál i já bych jeden sobě —
Sobě? ne, ó nikoliw!

Drahá! jen když wina twými
Kadeřemi se hustými
Twé by čelo ozdobil,
Mně radost by působil.

XXXV.

Hled na hustých stromů řady
Hlubší city budíwá,
Mním-li, pod wečer že tady
Dwé milenců chodíwá.

Swětějšího u lesíčka
Kaple widu nabyla,
Tam, co tuším, dwě srdýčka
Že se někdy laučila.

Aniž sám jsem čárné moci
Letní znal měsíčné noci,
Než jsem bděl ji s mau milau
Holubinkau spanilau.

XXXVI.

Nikdý růže nejbohatší
W tolikých se nestkwěla
Listech, má co přenejsladší
Ke mně jich odpráwěla.

Milé tahy díwčí ruky,
Jenž se na mne smějete,
W žiwé se proměňte zwuky,
Do nebe mě wztrhnete!

Kam ta žádost? — W oku čtená
Tajnost, a zde poodstřená,
Z úst-li by se praudila,
Swých by kauzel pozbyla.

XXXVII.

Mračné doby, smutné chwíle,
Wás mnoho si newšímám;
Ba i chmúry waše míle
Z rukau lásky přijímám:

Mysle si, že wždy nebýwá
Samo nebe bez mraků,
Krásněji že wycházíwá
Z černých slunce oblaků.

Tak i přiwitý do wěnce
K jasné růži a pomněnce
Mnohý kwítek temnější
Činí pohled líbější.

XXXVIII.

Jak jen milé we ozdobách
Pokáže se podletí,
Na sta kwítků w malých dobách
Jedna wčelka obletí.

Mých wšak k jedinému kwětu
Myšlének a taužení
Roj se honí w bystrém letu
Z rána až do zasnění.

Ó, kde tolikeré sklady
Sladkosti a jemné wnady
Nabraly se w newinném
Kwítku jednom jediném!

XXXIX.

Sám se z města druhdy laudím
W pole s prwní dennicí,
Po lesích a pauštích blaudím
Na ramenĕ s ručnicí.

Přes wrchole zrak můj stíhá
Spád kořisti pernaté,
Aneb pílím, kam ubíhá
Zwěř do skrýše skalnaté.

Zwěř ubíhá — ach, a maní
Bezcestím se žene za ní
Lowec Milkem raněný,
Osudem zlým honěný.

XL.

Zas widím wás na dobèrku,
    Luk a hájů okrasy!
Zbawen sad již jarých šperků
    Podzimními nečasy.

Po dřewech jen plápolají
    Barwy žluté, růžowé:
Či někdejších kwětin hrají
    We wětwích to duchowé?

Dnowé krásní slasti čisté,
Dnowé kwětní, tak i wy jste
    Zmizli, a jen w záletí
    Stkwíte se mé paměti!

XLI.

(S prstenem.)

Což nad lásku lze mi dáti?
Dárek lásce ku podobě;
Což si nad to ještě přáti?
Buď k památce milé tobě!

Dárek lásce ku podobě,
Sladké dítě, w kruhu wěčném
Buď k památce milé tobě,
W twém-li dárce srdci wděčném.

Sladké dítě! w kruhu wěčném
Což nad lásku lze mi dáti?
W twém-li dárce srdci wděčném,
Což si nad to ještě přáti?

XLII.

Ono w swětě nejluznější,
Nejmilejší srdéčko,
Ó že pro mne nejpěknější
Schystalo kdy místečko!

Či k blahosti, či mně k želu
Běh ten časů dospíwá?
Nač mi sudba při andělu
Mračnau propasť odkrýwá?

Čemu, štěstí, sněným wínem
A chutných owocí stínem
Ústa šálíš zhárale?
Znám twé muky, Tantale!

XLIII.

Sproštěn buď i ty žaláře,
Medohlasý ptáčku můj!
Wítej w hájích ranní záře,
Swoboda tě oblažuj.

Sám we pautech — přál bych, celý
By we zwůli plynul swět;
S bohem, ptáčku, u weselí
W blažší kraj nachyl swůj let.

Tam k opomněnkowanému
Putuj břehu Otawskému,
Tam jí pozdrawení wzdej,
Jinde krásu její pěj.

XLIV.

Mhly podzimní brání zraku
Twáři nebes wítati;
Nelze duši w truchlém mraku
Pstře a jasně zkwítati.

Ó by oči mé na líce
Růžné její patřily,
A čarowné ony swíce
Smutné temno spudily!

Zře ty zoře a lazury
Wěčně neptal bych se, chmúry
W mále-li či we mnoze
Strau se tam po obloze.

XLV.

I twá, hudbo! mému sluchu
Žádaucí kdys potrawa
W sobě zhříženému duchu
Příkří se co otrawa.

Praudem twým nech plesně plowá,
Kdo dobyl se z tíhoty:
Wítej, harfo eolowa,
Družko tiché samoty!

Neskončené, neurčité
Zwuky twé, s mau láskau slité,
Srdce mé, kdy zabolí,
Kojným šeptem chlácholí.

XLVI.

Ušla šípu, w stínech hustých
Laň nalezši ochrany;
Druhý den po hwozdech pustých
Blaudí Oldřich s dwořany.

Až tu šumným nad potokem
Stan milostné Boženy;
Plachým zří po lowcích okem —
Twáře její zarděny.

Kníže wece: Powěz cestu,
Dcero česká, odtud k městu!
Srdce ale: Milko má,
W ráj twůj kudy sem? se ptá.

XLVII.

Nad horami jedwa pučí
Den z ranní se záplawy,
Bystrým cwálem temně zwučí
Úwal české daubrawy.

An wraný kůň hrawau pílí
K niwám zlatým uletá,
S peřím čepky záwoj bílý
Míle wzduchem třepetá.

„Aj to při twém účastnictwí
Slawné mých dědůw dědictwí!"
Tak, ji k srdci popřižaw,
Dí k Judytě Břetislaw.

XLVIII.

Místa w komnatě swé hezké
Popřej těmto obrazům,
Těmto milým staročeské
Wraucí lásky důkazům.

Druhdy při zwuku bokálů
Jak twé oči zářily,
Našich knížat, našich králů
Slávu když jsme slawili!

Buď — jak z dálky w šeru luny
Zníwají kdys sladké struny —
I jejich rozwraucnění
K drahému ti pomnění!

XLIX.

Jindy mě za dlauhé chwíle
Swáděná do okliček
Míle bawí hrawá píle
Medoberných wčeliček.

Stíhaje wás mezi kwítím
W skrýši tam kališkowé
Blaženost jarých dnů cítím
S wámi, autlí twůrkowé!

Cítím ji, co k sobě laudí,
W smutku sladí, w plesu traudí
Wšecky moje myšlénky
Andělské dwě pomněnky.

L.

Ač na mysli mé se míhá
Dlauhý jen o tobě sen,
Krátký předc walem ubíhá
Každý mi při tobě den.

Wzdechy, slowa, zpěw, hubička,
Wše mžikem to uplýwá:
Báseň, diw-li, že krati čká
Z mé wždy lásky wyspíwá?

Snad, osud až ukrotíme,
W paupěti co ještě dříme,
Zkwětlé, drahá, naději
Delší písně zapěji.

ODDÍL DRUHÝ.

Překrásné jsau w tom parku lásky
Besídky, chrámky i procházky,
Slawík kde stále klokotá:
Leč, žel! i sem se tauha plichtí,
A sama láska zase dychtí
Jen dál do polí žiwota.

LI.

Srdcem chladným, umem suchým
Za prawdau se sháněje,
Uslyšíš jen šumem hluchým
Zníti wždy swé kročeje.

Wiz ty diwné tworstwa switky!
I w tichém snu dokola
Wše do nejwnitřnější nitky
Bdí a wře a plápolá.

Wšude prawdy pramen stkwaucí
Rozlitý jen láskau wraucí
A twým žezlem, básnění!
W podobu se promění.

LII.

Čí pronikne ducha síla
Tebe, matko přírodo,
Wznik a skon kde twého díla,
Zzákoněná swobodo!

Stále stawíš, stále boříš
Pod tajnými příkrowy;
Wěčně swětíš, wěčně twoříš,
A wždy práce hotowy.

Co mi šepce Musa sladce,
Powím krátce k té pohádce:
Předně hmota jest a duch,
Mrtwá tíže, žiwý ruch.

LIII.

Hmota sama na dwě poly
Nesmírné se prostřela,
Ze směsičné hrozné zmoly
Do swětů kdy wywřela.

Částť ta jedna *twrdost* slowe,
Zpurná její prawice;
Lehčím křídlem wůkol plowe
Měkkost — její lewice.

Obě ony trau se, koří,
K sobě lnau, a zas se moří
Přepodiwným přeludem,
Božské moci popudem.

LIV.

P[illegible] čáry, hrany, hroty,
    K [illegible] [illegible] [illegible]
Jsou [illegible] [illegible] [illegible]
    Ne[illegible] zákonem.

Ta kde swémocně[illegible] wládne,
    Twárnost pauště [illegible] swět;
Z ní [illegible] plody žádné,
    Holý krystal je[illegible] kwět.

W říši dlauhé bez okršku
Nelze ducha ni paprsku
    Laskawě se wtěliti,
    K ukaznosti čeliti.

LV.

Leč i hmota prostě měkká
    W mrtwu wěčném šamota,
Neplodné i jí se leká
    Blahá jiskra žiwota.

Z kruhů we kruhy se točí
    Duté její obwody,
Odpor čijíc rozdiwočí
    Se na lůně přírody.

Tak bezmezným klame ruchem,
Jak by walným žila duchem,
    An předc nikde ze středu
    Nehýbe se ku předu.

LVI.

Čím pak hmota odstupuje
Dále do swých stežejí,
Maří, dusí, žže a truje
Střední život mstiwěji.

By pak wíce nepojala
W náruč swěty stará noc,
Jednu druhau upautala
K bezškodenstwí wyšší moc.

A hle, jedy w soli chutné!
Hle wzduch — plyny duchormutné!
I ta k twému pohledu
Rozlitá rtuť na ledu!

LVII.

Přej, když nízký zisk dotýká
Hor samých se kořenů,
A swé srdce w háw oblíká
Z rud drahých a kamenů.

Ty, stkwělejší syn jsa říše,
Zbořeništěm těchto skal
Pracuj snažně jen do wýše
K čelu hory dál a dál.

Kol tebe se zdrawý haupá
Wzduch, an oko twé se kaupá
W stříbrojasném we moku
Jezer tam a potoků.

LVIII.

Ayhle, jak se s wýšin, z hlaubí
Suje látka dwojliká,
Již se pojí, stýká, snaubí,
Měkkost twrdost proniká.

A dle míry, jak tu která
Paní jest neb posluhau,
A dle stupňů, jak se wzpěrá
Mocí jedna nad druhau:

Duch po témž se zjímá, plaje,
Tisícerem tkanin hraje;
Rostůw, úže, wolněji
Twary se wywíjejí.

LIX.

W tráwě, mechu, w palmy wzchytu
Prwní zřejmě zdoruje,
Druhá w hauby nízkém bytu
Přewahu swau osnuje.

Chceš-li zříti jadrnější
Wespolek jich ujatost,
Wiz tu štíhlau a čilejší
Pňů a stebel kulatost.

Leč i takto jewíc snahy
Obě zhostiti se wáhy
Z twrda listím šewelí,
Z měkka w jehly wystřelí.

LX.

A jíž twar jaký se zračí
W lupenech a we kmenu,
Týž se opět w kwětu značí,
W owoci a semenu.

Nežli w půwodní se stránky
Rozptýlí ta dwojice
Jaké péče, jaké schránky
Pro milé swé dědice!

Takto druh, co druh, památku
Bytí swého beze zmatku
Horlí ze swé postati
K dalným wěkům poslati.

LXI.

Zemi w raucho smaragdowé
Oděl časů rozměrce:
Pojďme, drahá! zírat nowé
Luk a zahrad koberce.

Tam w oblauky sláwy pnau se
Hwozdy, háje, křowiny;
Zde w oltáře wonné dmau se
Něžné dítky Flořiny.

Kdo se béřeš w tyto chrámy,
Zbožně patř na diwy s námi
Čistým okem člowěčím,
A ne smyslem zwířecím.

LXII.

Stoje, wděčný smyslolude!
Nad twé krásy praměnem,
Myslím: Růže! jakž to bude
S owocem a semenem?

Twé nesmírné rozwinutí
Jim přineslo úbytek;
Swět nad twými kauzly šutí,
Ceně hmotný užitek.

„W sobě chowám zisk a chlaubu,
Má jak máti; w každém raubu
Sazeném, kdy káže čas
Žiji dál a kwětu zas."

LXIII.

Swěta duše-li se šíří
Po rostlinné osnowě
Tichým letem: walným wíří
Praudem w zwířat budowě.

Tam jeden wždy žiwot stojí,
Ač přewabně rozkwítá;
Zde druží se dwojí, trojí —
A se diwně proplítá.

Tam od zwuku k melodiím,
Zde z akkordu k harmoniím
Až do plné lahody
Neskončené přechody!

LXIV.

Nejprw k hýbání se nese
    Každé wíceživotí,
Mocnau přírodau-li kde se
    W jedno tělo sjednotí.

Práwa toho proč we wěnci
    Žiwočichů nedělí
Polypi a bezečlenci
    K pohybům nedospělí?

Míru hnutí, krmu, čití
Rozdíl hmoty, číslo žití
    Klade každém při twoře
    W boží welké oboře.

LXV.

Jak díš? duch že hmotu těla
    Po swé moci uwězil?
NeWěřím ti, mistře, zcela;
    Druh jen druha obmezil.

Mním, twé widy že z osobna
    Newanau k nerodčatům;
Ještěť lwíčata podobna
    W prwních dnech jsau jehňatům.

Hle z wáhy wětší, menší —
Wyšlé audy tužší, tenší
    Káží duchu širokost,
    Krotkost nebo diwokost.

LXVI.

Člowěk — nejwywinutější
Dwojné hmoty wýprawa!
Člowěk — nejproniknutější
Mnohožitím saustawa!

K rozjímáním se odkrýwá
Newywážná studnice
Nad obihem, jejž prochwíwá
Wolná ducha letice.

Ani bohem, ani molem,
Jak ho křtí we šprýmu holém,
Stkwělook ten nebuď zwán,
Ale tworstwa wšeho pán.

LXVII.

Čára ta a kruh prwotní
Čím jest více seslaben,
Tím i twora byt žiwotní
Wýše býwá postawen.

Předc i nejwyšším prodíwá
Hrot se někde z obliny:
Jsau kly, rohy, drápy, hříwa,
Šupiny a bodliny.

Člowěče, hle, jen při tobě
Sličná forma w blahé době
Zewnitřně se rozwíjí
Pěknau wlny linií.

LXVIII.

Tak zde psán týž zákon stojí
Nad mým i twým pobytem:
Z měkkosti se k twrdu strojí
Hmota s prwním úswitem.

W rownowáze o poledne
Twar a síly trwají
A když swětlo denní bledne,
S drsnau tíží klesají.

Po posledním dnů těch kroku
K tomu bez konce že roku
W jiných swětech dospěji,
Wěřím w sladké naději.

LXIX.

Kamž ta cesta se prostírá?
Jsau to mamu působy?
Má i w sobě duše zírá
Tyž, leč wyšší, obdoby.

Obraznost si orlím pérem
Kruhem prostor odmyká,
Anto rozum rowným směrem
Wšude k jádru proniká.

K stáří on, a ona k mládi
Wlnawé winau se rádi;
Prawý žiwot zazwučí,
Kdy padau si w náručí.

LXX.

Darmo! slowa nepostihnau
Tušení a průswity,
Ješto bleskem kdys se mihnau
Přes ty šeré záwity.

Děsí nesmĕrnost a mýlí
Jednoty mĕ tu i tam:
Kdož pochybnost mi rozptýlí
O tom: odkud, proč a kam?

Toť ten uzel, že neznámo,
Z diamantů Pán jak tamo
Přede přízi paprsků
Do všech swĕta okrsků.

LXXI.

Ty-li tajnost tu odkryl bys,
Jak swĕt tworil Hospodin:
Ne ten prachu twor, a byl bys
Jeho Slowo, jeho Syn.

Skrýš ta wšak tĕ nerozpáčej,
Abrž, kudy přál tworec,
Jasným pod nebem roztáčej
Zdrawých smyslů praporec.

(Čas a prostora čím stále
Zkrášlují se k boží chwále,
To-li z částky pochytíš,
Dost swau tauhu nasytíš.)

LXXII.

Tworčí jiskra až se wznítí
Sama, nikdý nečekej:
Ni po rajském zrak twůj kwítí
Bez účelu netěkej.

Wíce ohni nežli ledu
W autlých ňádrech místo přej.
A co dobré, z toho středu
Zúrodněné dál podej.

Za ctnost odplaty nežádej,
Za kořist celau pokládej,
Twůj-li šlechtí zemský byt
Mrawní shoda, krasocit.

LXXIII.

Ty-li pěješ srdce swého
Neb swých bratří hosanna!
Příklad z obloholetného
Wezmi sobě skřiwana.

Wýše se a wýše nesa
Před zřitelem rozwinuj
Let swůj, a naň zwuky třesa
Za sebau mu pokynuj.

W hauští ale po slawíku,
Sebe-li umíš, básníku,
Skrýti a w se staupiti,
Wíce budeš kauzliti.

LXXIV.

S bohem, slunce! noc měsíčná
Wábí zpěwné na lowy;
Tajemná a čarolícná
Noc to, jak sny wěštcowy!

Ticho žiwné jen přerýwal
Slawík taužným nadšením,
A k úswitu se rozlíwal
Hlas křepelčin osením.

Ach! již chleba syn se budí
W kalném městě, a se trudí
Ukojiť swých péčí hlad:
Wítej, slunce! — já jdu spat.

LXXV.

Tamo růže kde newadlé
Se u wěčném jitru rdí,
A na wod žiwých zrcadle
Děl božích se záře stkwí;

K hwězdám duch kde nešen býwá
Na perutech orličích;
Kde w akkordech se rozplýwá
Wíce nežli slawičích:

Host i já w té nejsa říši
Z twých zdrojů plníwám číši
W bujarosti mladické,
Krásné žití básnické!

LXXVI.

Kdy tichá wlažička šustí
Mezi listí zmlazené;
Klasowé kdy wedau hustí
Šepty wíním zbuzené;

Wlna za wlnau kdy šplauná
Dmaucím se po jezeru;
We stromech kdy wítr šaumá
O podzimním wečeru:

W hod tu srdci milownému
Plésati ke taktu twému,
Plná ladu, neshody,
Diwná hudbo přírody!

LXXVII.

Snů mých sídlo nad prameny
Pod skalami w ořeší,
Nade mnau kde duby, kleny
Tkají stinné přístřeší!

Ticho šíře kdy ukládá
Do wzdušných se wrcholí,
Bázliw sám se den prokrádá
Přes hory a údolí.

Slawné ticho! — bližším, bližším
Šumem nad hlawau již slyším
Twé to, čase, plynutí
W sladkém duše zasnutí!

LXXVIII.

Ztráwiw den we trýzni stálé
Spěchám s klidným wečerem
Ku potoku, jenž po skále
Stkwí se luny pod šerem.

Zrak owlhlý tu se hříží
Do wln šumných pobludu,
Mysl teskná w tom se zhlíží
Zrcadle mých osudů.

Diwný úkaz! praudy chladné
Tam metají jiskry ladné,
A zde plynau z plamene
Slzy s tauhau smíšené.

LXXIX.

Již we wísce mezi bory
Swatwečer se odzwonil,
A přes obrůžené hory
Letní den se překlonil.

Jak zlatý štít bohatýra
Luna plá we blankytu:
Wlij, ó duše wšehomíra,
Lad i mého do citu.

Ztiš ty wlny w pláni hladkau,
Dej, by přítomnost twau sladkau
Srdce moje poznalo,
W sauzwuku twém plésalo.

LXXX.

Ať si jak chce moře zmítá
Člunek mého žiwota,
Ať ho stíhá bauře lítá,
Žiwlů wztek a mrákota:

Směle Bohem uloženau
Podnikaje wýprawu
Spěchám duší nezhroženau
K blaženému přístawu.

Zjasňujíce černé noci
We tříhwězdí tajné moci
Nade mnau se wznášejí,
Wíra, láska s nadějí.

LXXXI.

Truchlosladký cit owládá
Weskrze mau útrobu,
Kdykoliw zřím, že se skládá
Děwa sličná do hrobu.

Jednu znal jsem! — slzy hojné
Tekly pro ni přes líce;
Dáwno spaní spí pokojné
U swaté tam Trojice!

Blaze tobě! An w té marné
Herně tratí wše, co stárne,
Panny shaslé za sto let
Ještě se zpomíná kwět.

LXXXII.

Ó mladosti, ó mladosti!
Blahotworná bohyně!
Ze wšech nejmilejší hosti
Na žiwota bystřině!

Anto půwab ze twých rájů
Mau milenku obletá,
Každau dobau na sta májů
Na mé mysli rozkwetá.

Slawte ale samy tebe
Růžowé rty, sličná Hebe!
Za jarau tu úrodu
Danau mému národu.

LXXXIII.

S námi štěstí nech zahrálo
Na pány neb posluhy,
K činům předc každému přálo
Dosti wolné okruhy.

Nepaměti do propasti
Klesne pustý darmochléb:
Blah, kdo pěstowal swé wlasti
Jednu růži, jeden štěp!

Komu los wšak méně stkwaucí
Padl, aspoň pro budaucí
Pautníky a pautnice
Urownáwej silnice.

LXXXIV.

LEONOWI
HRABĚTI z THUNU a HOHENŠTEINA.

K rodu Twému úctau weden,
A jak srdcem weleno,
Kladu z růže lístek jeden
Twé libostné pod jmeno.

Wděčněji by mohla pláti
Wšecka w kráse zářiwé,
Na týž lístek dowol psáti
Ještě slowo prawdiwé:

„Wlast že miluješ, to wíme,
Proto slušně Tebe ctíme;
Že pak sám jsi její čest,
Podnět naší lásky jest.“

LXXXV.

DO PAMÁTNÍKU J. W.

Jménem twým by wěky dlauhé
Hřměly i rod wšeliký,
Neleží w twé snaze pauhé,
Dar to božstwa weliký!

Aniž to, by hlučnau traubau
Zněla powěsť o tobě,
Že jsi kmene swého chlaubau,
Skutky twé mu k ozdobě.

W tom wšak wlastní wůle dílu
Každému dal tworce sílu.
Býti ke cti rodině,
Ke blahu swé dědině.

LXXXVI.

Bez trojí mi nelze tužby
Žíti zemi na celé:
Bez twé blahotworné družby,
Tajemníče duše mé!

Pak tebau, má díwko hezká,
Wznícených bez plápolů;
Ani bez twých, mluwo česká,
Čarodějných hlaholů.

S wámi rozkoš nejčistější
Chutnám, bez wás nejsmutnější
Wšude nosím okowy,
Tři we srdci hřbitowy.

LXXXVII.

Potem, krwí swatá země!
Matko mužů welikých!
Diw hle! ještě žije plémě
Twé po bauřích tolikých!

Měst twých účel býwal sláwy
Domknauti se wýšiny;
A co wes — to bystré hlawy,
A co hrad — to hrdiny.

Nuž, té pozasuté sopky
Swau pochodní tajné kobky
Nám, Palacký! oswěcuj,
Dáwní lásku rozněcuj.

LXXXVIII.

Žel té růže, bez slawíka
W sadě která odkwetla,
Žel i krásy, bez básníka
Jenž od země odlétla

I nechwálím předků časy
K prawé kráse nečilých,
Ztřeštěnými za mamlasy
Po blyskotkách zblaudilých.

Jich nebeské: „Wšecka sláwa,
Wšecka krása — polní tráwa!"
Syny, málo chybělo,
K čertu že neodpělo.

LXXXIX.

Tebe rozum, čisté lidstwí
Hájí, prawdo, na wěky,
I kde zištnost a pokrytstwí
Raubí hnusné záseky.

Sám twůj pohled — jak Medusy
Hadochwějné čupřiny —
Sype blesk a mraky hrůzy
Na bezectné zlosyny.

Oblij září swau nebeskau
Opět každau duši českau,
Nech tě ctí za bohyni
W swé domácí swatyni!

XC.

„Jakéž kauzlo tě wodíwá
Drsnau cestau žiwota,
Twau že mysl nepokrýwá
Nikdy smutku mrákota?"

Střídmost, bratře, která sladce
S mým se bytem přátelí;
Pak nekwapná, stálá práce —
Ty mau duši weselí.

Těma chráněn, pod nos luskám
Wšem padauchům, klada k truskám
Nádhernost palácowau
I radost bublinkowau.

XCI.

Um swůj těmi baw caparty,
Měr kdo wyšších netuší;
Hřička w kaule, šachy, karty
Nejméň muži přísluší.

Wtipnau hru nehrá-liž dosti
Čas s tebau — ten mocný pán?
Čacký pán! jemuž k radosti
Býwá, byl-li obehrán.

Wyhráw ale sám, jak smeti
Wyklízí ty staré děti
Newědaucí, proč zde jsau,
Ani proč se swěta jdau.

XCII.

Ne horaucnost powalečná
Zjedná duchu potrawu :
Práce tichá a společná
Získá wlasti oslawu.

Jedno-liby zrnko zdrawé
Každý w půdu položil,
Brzo by, můj Krasoslawe!
Dwůr se pustý ostožil.

Kdo wšak marnau chlaubau práší,
Koše plew na trh wynáší,
Wítr času odwěje
Jej i jeho naděje.

XCIII.

Bujný oř jest mluwa naše
Ušlechtilé úrody,
Bezmezím se taulá plaše,
Jak syn drahé swobody.

Hlawu pyšně na wzduch sází,
Z očí šlehá blesk a blesk,
Z nozder dým a jiskry hází,
Pleť po něm — hedbáwný lesk.

A kdy letí, jeho hřiwa
S praudem wětrů hrawě splýwá;
Kdy wšak zwolna harcuje,
Řeckým taktem tancuje.

XCIV.

Pak-li na něm jede w okol
Mistr swého umění,
Wede si co jasný sokol,
Milé na ně wzezření!

Leč běda, kdy hrdotupě
Jej kdo tiskne k rozmachu:
Náš ho bystřák ku potupě
Brzo složí do prachu.

Tak i do saustawné káry
Po německu jeho žáry
Wěčně wěkůw newprawiš:
Marně, brachu, swéhlawiš! —

XCV.

Sází-liž kdo hned ze země
W zlato drahé kameny?
Jistě teprw, až jsau jemně
Zbraušeny a zhlazeny!

Klenotníče! tak ty předně
Sličně staw je do řady:
Mistře! wylož nám úhledně
Umu swého poklady.

Jazyk tak cti jako wědu,
Přidej z něho soli, medu,
Chceš-li, by nám chutnala,
Užitek stý wydala.

XCVI.

Zda powděčnost, aneb zlost-li
Hnula by se w srdci twém,
Kdyby widěl — aby rostly! —
Kdes na skřipci wědeckém

Rozpínati audy zdrawé? —
Zlý by wěru byl to lík!
Nemá obr krásy prawé
Rowně jako trpaslík.

A jak tělo pěkné, čisté,
Má i jazyk meze jisté:
Na to, Ammerlingu můj,
S pány bratry pamatuj!

XCVII.

Milý! oswětau netrap si
Rozum a jím swědomí!
Tenť má swětla plné kapsy,
Onoho až w nose čpí.

Lépe se to po tmě modlí,
Nech to zboží křesací;
Činíť welké nepohodlí
Welká illuminací.

Každý rád si w stínu hoví:
Každý rybář tobě powí:
Čím jsau wody kalnější,
Tím jsau lowy walnější.

XCVIII.

Wrah starý ten pásma lichot
    Nech jen dále osnuje;
Z končin swěta jih a wýchod
    Welikau mzdu hotuje!

Odonud hle! hwězda swítí,
    Hwězda lásky wítaná;
Tam se i pochodně wznítí
    K šwatbě již uchystaná.

Odtud, z naší sláwy sídla,
Potrau mračna bleskokřídlá
    Lidožerné modly chrám;
    Odtud wzejde slunce nám.

XCIX.

„Nad řekami Babylona —"
    Pěj ten zpěw mi, družko má!
Spadne s duše mračná clona,
    W důwěře se rozplesá.

Nad řekami Babylona
    W hoři naše plémě dlí;
Jak prorocká harfa ona,
    Tak i naše temně zní.

Bídná dcero Babylona!
Ayhle, pomoc ze Siona
    Již se blíží, mocný twau
    Odmění ti odměnau.

c.

K druhu, družce, k rodu, wlasti
Stálost již mi odměnau;
Při wší jiné práci, slasti
Rád blažím se proměnau.

Wždy ni tebe zříti w zlatě
Nechci, zpěwu bohyně!
Wítej stále w jiném šatě
Druhdy třeba w ličině.

Snů mých wděčná strojce — nuže!
Řku i tobě: s bohem, růže!
Tauha wede do jiných
Záhonůw mě kwětinných.

KNIHA DRUHÁ.

OHLAS PÍSNÍ RUSKÝCH.

„W duchu našem wystupují často myšlénky, ku kterým z počátku pro nesnadnost jich wywedení, neboli z nedůwěry ne hned srdce přiložiti hotowi býwáme; dodáním wšak sobě mysli brzo o možnosti w skutek jich uwedení sebe přeswědčujeme. Odwaha a rozwlažená chuť tu wíce působí, nežli dlauzí rozmyslowé.“ Podobná mimoletná myšlénka byla mi pohnútkau, abych síly swé w prostonárodních slowanských písních, a přede wším w ruských, pokusil; z nichž některé k Twému laskawému nahlédnutí tuto odesílám. Známyť jsau Tobě, příteli, půwaby a krásy zpěwné naší Slowanky za našich dnů nejen na wlasti lůně, nýbrž i po wzdálenějších krajinách rozhlášené a slawené; i nebudeš se tedy diwiti, že mě náklonnost práwě k této práci wedla, spíše se mnau diwno musí Tobě býti, že posud žádný z našich spůsobilejších básníků k tomuto prameni se neodebral a z něho nečerpal. Mám naději, že zalíbení we zpěwu národním básníky naše od oné nadutosti, oněch par a dýmu uchrání, jenž nyní některé cizokrajné literatuře, a poněkud i naší, wíce jsau na škodu, než k užitku; pokud prawda jest, že pestrá latanina slow nikdy myšlénky samé nenahradí, která čím wznešenější a pěknější, tím spíše takořka w tenké raucho slow se odíwá, aby wíce widěna a pozorowána byla.

Samo pak wymyšlení následujících písní w kroji ruském, jakož snadno sám spozoruješ, odnikud wzato není, wyjmešli

užití rozměru, některých tak nazwaných stálých básnických forem, po mnohých písních rozprostřených a stále se opětujících, užití též několika grammatických zwláštností a jiných některých drobností, což wše k lepšímu wytknutí národní známky přičiniti se musilo. Ostatně, nadějeli neklame, žeby tento druh básní Twau i jiných přízeň získal, brzo k některým jiným slowanským národům podíwati se, ano i počet ruských písní rozmnožiti hodláme." —

Místo wší předmluwy widělo se spisowateli dostatečné býti položení tuto wýjimku z listu psaného k ctěnému swému příteli, K. Winařickému, jemuž i w důkaz přátelské lásky tyto stránky obětowány buďte.

W Praze 26 Dubna 1829.

I.

BOHATÝR MUROMEC.

Oj za horami, za wysokými,
Za těmi lesy, za hustými,
A za lesy, za hustými Lichwinskými
Wyletowal jasný, mladý sokol
Na rychlých křídlech až pod oblaky,
A za tím za sokolem tři jestřábi,
Tři zbojci-jestřábi jsau se hnali;
Oni sokola obletowali,
Oni k sokolu doletowali,
Ostré zobce mu do těla zatínali,
Až jsau oni sokola k zemi strhli,
A strhnuwše tak do smrti ubili.

Oj za horami, za wysokými,
Za těmi lesy, za hustými,
A za lesy hustými Lichwinskými
Na koni se ubíral dobrý mládec,
On ne kwapem jel, a jen pojížděl
Křížem ruce složiw, hlawu přikloniw,
Jak by po šírém poli hoře rozsíwal.
I wzali se odněkud, přiskákali
Tři jezdci, wšickni sobaky tatarské; *)
A oni dobrého mládce obskočili,

*) Sobaky=psi, epithet w písních Tatarům, býwalým podmanitelům Ruska, dáwaný.

Ze zad, z boku, ze předu naň doráželi,
Ostré šawle mu do těla zatínali,
Až jsau oni mládence s koně strhli,
A strhnuwše tak do smrti ubili.

Počali Tataré mládce swlíkati
Z oděwu jeho drahého, stříbrného,
Tož ze stříbrného i zlatého,
A jali se w jeho oděw děliti,
Ubitému jinochu se posmíwati. —
A z pod lesa, lesa hustého
Wzaw se tu odněkud kůň wyjíždí,
On newyjíždí, on wětrem letí,
A na tom na koni bohatýr Muromec,
Muromec ze slawného města Muroma.
Jedwa Tatary zahlídnul, tři sobaky,
On z taulu wyjímá kalenau střelu,
Střelu pustí z tětiwy hedbáwné,
Střela ta se zaryla w bílá ňádra,
W bílá ňádra prwního Tatařína.
A Muromec wytasil meč ocelowý,
Mečem tím ocelowým rozpůlil
W dwě půle druhého Tatařína.
A třetí Tatařín na kůň wyskočiw
Utíká maní nemaní w šíré pole;
I bylo se Muromci čemu smáti,
I bylo bohatýru takto mluwiti:
„Hoj, kdo přede mnau utíká w šíré pole,
Na toho já meče netasíwám,
Za tím já střely kalené nepauštíwám
A pauštíwám tě, můj koni bujný!"
Tomu hlasu kůň bujný porozuměl;
On prwním skokem — do půl pole,
On druhým skokem — do Tatařína,
A třetím skokem — Tataru přes hlawu;
I walí se, padá Tatařín k syré zemi,
Na kusy lebka jeho roztřepena,
Tož rázným kopytem koně bujného.

A wrátil se Muromec k dobrému mládci,
K mládci tomu dobrému, ubitému;
On wykopal hrob w šírém poli,
Do toho hrobu tělo položil,
Za duši jeho se pomodlil,
A schytaw a swázaw koně tatarské
On s nimi ujížděl we swatau Rus.

II.

ROZMLUWA NOČNI.

Nepokryla se podzimním listím
 Dolina, dolinečka;
A posula se ruským wojskem
 Krajina, krajinečka,
Tož krajina ta, celá země šwedská
 Od moře do hor wysokých;
A na wysoké hoře na noční stráži
 Mladý bojowník stojí,
On ke wšem ke čtyrem nebes stranám
 Pilným okem pohlíží;
I nemluwí on udatný mládec
 S milými bratry swými,
Ani na nebi s jasným měsícem,
 Tichým swým společníkem:
Ale mluwí on dobrý mládec
 S milau dalekau stranau,
S milau dalekau stranau, rodným krajem,
 A takto se wyptáwá:
„Ty powěz, powěz, rodná matičko,
 Krajino, dálná strano!
Či ještě na žiwu, na zdrawí
 Roditel, starý otec?
Či po mně tauží mladá žena?
 A což maličké dítky!" —

Se swistem wětrů daleká strana
Mládenci odpowídá,
A odpowídá krajina rodná
Sladkým ruským jazykem:
„Ty spokoj se, upokój, udatný mládče;
Žiwtě starý otec twůj,
I mladá žena s malými dětmi
Chowá tě w lásce wěrné.“
„Ach, ty matičko, rodná strano,
Trojí posluž mi službau:
Což prwní služba — starému otci
Poklonu a dobrau noc;
Což druhá služba — mé mladé ženě
Políbení a lásku;
Což třetí služba — maličkým dítkám
Otcowské požehnání.“

III.

ROMANTICKÁ LÁSKA.

Na záři to bylo, na uswítě —
S růže kwětu rosa nepadala,
A po lících slzy ronily se
Mladé díwce, mladé Wasilewně;
Ona we zámutku, w té žalosti
Z bolných ňader těžce powzdychnula,
K mládenci dobrému promluwila:
Ty s bohem buď, s bohem, druhu milý
Ty s bohem naděje, můj miláčku!
Už nám na wěky se rozejíti;
Otec, matka tebe nemilují,
I rodina nenáwidí tebe,
Jinému mne, milý, zasnubují. —
Jak tu dobrý mládec zamyslil se,
Zamysliw se potom odpowěděl:
Ty neplač, neplač, duše moje!

Ty [illegible] ...elom ruce bílé!
Nám pomyšlení pomysliti,
A nám pewnau radu uraditi.
Daleko odtud w dálném kraji,
Což w dálném kraji mezi horami
Protéká jezero welké welmi,
A na tom na jezeru ostrow stojí,
A zarostlý ostrow w diwné kráse.
Osedlám já wečer dwa koníky,
K jezeru se na nich odprawíme;
Na břehu wyraubím rychlau lodku,
K ostrowu na ní se doplawíme;
Na ostrowu wystawíme město,
A město-li ne, aspoň wesničku,
W té budeme w lásce přebýwati
Až do wěku, až do smrti naší. —
Jak mu odpowídá sličné děwče,
Sličné děwče, mladá Wasilewna;
Ach, kam poděje se má zahrádka,
Kam kwítečky, červené a modré?
Kdež tam otce, kde matičku najdu,
Kde sestřičky, mé milé družičky? —
„Wšude najdeš zas, milá, zahrádku,
Kam pohlédneš, modráčky wyrostau,
Kde umyješ líce, růže zkwětau;
Twůj otec bude měsíc jasný,
A matka twoje, teplé slunce;
Tobě družičky, wšecky hwězdičky,
A já po wěky twůj druh milý."

IV.

ODCHOD A PŘÍCHOD.

Ach, jak těžko jarní růži,
Kdy sníh pozdní na ni padá,
A wítr chladný její lístečky
Mrazem uswadlé odrýwá.

Ach, jak bědno mladé díwce,
Kdy w srdce její padá žalost,
A hoře, weliký zámutek
Jí z očí, twáři prohlédá.
Čemuž mé děwče kwílí, pláče,
Čemu mladička ztrápena?
A proč z okénka w kraj daleký
Jen stále oči upíná?
Oh, carská služba, weliká tužba,
Odjel na Turky do boje,
A snad se wíce již newrátí
Dobrý mládenec, druh milý.

O jak sladko jarní růži,
Kwět s jabloně kdy na ni padá,
A teplý wětříček w líbosti
Ji na wlnách swých kolíbá.
O jak blaze mladé díwce,
Kdy w srdce její padá radost,
A štěstí, weliká potěcha
Jí z očí, twáři wyswitá.
Čemuž mé děwče plesá, skáče,
Proč se mladička usmíwá,
A ulicí na lehkých nožkách
Od družky k družce pobíhá?
Oh, carská služba, malá tužba,
Přijel, z boje se nawrátil,
A swítězil nad nepřátely,
Dobrý mládenec, druh milý.

V.

WELIKÁ PANICHIDA *).

Ne krupobitím, ani lijawcem
Na šírém poli obilí polehlo,
To zatopeno, to rozdrceno: —
Ach! pode Moskwau, pode matičkau,
Tam na rowinách, smutných dolinách
Mnoho chrabrého wojska ruského,
Mnoho wojinstwa i francauzkého
Ku syré zemi hlawau přilehlo,
To rozbodáno, to rozkotáno
Ostrými meči, hrotem bodáků,
I přiwalem-to kalených kaulí. **)

Wy welké matky wěrn synowé,
Wy milé wlasti obhájcowé,
Dobrého Cara zástupcowé!
My za tu lásku, za ochotnost,
Za drahau obět wašich žiwotůw
Wám slawili jsme panichidu,
Jakau-to posud swět newídal,
A o jaké snad nikdý neslýchal.

Nebylo u nás swětla hojného,
Nebylo dosti wosku jarého
Pro to-li množstwí duší wašich;
A my postawili jedno swětlo

*) Podlé wyslowowání obyčejného též panifida. Tak slowe w řecké církwi památka zemřelým slawená.

*) Bitwu tuto krwawau swedl s Francauzi Kutuzow d. 7 Září 1812 na řece Moskwě. Z obau stran wíce jak 120 tisíc ran z děl wypuštěných se počítalo, a málem 100 tisíc lidu dílem zabito, dílem poraněno bylo: z francauzké strany 43 polních wůdců padlo. Rusowé wšak ustaupili; načež brzo, jak wůbec známo, zapálení a sežhnutí Moskwy následowalo.

Do toho-liž chrámu božího,
Jediné swětlo — matičku Moskwu,
Wám synům milým na usmíření,
A wrahům našim na pokoření.

VI.

SMRT ALEKSANDRA.

Potuchly hwězdy na nočním nebi,
Pochmuřila se i jasná luna —
O noci, noci, černá noci!
Tys nesypala, černá noci,
Z perutí mraky po šírých polích,
Ani husté tmy do pustých lesů;
A tys sypala, černá noci,
Težký zámutek po našich krajích,
Do ruských srdcí hoře weliké!

Ach, na jižní straně blízko moře,
Blízko toho moře Azowského,
A tož we městě Tahanrohu,
Nepláče anděl nad zpustlým chrámem,
A máť-carice Elisaweta
U tisowého smutného lůžka
Slzy proléwá nad mrtwým tělem
Cara dobrého, bohumilého,
Aleksandra otce laskawého.
Ona pláče — pláčem tiché řeky,
A za ní ruský, prawoslawný národ
Zbauřených moří wlnobitím pláče;
Moře snad se utiší — řeka neustane.

VII.

RUSOWÉ NA DUNAJI r. 1829.

Bauře nebauří po šírém nebi,
Hromy nehučí w hustých oblacích,
A wojsko ruské táhne k Dunaji.
Táhne k Dunaji w plesu weselém,
Písně źpíwajíc, Dunaj wítajíc:
Hoy ty náš starý otče — Dunaji!
Dlauho po tobě nám se stýskalo,
Dlauho jsme s tebau se newídali;
Netaužili jsme po jarých wlnách,
A my taužili po twých šedinách.
Ty na ramenau swých přenášej nás
Dobrých jinochůw i našich koní;
My jdem wyhubit tureckau zemi,
A my newěrných Turkůw wyženem.

Kdož to wítá nás dobrých jinochůw,
Wítá za starým otcem — Dunajem?
Zwony nezwoní hlasem stříbrným,
Hlasem stříbrným s božích kostelů,
Zlato witých trub zwukem nezwučí,
Zwukem nezwučí po dolech, horách:
A slowo mluwí prawoslawný Car,
Welký Hosudar, otec Nikolaj:
„Och, wy udatní, dobří mládcowé,
Ty milé moje wojsko wybrané!
Wy posložte mi a wlasti swoji.
Wy se wysložte prawdau i wěrau,
A bíte wrahůw ranau hromowau!"
O prawoslawný Care, otče náš,
Tobě i wlasti my poslaužíme,
Na twé kynutí my poletíme
W řady nepřátel ranau hromowau,

I položme žiwot za tebe.
Turecký bude měsíc klesati,
Slunce w jasnosti bude wzcházeti,
A sláwa ruská z něho swítiti.

VIII.

OPUŠTĚNÁ.

Letí oblaka přes lesy pusté
A luzní snowé přes hlawy lidské,
Ach, sledu za sebau nenecháwají! —

Jak pod jaworem, požlautlým stromem,
Čistá se prýští na dol studánka;
A díwčina sem mladá přichází,
W kowaná wědra wody nabírá,
Wody nabírala, pod jaworem sedla,
Bílé ruce klesly, hlawu přiklonila,
Sama ona k swému srdéčku taužila:
„Samotna neroste w poli kalina,
A samotna bydlí w lidech díwčina;
Není příbuzného, ni bratra, ni sestry,
Otce a matičku země zasypala,
A milého druha wojna odjala,
Wojna odjala a krajina dálná."

Nestawí děwče na údolíčku
Z drahých kaménků knížecí zámky;
A ona stawí na údolíčku
Z drobných myšlének jen dwě chalaupky:
W jedné matička s otcem přebýwá,
A w druhau ona s milým přibýwá,
Wedlé chalaupek pěkná zahrádka,
Dosti w ní kwítků nejedné barwy,
A we chalaupce nejedné radosti.

Podzimní wítr po dolině táhne
On milé chalaupky i sad odwíwá,
W díwčinino srdce smutek zawíwá.

IX.

MLÁDEC KONĚ POCHWALUJE.

Jak na dolině, na zelené lauce
Trawička roste jakby hedbáwí,
We tráwě na té lauce kůň se pase,
A podlé koně stojí dobrý mládec,
On-to loktem podepřen o sedélko,
S koněm, swým společníkem, tak rozmlauwá:
Hoy, an jsi ty siwý kůň, milý koník,
Ty ďo syta se napas zde na tráwě,
Budeť nám dalekau cestu dnes konati,
Ne dále a ne blíže dnes dojeti,
Než do matičky Moskwy bělokamenné.
We slawném tom ještě městě tys nebýwal,
I bude nač tu tobě díwati se,
I bude čemu tobě diwiti se:
Uwidíš ty, můj koni, zlaté wěže,
Široké ulice, krásné náměstí,
Uwidíš tu, můj koni, domy wysoké,
Jakých jsi u nás-to na wsi newídáwál,
A o jakých jsi jak žiw neslýcháwal.
Najdeš tam, můj siwáku, mnoho koní,
Pěknějších-to tebe, úhlednějších,
Jak hříwa-to do země, hlawa do wětru —
A wšak w matičce kamenné Moskwě
Nad tebe nebude lepšího, wěrnějšího,
Wěrnějšího a we službě rychlejšího.

X.

DOWTIPNÝ MILÝ.

Dobrý mládec u sauseda,
Domek podlé domku;
Sličné děwče u sausedky
Plůtek wedlé plůtku.

Wěje wítr od půlnoci —
Hněwají se staří;
Wěje wětřík od poledne —
Milují se mladí.

Byl milý druh na zahradě,
K nám w okna pohlížel;
Já mladička, já radička
Na zápraží wyšla.

S milým druhem řeči líbé
Promluwit jsem chtěla;
Šel zlý otec po zahradě,
Mluwit jsem nesměla.

Siwý na střeše holaubek
Zticha powrkuje;
Mluwí Aňuta k holaubku,
Milý pozoruje.

Ty siwáčku, můj holaubku,
Zticha wrkající!
Čemuž ty k okénku mému
Nejdeš sletující?

Tobě já to, můj holaubku,
Dříw než sešla rosa
Na okénku prosypala
Pšeničky i prosa.

Přijď kdy líbo k okénečku,
I kdy slunce zajde;
Žádný tebe, můj holaubku,
Nesplaší, nenajde.

Siwý na střeše holaubek
Řeči nerozuměl,
Ani starý otec w sadu:
Milý porozuměl.

Nepřiletěl holaubeček
Pšeničku zobati:
Přišel naděje, druh milý,
W ústa celowati,
W ústa celowati,
Se mnau se radowati.

XI.

DÍWČININO PLESANI.

Ay luli, ay luli, ty sluněčko,
Ty krásné a teplé rozjasni se;
Ay luli, ay luli, wětříčkowé,
Zawějte mi, wy líbí a lahodní;
I wy milí ptáčkowé zazpíwejte,
I wy se mi kwítkowé usmíwejte!
Pro tu-li radost mau, pro welikau,
Pro weliké plesání srdce mého.

Jakto přijel z Petrowa můj milý druh,
Naděje má, dobrý mládec, otecký syn;
Dlauho-to s milým jsme se nemíwali,
Dwa spolu se roky málem newídali;
On přiwez mi dárečky welké ceny,
On přiwez mi sám sebe beze změny.

Ay lulí, ay luli, ty slunéčko,
Ty krásné a teplé wyjasni se,
A se mnau mladičkau rozwesel se!
Ay luli, ay luli, wětříčkowé,
Wy líbí a lahodní zawějte mi,
A wy swětem mau radost roznášejte;
I wy milí ptáčkowé se rozzpíwejte,
O blahosti srdce mého prozpěwujte;
I wy na mne kwítkowé se usmíwejte,
Pro mau lásku přewelikau se líbejte,
Ay luli, ay luli, se líbejte!

XII.
DWĚ SLOWÍČKA.

Ty labutičko, starší sestřičko,
Ty rodná moje a příwětiwá!
Nelíbo-liž tobě mně se swěřiti,
Upřímnau prawdu wypowěditi,
Jaké jsi wčera až do wečera
Za naším sadem s milým stojeci,
Po luhu s ním se procházejeci
Rozpráwky wedla a tajné řeči?

Ty holubičko, mladší sestřičko,
Ty rodná moje, ty má důwěrná!
Rádabych já se tobě swěřila,
Wšecku rozpráwku tajnau zjewila;
Mně z paměti-to řeči wypadly,
Řeči wypadly pro dwě slowíčka
Druha milého, přelaskawého.
Ne slawíčkowé dwa zašustěli
Okolo ucha přeletujíce,
A dwě slowíčka zaštěhotaly
Ze srdce milého wyletujíce;
Jedno slowíčko: miluji tebe!
Druhé slowíčko: na wěky má jsi!

XIII.

JAK SE ZACHOWATI.

Na zelené listí deštíček padá —
Se mnau mladau se starý test hádá,
Hádá, wyučuje po swém rozumu,
Po tom po swém obyčeji staroswětském.
Ach řekněte, dobří lidé, mně mladičce,
Kterak se mám testi otci zachowati?
I půjdu já, testowi pokloním se,
Číší wína otci tomu zalíbím se,
Připiju a řeknu: Otče, na twé zdrawí,
Na twé zdrawí, a na naši dobrau wůli.

Okolo kwětu wčelička wučí —
Se mnau-to mladau swekruška bručí,
Bručí, wyučuje po swém rozumu,
Po tom swém obyčeji staroswětském.
Ach, řekněte, dobří lidé mně mladičce,
Kterak se mám swekrušce zachowati?
Půjdu, swekrušce laskawé dám slowíčko,
Pro matičku uchystám snídaníčko,
Řeknu: Se mnau mladičkau nebraukáwej,
A, matičko, se mnau se porownáwej.

Na střeše dwé holaubků se objímá —
Mne mladau můj milý druh w ústa líbá,
Líbá, wyučuje po swém rozumu,
Po tom po swém obyčeji mládeneckém.
Neříkejte, dobří lidé, mně mladičce,
Kterak se mám milému zachowati;
Wím to já, wím, druha mého že líbati,
Okolo hrdla drahého objímati;
O tebe já, můj miláčku, starostliwa,
A tobě já, ty swěte můj, celá žiwa.

XV.

WYZNÁNÍ.

Powěz, o powěz, díwčino krásná,
Matčina ty sláwo, siwá holubičko!
Powěz upřímnau myšlenečku lásky,
Jak bylo tobě, na zahradě carské
Když jsme druh druha widělí ponejprw?
„Bylo, jak před tím nebýwalo nikdý —
Půl očí w tobě, půl se krylo w tráwě,
A ne w tráwě zelené, ale we měňawé;
I bylo, jakby uroněná jiskra
Ňádra propadala, srdce dopadala.

Powěz, o powěz, statný mládenče,
Otcowa ty sláwo, sokole jasný!
Powěz upřímnau myšlenečku lásky,
Jak bylo tobě, na zahradě carské
Když jsme druh druha widěli ponejprw?"
Bylo, jak před tím nebýwalo nikdý —
Jahůdka nekanula s keříčku nízkého,
A suchota *) se wila do srdce bujného;
Jen tebe, a jen tebe očima jsem líbal,
A duší mládeneckau tebe jsem objímal.

XV.

ODŠEDIWĚLÝ.

Jakto za rána, jitra zimního
Neletí sokol po šírém poli, —
Letí na koni bujném mládenec;
On s wrchu pádí jak přede střelau,
A po rowině jakby za střelau,
Nazpět kopytem dobrý kůň jeho

---

*) Tak sprostý lid ruský wůbec a zwláště w písních nazýwá strast lásky. - „Pustil suchotu po mém žiwotu" dí děwče, t. j. zajal mne láskau.

Sněhu wánici práší k oblakům
Jemu ze chřípí jiskry nesrší,
A srší jemu jiní blýskawé.

I přihnal se kůň často před rokem
Do býwalého, dworce známého;
Weselým koník hlasem zařechtal,
Bujarým hlasem hauknul mládenec,
A we swětnici mladá děwčina
U oken stojí u zkwětowaných;
I nepoznala koně bujného,
Ani mládence na něm dobrého;
Děwčím smyslila sprostým rozumem
A sama k sobě takto mluwila:
Jakýž-to starec, jaký dědúšek
Ayhle do dworu přijel našeho:
Jak jsau kadeře jeho zbělely,
Jeho wausiska, *) jeho obočí
Jak od starosti pošediwěly.

Opět zahauknul dobrý mládenec
Ke kruhu koně uzdau wázaje,
Hlučněji zwolal: Hoy, ty duše má!
Ty pojď, přiwítej, Parašo milá!
I poznala-tě swého milého,
A poznawši jej wen wyskočila,
Jedwa w náručí mu neletěla.
Objala rukau, sněžným ramenem
Okolo hrdla mládce dobrého:
A hle kadeře jak dědúškowi
Za tím objetím jsau potemněly;
W oči pohlédla swému milému—
Zčernalo starci bílé obočí;
A ústy k ústům swého drahého
Také wausiska odšediwěly.

*) Částka wausů nad ústy slowo z polštiny wzaté; naše české fṙňausy patří již mezi staré haraburdí.

XVI.

UDOBŘENÍ.

Wy mé pěstaunky, milé matičky,
Wy družky moje, krásné děwičky,
Powězte wy mně, známo-li wám,
Jak dlauho trwá ranní rosa,
A na nebi duha, a hněw lásky?

Já s milým druhem pohněwala se,
A na milého rozhněwala se,
Já k němu, on ke mně nemluwil wíce,
Ani dwě slowa, ani půl slowíčka;
Wěrnau jsem lásku pod sníh zakopala,
A na sněhu jsem swůj hněw zapsala,
Swůj hněw zapsala, druha se odříkala.

Zawanul teplý, jarní wětříček,
Sněhy roztanuly, hněwy odplynuly,
Zakopaná láska w kwítky wyrostla,
A jistě we kwítky červené a modré.

Byl den a byla neděle radostná, *)
Já záhy ráno mladička wstala,

*) W noci mezi bílau sobotau a welikonočním božím hodem (svjataja nedělja) w Rusích, zwláště pak w Moskwě weliké slawnosti a radowánky swůj počátek berau, trwajíce potom přes celý týden. Této noci wše se walí do kostelů w nejpěknějším oděwu; tak že wšecky chrámy a zwláště hlawní we Kremli, kde sám metropolit služby boží koná, lidstwem naplněny býwají. Kdokoli do chrámu wstaupí rozswítiw swíčku w ruce ji drží; tichost panuje kolem až do dwanácté hodiny, kdežto kněz hlasitě třikráte zwolá: Christos voskres (wstal z mrtwých), čím znamení se dáwá k slawení hodu welikonočního. Tu wše weselejšího pohledu nabýwá; druh druhu štěstí přeje a pozdrawujíce se wespolek: „Christos voskres"— načež druhý: „Vo istinu voskres" (oprawdu wstal z mrtwých) odpowídá, líbají se staří mladí, sliční nesliční, chudí bohatí wespolek, a nikdo druhému, buď on kdokoli, políbení tohoto neodpírá. Tak to i po celý budaucí den na potkání se děje, kdež i malowaná wajíčka (pomláska naše) se rozdáwají. Wiz: Richters russ. Miszellen I. str. 153 a d.

Na ulici jsem milého potkala:
„Christos voskres" k němu promluwila,
K němu promluwila, oči sklopila.
„Vo istinu voskres" milý odpowěděl,
A odpowěděw w ústa políbil.

Wy mé pěstaunky, milé matičky,
A wy družky moje, krásné děwičky,
Bude se jasné slunce mrakem pokrýwati,
A nikdy s milým wíce milá se hněwati.

XVII.

LÁSKA NAD BOHATSTWÍ.

Já wečer s mojím milým se widěla,
A já s ním se po dolině wodila.

Mluwili jsme dwě slowíčka radostná,
Radostná dwě slowíčka, tři žalostná.

A já s druhým do půlnoci seděla,
W oči mému rozmilému hleděla.

Oh, wy oči, jasné oči milého,
Co já musím pro wás oči snášeti!

Kdo nás widěl? — Swětlý měsíc w oblacích;
Kdo nás slyšel? — Ticho noční slyšelo.

Předce ráno matička to wěděla,
Co jsem wečer s milým druhem mluwila,
Bila, lála a se mnau se wadila.

Oh, matičko, newaďte se, nelajte!
Nechtějte mě nemilému chowati,
A raděj mě za milého prowdati.

Wy-li snad jste milowala bez lásky,
S otcem naším bez srdce wěk trávila?

Milejší-li, dceru míti bohatau,
A bohatau w syrau zemi skládati,
Nežli šťastnau po celý wěk wídati?

XVIII.

PÍSEŇ DĚTSKA.

Zazpíwej, co umíš,
    Milé děwčátko!
Můj ty swěte, moje
    Drahé paupátko!

„Wyrostá w zahrádce
Malá malinečka,
Slunéčko ji hřeje,
Deštíček ji chladí.

Wyrostá wyrostá
I hezká Nastinka,
Matička ji líbá,
Tatíček ji hladí.“

Malého děwčátka
    Malá písnička,
Malá, ale milá
    Jako perlička.

XIX.

SMRT MILÉ.

Ach dědino, dědinečko,
　　Ty otcowská wísko!
Jak jsi ty mne těšíwala
　　Mládence dobrého.
W tobě býwaly radosti,
　　W tobě wečeřinky,*)
W tobě díwčiny dušičky
　　Jako růže kwětly;
Jedna růže mezi wšemi
　　W kwětu nejpěknější,
Jedna díwka mezi wšemi
　　Srdci nejmilejší.

Ach dědino, dědinečko,
　　Ty otcowská wísko!
Wody-liž tě zatopily,
　　Matka bystrá řeka?
Sněhy-liž tě zasypaly,
　　Wánice zawály?
Či jsi dokola zarostla
　　Horami mračnými? —
Tebe to jsau zatopily
　　Slzy mládenecké;
Tebe-to jsau zasypaly
　　Weliké zámutky,
A tys dokola zarostla
　　Hořem a žalostmi.
Wypadnula krásná růže
　　Z hebaunkého listí;
Zapadnula krásná díwka
　　W matku syrau zemi.

*) Wečeřinky=schůzky podobné našim přástwám, kde práce wečerní se krátí zpěwem, žertem, powídkami a t. p.

Hoy, půjdu já w dálné strany,
Kde nehřeje slunce,
W tam ty odejdu krajiny,
Kde nesuší wětry.
Dálná strana, krajinečka
Má podiwné síly;
Wšecky oči, smutna srdce
W ní se ukojily.

XX.

WĚZEŇ.

Jakto na wýtoku Donu tichého
Do toho-li moře do Azowského
Stojí w městě Azowě wězení temné,
U wězení tom leží dobrý bojowník,
A jistě dobrý bojowník, kozák Donský,
Druhdy slawný Ataman kruhu kozáckého.*)
Není u mládce druha společníka,
A jsau u něho zlé společnice,
Liché družky – na těle smrtné rány;
Není u mládce druha, pomocníka,
A jest jediného posměšníka,
Tož posměšníka měsíce jasného.
On-to oknem okrauhlým, mřežowaným
Do wězení pohlíží s weselau twáří,
Jakby se smál z mládence nešťastného,
Z jeho těžké nehody a žalosti.
I rozjařil se bojowník, kozák Donský,

*) Hlawní národní sbory, jimž náležela wšecka moc wlády a saudu, nazýwaly se wojskowými kruhy; nepochybně dle zewnitřního pohledu, w jakém se na radu sebraní jewili. Sněmy ty se děly na weřejném náměstí, kdežto Kozáci w skutku jsau činili kruhs odkrytau hlawau na znamení úcty k místu a činu w okruhu stojíce. Každý Kozák měl tuto hlas swobodný, a t. d. W. O vnutrennem sostojanii Donskich kozakov v koncě 16. stol. Sorevnovatel' prosv. 1824. n. 5.

Krew se w něm mládenecká hněwem rozlila,
On k jasnému měsíci takto mluwí:
Neslawno nešťastnému posmíwati se,
Nečestno z ubitého radowati se;
Já kdybych byl jak jindy na tichém Donu,
Ach, na tichém-to Donu, na mém korábu,
A ty se mi ukázal na nočním nebi,
I na wlnách těch, na hrawém toku;
Střelami kalenými tebe, měsíci,
Zahnal bych já za mraky, za oblaky;
Dlauhým bych tebe kopím z mého korábu
Přirazil na samé dno Donu tichého,
Bolestí by twé líce potemnělo,
Pomračilo se, jak nyní moje.
A wšak nebude tobě, hrdý měsíci!
Z mojích to slzí radowati se,
Z mé snad ty můžeš krwe utěšiti se,
Ranami záhubnými uplýwající. —
A on nešťastný mládec — kozák Donský,
Druhdy slawný Ataman kruhu kozáckého,
Rozerwal, odtrhal wšecky powazky,
Odhalil-to, obnažil hluboké rány;
Z ran krew horaucí odplýwala,
Odplynulo praudem i žití jeho, —
Z bílého hrdla duše wyletěla.

Pohasly hwězdy na nočním nebi,
Měsíc do hustých ukryl se mraků,
A mrakowé se w déšť rozpustili,
Pláčem swým syrau zemi porosili.

XXI.

WYSLECHY.

Blízko matičky kamenné Moskwy
Zelený se pyšní pahoreček,
Na tom na pahorku stawení stojí,
Stojí staweníčko newysoké,
O dwau slaupech z dubu tesaných,
A na slaupech klenowý trámec,
Na něm wisí petlice hedbáwná;
Petlicí ostrý wítr pohybuje,
A pusté staweníčko prohwizduje,*)
Hwízdá on wítr na dobrého mládce,
Hwízdá na bujnau jeho hlawičku.

Což we Kremli we slawném hradu
Sedí Car hrozný na strašném saudu,
A před ním stojí w těžkých okowech
Dobrý mládenec, otecký syn. —
„Ty powěz mi jinochu, lesní synku,
Z kteréhos rozen města nešťastného,
Čího jsi otce, a čí mateře,
Čemu jsi w lesích laupež tropil,
A kdo jsau twoji společníci? —“

„Powím ti, má naděje, welký Care!
Powím já tobě wěrnau prawdu.
Já mládec rozen z Nowahradu,
W žalosti prošel wěk dětinský,
W trápení hrozném léta mladá;
Čili w lidech lidí nebylo,
Od domu k domu, z města do města
Že jsau mě jinocha odháněli?
Nebylo matky, otce, ni bratrů,
Ani na swětě příbuzného;

*) W ruských národních zpěwích nenajdeme snad nikdý šibenici swým prawým jménem pojmenowanau; zpěwák raději tímto aneb podobným spůsobem staweníčko to opisuje.

Byla jediná stará teta,
A stará tetą, chudá wdowa,
Chudá byla wdowička-daubrawička.
Ta mne přijala k sobě mládce,
Chudým mě jídlem opatrujíc,
Chatrným šatem odíwajíc,
Ale welké síly daubrawa udělujíc.
Stromy jsem shýbal k syré zemi,
Wlky trhával we dwě půle,
I tato pauta z ocele dobré
Já sílau we dwé roztrhuji;
Leč bídu nebylo přelomiti."

I podiwil se diwu Car hrozný,
Wšickni bojaré polekali se,
A dobrý mládec mluwil dále:
„Ach, bídu nebylo přelomiti!
Já wozy w daubrawě zastupowal,
Já bohaté kupce zaskakowal,
Bral zlato, stříbro, wšecko zboží,
A žiwé jsem hlawy nikomu nebral.
Ty rozsuď, má naděje, welký Care,
A ne po hněwu, — po milosti;
Já kde ty zrozen, byl bych dobrým Carem,
Ty, kde já zrozen, rozbojníkem."

Jak se zamyslil prawoslawný Car
Nad slowy smělými a prawdiwými,
A zamysliw se mládci milost dal,
Slowem carským na wůli propustil.
I slaužil on Caru dobrý mládec
Prawdau i wěrau i welkau sílau;
I stal se udatným Jezaůlem, *)
A brzo slawným Atamanem,
Byl mládec Nikita Iwanowič.

---

*) Jezaůl neboli Assawula, prwní důstojník po Atamanu, čili Hetmanu kozáckém.

XXIII.

SWATEBNÍ.

Jaký je to diwný kraj,
Milý bože, diwný kraj!
Na západu sníh padá,
Na wýchodě slunce swítí;
K západu swět hyne zimau,
Z wýchodu se zelená.
Jaký je to diwný kraj,
Milý bože, diwný kraj!

Od západu hosti jedau;
Swatebčané opilí,
A na saních ženich jede
W sobolowém kožichu;
Před ním metelice,
Za ním chumelice,
Kudy starý jede,
Peluňka wyrostá.
O matičko, nechtěj mě
Za starého prowdati,
Já, matičko, raděj chci
Na mladého čekati.

Od wýchodu hosti jedau.
Swatebčané weselí,
Šwarný ženich na koníku
W lehkém, modrém kaftanu;
Před ním teplý wětřík wěje,
Za ním letní den se směje,
Kudy mladý jede,
Kwítky prokwetají.
O matičko, chtěj ty mě
Za mladého prowdati,
Já, matičko, nechci déle
Na starého čekati.

XXIII.

WELIKÝ PTACÍ TRH.

Létala síkorka, malá modřinka
Po zemích po dalekých Cara ruského,
Od Wolhy ona matičky do Buchařska,
Do Tibetu, Kytaje, do Sibirska,
Tobolsk a Irkuck mimoletem wzala;
A dewět moří modřinka přeletěla,
Německo a Polsko k tomu proletěla.
Čemuž ona síkorka, malá modřinka,
Daleké krajiny proletowala?
Proto ona síkorka, malá modřinka,
Daleké krajiny proletowala:
Radostnau zpráwu ona zwěstowala
Wšemu ptactwu podnebeskému,
Podnebeskému i pozemskému;
Wšechněch ona ptáků přizýwala
Tož na weliký trh k moři sinému,
Se wším towarem, drahým zbožím,
I se wšemi penězi hotowými.

A bylo diwu na siném moři,
Na jeho teplých na zátokách;
Hejnem se ptáci sletowali,
Na bohatých korábech přijížděli,
Se wším towarem, drahým zbožím,
A byli stawu slawného, kupeckého.
Datel w dlauhých řadech krámy stawěl,
Baudy sbíjel, stany rozbíjel,
A wše to za jednu za denežku.
I počali ptáci wykládati,
Swoje towary, drahé zboží,
A kupowači kupowati.
Sokol s krahujcem kožišiny —
Liščiny, wlčiny, soboliny,
Ne dýmem propauštěné prodáwali,
A jasné, dobré srsti wydáwali,

Čáp s jeřábem sukno prodáwal,
A sukno wšech barew, pewné dobře;
On na aršínu *) neodměřowal,
Odměřowal na swém čapím zobanu,
A čapí zoban — dobrá míra.
Měl tu též dedek weliké sklady
Wzácných koží, tož safiánu,
Juchtowiny a korduánu,
Proto on dedek kožemi zapáchá.
Wedlé něho kupcowá mladá
Se swými sestrami konopkami,
Plachty a prowazy lodní prodáwá
I se wším lodním příslušenstwím.
Dále na kamky, na šat kysejný **)
A na plátěnko drahé indické
Labuť s husami, se služkami,
Zdaleka kupce přiwoláwá.
Potom z Polska klénotníci,
Tož páwi, sojky, žluwy — hosté bohatí,
Drahé kamení různého kwětu,
Prsteny zlaté i jiné klenoty
Za newelký peníz prodáwali.
A chtěl-liby kdo na tom trhu hlučném
Wšech prodawačů a kupowačů
Ze jména a řadem wypowídati,
Nestačilo by z matičky Moskwy,
Z matičky kamenné Moskwy do Smolenska,
A ze Smolenska do Witebska.

I byl trh welký w polowic trhu,
Přijela sowa — bohatá wdowa
Se swými strýci — wšemi kulichy,
Se swými kmotry — wšemi wýry,
Statnými bojary, dwořany hladkými.

*) Aršín = loket ruský.
**) Kamka = damašek; nepochybně spřízněné neb to samé co kamacha, brauček, který, jak w powěrách se bájí, čerwec barwu dáwá. Šat kysejný-mušelín.

Ona sowička — pyšná wdowička
Mezi baudami se prochází,
A za ní milé příbuzenstwo,
Wýrowské a kuliší urozenstwo.
Ona do wšech krámů nakukuje,
Wysoké obočí namhuřuje,
Tož i wýři a kuliši přikukují,
Wysoké panské obočí přimhuřují.
A ona sowa bohatá wdowa
Se swým tím milým příbuzenstwem
Wšecky towary i drahé zboží,
Soboliny i pěkné liščiny,
Dobrého sukna wšelikých barew,
I juchtowiny i safiánu,
Bílých plachet i prowazů lodních,
I drahé kamky, šat kysejný,
Drahých kamenů různého kwětu,
I prstenů zlatých nakaupila,
A mnoho jiného pokaupila;
Bylo wšeho wšudy pět tisíc rublů —
Na hotowě pět tisíc wyplatila.
Z toho wšem kupcům radost se stala,
Radost se stala, weselí nemalé;
Počali kupci se weseliti,
Sowičku wdowičku wełebiti,
I počali z trhu se ubírati,
Zas do swých zemí, dalekých krajin.

Ach ty neštěstí, ty nehodo zlá!
Čáp — slawný kupec suken dobrých,
On jediný na moři pohromu wzal;
Dohnala bauře koráb jeho,
Koráb s bohatstwím na příkré skály,
U korábu se boky rozbily,
Peníze jeho se w moře zatopily,
Jedwa že on sám žiwot zachránil.

Od těch časů on čáp slawný kupec
Po břehu smuten sem tam pochází,

Chytaje žabky, plazy wodní,
Potřásá je a wyklepáwá,
Ku penízku penízek shledáwá.
Dejžiž mu štěstí peníze najíti,
A zpěwáku té písně s ním se rozděliti.

XXIV.

ODPLATA *).

Jak w sadě u Iwana kupce bohatého
Na jarním rozpučení krásné růže kwětau,
Krásné růže kwětau, oči k sobě wábí:
A w domě u Iwana otce bohatého
Krásnější dcery rostau, oči k sobě wábí,
Zwláště-to mezi wšemi Marja Iwanowna.
Nedbám o růže wšecky w Iwanowě sadě,
Dbal bych já o dceru Marju Iwanownu —.
Ach, již za muž ji dceru otec wydáwá,
Proti wůli wydáwá, k weliké žalosti,
A za Maksima-to z Moskwy bojařína.
On s krásnau děwau ujel do Moskwy,
On mladau ženu w swém domě chowá,
Přístupu a odchodu k ní ani od ní;
A jest Maksim lakomec — ne stříbra, zlata,
Leč weliký lakomec ženiny krásy.
Wyjde-li Marja z domu — hned Maksim za ní,
Jde-li po ulici — Maksim tu při ní,
A pozdrawí-li kdo ženu příwětiwým okem,
Muž líce pomračuje, k domowu obrátí,
Z domu ženu nepaušti, týden newychází.

*) Příběh tento w skutku se přihodil za panowání Cara Borisa Godunowa, na samém začátku sedmnáctého století, jakož se o tom w dějinách ruských čísti může.

Tak nepokoj jím dnem nocí zmítá,
We dne on stínu swé mladé ženy
Často newěří, jeho se leká,
W noci on ze snu křičí, wolá,
A lupičc swé ženy do potu stíhá.
Bylo-li jaké dříwe w Iwanowně lásky,
Láska i ta k muži swadla, — uchladla;
Ona pláče za mužem — muž jinák wykládá,
Ona truchlí a bledne — muž jinák saudí;
Och, weliké ty hoře, jak tobě ujíti,
Jak sužitele toho a trapiče zbyti!

I projíždí jednau na koni za jitra
Hlasatel carský ulice po Moskwě,
O nemoci Carowě on prowoláwá,
Ku pomoci každé duše on přiwoláwá,
Slibuje weliké dary, carské milosti;
Těžká-tě nemoc Cara zastihla,
Tož Borisa Cara Feodorowiče,
Lítá zůří mu bolest po audech,
Jakby pod nohama plamen wyšlehowal;
Wšickni lékařowé rozutíkali se,
Newědauce rady a hlawy střehauce.

A Marja Iwanowna stojíc u okna
Jedwa prowolání porozuměla,
Zlá se myšlénka w hlawě namanula;
Ona poskočí na rychlé nohy,
Ona se zamkne do swé komnaty,
Tajný list píše k Caru welikému,
W listě oznamuje a lest zahaluje:
„Weliký Care, slawný Hosudare!
A jest člowěka w kamenné Moskwě,
Který nemoc twau umí uzdrawiti,
Mohl by žiwot twůj drahý zachowati,
Kdy by k tobě nechowal kamenna srdce,
Proti tobě nestál odpornau duší,
Člowěk ten po jménu bojařín Maksim.“

A když Iwanowna zlý list napsala,
Po důwěrné službce k dworu odeslala;
Borisa list dochází, on jej pročítá,
Bez prodlení Maksima k sobě obesílá,
A obeslaw jej, mluwí k bojařínu:
„Hoi an jsi Maksim, bojařín mi známý!
Známý pro nenáwist ke mně Caru twému,
Tožť i známý po rozumu twém léčitelském,
Ty spomoz, uzdraw choré audy moje,
A nechceš-li z lásky ke mně Hosudaru,
Učiň z lítosti co k bližnímu swému;
Chciť welikau milostí tebe obmysliti.“

Jak tu podiwil se a uleknul Maksim,
On swau přepodannau lásku oswědčuje,
On swau neumělost w lécích objewuje,
Wše přísahau twrdí a bohem dokládá.
I newěří Car Boris slowům bojařína,
A po hněwu swém welí, po rozkazu carském,
Buď z nemoci těžké i hned wyléčiti,
Buď hlawu úpornau pod meč položiti.
Nastala tu bída na bojařína,
Tuhá newole Maksima zasáhla,
On na swé mysli nedlauho přemítá;
Z dwojíhoť zlého jedno wywoliti,
Snad náhodau šťastnau lze smrti ujíti,
Ze lstiwých osídel wrahem položených.

I káže on Maksim zeliny snášeti,
I wšeliké byliny welí přinášeti,
Jaké kdy od rodu slyšel jmenowati,
Jaké kdy na zemi widěl wyrostati.
On byliny waří, proměšuje, cedí;
Z jedněch Carowi nápoj připrawuje,
Jiné mu na choré audy přikládá,
Hojí, léčí ho den prwní, léčí druhý,
A dne třetího — diwu welikého!
Car bolesti pozbyl — Car s lože wstáwá,

Wyzdrawěl, pozbyw wší nemoci tíže.
I promluwí Car Boris k lékaři swému,
Půl po hněwu mluwí, půl po milosti:
Hoi lékaři můj, Maksim-bojaříne!
Chci za twé léky tebe darowati,
Chci za twau zpauru tebe pokárati:
Knutem pokárati, dwory darowati,
Ty kolik ran přijmeš na tělo swoje,
Dle počtu přijmeš i dworů w dwoje.
Maksim rány přijímá, Car dwory počítá;
Padlo na Maksima wšeho dewět ran,
Nelíbo desáté již se podwoliti
Ani za carstwa půl Moskewského,
I wyplatil Car dworů osmnácte,
Podařil jej Maksima též mnohým stříbrem,
A snad uléčil Boris i swými léky
Maksimowo lakomstwí ženiny krásy,
Jako on z náhody Hosudara swého.

XXV.

ČURILA PLENKOWIČ.

K sídelnímu-to městu, ke Kyjewu
Přijíždí statný mladoň na siwém koni,
Na siwáku kosmatáku — hříwa do země,
A byl on bohatýr Čurila Plenkowič;
On dobrý mládec nawštíwil otce, matičku,
Ne na dlauhý čas — na tři měsíce,
Nawštíwiw je wracuje se službu konat
U jasného slunéčka Wladimíra,
U toho-liž Hosudar-kněze laskawého
Po dáwnému stolničit*) obyčeji.

---

*) Bohatýrům, k stolowání kněze Wladimíra náležejícím bylo za powinnost pána swého obweselowati, s ním hodowati, a zwláště ku každé službě důležité, nebo-li hrdinskému činu na pohotowě býti, coč se stolničiti jmenowalo.

I bude on mládec u prostřed pole,
I bude on bohatýr před Kyjewem —
Nad pokrytými sněhem horami
Černý k oblakům hawran newyletuje;
A nad paláci bělokamennými
Černá korauhew po wětru plyne,
Černá korauhew, znamení žalostné.
„Snadliž to skonal laskawý Wladimír kněz?
A skonal-li, Hospodine, spas duši jeho,
Neskonal-li, dlauho podrž mezi námi;
Snad laskawá kněžna Apraksějewna —
Zesnula-li, Hospodine, spas duši její,
A živa-li, dlauho na zemi zachowej;
Čili twá nás, Hospodine, stihla ruka —
Dej pro milost sílau jen naplniti se,
Dej swatau Rus od zkázy uchrániti.“

A skáče on Čurila do bran Kyjewských,
I letí po dlauhých po ulicích,
Po ulicích dlauhých, širokých náměstích.
Na ulicích — ni widu, ni sluchu,
Na náměstích — ni kroku, ni skoku,
Jakby wymřel celý slawný Kyjew,
Nikoho tu mládec nepotkáwá:
A potkáwá jen dwa rodné bratry,
Wasku a Michajla, kupecké syny.
„Hoi an jste wy dwa rodní bratří,
Waska a Michajlo, synowé kupečtí,
Postawte wy přede mnau wše rowná slowa,
A popříč nestawte ani slowíčka.
Čemuž we starém slawném Kyjewě
Není wíce radosti, weselosti
Po spůsobu dáwnému, předešlému?
Čiliž skonal laskawý Wladimír kněz,
Či laskawá kněžna Apraksějewna,
Či ruka boží swatau Rus stihla?“
Jemu w odpowěď dwa rodní bratří:
Hoi an jsi ty Čurila Plenkowič!

Ani neskonal laskawý Wladimír knĕz,
Ani laskawá knĕžna Apraksĕjewna,
Leč ruka boží swatau Rus stihla.
Čiliž tobĕ neznámo, newĕdomo,
Jaké žaloby a bídy na nás došly,
Jak přiletĕl-to odnĕkud-to ze stran sewerních
Do našich zemí laupežník pták Welikán
A Welikán to pták Welikánowič: *)
Kam usedne, jakby hora na horu,
Křídlem zatřese — bory zašumí,
A on pták Welikán Welikánowič
Pit k mořím, řekám nechodíwá;
Třikrát udeří zobanem w matku syrau zemi,
A woda ze zemĕ praudem se walí,
Praudem se walí, pramen zanecháwá.
Stáda wolů a koní on požírá
Jakby slepice zrnéčka ječná, owesná,
Stáda owcí — jakby hrstku máku.
A zajde-li on pták Welikán Welikánowič
Na ruské wesnice, na mĕstečka,
On domy, chalupy rozhrabáwá,
A z rumu na potrawu tĕla lidská
Jakoby mrawenečky wyhrabáwá:
Tož-to padlo weliké hoře na swatau Rus,
I na laskawého knĕze Wladimíra.
Bylo — Wladimír knĕz poslal, wyprawil
Tři sta mládců do jediného
Na zlého toho ptáka Welikána,
Wšech on pozobal do jediného,
A jediný se smutnau zpráwau se wrátil,
Odtud strach a weliké hoře nastalo. —
A Čurila Plenkowič důmyslen byl,
Chytrostí a rozumem hlawa naplnĕna,

*) Přidáwání jmen po otci (patronymica) w národním ruském básnictwí často i jiným buď žiwotným buď bezžiwotným wĕcem k nemalé ozdobĕ se stáwá. Tak u p. Orel-orlowič, — tichý Don Iwanowič, z příčiny že z Iwan-jezera wyplýwá. W Sibiři zas žertem medwĕdu jméno Michajil Iwanowič se přikládá.

Chytrost ta se rodila w Nowěhradě,
A rozum se wyučil w slawném Kyjewě,
Zaprosil on dwau bratrů, kupeckých synů,
S ním se wrátiti w paláce Wladimírowy.

I bude on mládec na knížecím dwoře,
Koně swého siwáka, kosmatáka
Za uzdu hedwábnau wáže k dubowému slaupu;
Sám do swětlého spěchá wečeřadla,
Modlí se k obrazu Spasitelowu,
A před knězem i přede kněžnau
Bije čelem, k zemi se sklání,
I na wšecky na čtyry strany.
Ach, nestalo wíce swětlého wečeřadla,
Podlaha pokryta wšecka sobolinau,
Tož sobolinau, černau bobrowinau;
Newiděti na stolech bělodubowých
Drahé kamky čerwené barwy,
A widěti sukno černé barwy.
Sám pak Sudar Wladimír, laskawý kněz,
On newesel sedí i neradosten,
Weselé oči pomračily se,
Jasné čelo potruchliwělo,
Černé kudry po šíji se rozhrnuly.
Dobrému mládci srdcem se hnulo,
Síla bohatýrská w něm se rozjařila,
I nemluwí mládec Čurila Plenkowič
Ni slowa ke knězi Wladimíru,
A mluwí on ke knížatům, bojarům:
Hoi, an jste wy knížata, bojaré!
Já mládec wás zwu na rychlé koně,
A dozýwám wás na ostré meče,
Proti tomu ptáku Welikánu,
Tož Welikánu Welikánowiči.
Wšickni bojaré, knížata odmlčeli se,
Wětší za menšího schowáwali se,
A neschowáwali se dwa rodní bratří,
Waska a Michajlo, synowé kupečtí.

Oni za mládcem z wečeřadla šli,
Na širokém dwoře koně sedlali,
A on sám mládec Čurila Plenkowič
Od hlawy k nohaum — litá ocel,
Po boku meč ostrý, w pasu dwa nože;
I skočili mládci na rychlé koně,
Wyskočili z Kyjęwa — w poli prach slaupem.
Přihnali se tři mládci k wysoké hoře,
Na ní pták Welikán — hora nad horau,
On pták nebdí, a on pták dřímá,
Hlawu pod lewým křídlem skrýwá.
Na šeří wlci po poli rozskákali se,
A tři mládcowé po lesu rozháněli se,
Bujného tura za rohy uchwátili,
Nožem Čurila tomu turu prsy proklal,
Prsy proklal a dwa bratří kůži stáhli,
Do tuří kůže jej Čurilu zašili.
Zašili oni Čurilu se wší zbraní,
I se wší sílau jeho bohatýrskau,
A jej pod horau na pole položili,
Sami koně po lesu rozpustili,
Sami bratří na wysoký dub wylezli,
A w hustých sebe wětwích ukryli.

Leží Čurila bohatýr w šírém poli,
Leží z ranní rosy do poledne,
A w poledne pták Welikán procítnul,
W šírém poli zrnéčko-to zahlídnul,
Zrnéčko-to Čurilu w tuří koži.
A on pták Welikán s hory nesletuje,
On s hory na dolinu — čtyry kroky;
Zezobnul on zrnéčko-bohatýra,
A po wíce těch zrnéčkách se ohlíží.

Hoi diwu, diwu-to welikého!
Wšickni wětrowé, wichrowé rozwětřili se,
Wšecky bauře, hromowé rozbauřili se,
Syrý bor, daubrawa trawau poléhá;

Pták Welikán křídloma-to rozmachuje,
On k nebi powylétnul — slunce pomrklo,
On k zemi padá — oblaky na zem trhá;
I zahřměla máť země welikým pádem,
A od hřmotu welikého dwa rodní bratří,
Kupečtí synowé s dubu upadli,
Waskowi w těle dwě žebra we dwé,
Michajlo z pádu toho do smrti kulhal.

A pták Welikán Welikánowič
On po druhé rozjařil se, rozlítil se,
Tož-to welikau bolestí w útrobě swé;
On bez paměti skáče, běží
Přes řeky, hory, lesy, dolinečky,
Až i on k zemi hlawau dopadáwá,
Rozperutiw se křídloma doklepáwá,
A wše neblíže to, nedále půl wersty
Od slawného sídelního města Kyjewa.
A jasné sluněčko Wladimír kněz,
Laskawý Wladimír kněz se kněžnau Apraksě-
jewnau
I s bojary wšemi z oken se díwá;
Kněz se kněžnau diwu podiwili se,
Bojaré s knížaty polekali se,
A z boku toho ptačího ostrým mečem
Čurila bohatýr si dwéře protíná,
Po siwém peří k zemi skáče,
On do Kyjewa do bílých paláců přiběhne,
Knězi a kněžně pokloní se,
A knížatům a bojarům nekloní se.
Promluwí tu laskawý Wladimír kněz:
Hoi, an jsi ty Čurila Plenkowič!
Čím mně tebe mládce podarowati,
Čím mně tobě bohatýru odměniti se
Za službu tu welikau, přeochotnau,
A za weliký skutek bohatýrský? —

Jak mu odpowídá Čurila Plenkowič:
Ai, jsi ty laskawý Wladimír kněz,
A newíš, čím mne mládce podarowati,
Čím mně-ťo bohatýru odměniti se?
Ty dej nanositi černé země
Na tělo ptáka Welikána Welikánowiče,
A ty kaž mi wystawěti na tom wrchu
Nowý palác — okna proti twojím;
A slaupy u paláce ne ze dříwí,
Ale z brků křídel Welikánowých;
A prahy u paláce ne rybí kost,
Ale zoban-to ptáka Welikána;
A střecha-to na paláci ne z cihel dobrých,
Ale z drobného peří tohož ptáka. —

I kázal mu wystawěti Wladimír kněz
Nowý palác po jeho žádosti,
Po jeho-to wůli bohatýrské;
I byl wesel, radosten Wladimír kněz,
Nosilo se medowé pití,
Nosila se cukrowá jídla, —
A to staré powěsti, tak se to dálo.

XXVI.

ILJA WOLŽANÍN.

Po zemi mraky rozprostřely se,
Na nebi hwězdy pojewily se —
A wšecky děti, wšickni odrostkowé
Domů k matičkám nawrátili se;
Jediné dítě, mladý Iljuška,
Syn bohaté wdowy, mnohorozumné,
Ke swé matičce newracowal se.
Zajala tesknost matčino srdce,
A zlé tušení do mysli padlo,
Marfa Andrejewna, bohatá wdowa
W tesknosti takowé a we žalosti

Takto ke sluhám slowo mluwila:
Ach, wy sluhowé, wy moji wěrní,
Wy sejděte se do jediného,
Rozswěťte pochodně wosku jarého,
A wy po okolí rozejděte se,
Synáčka milého hledejte — ptejte;
Jej kdo nalezne, přiwede k matce,
Bude za odměnu sto rublů jemu,
Bude za náhradu kožich sobolowý. —
Wšickni sluhowé, čeledinstwo wěrné
Po městě na ta slowa rozběhnuli se,
Po širých polích rozskákali se,
A po hustých lesích rozwolali se,
Mladého Iljušky nedowolali se.
A ona sama bohatá wdowa,
Marfa Andrejewna mnohorozumná
S dwěma sluhama město přechází,
Po městě wzdychá po slawičímu;
Ze brány wyjdauc pole prochází,
Po poli tauží po žežhulčímu; —
A pole projdauc k řece dochází,
Na kolmé břehy bystré-to Wolhy,
Na břehu pláče po mateřskému.
Ne w bílém kwětu stojí trnina,
A oděwem se bělí křowina,
Ach, mladého-to oděw Iljušky! –
„Ty synu milý, ty dítě moje!
Zdali já tobě neříkáwala,
Tebe synáčka neostříhala:
Ty nechoď, dítě, na Wolhu řeku,
Ty do jejích se nepauštěj praudů,
Bude tobě zahubiť bujnau hlawičku;
Záwistiwá-tě matička Wolha,
Neporodiwši žádného syna,
A zrodiwši ona přemnohé dcery,
Přemnohé dcery — bystré wlny,
Lidské syny k nim wábí, přitahuje,
A s dcerami swými je zasnubuje,
Dobrým matičkám zámutek spůsobuje.“

Neslyší wíce mladý Iljuška
Kwílení, pláče drahé matičky,
Marfy Andrejewny, nešťastné wdowy,
A on Iljuška pode řeky praudem
W krásných palácích skáče, pobíhá,
W zámku-to swětlém matičky Wolhy.
On diwu nemůže nadiwiti se,
On lesku nemůže nasytiti se,
Jakto stropy, stěny kristalowé,
A drahým jachontem *) wykládané;
Jakto podlahy z ryzího zlata,
A zlato stříbrem prokwětowané.
To prokwětowané, to kostkowané.
A wyjde-li on mladý Iljuška
Do sadů utěšných Wolhy matičky,
Ne weská jabloň, ne plané hrušky
We sadu tom kwětau, owoce nesau,
A podiwné stromy kwětau, we plody zrají,
Podiwnější kwítí kolem wyrostá. —
Kdo sám newiděl, těžko pomysliti,
A kdo pomyslí, tíže uwěřiti:
Na stromech kwětau drahé-to perly,
Na křowinách we plody zrají korály,
Dokola kwítí, — jakby do lístků
Se rozsypala duha nebeská.
A lehne-li on, mladý Iljuška,
Wečer na lůžko, postel praporowau,
Ne húsli hrají, ani hudočky, **)
A zwuky diwnější, lahodnější
Po palácích se kolem roznášejí,

*) Jachont znamená wůbec drahý kámen; doložením wšak jména barwy určitěji pojmenowán býwá. Tak čerwený (krásný) jachont tolik co rubín.

**) Ruští hudební nástrojowé. Husli, druhdy zwláště u kupců oblíbený nástroj, nejpodobnější klawíru, a spíše ještě našemu cimbálu, s tím jednak rozdílem, že struny mosazné nikoli paličkami, leč prsty týkány býwají. Hudok, třístrunný nástroj, hauslím podobný; hraje se toliko na jedné struně, smyčec ale wšech zasahá.

Jakby stěny a stropy strunami hrály. —
Kdo sám neslyšel, těžko pomysliti,
A kdo pomyslí, tíže uwěřiti:
Dcerušky-to matičky Wolhy — bystré wlny
Okolo jejích paláců se honíce
Šaty swými na stěny udeřují,
Líbezné zwuky ze stěn wyluzují,
W těle celém žiwot se rozslazuje,
A we žiwotu duše rozplýwá.
Mladému-li se zachce Iljuškowi
Jísti, píti, zábawu míti,
Jídla na stolech nejdražší ryby,
Jakých w monastýru ani nebýwá;
Pití na stolech z medu sladkého,
Jaké Car ani sám-to nemíwá;
A na zábawu wšecky diwy swé,
Umělau swau práci tisíciletau,
Matička Wolha sbírá, shledáwá,
A co sama nemá, to se wydlužuje,
Z moří se wypůjčuje, jemu předkládá.

I byl on mládec — po rodu Ilja
A nazwán Wolžanín po wychowání,
Po wychowání u matky Wolhy —
I byl on mládec w jejích palácích
Plným plno jedenácte let —
Jedenácte let jemu jakby půl roku —
Na dwanáctý rok zastesklo mu se,
On w sobě pocítil sílu bohatýrskau,
A takto promluwil k matičce Wolze:
„Hoi, an jsi ty Wolha, nerodná mi matka!
Ty pusť mne mládce ze swých paláců
A z toho twého smutného zámku.
Zachtělo mi se mládci projíti se,
Tam pode jasným teplým sluněčkem,
I pod hwězdami, i pod měsícem.
A mne tu netěší dobrého mládce
Wíce twé swětnice zlaté, kristalowé,

Ni sady twoje stromů podiwných,
Ni twoje dcery — bystré wlny,
Ani hrání jejich, zwuky lahodné.
Twoje-to jídla, medowá pití
Nejsau wíce po chuti, po žádosti;
Twoje-to hříčky, wodní škořipky
Jsau mně mládci dobrému k mrzutosti.
A mně k radosti dej, ty Wolho řeko,
Chceš-li mi matkau býti po předešlému,
To bujného koně, to meč ostrý,
To brnění hrdinské, kalené střely,
A křepký luk-to s tětiwau hedbáwnau."
Neodpowídá matička Wolha,
Neníť po mysli mládce propustiti,
A jest po mysli s ním se utěšiti.
Ilja Wolžanín rozjařil se,
W hněwu mládeneckém rozpálil se,
K Wolze on řece mluwil dále:
Ty pusť mne, pusť mne, řeko Wolho!
Neradnoť mladého wlka w domě wychowati,
Ani dobrému mládci wůli odjímati;
A nepustíš-li ty mne po wůli,
I bude tobě po newoli,
Po newoli tobě i dcerám twojím:
Polámu já w sadu twém drahé stromy,
Rozbořím já w paláci stěny, stropy,
Zůstanau ze zámku twého zříceniny,
W nich-to ryby twé si budau pohráwati,
Z tebe-to se matky Wolhy radowati.
A on w hněwu swém Ilja Wolžanín
Udeřil pěstí na stůl kristalowý,
Pěstí udeřil — stolu nestalo,
Rozlítnul se stůl na tisíc kausků.
Uleknula se matička Wolha,
Bystré dcery její na břeh wyskočily,
I ona sama matička Wolha
Ilju Wolžanína na břeh wypauští,
Na swobodu jej mládce propauští,

A ne po wůli, po swé líbosti,
Leč po weliké, těžké newoli.

O jak pod jasným, pode modrým nebem
Duše se mládci rozweselila;
A jak-to srdce rozplesalo se,
Krew bohatýrská w těle rozehrála se
Mládci-to Iljowi tož Wolžanínu:
Na břehu stojí, čeká na bohatýra
Dobrý kůň hrušák, do žluta barwa,
Hříwa na koni hawraní do syré země,
A kůň sám osedlán čerkesským sedlem,
Pod sedélkem popona na něm bucharská.
Na jablku u sedla brnění wisí,
Brnění wisí hrdinské — stříbra, zlata;
A ostrý meč, taul — kalené střely,
I křepký luk s tětiwau hedbáwnau,
I šišák *) jasný — ocele dobré,
A šišáku jasnému počtu cepy není.
Dobrý on mládec Ilja Wolžanín
Na mohútné prsy brnění odíwá,
Za dar-to drahý Wolhu wychwaluje,
Na bujnau hlawu jasný šišák stawí,
Za dar se weliký Wolze pokloňuje;
Meč ostrý u beder, taul na plecech,
Křepký luk w ruce — Ilja wyskakuje
Na dobrého koně, na hrušáka,
Kalené střely w taulu zařinčely,
A s Wolhau matkau on dobrý mládec
I s dcerami jejími se rozlučuje,
Se rozlučuje a rozžehnáwá.
Ne matčiným hlasem, ne temným wzdychem,
A zazněla Wolha welikým chechtem,
Tak mladoně dobrého prowázejeci.

*) Šišák, lebka, přílba, přílbice — wše to zbroj k pokrytí hlawy, malým od sebe se rozeznáwající rozdílem; tak též helma, helmice, (šlem, šelom) spíše slowanského než jinojazyčného zdá se býti půwodu.

Jede on Ilja po šírém poli,
I zachtělo se mládci stranau se dáti,
Rodnau matičku w domě nawštíwiti,
Poklonu bohaté wdowě učiniti
Marfě Andrejewně mnohorozumné.
Ach, jaké změny na swaté Rusi,
Jakéž-to bídy po rodném kraji!
Kde město stálo, kde dům matičky,
Kámen od kamene, sutiny pusté,
A sutiny trním, hložím zarostlé;
Kde ulicemi skákal Iljuška,
Hadina se plazí po tmawém býlí,
Kde po náměstích hráwal Iljuška,
Ostružina se plazí, křowí otáčí.
I zarmautil se Ilja Wolžanín,
On w zámutku, žalosti k městu promlauwá,
K městu druhdy slawnému, již pohřbenému:
Hoi, ty moje rodné, ty město slawné!
Kdož tebe město rozbil, olaupil,
Twé jasné wěže, boží chrámy,
Do prachu uwrhnul, jim se porauhal?
Kdo rozrušil dům bohaté wdowy,
Marfy Andrejewny mnohorozumné?
A kde žitelé, prawoslawný národ,
Kde-že dobrá moje rodná matička? —
Ze sutin mládci hlas odpowídá,
Půl hlas mezi swětským, půl mezi hrobowým:
Rozbili, oblaupili mne slawné město
Zlí hosté, Tataré-to, Orda diwoká,
Se swým-to Carem Ugadajem,
I s jeho zetěm Bajadurem;
Ti jasné wěže, boží chrámy
Do prachu uwrhli, jim se rauhali,
Ti dům rozrušili bohaté wdowy,
Marfy Andrejewny mnohorozumné;
Wšecky žitele, prawoslawný národ
I twau-to dobrau, rodnau matičku
Na ostrých šawlích roznosili,
A ze mne twého města rodného

Ni žiwé duše nepropustili.
Aniž bídám konce po swaté Rusi,
Zlí hosté Tataré, Orda diwoká
Ponízowá města *) pálí, hubí,
Wšecky to wlasti naše chtí popleniti,
A prawoslawný národ wyhubiti. —

Jakto u mládce ňádra rozedmula s
Jak žalostí mu srdce překypělo,
On z překypění dwě slzy wypustil,
Jedna slza — slawnému městu,
Druhá slza — rodné matičce.
I on Ilja Wolžanín koněm zatočiw
Po dolinách se žene, poskakuje,
Kůň na dolině, jakby lítý zwěř,
A mládec na koni, jak sokol jasný;
I přeletěl Ilja řeky dewatery,
Přeskákal Wolžanín doliny, hory,
A horám, dolinám počtu není,
Wše to z poledne do wečera,
A z wečera zas do ranní záře;
Na cesty on mládec se newyptáwá,
Jemu průwodčí, ukazowači
Zpustlá města, w ohni wesnice,
A lidská těla nepohřebená.

Jak dalece, dalece w šírém poli,
W šírém-to poli mezi horami,
Ne jezero se leskne po ranním slunci,
A zbraň-to poleskuje dwojího wojska,
Prawoslawného ruského i zlého tatarského.
I srazila se wojska w jednu sílu,
Pochmuřila se bitwa černým mrakem,
Nebauří hromowé po jasném nebi,
A jakby bauřili pod syrau zemí,

*) Wšecka města od Nižního Nowahradu pode Wolhau k jihu ležící slují ponízowá.

Máť syrá země hory potřásá;
Wojsko tatarské bez počtu — wlny morské,
Wojsko ruské do počtu — příkré skály.

Ne kalená střela přiletěla,
Mezi ruským wojskem proletující,
Do wojska tatarského doletující:
A přihnal se mládec Ilja Wolžanín
W celé swé síle, moci bohatýrské;
On skáče promezi ruskými — jedwaže widu,
On doskočil Tatarůw — a již sluchu.
Seče, bije, střely wypaušti,
Trawau přede wichrem Tataré k zemi,
Listím přede wichrem Tataré w autěk;
Pobil on mládec zlého Tatarstwa
Ne wíce a ne méně do dwau tisíc.
I byl boj krutý w polowic boje,
A byla půtka w polowic půtky, —
Ne hromowý mrak proti mraku,
A měří zeť chánůw, wůdce Bajadur
Střelau, mečem proti Wolžanínu;
Střela zaswistěla okolo ucha, —
Meč na meč — bohatýr tu na bohatýra.
Či od kowadlin skáčí jiskry
Ze žhaucího železa prýskajíce?
To jiskry srší z brnění, ze šišáků,
Ode ran lítých bor, daubrawa šumí,
Pěna prýská z úst mládcům, bitcům,
Pěna prýská od dobrých koní.
I byl boj lítý přes poledne,
Bajadur-Tatařín rozjařil se,
On rozehnal koně proti koni,
Mečem hruď proklal koni hrušáku,
Sám ode rány meče Wolžanínowa
Ode rány na šíji k zemi se walí,
K zemi se walí, zraky bujné se kalí.

Ach, nastala bída na bohatýra,
Weliké hoře padlo na Wolžanína,

Ne hrušák, dobrý-to kůň k zemi padá,
A pod mládcem žlutý sypký písek k zemi se hrne.
Dar-to nerodné matky řeky Wolhy;
Ne meč ostrý z ruky wypadáwá,
A slizký auhoř se wymykuje,
Ocelowý šišák — kost želwy wodní,
A kalené střely — drobné rybičky,
Wše darowé podwodní matky řeky Wolhy.

Přihnali se Tataré, přiskákali,
Oni dobrého mládce uchwátili,
Mocí, sílau welikau z boje wywedli,
A k Caru Ugadaju jej přiwedli,
K Caru-to Ugadaju Ugadajowiči.
I kázal Car jej mládce pod stráž wzíti,
Do temného wězení uzawříti,
K slaupu-to dubowému přikowati;
I rozkázal jej mládce trýznit, mučit,
Chtělt on Car Wolžanína ztatařiti,
Na wíru tatarskau obrátiti,
Pro těch-li zabitých Tatar do dwau tisíc,
Pro zabití zetě swého Bajadura.
I byl mučen Wolžanín prwního dne,
A weliké muky jej neznutily;
I byl trýzněn Wolžanín druhého dne,
Nepokořila jej mládce welká trýzeň,
A na třetí den sám Car Ugadaj
S nowými katy k wězení přijíždí,
Žalář otwírá, mládce se táže:
Hoi, an jsi dobrý mládec, Ilja Wolžanín!
Ty chceš-li s námi Tatary za jedno býti,
Ty chceš-li wíru tatarskau na se wzíti,
A s námi-to na křesťany bojowati?
Drahau přízní já tebe podaruji,
Welikau tobě láskau odměním se,
Tož přízní, láskau — wlastní dcerau,
A wlastní dcerau Ugadajownau.
A ty nechceš-li činit po wůli,
Bude hněwu mého tobě zakusiti,

Twé dám po kusích tělo rozřezati,
Twau sílu bohatýrskau ohněm popálím,
A tebe po částkách zbawím žiwota. —

Poprwé mládec pocítil bázeň,
On zachwěl na těle po osyčímu;
A on hroznému Caru neodpowídá,
K bohu se modlí se slzami,
Boha na pomoc sobě přizýwá:
„Učiň, Bože, milost nade mnau,
Ty sešli posla, z bídy wytrhni,
Neb aspoň duši z rukau newěrných!“
A rychlý posel boží přichází,
Rychlý-to posel — hrom hněwu božího;
On porazil wězení, katy zabil,
Samého Cara omráčil, k zemi swalil,
Na dobrém mládci kruhy sežeh, rozbil,
A wěrnému mládci neublížil.
I poskočil Wolžanín na rychlé nohy,
Meč Ugadajowi od boku wytrhnul,
Na carského wyskočil dobrého koně,
Seče, bodá Tatary na wše strany,
Až on dostíhnul šírého pole,
A na šírém poli s koně skočil,
S koně skočiw bohu se modlil,
Za milost welikau-to díky wzdáwal,
Za diwné zachowání swého žiwota.

KNIHA TŘETÍ.

OHLAS PÍSNÍ ČESKÝCH.

Národní básnictwí slowanské nalezlo za těchto posledních let tolik milowníkůw, a tolikero sbírek národních písní wydáno tiskem, že každá skoro wětew welikého stromu slowanského již swé k popatření poskytuje wíce méně hojné kwěty. Přepodiwný to strom zajisté a čarodějný, jehož každá haluze jiným a jiným obsypána jest kwětem — kwětem přerozkošným k wůni i pohledu, a při tom tak rozdílným od sebe, že nic podobného tomu nelze najíti po weškerém země naší oboru! — Taktě w nejrozmanitějších formách wywinul se po rozličných nářečích slowanských zpěw národní, žeby snadno po dílech swých za plod národů sobě nejnepodobnějších powažowati se musel, kdyby tudíž jeden a týž sladký hlahol nepřipomínal jeho jednotu a celost. Prawdiwost wyřčení tohoto netřeba zde dowozowati; každémuť sama se k mysli naskytuje, kdo písně kterýchkoliw dwau odwětwí slowanských wespolek srownáwá, a to tím wíce, pak-li na práci si dal, poznati aspoň wětší částku obnowených těch pokladů. Jsau to tedy liché a prázdné úsudky, zde onde slyšeti se dáwající, o přednosti a wýtečnosti národních písní slowanských jedněch před druhými, tak asi, dí-li kdo, že písně Slowanůw wýchodních aneb jižních daleko ony západních přewyšují. Obrátiwše tento úsudek, wyřkneme zároweň stejnau prawdu i neprawdu; neboť kde žádných stránek přirownáwacích není, tu konec i wšemu přirownání. Majíť u př. ruské a srbské písně krásy a půwaby do sebe, jakých na prosto neznají písně Čechůw a Slowákůw; chowají ale naproti tomu w sobě též české a slowenské písně

wnady a pěknosti, jakých by nadarmo w oněchno hledal. Slowem, každý takowý spor nebyl by nic jiného, než spor o přednost modrých a černých očí.

Z té příčiny jest přede wším žádost wydawatele *Ohlasu písní českých*, by nikterak přilicowán a přirownáwán nebyl k *Ohlasu ruských písní*, před desíti léty wydanému; nýbrž, líbo-li komu, srownáwejž ohlas tento s hlasem jeho, totiž s samými písněmi českými. Jiné wzory měl básník před očima tuto, a docela jiné tam; s jiným zde, a s jiným tamto zápasil žiwlem, tak sice, že zpěw ruský a český téměř za dwě stežejní strany neb protiwy národní poesie slowanské wůbec powažowati se může, což hlawně w tom swůj základ má, že onen jest nejwíc epické, náš ale lyrické powahy, onen jest wíce rozjímawý, budě cit pomocí obrazů a dějů, a w širší i wyšší zasáhaje prostranstwí, tento zas jest prchawější, hrawější, cit prostě pronášející, předmětů, a to nejbližších, jen lehce se dotýkající, a tudy w mezech mnohem užších se pohybující. Čítání písní ruských (tak mně aspoň wždy se widí) podobá se procházce hlubokými hwozdy, mezi hustým, wysokým stromowím, wedlé potworně rozmetaných skalin, hučících řek a jezer; bawení se zas písněmi českými procházce šírým polem a lukami, kde oko toliko s nízkým křowím neb utěšenými hájky se potkáwá, a sluch chřestem potůčkůw aneb skřiwánčím šwítořením býwá zaměstnáwán.

W Ohlasu přítomném snažil se básník z každé třídy písní českých dle formy, w jakowé se objewují, wytwořiti některá nápodobení. Hlawnější pak oddílowé zpěwu českého tito jsau:

1. *Básně rozprawné.* Počet balladických a dějeprawných zpěwů nás došlých a we sbírkách našich zaznamenaných jest ze wšech nejskrownější; žíla tato zlatonosná z příčin každému známých wíce a wíce wytracuje se z národního žiwota,

ano málem dočista jest přebrána. Zachowané nám některé toho druhu zpěwy z wěků nowějších jsau toho důkazem, jak welice lyrický žiwel i w nich nad epickým obdržel přewahu. W nemnohých nápodobeních našich, myslíme že zwláště w čísle I a XIX, ducha těchto rozprawných písní českých postihnauti nám se podařilo. Dějiny však naše, národní powěsti a powěry dosti ještě látky poskytnau w tomto okresu pěwcům budaucím.

2. Rowně neweliký jest počet i našich *elegických písní*. Čech — toť dáwno známo — nepoddáwá se snadno smutku a těžké mysli, a i když w klopotných okolnostech jest postawen, hledí brzo z nich se wydobyti. W sklíčenosti swé nezpíwá, a odlehčiw srdci swému, tudíž i zapomněl na předešlé trampoty, aniž se mu chce o nich zpíwati. Pěje-li wšak předce, proswítá wšude i tím smutkem jakási tichá a milá weselost, jenž písním toho druhu zwláštní půwab dáwá. Slzy tu ještě na twáři, a již radost w oku. I skrze mraky wždy některý sluneční paprslek musí prorážeti, kdežto w ruské elegické písni celé nebe černými zastřeno jest chmurami. Z oddílu toho jsau w Ohlasu našem čísla II, X, XVIII, XX a některá jiná wíce méně sem náležející.

3. W největší hojnosti poskytují se nám *písně naivní, žertowné* a *satyrické*, jsauce jako jádro wšeho českého národního básnictwí, a tudy také na těchto listech větší částka w oddělení to zasahuje. S dobrým rozmyslem trojí ten druh připojuji k sobě, an z jednoho a téhož půwodně wyniká pramene — z prawdiwé, nelíčené prostosrdečnosti a z přirozeného humoru. Wdechnauti w píseň českau ducha naivnosti, a wytwořiti ji w tomto spůsobu, jest a zůstane wždy každému napodobiteli úlohau nejtěžší a nejnebezpečnějším úskalím, poněwadž welmi snadno mu jest wyklauznauti anebo w nechutné dětinské hříčky, anebo w titworné laškowání. Zde básník nápodobující úzkau a welmi nepewnau pod sebau

8

má podlahu, nepožíwaje té wýhody, jakowé se dostáwá nepowědomému skladateli písně prostonárodní, by totiž wypuštěn byl z mysli zpěwákowy neb čtenářowy, a jest s wěcí tauto práwě tak, jako s mnohými dětskými nápady, jenž k usmání a radosti ponaukají, ješto wšecku wnadu by ztratily i bez powšimnutí zůstaly, pronešeny jsauce ústy osob dospělejších. Jiní slowanští kmenowé, wyjímaje sbratřenější s námi Slowáky, písní naivních buď neznají docela, buď welmi pořídku u nich se nalezají. Wydawatel Ohlasu písní českých cítí sám nejlépe, kde w tomto ohledu k cíli nedostřelil anebo jej přestřelil, a wšak s nejwyšší bude mu potěchau, uznáno-li bude, že předc několikráte w černé uhodil, a wlídný saudce, uwáže nesnadnost wěci samé, wedlé prowedeného i méně podařilému popřeje místa. Přístupnější k následowání jsau již písně žertowné a satyrické. Wylučují ze sebe owšem nízké šprýmy i wšechen rafinowaný wtip; jistá wšak hrawá swéwole a úštěpačnost (jsauť dítky z půdy české!) jest jim zcela přirozena, a protož i w Ohlasu jejich směle si powolowati může básník, neboje se přísných klassických Catonůw, k jejichžto chuti takowéto krmě arci se nestrojí. Procházka jest tu — jak jsme wýše podotkli — polem mezi křowinami, a k nimť přináležejí též hloh, i šípek, i jalowec.

4. Jsau pak *písně* w nejužším smyslu slowa toho, jakowé w každém zpíwajícím národě nalezáme co wynoření citu nějakého, podržující wšak wždy swau národní známku, kterauž se od jinonárodních písní patrně rozeznáwají wnitř i zewnitř. Wyskaumal-li básník týto známky, a sobě-li je oswojil, nebude mu těžko před ním ležících wzorů dostihnauti, anobrž daleko je i předstihnauti může, jakož se od wyššího wzdělání jeho slušně očekáwá: chraň se toliko, aby píseň ze swé individualnosti české tuze u wšeobecnost newybíhala; neboť jak míle by dobře šla i pod jméno kteréhokoliw jiného národu, již není písní českau.

5. Konečně připomenauti třeba o tom druhu kratičkých našich písní, kteréžto záležejíce větším dílem w jediné sloce, we zpěwu toliko a skrze zpěw mají nějakau cenu, a jež bychom pro tu příčinu nejraději *popěwkami* nazýwali. Bywše s nápěwem jednau dobau zplozeny, bez něho jsau tělo bez duše, slupka bez jádra. Pozorutě přitom hodno, že nejkrásnějších a nejráznějších staročeských melodií skoro nikdy nalezti není w delších písních, leč jediné w těchto popěwkách, a že takýto krátce pronešený cit, neb myšlénka, neb obrázek s jedněmi jen a určitými slučuje se zpěwnými zwuky, nedowolujícími, aby jiná slowa byla podzpěwowána. Zde nápodobící básník přirozeným během málo aneb dokonce žádné kořisti nenajde, a protož jsme i my, wyjímajíc několika málo kausků, ze záhonu toho ničeho dále bráti se neosmělili.

Z rozwržení předeslaného již samo wyplýwá, že básník, nespauštěje nikdy s mysli toho, co wlastně jest podstatau české písně, předce w jedné každé z uwedených tříd jináče sobě počínati musí, ano že plody jeho tím zanímawější jsau, čím wětší rozmanitosti w každé zwláštní třídě bylo hleděno. Toť mu buď stále na paměti, že nepěje on sám (chceli sám we swé osobě básniti, netřebať mu nápodobiti národních písní, máť jinde pole dosti široké), ale že w rozličné proměňuje se líce, z kteréžto twáří rozmanitosti teprw onen sauzwuk wyniká, bez něhož každý ohlas přestáwá býti ohlasem. *)

*) Prostonárodní písně české nalezly posud jediného šťastného napodobitele, p. *Fr. Jar. Kamenického*. (Písně w národním českém duchu, w Praze 1833.) Wše, cožkoliw tento druh básnictwí wyhledáwá, w tak pěkné tu shodě a míře, takowá weskrz lehkost a plynnost, že skutečně naše písně jako w zrcadle spatřowati se domníwáme. Jediné wšak, čeho při nich, jakožto celku, nerádi pohřešujeme, jest práwě tato nadmíněná rozmanitost twáří, anyť co dítky jedné rodiny, a ne jednoho národu nám se předstawují. Líbilo-li by se ctěnému příteli našemu sbírku swau ještě jinými formami obohatiti, snadno nedostatek ten dal by se odstraniti.

Že pak ostatně i zewnitřní případnosti písně české, jakož jsau rozměry, užíwání místo rýmů pauhých assonancí, a co wíce tomu podobného jest, namnoze i w Ohlasu tomto našem přicházejí, z toho, mním, netřeba se osprawedlňowati před znateli národních písní.

A tak ze wšech dárkůw, jež mi kdy Musa propůjčila, tento mi nejmilejší wěnowán budiž památce mých neocenitedlných a příliš brzce z tohoto žiwota wykročiwších přátel — *Josefa Wlastimila Kamarýta* a *Josefa Krasoslawa Chmelenského* — jménům, jimižto že wedlé jiných národ český honositi se nepřestane, jist jsem.

W Praze, 31 Října 1839.

né, přišlo
tí Rosa a
atau swau
sprostému
a lesních
ně se líčí.
Mně ze všech obrazůw přijatý w této básni nejlépe se líbil. Wyprawuje se též o lesních pannách, že tu noc před swatým Janem křtitelem největší mají moc nad člowěkem, a protož není rádno wydáwati se té doby do polí, mnohem do lesa.

Objeď dolem k Swaté Hoře,
Ať nemám po tobě hoře,
Dej se raděj w zápolí,
Ať mě srdce nebolí.

Nejel Toman daubrawau,
Dal se cestičkau prawau;
A w Podhájí u mysliwce
Nowý domek jedna swíce,
Hostí mnoho pospolu,
Jizba plna howoru.

Smutkem Toman obklopen
Patří s koně do oken:
Děwče láskau jen rozplýwá,
Na ženicha se usmíwá;
Otec jedná námluwy,
Matka hledí obsluhy,
Jedli, pili, rozpráwěli,
Dobrau wůli spolu měli,
Žádný na to nic nedbal,
Kůň že wenku zařehtal,
A mládenec zawzdychal.

Panna jenom snaubená
Najednau se zarděla;
Swědomí ji předce tlačí,
Šeptá cosi sestře mladší.
Sestřička od wečeře
Wyšla rychle za dwéře:
„Na wěky se, Tomane,
Milá s tebau rozstane,
Jinému se dostane.
Najezdil jsi se k nám dosti,
Dnes tu máme bližší hosti,
Hledej sobě jinde štěstí."

Toman koněm zatočil,
W šíré pole poskočil,

Zaťal zuby, smračil čelo,
Kolem wšecko neweselo.
Půlnoc byla, měsíc zašel,
Sotwa jezdec cestu našel;
Prudce hned, pak laudawě
Ubíral se k daubrawě.
„Wšecky krásné hwězdičky
Ze tmy jsau se prosypaly,
Proč wy, moje mladé dni,
We tmách jste se zasypaly!"

Jede, jede daubrawau,
Les šumí mu nad hlawau,
Wětřík chladný z noci fauká,
Nad auwalem sowa hauká;
Koník blýská očima,
Koník stříhá ušima.

Cupy dupy z hauštiny
Letí jelen w meytiny,
Na jelínku podkasaná
Sedí sobě Lesní panna;
Šaty půl má zelené,
Půl kadeřmi černěné,
A ze swatojanských braučků
Swítí pásek na klobaučku.

Třikrát kolem jak střela
W běhu koně objela,
Pak Tomanowi po boku
Wyrownáwá w plawném skoku:
„Šwarný hochu, nezaufej,
Bujným wětrům žalost dej,
Jedna-li tě opustila,
Nahradí to stokrát jiná.
Šwarný hochu, nezaufej,
Bujným wětrům žalost dej!"
To když sladce zpíwala,
W oči se mu díwala

Lesní panna na jelenu,
Toman cítí w srdci změnu.

Jedau, jedau pospolu
Měkkým mechem do dolu,
Panna Tomanu po boku
Wyrownáwá w plawném skoku:
„Šwarný hochu, skloň se, skloň;
Jenom dále se mnau hoň;
Líbí-li se ti mé líce,
Dám radostí na tisíce.
Šwarný hochu, skloň se, skloň,
Jenom dále se mnau hoň!"
To kdy panna zpíwala,
Za ruku ho ujala;
Tomanowi rozkoš praudem
Prolila se každým audem.

Jedau, jedau dál a dál
Podlé řeky, podlé skal,
Panna Tomanu po boku
Wyrownáwá w plawném skoku:
„Šwarný hochu, můj jsi, můj!
K mému bytu se mnau pluj;
Swětla denního w mém domě
Wěčně nezachce se tobě.
Šwarný hochu, můj jsi, můj —
K mému bytu se mnau pluj!"

To kdy panna zpíwala,
W ústa jezdce líbala,
W náručí ho objala.
Tomanowi srdce plesá,
Uzdu pauští, s koně klesá
Pod skalami prostřed lesa.

Slunce wyšlo nad horu,
Skáče koník do dworu,
Smutně hrabe podkowau,

Řehce zpráwu nedobrau.
Sestra k oknu přiskočila,
A rukama zalomila:
„Bratře můj, bratříčku můj!
Kde skonal jsi žiwot swůj!"

II.

JÍZDA K MILÉ.

Slunce za horami,
Po dolích se stmíwá:
Škoda tebe, můj zlatý tatíčku
Že tě zem ukrýwá.

Wstáwaje, léhaje
Na tebe myslíwám,
Bez žalosti za twau dobrau duši
K bohu se modlíwám.

Jedna žalost — žalost
Jen mi srdce hněte,
Že newidíš, jaké tu na swětě
Štěstí pro mne kwěte.

Kdes ty owes síwal,
Mně zraje pšenička,
Z potu twého mi na každém poli
Dost požehnáníčka.

Stodoly mám hojné,
Dwory jako bory;
Přijde do wás krásná hospodyňka,
Dwory, moje dwory!

Ji kdybys ty widěl,
Můj starý tatíčku!

Zweselil bys jako jabloň w sadě
Šediwau hlawičku.

Ai koni, koníčku,
Kdys býwal hříbátkem,
Newěděl jsi, že na tobě budu
Jezdit za děwčátkem.

Slunce za horami,
Po dolích se stmíwá;
Spěchej koni, za lesíkem domek,
Tam drahá přebýwá.

III.

CELOROČNÍ WÝŽIWA.

Jeníčku můj miley,
Nic se nerozmeyšlej,
Máš-li za ženušku mě sobě wzít:
Krátké rozmeyšlení —
Snad bude co není,
Ty málo máš, já nic nazbyt,
Budem spolu dobře hospodařit.

W zimě se nestarej,
Čím se obžiwíme,
Přijde pomoc s nebe, dřiw než zwíme:
Ze sněhu homolky
Budau nám na dolky,
Šišek z lesa nanosíme,
A ještě sausedy podělíme.

Když jaro přiletí,
Bez setí, bez mletí
Chudým lidem samo s nebe padá,

Kraupy a krupici
Najdem na ulici;
Pakli soli, másla není,
Řeřicha nám bude za koření.

Náš kmotr rozpráwí,
Horko prey netráwí,
Blázen, kdo se w letě hladu bojí,
Na poli, na lauce
Díla plné ruce,
Ty umíš kosit, já umím žít,
Do sebe, na sebe budeme mít.

Na podzim na hauby
Spolu chodit budem,
Při nich dobré chuti nepozbudem:
Ach hauby, hubičky,
Což jste wy sladičky!
Sípků, trnek natrháme,
Také si, Jeníčku, pochutnáme.

IV.

STASA ČARODĚJNICE.

Utopte ji, upalte ji,
Kantorowic Stasu,
Ať nekauzlí, nečaruje
Naši mladau chasu.

Běda tomu, Stasa komu
Čáry na krk hodí,
Jak to kuřátko po dešti
Schlípeně si chodí.

Dewět hochů otráwila
Jedem černých očí,

A okolo desátého
  Swět se kolem točí.

Dewět hochů popálila
  Plamenem swých twáří,
A čtyrem se zima s horkem
  Po těle rozráží.

Sám pan spráwce od ní chřadne,
  W teyle ho cos píchá,
K srdci ruku pořád tiskne,
  Ku měsíčku wzdychá.

Utopte ji, upalte ji,
  Kantorowic Stasu,
Než okauzlí, očaruje
  Wšecku naši chasu.

V.

DOBRÉ NAUČENÍ.

Kwěte růže, kwěte,
  Ale jednau w létě:
Milujme se, má Haničko,
  Dokud i nám kwěte.

Na podzim w ořeší
  Wíc láska netěší:
Kdo se ráno neměl k swětu,
  Wečír to pohřeší.

VI.

PRAŽSKA.

Slečinko spanilá,
Powězte, co dělá
  Wáš jemnost-pantáta?
„Wydal se na cesty,
Chodí po předměstí,
  Prodáwá košťata."

Slečinko má milá,
Powězte, co dělá
  Jemnost-panímáma?
„Má krámek w podlaubí,
Písek a wěchtowí
  Na grešle prodáwá."

VII.

LUŇÁK.

Táhne mračno proti mračnu,
  W stromech wítr bauří
Wywalil se luňák z mraku,
  Nad rybníkem krauží.
Otec wolá Ančičku:
Kde máš, dcero, husičku?
  Chraň ji před luňákem,
  Tím zlodějským ptákem.

Táhne mračno proti mračnu,
  W stromech wítr bauří,
Wywalil se luňák z mraku
  Nade dworem krauží.
Matka wolá Ančičku:
Kde máš, dcero, slepičku?

Chraň ji před luňákem,
Tím zlodějským ptákem.

Táhne mračno proti mračnu,
W stromech wítr bauří,
Wywalil se luňák z mraku,
Nad lukami krauží.
Bratr wolá Aničku:
Kdeže máš holubičku?
Chraň ji před luňákem,
Tím zlodějským ptákem.

Táhne mračno proti mračnu,
W stromech wítr bauří,
Wywalil se luňák z mraku,
Nad zahradau krauží,
Sestra wolá Aničku:
Kde máš, sestro, hrdličku?
Chraň ji před luňákem,
Tím zlodějským ptákem.

VIII.

STARÝ ZAHRADNIK.

Starý zahradníček
Mladičkau dceru má:
Komuž on, můj bože,
To děwče odchowá?

Každý w podiwení
Její krásu widí,
A wšak diwu není,
Že se nepřediwí.

Widěl jsem ji jednau.
Z okýnka wykaukla,

Jakoby se růže
  Z paupátka wylaupla.

Powěz ty nám, powěz,
  Starý zahradníčku,
Kdes wzal ten drahý kwět,
  Tu krásnau růžičku?

„Sám jsem ji o sobě
  Na jaře štěpowal,
A ze wšeho kwítí
  Nejwíc opatrowal."

Wy milé matičky
  Dcerušky wezměte,
S nimi k zahradníku
  Starému dojděte.

Dejte je u něho
  Na jaře štěpowat;
Což wám někdy budau
  Mládenci děkowat.

IX.

PROKOP HOLÝ.

Od morawské strany šíře lukami
Rozložil se tábor mezi horami,
A w něm Prokop Welký se swými oděnci
Čeká jisté zpráwy o milém sestřenci.

Jej, když s malau hrstkau s cesty wybočil,
Pan Sezima zrádně w lese zaskočil;
Lid branný rozprášiw, Racka raněného
Odwleci potupně dal do hradu swého.

O polednách posel přijel w pochwaty:
„Nechce Kamenický žádné wýplaty;
Brž tebe nazýwal, otče náš a wůdce,
Hanliwými slowy zlotřilého škůdce.

Chce-li Racka míti, nech si přijde sám,
S posměchem tak wece, zdarma mu ho dám.
A když jsem odjížděl, proti wšemu řádu
Posla twého wyštwal fenami mne z hradu.“

K té řeči na nohy heitman poskočil,
Nad hlawau palcátem wztekle zatočil;
Pod nakopenými po wšem čele mraky
Blesků rozesílá sto žhawými zraky.

Zahřměl rozkaz hněwný, a po táboru
Jezdci do rot kwapí, pěší do sboru;
Zbraň se w slunci leskne, a dle obyčeje
Žižkowa korauhew nade wojskem wěje.

Jede hradba wozů řadě we dwojí,
Běda, na koho se aul ten wyrojí!
Z předu jdau cepníci, wzadu pawézníci,
Zpíwajíce: „Kdož jste boží bojowníci!“

Táhnau roty polem, táhnau roklemi,
A když tmy wečerní strau se po zemi,
Postihnauti může při jasném měsíci
Oko bojowníka w dálce Kamenici.

Blízko u rozcestí leží skalní lom,
Nad ním w půdu ráží kořen diwný strom,
Uschlý wrchol jeho — swadlá lidská hlawa,
Wětwe, plody jeho jsau krkawců strawa.

Hřmot wozůw ohyzdné hosti zapudil.
Mimo jeda Prokop pod se promluwil:
„Žel mi, ujče, twých tu rozmetaných audů
S námi že netáhnau ku přísnému saudu.“

Zaklepala hlawa, huhle hubenec:
„Nejsem tobě ujec, jsem twůj sestřenec;
Proti příměří mne Sezimowští jali,
Tělo w kolo wpletli, hlawu na špic dali.“

Heitmanowi w očích mrak se zahustil,
Až koni pod nohy palcát upustil,
Pozdwih k nebi ruku na dwa prsty hledí,
A co sobě myslí, jen zlé moci wědí.

Sňali tělo s kola, hlawu se hřebu,
Obřady slušného dějí pohřebu;
Při pochodních Racka nedaleko lomu
Táboři skládají do wěčného domu.

Potom heitman s kolu špíci krwawau
Zatknuw si za lebku nepronikawau,
Hnal se s lidem dále w rozbauření lítém,
A již hrad obemkli kolem před uswítem.

Činěn k místu autok dwa i tři kráty,
Táborům se stýská těžké od ztráty;
Znajíť Kameničtí dobře odrážeti,
Není jiné rady, leč je wyležeti.

A když stáli w poli za dwě neděle,
Prokop točí oči k hradu zmrzele;
Duch se diwě zmítá, msta ho béře krátce,
A wně české země čeká jiná práce.

Swolaw setníky swé a podheitmaní:
„Těžko, dí, čekati nám tu na wzdání;
Aneb Kamenici zjitra w moci máme,
Aneb zde naše moc na wěky se zláme.

Zjitra s prwním sluncem wozy strhnete,
K západu se s lidem rychle uhnete,
A tak odstaupíce něco na čtwrt míle
K hradu udeříte opět w nowé síle.“ —

Swau radau pak zwláště když je podaří,
Chwátá přímo wůdce k swému šípaři:
»Kuj z té špíce střelu, bratře prawowěrče,
Jakaus nikdý nekul, ať nechybí terče!"

Po jitru se haufy w pole hýbají,
Posměchem je hlučným s hradeb stíhají,
I pán Kamenický s náhradbí se díwá,
Že těch sproštěn hostí, srdce w něm okříwá.

Ač tělo bojowné podál odstalo,
Swau wšak welkau hlawu blízko nechalo.
Pode starau hruší Prokop spauští kuši:
„Hei pane Sezimo, poruč bohu duši!"

Padnul — praudem krwe žití wywřelo,
Přestalo již chase býti weselo,
Ano w slaupech prachu a we chumlech kauře
Zpět w nowém se wzteku přiwaluje bauře.

Hřmí, a trau, a boří děla, haufnice,
Ke hradu se tisknau, kopí, sudlice,
A než půl dne přešlo, Táborowé jaří
W Kamenickém zámku krutě hospodaří.

Sezimowo tělo ční tam nad lomem,
Záře z hradu swítí ještě nad borem,
Kudy roty táhnau dál na Rakusice:
„Kdož jste bojowníci boží" zpíwajíce.

X.

ŽEHRAWÝ.

To zlaté sluněčko
Za mrakem se skrylo,
Jakby ho za týden
Na nebi nebylo.

Kam kauknu, tam se mi
 Tma sype do očí;
Ach, kdy to slunéčko
 Z pod mraku wyskočí!

Chodím zarmaucena
 A celá ztrápena,
Co můj nejmilejší
 Hněwy ke mně chowá.

Hněwá se, newím proč —
 Slowem se neblíží,
Raději než na mne
 Do kauta pohlíží.

Ptám-li se na něco,
 Jen hlawau pohodí:
Dám-li mu dobrau noc,
 Ani neodpowí.

Tak wšecka býwalá
 W domě radost mizí:
Máme se milowat,
 A jsme jako cizí.

Snad jste wy, matičko,
 Jej na mne zezlila,
Wždyť jsem já před wámi
 Wody nezkalila.

Nebo ty, sestřičko,
 Nepřeješ lásky nám:
Přištíwáš-li na mne,
 Napraw tě pán bůh sám.

Můj zlatý mužíčku,
 Jen mne tak nesužuj,
Jestli jsem chybila,
 Radši mne wyhubuj.

Radši mne wyhubuj,
  Přijmu i zlá slowa;
Ale twá nemluwnost
  K smrti se mi rowná.

„S kým pak jsi se wedla
  Ondyno na Újezd?
Wšak jsau tě widěli,
  Máš z toho pěknau čest!“

S kýmže jsem se wedla —
  Byl to můj bratříček,
Prowázel mě domů
  Wečír přes lesíček.

Mužíčku můj milý!
  Byl jsi nelaskawým,
Dělal jsi mně křiwdu,
  Předce tě pohladím.

XI.

RADOST A ŽALOST.

Ach radost, ach radost,
  Hezká to kwětina;
Jen škoda, přeškoda,
  Že kořínků nemá.
Přijde wítr — rozfauká ji,
Přijde woda — odhaupá ji:
  Ach škoda, přeškoda,
  Že kořínků nemá!

Ach žalost, ach žalost,
  Hořký to kořínek,
Žádný z něho nepučí se
  Kwět ani lupínek.

Kolik wzdechů srdce kruší,
Než mu hořkost powysuší;
Kolik slzí uplyne,
Nežli w nich se rozplyne.

XII.

DÁREK Z PAUTI.

Na Swaté hoře
Přál bych si, bože,
Býti kostelníkem,
Třeba i zwoníkem
Jenom jeden měsíc;
Z daleka, široka
Přichází do roka
Krásných tam děwčátek
Kolik tisíc.

Byla tam, byla
Taky má milá,
Wčera se wrátila,
Pautí nakaupila
Skoro w každém krámu:
Bratrům růženečky
Sestrám obrázečky,
Ale mně srdýčko
Z marcipánu.

Wezmu dwa česká,
Půjdu do města,
Pozlátka nakaupím,
Srdéčko polepím,
Dám k němu ceduličku;
„Toto je památka
Hezkého děwčátka!“
Potom si ji připnu
Na klobauk za kytičku.

XIII.

PEČLIWÁ MILÁ.

(Podlé nápěwu: Nežel, děwče, nežel!)

„Zle je, milá, zle je,
Ostrý wítr wěje,
  Zawál mi cestičku,
  Zablaudím w lesíčku,
Padnu do záwěje.“

Zle nám, milý, zle nám
Odcházet ti nedám:
  Počkej do půlnoci,
  Snad bude pomoci,
Já ti posla zjednám.

Wstáwej, milý, wstáwej,
Wíce neodkládej;
  Poslíček přichází,
  Za horau wychází,
Doma si dospáwej.

Měsíčku blýskawý,
Což jsi ty laskawý!
  Prowázej milého,
  Do dworu bílého
Dowed ho we zdrawí.

XIV.

DRAHÝ ZPĚWÁK.

Za jednu hubičku
Chtěla mít písničku:
Toť nejde, moje milá!
Což pak by kytička
Z jednoho kwítečka
Nanic se uwíjela!

Kolik jde kwítečků
Na pěknau kytičku,
Tolik též hubiček
Na hezkau písničku.

XV.

ODBYTÝ.

Po čem wíno na hody?
Mariánko z hospody!
Styděla se za písaře,
Podwdala se za bednáře;
Mariánce — la la la!
Bednář sudy požehá.

„Po čem smola? we fráčku
Z kanceláře škrabáčku!
Z takowých jen úštipečků
Nadělej si příštipečků;
Nech si, nech si, nech si je,
Táta ti je přišije."

XVI.

CIKÁNOWA PÍŠŤALKA.

Náš tatíček nebožtíček
Ledacos wěděl,
Nám ubohým Cikáňatům
Nic nepowěděl:
Uměl pít, uměl hrát,
Měkce dělat, twrdě spát,
Za pět prstů pěkné wěci
Kupowat.

Náš tatíček nebožtíček
O nás málo dbal,
Měl podiwnau píšťaličku,
Nám jí nenechal:
Kde ho rádi uctili,
Dobře mu zaplatili,
Na swé oči diw diwaucí
Spatřili.

Z kapsy wyndal píšťaličku,
Oheň rozdělal,
Jak zapískal, wšecky šwáby
Z domů wywolal:
Musil šwáb ze wrátek
Zrowna nebo nazpátek,
Potom dostal čerweňaučký
Kabátek.

Když zapískal na píšťalku
Po wsi, po městě,
Hned za ním německé myši
Byly na cestě:
Musely wandrowat,
Podlé jeho tancowat,
S hráze chutě do rybníka
Hopcowat.

Ach, tatíčku nebožtíčku,
Kam jsi rozum dal!
Kdybys nám byl píšťaličku
Aspoň odkázal!
Máme teď nauzi třít,
Mohli jsme se dobře mít,
W Čechách, také na Morawě
Pansky žít.

XVII.

SLZY A WZDYCHÁNÍ.

Kdyby wšecky slzičky
Pohromadě byly,
Co jsau, milý, pro tebe
Oči moje lily:
Wěru by se lauky naše
Wšecky zatopily.

Ach, kdyby to wzdychání
Pohromadě bylo,
Co mé srdce pro tebe,
Milá, wypustilo:
Wěru na wěži by naší
Zwony rozzwonilo.

XVIII.

NEWĚRNÝ MILÝ.

Ach běda, nebudu
Wíc chodit pro wodu,
Pro wodu, pro wodičku,
K studánce při měsíčku.

Stáli tam za křowím,
Kdo — to wám nepowím,
Mluwili temným hlasem,
Líbal ji — slyšela jsem.

Srdce mé plakalo,
Jen se usedalo,
Síla mne opustila,
Bolest se na mně lila.

Sám ty, milý bože,
Polituj mé hoře,
Upokoj lásku tu mau,
Smiluj se nad ubohau.

Předce tě, já to wím
Můj milý, oželím;
Ale mé lásky k tobě
Přestanu želet w hrobě.

XIX.

SŇATEK.

Kwěte jabloň w sadě,
Pod ní keř růžiček;
Přelíbezným hlasem
Wečerním tu časem
Zpíwáwá slawíček.

Diwná wěc, bože můj!
To stwoření ptačí
Z hrdélka autlého
Na tolik sladkého
Jak zpěwu wystačí!

Ale jest diwnější
Nad slawíčků hlásky,
Kterak do autlého
Srdce panenského
Wstaupí tolik lásky.

Ta když w otruchlelém
Srdci se rozmůže,
Brzo proměněným
Twářičkám čerweným
Do hrobu pomůže.

Když ráno wstáwala,
Přišly jsau nowiny,
Že padl té noci
Do těžké nemoci
Miláček jediný.

Smutná do kostela
Newěsta spěchala,
A kudy chodila,
K bohu se modlila,
Žalostně plakala.

A když jsau pod wečer
Klekání zwonili,
Wšickni jsau lékaři,
Jak mladí tak staří,
Naději pustili.

Zwoní hrana, zwoní,
Panna již nechodí:
Ale jako spadlý
Kwíteček uswadlý
Na lůžko se kloní.

Zwoní trojí hrana,
Již nepláče panna:

Do stropu díwá se,
Z hoře usmíwá se,
Chwátá cos rukama.

Patří, jak milého
We pěkném průwodu
Šest mládenců neslo,
Šest panen wedlé šlo,
Kráčejí ke hrobu.

Ona w bílém rauše
Podále tam stojí:
Pak blíže přikleká,
A nic se neleká,
Tři hrstky naň hodí.

Když bylo w půlnoci,
Slyší hlas nad sebau:
„Stroj se, mé dítě, stroj,
Srdéčko upokoj,
Zasnaubím se s tebau."

W nejpěknější šaty
Hned se oblíkala!
Wěneček si panna
Z rozmarýny sama
Do wlasů wplítala.

Wětřík od západu
Chlaďaunký zawíwá:
Hosté známau cestau
Berau se s newěstau,
Kde ženich přebýwá.

Tam kde bydlí spolu,
Ten tichý domeček
Má střechu zelenau,
Komůrku zawřenau
Na wěčný zámeček.

XX.

MILÝ NADE WŠECKO.

Co je mně do swěta,
Do swěta celého,
Jen když já k sobě mám
Miláčka wěrného.

Dobře se mu leží,
Kdo sám si ustele;
Čemuž mně bráníte
W lásce, wy přátelé?

To jsau mi přátelé!
Sypají, kde mohau —
Hořec mi do duše,
Peluňku do srdce.

K horám se podíwám,
Půjdu na půdičku,
Jede-li můj milý
Na wraném koníčku.

Jede po háječku,
Z křowí poskakuje,
Jako ta potápka,
Co pod wodau pluje.

Wyjíždí z auwozu,
Skáče po auhoru;
Jaké to taužení
Po mém potěšení!

Chwílku si potaužím
Chwílku postěžuju,
S milým se potěším,
Zas wesela budu.

XXI.

DÍWČINA JAK DOBRÁ HODINA.

Oč jsem prosil, bůh mi dal,
Milau přeupřímnau,
Z pauhé lásky srdce by
Rozdělila se mnau:
Ach, to je wám díwčina
Jako dobrá hodina!

Dám-li se do skákání,
Hupky za mnau skáče;
Uroním-li slzičku,
Hned mi k wůli pláče:
Ach, to je wám díwčina
Jako dobrá hodina!

Jestliže ji požádám
Někdy o hubičku —
Říká: wem si třeba pět,
Jsau twoje, Jeníčku!
Ach, to je wám díwčina
Jako dobrá hodina!

Ondyno jsme w poledne
Pod lesíčkem stáli,
Modráčkowé oči se
Sladce na mne smály:
Ach, to je wám díwčina
Jako dobrá hodina!

Já řku: hle, již měsíček
Skryl se mezi mraky —
Ona hned přiswědčila:
„A hwězdičky taky.“
Ach, to je wám díwčina
Jako dobrá hodina!

Otčenášek w kostele
  Za mne odříkáwá.
A teprwa zdráwasek
  Pro sebe nechá wá:
Ach, to je wám díwčina
Jako dobra hodina!

Nech moje štěstí mine,
  Kudy noha kráčí;
Nech mi w poli se rodí
  Trní a bodláčí:
Opustím-li díwčinu
Jako dobrau hodinu!

XXII.

KROTKÁ HOLUBIČKA.

(Nápěw: Lastowička lítá atd.)

Holubička s dubu
Letěla k holubu:
  Milý nad rybníčky
  Pase tam koníčky,
A já za ním půjdu.

Holubička krotká
S holaubkem se zobká:
  Proč bysme taky tak
  Neměli se zobkat,
Když jsme mladí obá.

XXIII.

DÁREK Z LÁSKY.

Když jsem šel přes láwky,
Našel jsem korálky
Na pěti šnůrečkách nawlečené:
Dal-li je děwčátku
Milý na památku,
Bude mít srdéčko zarmaucené.

Každý to dobře wí,
Že i ten nejmenší
Dáreček z lásky je nejmilejší:
Přijde-li k ztracení,
Nikdý potom není
Stříbrem ani zlatem k nahražení.

XXIV.

POCESTNÝ.

Je to chůze po tom swětě —
Kam se noha šine:
Sotwa přejdeš jedny hory,
Hned se najdau jiné.

Je to žiwot na tom swětě —
Žeby člowěk utek:
Ještě nezažil jsi jeden,
Máš tu druhý smutek.

Což je pánům! ti na woze
Sedí pěkně w suše,
Ale chudý, ten za nimi
W dešti, blátě kluše.

Ei, co já dbám na té cestě
Na psoty a sloty,
Jen když já mám zdrawé nohy,
K tomu dobré boty.

Wšak na pány w krytém woze
Taky někdy trhne:
Jednau se jim kolo zláme,
Jindy wůz se zwrhne.

A krom toho — až swé pauti
Přejedem a přejdem,
W jedné hospodě na nocleh
Pán nepán se sejdem.

XXV.

A CO DÁL — TO NEPOWÍM.

Jakkoli se červenám,
Ráda slýcham, ráda mám,
Můj milý kdy při mně chwálí
Swětlé wlásky, hladké líčko,
K tomu laskawé srdýčko;
A co dále — ač to wím,
Ne, ne, ne, to nepowím!

Jakkoli se červenám,
Ráda slýchám, ráda mám,
Předu-li, kdy milý chwálí
Pantoflíčky, autlé nožky,
Pak bělaunké mé punčošky:
A co dále — ač to wím,
Ne, ne, ne, to nepowím!

XXVI.

DĚTSKA.

Powěz mi, holátko,
Zlaté pacholátko,
U koho rád se chowáš?
„U mého tatíčka,
Děláme koníčka,
Haupity, haupity, hau.“

Powěz mi, holátko,
Zlaté pacholátko,
Koho nejradši líbáš?
„Matinku, matinku,
Má hladkau hubinku,
Tatíčkowa píchá.“

Powěz mi, holátko,
Zlaté pacholátko,
Po kom se ti stýskáwá?
„Po wás, má babičko,
Hruštičku, jablíčko
W kapsáři míwáte,
Pro mne je chowáte.“

XXVII.

JARNÍ.

(Nápěw: Pojď, pojď, pojď, jen mne wyprowoď!)

Ai, ai, ai —
Na zahrádce máj
Rozwilo se wonné kwítí,
Po záhonku jen se swítí:
Ai, ai, ai —
Na zahrádce máj!

„Máj, máj, máj —
Zelená se háj!
Ptactwo líbě prozpěwuje,
Hnízdečka si uprawuje:
Máj, máj, máj —
Zelená se háj!“

Háj, háj, háj —
We srdéčku ráj!
Natrhám já, milý, růže,
Postelu ti jimi lůže:
Háj, háj, háj —
We srdéčku ráj!

„Ráj, ráj, ráj
Z twých mi očí hraj!
Postel, milá, potměchutí,
Sladší bude oddechnutí:
Ráj, ráj, ráj
Z twých mi očí hraj!“

XXVIII.

Z I M N Í.

Jak mi smutna přichází
Ta letošní zima,
Jakoby se swět zakalil
Před očima mýma.

Wšecky cesty, chodníčky
Sněhem zapadaly,
Po kterých jsme jindy, milý!
Spolu chodíwali.

Wšak je mi tak wšelijak,
Wšude mne to sauží,

Jedwa že mi srdce z těla
Wen se newytauží.

Je mi jako ptáčkowi,
Co na poli sedá,
A na sněhu, ubožátko,
Zrnýčka si hledá.

Hledá, hledá zrnýčka,
Ale nenachází:
Tak mi také bez milého
Zima ta prochází.

XXIX.

NEBLAHÉ SEJITÍ.

Žala Zuzka u lesíčku,
Jel tudy pán na koníčku:
Wšak to nebyl žádný pán,
Ale byl to milý sám.

„Zelenej se rozmarýnko!
Rozwesel se, má panenko,
Z wojny jede milý twůj,
W ňádra oči nesklopuj.“

„„Zelenej se na hrob kwítí,
Srdce moje bolest cítí!
Tři léta jsem čekala,
Milého nedočkala.““

„Cos tu, milá, dělávala,
Pro mne-li jsi plakáwala?
Že uwadnul z růže kwět,
Pro který mne těšil swět.

„„Co jsem smutná děláwala?
S wětříčkem jsem wzdycháwala,
A s rosičkau plakáwala;
Lásku jsem wyplakala,
Jinému se dostala.““

XXX.

PTÁČE.

Má zlatá matičko,
Ach, powězte mně,
Co to bez přestání
Pohráwá we mně?

Hraje to, zpíwá to,
Chwílkami skáče;
Oč-že mám w srdéčku
Zawřené ptáče.

Klec máme na půdě,
Dojděte pro ni;
Wšak my to ptačátko
Chytíme do ní.

Dáme je za okno,
Musí nám zpíwat,
Když budem wečeřet,
Když budem snídat.

XXXI.

WÝMLUWA.

Čím je to, má dceruško, čím je to,
Že máš líčko zardělé, tu hle to?
„Můj milý mě drát peří uwiděl,
Dřímala jsem, kdož by se nestyděl?
Tím je to, má matičko, tím je to.“

Čím to je, má dceruško, čím to je,
Že se ti nezardělo oboje?
„Snad se mi nepodíwal na obě?
Hodili jsme jenom očkem po sobě,
Tím to je, má matičko, tím to je.“

XXXII.

WÁWRA.

Běží Wáwra z Poličky,
Nese w mošně hrozníčky,
Zpíwá sobě cestičkau,
Že má mošnu plničkau.

Ale blízko u Brodu,
Zlau měl chuďas příhodu:
Wojáci ho potkali,
Hrozníčky mu pobrali.

Běží Wáwra od Brodu,
Pláče pro swau nehodu,
Naříká si cestičkau,
Že má mošnu prázdničkau.

Wojáci ho potkali,
Tuze ho litowali;

W pole zašli, kde co našli,
Do mošny mu nandali.

Běží Wáwra hopky, hopky,
Nese w mošně kozí bobky;
Zas si zpíwá cestičkau,
Že má mošnu plničkau.

XXXIII.

POMLUWA.

Pomluwo, ty pomluwo,
Kdo tebe rozsíwá,
Že z maličkého tě zrnka
Plné město býwá?

Pomluwo, ty pomluwo,
Pichlawé máš listí!
Žádný srp tě ani kosa
Z pole newyčistí.

Poslala mě pro okurky
K wám má panímáma:
Šeptali hned, že dobíhám
Za tebau již sama.

Cos, milý, mi darowal
Šátek, pentle k swátku:
Wšak to nebylo zadarmo!
Prawili u sládků.

Když jsme ondyno na pauti
Náhodau se sešli:
Také si hned powídali,
Že jsme sobě řekli.

„Těš se, milá! kdybys byla,
Jakby oni chtěli:
Pomluwači by o tobě
Dáwno oněměli.

XXXIV.

POMILOWÁNÍ.

Na láwce, nad potokem
Laudila černým okem:
Chlapče můj rozmilý,
Nebuď tak zpozdilý,
Pojď za mnau, dej mi ruku,
Nespadneš do potoku.

Poslechni mojí rady,
Půjdeme do zahrady;
Maličká zahrádka,
Rostau w ní jablátka, —
Já ti je, můj milý, dám,
Protože ráda tě mám.

Což pak tě polekalo,
Wždyť tu nic newolalo:
Chlapče můj, neboj se,
Jen ke mně připoj se,
Holaubek na stromu spí,
Měsíc ho ze sna budí.

Měsíček, hwězdy taky
Tratí se mezi mraky:
Holečku, dobrau noc,
Není žádná pomoc,
Nastáwá k rozchodu čas,
Ach, kdy se sejdeme zas!

XXXV.

MOCNOST OČÍ.

Díwal bych se celý den,
Kdy má milá přede len:
Kolo, péra jako wítr lítají,
A po niti očka se sklauzají.

Jestliže ty oči
Na cíwku zaskočí,
W niti se zamotají:
Což jí to předení
Jako mně myšlení
Nehezky zmotrchají.

XXXVI.

KYTIČKY.

Bude-li mě wdowec
S tau láskau pokaušet,
Mám pro něj kytičku,
Může si přiwonět,
Z bodláčí a ze žíhawky:
Wdowečku, přiwoň si,
Na milau zpomeň si.

Bude-li mládenec
Chtít si mě namlauwat,
Mám pro něj kytičku,
Tu mu chci darowat,
Z krafiátů a růžiček:
Dej si ji, můj milý,
Za klobauček.

XXXVII.

STATEČNÝ JONÁK.

Nejčko mám ženicha,
Matko, na mau milau!
Jak se ho dotknete,
Hned z něho jiskry jdau.

Přijde do hospody,
Wšecko ustupuje;
Jakau on zazpíwá,
Ta se hned tancuje.

Každý mu w hospodě,
Taky mně připíjí,
Sic ho wen wyhodí,
Kdo se mu nelíbí.

XXXVIII.

SWATEBNÍ DEN.

(Dle powěsti národní.)

Spuštěn most a otewřena
Byla brána na Střele;
W bráně stojí panna krásná,
Twářičky má zardělé.

Truchliwým okem přijímá
Dary w bráně na Střele,
Jež jí k swatbě přinášejí
Poddaní a přátelé.

Ludmila, dcera rytíře
  Žicha jest to nejmladší:
Ó wy líbá ústa, přál bych
  Blaženost wám nejsladší!

Mnoho darů se naneslo,
  Příze, medu, potrawy:
Žel, že wšecky swěta statky
  Jsau bez lásky otrawy!

Owčák ještě tu beránka
  Složil panně u nohau:
Přijmi, panno, milostiwě
  Tu obítku ubohau.

Panna wděčně owčáčkowi
  Za beránka děkuje,
A po mostě když odchází,
  Takto tiše běduje:

„Mladý pastýři, útulný,
  Jako jsau owečky twé!
Šťastnější nade mne bude,
  Která tebe dostane.“

Potom mysliwec statečný
  K bráně krokem zaměřil:
K twému weselí, ctná panno,
  Tuto laň jsem zastřelil.

Panna zdwořile mysliwci
  Se za laňku děkuje,
A po mostě když odchází,
  Takto tiše běduje:

„Šwarný lowče! chtěla bych se
  Stawu swého odříci,
Jen kdybych pohladit směla
  Snědém tebe po líci.“

Pak i rybák poctu nesa
  K sličné panně promluwil:
Nejlepší jsau tyto ze všech,
  Které dnes jsem nalowil.

Panna wlídně rybařowi
  Za ryby se děkuje,
A po mostě když odchází,
  Takto tiše běduje:

„Za wodau tam w twé chalaupce,
  Modrooký rybaři!
Dej ti bůh, ať twůj se sňatek
  Lépe než můj podaří.“

Slunce zašlo — slunce wyšlo,
  A než tíhlo k západu,
Wše po wůli i bez wůle
  Odbylo se na hradu.

Skončen průwod, služby w kapli,
  I družiček zpíwání;
Skončen pláč a hody stkwostné,
  I při hodech wýskání.

Wůz a čtyři koně wrané
  Na náhradí čekají,
W diwokosti pánu swému
  Jedwa-li co oddají.

Jižtě ženich usadil se
  Mladé paní po boku;
Koně nazpět k jeho sídlu
  Pádí w lítém poskoku.

Sady, lauky, křowí, pole
  S obau stran se míhaly,
Jezdci haufu swatebního
  Daleko zpět zůstali.

A když na Kátowskau horu
Wranci letí od boru,
Jako w lože se swatební
Kladlo slunce za horu.

Tam kde nad skalami cesta
K srázu nahnutá běží,
Spřež plachá se náhle zpíná,
Hříwy husté wyježí.

Mžikem jak kdy blesk zaswítí
Z chumle černých oblaků,
Choť s rytířem, koně s wozem
Padli wěčných do mraků.

Owčák zahlédnuw při stádě
Jízdu hory na čele,
Hůl upustil, w twáři zblednul,
Trnul celém po těle.

Ryk a třesk a rachot skály
Slyše dále w pasece
Mysliwec se onde přihnal
Udychtěný ku řece.

A rybař, co blízko břehu
K lowu síti hotowil,
Děsně rukama nad tůní
Rozpěněnau zalomil.

XXXIX.

POMOC PRO NÁRAMNAU LÁSKU.

Ach, Haničko, má perličko
  Jediná, jediná!
Tys mě na smrt swojí krásau
  Ranila, ranila.

Jak mi nebe nad hlawau je
  Wysoko, wysoko,
Tak tě chowám we swém srdci
  Hluboko, hluboko.

„Nic si z toho, můj Jeníčku,
  Nedělej, nedělej,
Zespod dírku do srdýčka
  Udělej, udělej,

Ležím-li ti na dně srdce
  Hlubokém, hlubokém,
Zas mě wytrausíš po swětě
  Širokém, širokém."

XL.

U P R A N Ý.

„Můj synáčku, kde jsi byl?
Kdo tě tak nerázně zbil?"

Byl jsem mezi wlnaři,
Kožišníky, smradaři.

Ti mne wydělávali,
Tam ti našlapáwali.

LXI.

JANEK.

Jeli jsou silnicí
Dwa páni s děwčicí,
Ptali jsou se Janka na robotě,
Dobře-li se tudy jede ke Lhotě?

Powěz nám, Janku ty,
Přijdem-li do Lhoty?
Kudy tam, kudy, Janku, kudy tam? —
„Tudy tam, tudy, páni, tudy tam.“

LXII.

PO PRÁCI.

Na poli, w zahradách
S pondělka k neděli
Wšecko jsme zaseli,
Wšecko wysázeli:

Zlatý po záhoně
Owísek pro koně,
Ječmen a pšenici
Pro dům a piwnici;

Pro naše ženušky
Hustý len u kopce;
Růže pro děwčata,
A ředkew pro wdowce . . .

Jabloněk dwě kopě
Pro hodné mládence;
Olše a konopě
Pro taškáře . . .

Wšecko jsme zaseli,
Wšecko wysázeli:
Pán bůh požehnání
Práci té udělí.

XLIII.

POSLEDNÍ WŮLE.

Ach, ach, pane Janku,
W slowutném copánku!
Až někdy umřete,
Komuž odkážete
Tu pěknau oháňku?

„Ten můj panický cop
Postawte mi na hrob,
Ať tam na mém hrobu
Pro wěčnau ozdobu
Stojí jako šilboch.“

XLIV.

ROZPAKY.

Weselost mi w hlawě hraje,
Srdce mi w těle skáče,
Že mi poslala má milá
Dwa weliké koláče.

Sním-li je, přeškoda na wěky jich,
A kdyby ztwrdnuly, bylby to hřích;
Pročež, milý Wašku,
S chutí do nich!

XLV.

ČESKÝ SEDLÁK.

Ty český sedláčku,
Wychytralý ptáčku!
Po zpěwu, po peří
Blázen kdo ti wěří.

Sedlák jde z hospody,
Cesta mu nestačí;
Když přijde před pána,
Což je hned jinačí.

Škrabe se za uchem,
Potírá si čelo,
Jakby půl dušičky
Z něho wyletělo.

„Jemnost pan'-tatínku!
Letos není loni —
Já řku .... toto wono ....
Bída nauzi honí.“

Před pánem steyská si,
Za wraty weyská si, —
Strčil urozenost
S rozumem do kapsy.

XLVI.

KRÁSNÁ KORDULA.

Jak žiw nikdo neměl a nemá
Krásnější panenku jako já;
Ona má, ona má, ona má
Jako dwě cibule
Pystíčky odulé:
Což pak jí schází, co chybí
Mé krásné Kordule?

Jak žiw nikdo neměl a nemá
Krásnější panenku jako já;
Ona má, ona má, ona má
Kudrnatau hlawičku
Jako kapustičku;
Pystíčky odulé
Jako dwě cibule:
Což pak jí schází, co chybí
Mé krásné Kordule?

Jak žiw nikdo neměl a nemá
Krásnější panenku jako já;
Ona má, ona má, ona má
Očko popelawé,
Trochu naříkawé;
Kudrnatau hlawičku
Jako kapustičku;
Pystíčky odulé
Jako dwě cibule:
Což pak jí schází, co chybí
Mé krásné Kordule?

Jak žiw nikdo neměl a nemá
Krásnější panenku jako já;
Ona má, ona má, ona má
Twáře w roznícení,
Muchomorka nic není;
Očka popelawé,
Trochu naříkawé:
Kudrnatau hlawičku
Jako kapustičku;
Pystíčky odulé
Jako dwě cibule:
Což pak jí schází, co chybí
Mé krásné Kordule?

Jak žiw nikdo neměl a nemá
Krásnější panenku jako já;
Ona má, ona má, ona má
Bradu na tři facky,
A nos sedmihradský;
Twáře w roznícení,
Muchomorka nic není;
Očka popelawé,
Trochu naříkawé;
Kudrnatau hlawičku
Jako kapustičku;
Pystíčky odulé
Jako dwě cibule:
Což pak jí schází, co chybí
Mé krásné Kordule?

Jak žiw nikdo neměl a nemá
Krásnější panenku jako já;
Ona má, ona má, ona má
Nehty podobné ku
Pazaurkům z česneku;
Bradu na tři facky,
A nos sedmihradský;

Twáře w roznícení,
Muchomorka nic není;
Očka popelawé,
Trochu naříkawé;
Kudrnatau hlawičku
Jako kapustičku;
Pystíčky odulé
Jako dwě cibule:
Což pak jí schází, co chybí
Mé krásné Kordule?

Jak žiw nikdo neměl a nemá
Krásnější panenku jako já;
Ona má. ona má, ona má
Hedbáwné ručičky,
Na nich bradawičky;
Nehty podobné ku
Pazaurkům z česneku;
Bradu na tři facky,
A nos sedmihradský;
Twáře w roznícení,
Muchomorka nic není;
Očka popelawé,
Trochu naříkawé;
Kudrnatau hlawičku
Jako kapustičku;
Pystíčky odulé
Jako dwě cibule:
Což pak jí schází, co chybí
Mé krásné Kordule?

Jak žiw nikdo neměl a nemá
Krásnější panenku jako já;
Ona má, ona má, ona má
Nožičky ze strunek,
Dělají klep, klep, klep;
Hedbáwné ručičky,
Na nich bradawičky;

Nehty podobné ku
Pazaurkům z česneku:
Bradu na tři facky,
A nos sedmihradský;
Twáře w roznícení,
Muchomorka nic není;
Očka popelawé,
Trochu naříkawé;
Kudrnatau hlawičku
Jako kapustičku;
Pystíčky odulé
Jako dwě cibule:
Což pak jí schází, co chybí
Mé krásné Kordule?

XLVII.

WRCHNÍ Z KOZLOWA.

Pan wrchní z Kozlowa
Přijel do Rausowa
Na křtiny;
Tu sobě namluwil
Ctnau pannu Hejduli,
Němkyni.

On wáží čtyry sta,
A panna newěsta
Liber pět,
Jakoby na wozu
Padnul pod pawuzu
Z růže kwět.

Co panna newáží,
Zlatým se dowáží
Kamenem.

„Hei Kubo, Kubíku,
Měj se ke kozlíku,
Pojedem!“

Ze wrat jsau wyjeli,
Pole projížděli,
Také les:
S kopce nejednoho
S newěstau wrchního
Pán bůh snes.

Při samém Kozlowu
Běží tam přes wodu
Silnice:
Řeka je hluboká,
Prudká a široká —
Blatnice.

Ach běda, na brodu
Zlau měli příhodu
Zrowna dnes;
Kočár se rozbořil,
A panstwo wyložil
Měkce kdes.

Sedláci w půlnoci
Z těžké se roboty
Wrátili;
Z rákosí bahního
Jsau pana wrchního
Páčili.

Ctný pane ženichu,
Kam jste dal newěstu,
Co s wámi wčera jela?
„Přeškoda na wěky!
Padla mi do řeky,
Ona mně uplawala.“

XLVIII.

HUBIČKA.

Hubička, hubička —
Maličká lahůdka,
Ale mnohem sladší
Nežli ta jahůdka.

Hubička, hubička —
Na okamžiknutí,
Jako dwau kwítečků
Slaďaunké dotknutí.

Hubičky, hubičky
S milau si dáwáme,
Kdy spolu pod wečer
Za domem stáwáme.

Jednu při sejití,
A druhau s rozjitím,
Wšak to není mnoho
Ostatní mezi tím.

XLIX.

ODBYTÍ.

Šlechtic.

Ai, díwčino, perlo drahá,
Kde jsi se tu na wsi wzala,
Škoda je tu tebe.
Pro tebe je lepší cesta,
Pojeď ty se mnau do města,
Budeš mít půl nebe.

Nebudeš tam nic dělávat,
Jen se obláčet, pohráwat,
K službě rozkazowat;
Prwní den w samém líbání,
Druhý projde w objímání,
Třetí w namlauwání.

Děwče.

Ai panáčku, odkudže jste?
Za půl nebe u wás w městě
Já wám tu celé dám.
Zůstaňte wy u nás we wsi,
Je tu žiwot mnohem lepší,
Wašeho nežádám.

Nebudete nic dělávat,
Na peci na lauči spáwat,
Pěkně wám ujde čas;
Kdyby wás to netěšilo,
Wěděla bych také dílo,
Moh' byste husy pást.

L.

PŘEMÝŠLENÍ.

Čemuž ta naše husička
Na jedné noze stáwá?
Ona to přemeyšlí,
Zameyšlí, wymeyšlí,
Odkud se bláto bráwá,
Proč zelená je tráwa.

Čemuž ta naše Liduška
W noci po dworku chodí?
Ona to přemeyšlí,
Zameyšlí, wymeyšlí,
Kde se to beylí rodí,
Co se pro lásku hodí.

LI.

WESELÁ JÍZDA.

Jsem jonák z Jawoří,
Mám děwče w Zahoří,
Do smutku, do pláče
Nikdý se mi nechce.

W celém žiwobytí
Jednau se mi chtělo,
Když děwče ani já
Peníze nemělo.

Prorokowala mně
Nebožka babička,
Že mi ošediwí
Před časem hlawička

Hlawička před časem,
A brada po čase:
Že jste uhodnula,
Babičko, nezdá se.

„Kohož to wezete,
Matějčku z Jawoří?
Jeďte polehaučku,
Sic se wůz rozboří.“

Čerta wím, co wezu —
Půl pána, půl břicha:
Jak ho naložili,
Chrápe do kožicha.

Čtyři koně wrané,
Mezi nimi woje —
Ale co je po nich,
Nejsau, brachu, moje.

Čtyři koně wrané,
Je to jízda čistá!
Bláta po náprawy,
Nemůžeme s místa.

LII.

WRACOWÁNÍ SE OD MILÉ.

Což jest to wyspání slaďaučké,
Což jest to wyspání sladké
Děwčátku na ruce hlaďaučké,
Děwčátku na ruce hladké.

Ještě se nerozedníwalo,
Ještě se nerozednilo,
Za tmy to ptačátko zpíwalo,
Z osení wyletělo.

Čemuž ta rybička maličká
Nad wodu wyskakuje?
Díwá se, zdaliže slunéčko
Z hory již wystupuje.

Kukala kukačka w háječku,
Má milá, do pětice;
Brzo nám pět neděl uběhne,
Počkej jen na letnice.

LIII.

ZRUŠENÍ SLIBU.

U kapličky stáwá,
Bez slzí plakáwá,
Až srdce bolet musí:
„Ach, kdo té lásky sliby zruší,
Běda, běda, běda jeho duši!“

Kdo je ta díwčina,
Jakáto bylina
Smysly jí pomámila?
„Někdy to děwčátko sličné bylo,
Hoře mu srdéčko wymořilo.“

LIV.

ZRŮST.

Marné si děláš myšlénky,
Dcero, na Jeníčka;
Wšak on si tě ztěžka wezme,
Jsi pro něj maličká.

O welkost se nestarejte,
Má zlatá matičko!
Již jsem mu za rok dorostla
Hlawau po srdýčko.

A jen trochu-li se wypnu
U nohau na špičky,
Také snadňaunko wysáhnu
K němu pro hubičky.

LV.

ZMIZELÁ RADOST.

Proč jsi, daubrawo, za jitra
Mhlau šerau se oděla?
Býwalá ty má radosti,
Kam jsi ty se poděla?

Zdali k zemi padši, dáwáš
Krásu jarním paupatům?
Aneb k nebi wystaupiwši,
Barwu letním oblakům?

Není, není mezi kwitím,
Ani mezi hwězdami:
Wětrowé ji odwanuli,
Odplynula s řekami.

LVI.

KALENDÁR A NE FARÁR.

(Po slowensku.)

Synu milý, bodaj zwážal,
Čo pan farár dněska kázal!
Kázal: pomni, čloweče,
Na smrť, něžli pritěče,
Wer ta twoja mladosť
Skoro utěče.

„Ei, čo já dbám na farára,
Já sa trímám kalendára:
Napred mámy masopost,
Potom teprw prijde puost,
Na memento mori
Ešče času dosť.“

LVII.

POPĚWKY.

Pozdní litowání.

Když jsem já slaužila w piwowáře,
Měla jsem milého z kanceláře;
Teta mne trápila,
Dnem nocí saužila,
Bych jí ho přepustila,
Ach, co jsem učinila!

Což je wíc!

Když mě nechceš, což je wíc!
Nedělám si z toho nic.
Wšak pro tebe oči moje
Hořem nerozplynau;
Wylezu si na kopeček,
Wyhlídnu si jinau.

Prawá weselost.

Míwali jsme kabáty, čert je wzal,
Až halenu propijeme, půjdem dál. —

Připijme si, sedláčkowé, na zdrawí,
Sic nás o tu halenu čert připrawí.

Wnaučata k dědečkowi.

Staričký dědaušku náš,
Šediwau hlawičku máš!
Jíní ti wyráží
Na bradě, na twáři,
Pojď s námi, u rybníčku
Ohřej se na sluníčku.

Přípowěď.

Bylo to s wečera na neděli,
Pustil jsem koníčky po jeteli:
Koníčky w jeteli —
Modré oči spíte-li?
Co jste mně slíbily u lesíčku,
Již si jdu k wám pro to při měsíčku.

Zwěřina.

Potkal jsem mysliwce Ferinu,
Odwáděl do zámku zwěřinu:
Dwě wewerky, hlawy ptačí,
Z waku mu kaukalo hnízdo stračí.

Kratičká modlitba.

Pane bože, zachowej
Naše oseníčko;
Ke žni hojné požehnej
Zlaté obilíčko;
Před zlobau nám ostříhej
I před ohněm střechy;
K dlauhým wěkům dochowej
Wšecky wěrné Čechy!

KNIHA ČTWRTÁ.

SMÍŠENÉ BÁSNĚ.

K SLAWNOSTI ČTYŘIDCETILETÉHO PANOWÁNÍ

J. M. CÍSAŘE A KRÁLE FRANTIŠKA I.

DNE 1 BŘEZNA 1832.

Den Tobě krásný, králi ojasněný!
I Twým radostný den kyne národům;
   Olympiada ai! desátá
      Již nade wlastmi jejich se laučí,

Co Twá ujawši žezlo bohem dané
Ruka wšehojná péči o jich nese
   Blahost a zdárné prokwetání,
      O plody míru a mysli rozkoš!

Již bauře děsné dáwno se přehnaly,
I swět hubící hydry polehnuly,
   Zachráněná obětmi Twými
      Ewropa díky jewí srdečné.

W paeanu slawném: jakž by tu nezněly
Twých ústa dítek chwály nelíčené,
   Citem se plápolným plníce,
      Tobě-to Otci zemím drahému?

I jakžby wraucí nehlaholil děky
W ten den potěšný we zpěwu náš jazyk?
   Zařícené to druhdy žídlo
      Ač nezaslauženě, že w podálí,

Řeka drawá tam swé břehy šířila,
Unášejíc na praudu cizí zboží;
Leč tento za dnů zas pramen Twých,
Hle, wydobyw z rumu tok přejasný,

Po kwětnatějších dál lučinách plyne,
A swým dědictwím obradowán, čile
We chrámu národnosti swětlém
Čech welebí Tebe, dárce swého.

Nuž, wýše krásné wzneste se náděje,
A z hlaubi srdcí leťte naše zpěwy
K břehům Dunajským, mocnáře kde
Sprawedlnost dala *říši základ!*

KU PŘÍJEZDU DO PRAHY DNE 4 ŘÍJNA 1835

JJ. CÍS. KRÁL. MSTÍ.

FERDINANDA I. A MARIE ANNY.

Jakýžto žiwot čilý a skwostné úprawy
Jewí se w české wlasti od štítů Šumawy?
Co znamená ta rozkoš a jarobujný ples,
Jímž oživena města a jata každá wes?

Proč hříwu swau potřásá náš mocný český lew?
Z tisícerých zazníwá úst wýskot, chwála, zpěw?
Jakéžto nenadálé zwěstují proměny
Krajům i wzdálenějším howorné Ozwěny?

I jakžby kraje naše plesáním nezněly,
A města s dědinami sauzwučně nepěly:
Ai wizte, w lůno jejich žádaucí pán a král,
Král Ferdinand s milostnau chotí swau zawítal!

Jedwa dosednul na trůn sláwau ozářený,
A milliony srdcí wěrných upewněný,
Tys prwní, wlasti naše, co twář tu spatřuješ,
A z Jeho pohledu se líbého raduješ.

Hle, k perle w koruně swé, k českému národu,
Swé prwní schýlil kroky, w swém maje průwodu
Ji — okrášlenau wšemi půwaby Gracií,
Ji — blahost žití swého, královnu Marii.

Již Třeboň, Buděwice swau úctu skládaly,
Již w Nadotawských sídlech mu wěnce metali;
A s Plzní starowěkau panické Klatowy
Jak mocně oblažily ty líce Otcowy!

Již Lázenská ta města, kde pramen zdrawoty,
Zdroj w sobě chowala jsau králowské dobroty;
Sewerní hřměly kraje radostným hlaholem,
K nebi se nesly prosby wraucnějším plápolem.

Nuž, Praho, matko naše, twá chlauba nemalá,
Že půl stem panowníků sama jsi zkwétala:
I čímže wlády Jeho rozkošném na jaře
Uwítáš do hradeb swých wzácného mocnaře?

Jsau krásné twé oblauky, twé brány wítězné,
Slawné twých zwonů znění, twé hudby líbezné,
Celá jsi jakby w raucho swatební strojena,
A šperkem nejstkwělejším slušně okrášlena.

Leč Ferdinand mrawem swých předchůdců wznešených
Wíc wáží sobě wděků we srdci zplozených;
Jen úmysly šlechetné a lásky poklady
Chce míti trůnu swého za pewné základy.

Nuž, Praho, matko naše, ty krále wítajíc,
A city wšenárodní na jewo dáwajíc,
Swé wyšli kmety, muže, i swau nadějnau mlád',
A přání, tauhy, slasti před Něho wolně klaď.

Těm hlawám stříbrowlasým, jimž dnů požehnal pán,
Buď nejprwé ku králi swobodný přístup dán;
Slyš, an se w každém oku slza radosti stkwí,
Jaká jim z hlaubi prsau modlitba k nebi zní:

Sbor starcůw.

Bože, naše slyš wolání,
  Králi ku pomoci spěj!
Žehnej Jeho panowání,
  Hojnost wšeho blaha dej!
Skrášluj wšecky Jeho země
  Ctnosti zdárné owoce,
Zwelebuj se naše plémě
  Za Něho rok po roce.

Bože, nechej z mocné ruky
  Šťastné losy padati,
W Jeho správě naše wnuky
  Ctných šedin sé dočkati;
Ať blaženosti na lůnu
  Františkowých dojde let,
Dlauho blaž na slawném trůnu
  Čechy Jeho líbý wzhled.

Za nimi w pěkných řadách mužowé kráčejí,
Před mocnařem milostným swá čela sklánějí,
Jim přízniwá ta doba a utěšený čas,
Co dáwno tkwělo w ňádrech, wylaudil w zwučný hlas:

Sbor mužůw.

Wítej, milowaný králi,
  Wítej nám do Pražských měst!
Rozléhej se z blízka, z dáli
  Ferdinandu sláwa, čest!
Jako zníwal zwěčněnému
  Otci wěrných srdcí ples,
Zawzni tentýž sluchu Twému
  Silný praud radosti dnes!

Jak jsi počal, w prawdě swaté
  Řiď tisíceletý ten dům,
Tím upewníš wěky zlaté
  Rozlehlým swým národům:
My zas k heslu chceme státi
  Lásky Twé a štědroty,
Hotowi pro Tebe dáti
  Statky swé i žiwoty.

Třetí se zástup hrne citem nelíčeným
Pokornau, slušnau poctu wzdát hostům wznešeným
W žilách jim šlechetného wře wlastenectwí krew,
O račte milostiwě jejich přijmauti zpěw:

Sbor jinochůw.

Krásné nám zaswitlo ráno,
  Slastí nám se ňádra dmau,
Anto žádaucího přáno
  Zříti krále s králownau:
Jejich pohled nám zaswítá
  Jako s růží krůpěje;
W obau naše blaho zkwítá,
  W obau naše naděje!

Wám za oběť přinášíme
  Každý swého žití den;
K Wám se s prosbau obracíme,
  Hlas nebuď náš oslyšen:
To dědictwí otcůw našich,
  Jazyk w božském wýtworu,
Nabuď přízně w myslech Wašich,
  Získej Waši podporu.

Ai národu našeho nadějný, autlý puk!
Wanaucí mu ze srdce každý prosebný zwuk
Nejwýše do nebeských wždy stanů wstupuje,
I ten k oslawě krále swé síly zkušuje:

Sbor dítek.

Přijmi, králi! prosté kwítky
  W dobu tu nám nejblažší;
Milostiwě na swé dítky
  Wzhlédni, Otče nejdražší!
Pod Twým žezlem my taužíme
  W statné muže wyspěti,
A kdy pokyneš, wolíme
  Sebe dáti w oběti.

By pak símě wíry swaté
  Zdárněji se zmáhalo,
Umění též plody zlaté
  Před námi neskrýwalo:
Škol se dotkni Twoje oko,
  Wchod jim přej do českých měst;
O, což zawzní přeširoko
  Tobě sláwa, díka, čest!

Wám, chlaubo, slasti naše! k hodnému uctění
Každý prawý syn wlasti w líbostném nadšení
Wěnec z wěrnosti, lásky s tím heslem uwíjí!
Ať žije, dlauho žije Ferdinand s Marií!

JASNĚ OSWÍCENÉMU

RUDOLFOWI KNÍŽETI KINSKÉMU

ZE WCHYNIC A TETOWA etc. 1832.

I.

O et praesidium et dulce decus meum.

Jarní když wywodí Hóra na oblohu
Blíž k zemským žitelům slunce milostkwělé,
  Jenž zlatými paprsky
    Trudnau ze sna budí zemi:

Aihle, jak na jejím lůně oživěném
Cit radosti jeden, díky a lásky cit
We wšech wládne rozencích,
Po wšem praudu bytí wane;

Leskem libě jeho kwítka ojasněná
W obět prostomilau wůni wyléwají,
Hájowé a palauky
Wítání mu tiché strojí;

A zwýšence milý obraz ujawše do
Swých toků zhlazených jej hlaholem řeky
Wážným proslawují, jej
Swížích též potoků hrkot:

Ke cti i sborowé ptactwa jemu znějí
W nápěw rozmanitý, sladkodechá w luhu
Jej Sirena hudebná
Jímawým welebí zpěwem. —

Slunce knížata wy swém jste u národu!
O nechtějte libau twáři ukrýwati
Za mhlau wášně, hrdosti,
W soběctwí studeném mraku!

Leč z jasných pramenů plyň na lid uznalý
Dobrodějně waše swětlo a teplota;
Líbeznoť w nehynaucím
Srdcí chrámu obýwati.

Tak swítí zmilené wlasti a národu
Slunce nezkalené — líce Rudolfowo,
Takť on sobě památník
Chystá w neskonalé wěky.

Wiz, wlídné to-li on swé čelo objewí,
Již za ním se nesau pohledy zástupu,
Wraucně wespolek ústa:
„Ten jest, tento!“ pošeptují.

Šepcí — leč spanilau slávu po končinách
Powěst hláholiwá prostraňujíc jeho,
W zápětí plesu ohlas,
Žehnání a radost rodí.

Má-liž by jediné ústa oněměla
W těchto slastiplných Twého žití dobách?
Luzný cit mne nabízí
Zwučných strun se dotýkati,

An we Twém se i má rozplesaná duše
Jasnu osloňuje, Kníže wywýšené!
Blah jsem, mé-li na písně
Wzhlédneš příwětiwým okem.

II.

Z listů té wěčité knihy -
Kde přísný zaweden saud nade národy,
Nad jich králi a wůdcemi,
(Maudrý wládce tyto stránky za náději
Swým činům a za odměnu
Pokládá blaženau; leč surowý tyran,
Odwahau polekán jejich,
Před hlasem hotowí záwory, bezumec!
A zhaubným plamenům — by jen
Možné — rád by wydal dáwnoletau pečeť
Prawdy, swé aby tak jmeno
Hnusné i pradědů na wěky zahladil!)
Z těch listů neprozírají
Předků zasmušilá Twých čela odnikud
Stížená lidu kletbami,
Ni w slzách omočen, ni w krwi plášť jejich;
Ai, swé srdce podej plesu,
Kníže! Twého milý kmen štěpený rodu

Dáwných na století toku*)
W tom zrcadle dějů wětwe ojasněné
Obráží, osypán kwětem
I zdárným owocem wlasti na útěchu.
Wýtečná-li hrdin koho
Prudkost mysli těší a w boji odwaha:
Kdež rowného by *Janowi***)
Tam rytíře našel w bitwě a turnaji?
Statnější nade *Wácslawa*
Wojska kdež woditel, též i *Rudolf*, který
Krew swau wěrně wyléwaje
Moslemína hubil. *Radoslawa*-liž jmeno
Zajde w paměti Čechie?
On práw národowých hajitel ohniwý,
Káraw zrádce dolíčené,
Wzdor mužný učinil powěry otroku.
Swítí čest i *Wilímowa*,
S Rálským ač welikým jej hrdinau osud
Zastihnul nezaslaužený.
Wíce wšak libuješ sobě-li w úsluhách
Míru, obci a mocnařům
S wraucností konaných, wíce-li Uměny

*) Nejdáwnější posud nám známá stopa slowutného rodu Kinských, mající důwod historický, odnáší se k první polowici XIII století, kdežto jméno Jindřicha ze Wchynic od r. 1239 nám dochowáno.

**) Jan (na Zásmucích), okrasa rytířstwa swého wěku, nejedněch wěnců wydobyl sobě w bojích a na turnajích, zwláště we Wídni za císaře Maximiliana. Wiz o tom Francolina. Synowé jeho skoro wšickni proslawili se w dějích wlastenských, a jména Radslawa, Wilíma (prwního hraběte) a Oldřicha jistě žádnému milowníku české historie nejsau nepowědoma. Rudolf, druhý po rodu bratr jejich, padl u Rábu 1597. — Wácslaw, obhajowatel Prahy při wpádu wojska Passowského do Čech, a jak prawí Schleinic we swé historii (posud Rukopis) rodů českých znamenitějších, „vir uti statura corporis spectabili, sic et corde vivido et generoso.“ Tentýž spisowatel podobně dí o Wilímowi: corporis animique dotibus Wenceslao fratri coaequatus, — a Oldřichowi: vir procerrimae, uti ipsemet Schlukenaviae haud semel vidi, staturae, et militaris vividique ingenii etc.

Wážíš přízeň a občana
Klidné ctnosti obor: twému jewí oku
Se *Smilem* se tudíž onen*)
Stálý druh w nehodách krále mezi wšemi
Nejdražšího našim srdcím;
K nim mocní se řadí *Octavianowé* **),
Oldřich, rádce a ozdoba
Trůnu z utěšených let Leopoldowých,
K nim *Štěpán* ***), k nim i *František*†)
Přičten buď s *Josefem*††), w zem tu zawáděti
Jenž hojnosti počal pramen.
Z rostaucího komuž na Wchynicích kmene
Možno wšech haluzí cenu
Určiť a plody jich slušně počítati?
Mé hledí k wrcholům oko,
Tam sličná podoba Twá kde, Rudolfe, se
Zastkwíwá, čelo wěnčené
Tam Twé spatřuji, leč Čas w ruce wěncemi
Pěknějšími poleskuje:
Či spadnauti na Twau w ozdobu jim hlawu?

*) Smil ze Wchynic žil okolo r. 1344. — Jan Dlask ze Wchynic, heitman kraje Litoměřického (1470) wěrný společník strany Jiřího z Poděbrad.

**) Jan Octavian hrabě umř. 1669. — Wácslaw Norbert Octavian syn předešlého; též František Oldřich nejwyšší kancléř a ministr, umř. 1699.

***) Štěpán Wilím, prwní kníže.

†) Spisowé jeho, týkající se zwláště wojenského umění a wychowatelstwí, wyšli w úplném wydání: Des Grafen Franz Kinsky gesammelte Schriften. Wien 1785. Připomenauti tuto sluší, kterak hlubokomyslný spisowatel již tehdáž při wychowání mladého šlechtictwa jazyku českému přednost dáwal před jinými, w krátkých slowech pěknost a užitečnost jeho nad jiné k nahlédnutí podáwaje. Wiz III. Th. Erinnerungen über einen wichtigen Gegenstand etc.

††) Josef Jan Maximilian hrabě Kinský práwem zakladatelem české industrie může se nazýwati. — Auplného Rodopisu Jasně Oswícených knížat Kinských z nejstarších časů až na dny naše zhotowení a wydání očekáwáme co nejdříwe od p. Františka Palackého.

Či zdárnému potomstwu-liž
Twému připraweny? stejně radost plodí;
Nadšeným již okem ducha
Wítám rozkoše den, w němž spanilý dědic
Ctnosti přejma odomělé
Dálným sláwu rodu Twého podá wěkům.

III.

Bůh, Čest, Wlast.

(Heslo w erbu knížete Kinského.)

Leskem stkwělejším, než diamantowé
We wínku carském, ozdobují slowa
Tři obraz erbu knížecího,
Sladčeji hudba jejich zazníwá

Nad stříbrný tok tam zpěwawých zdrojů
W říších čarowných, nad zwuky ohniwé
I harf i warhan wznášejících
Srdce do sídla duchů nebeských.

Tak rázně nikdý heslowaný nebyl
Dáwných na kolbách štít pochycen rukau,
Nikdý za krásnějším se mužný
Pluk znamením nehrnul do bitwy.

Jest w těchto wážných zaznamenán slowech
Bytnosti základ, jest žiwota pramen,
I podněty k činům šlechetným,
Národowé při jejichžto blesku

Do desk powěčných swá wpisují jmena.
O mysli čacká! wdechnula ten kterás
Wýrok památný w znak dědů swých
Odchowaný stoletými praudy

W sličné dědictwí, *Bůh* tedy twým hradem,
— Upewnělejší netřebať ochrany —
Twau nádějí a týž i wůdcem
Tobě budiž i potomstwu twému;

A *Čest* na rod Twůj záři wylévajíc
Jasnau pochodní, buď Geniem jeho
Strážným, naší pak *Wlasti* české
On potrwej okrasau newadlau!

IV.

Do swatyně krásy wstupujem. Sama již Pieridko
Ty sladkoústá uprawuj
W rozměry lehkonohé

Mau píseň. Šlechtictwa nyní tuto perlu libostnau,
Blahost a rozkoš knížete,
Choť jeho přespanilau,

Wilhelmínu weleb; twá od wěku tať byla píle
Ke swým zpěwům obírati
Půwaby a wznešenost.

Ty wšak, jenž na Její jsi wylévala twáři tajemný
Očar z mladosti záswitu,
Gracie příwětiwá!

Nashledaných po sadech wlastenských tobě podáwám
Kwětin potěšný na wěnec
Pěknau rozmanitost;

Záslušnoť, by se týkaly jich twé prsty panenské,
Tak nezmaří se w úpalech
Wůně a barwa jejich.

K mým ale žádostem sama takto se ozwala Charis:
„Žádných neuctí kwět sadů
Kněžnu weleslawenau;

Nad nejkrásnější wyniká Ona úrodu kwítků,
Ze swého lůna jež co rok
Wesna milá wywodí.

Ai Ona jest z rájských wnadná sama růže palauků,
Paupátka něžná wiz její
Jak wděky zobrazují!

Lilie též, — ona jak se rosau libě leskne za jitra,
Luzní se tak zastkwíwají
Mysli její darowé.

Darmo hledal by wšak jemnau wlídnost a milostnost
We říši wšech kwětů, jakau
Kněžnino dýše oko!“

Tak wece, i zmizela w ruměncích záře wečerní,
A hwězda lásky zírala
Na Prahu sláworodau.

PANU JOSEFOWI JUNGMANNOWI

PŘI DOKONČENÍ SLOWNÍKA ČESKÉHO 1839.

Zdráw buď, mistře weleslawený, zdráw náš Ty starosto!
Nesmírné Ty jehož jsi bohatstwí
Objal nesmírnau pílí a umem diwu hodným,
Týmž jazykem Tebe šíře a šíře
Upřímný welebí zástup, a pronášeje díky
Z díla těší se s Tebau zdařeného!
Božská na twořiwé rty oprawdutě člowěku jiskra
Padla, ponejprw jenž medowými

Zahlaholil zwuky rozkošné mluwohudby slowanské,
  A w rodinách rozsíwaje prwních
Plodná zrnka její započal slow barwami obraz
  Wytwořowat swěta wěčně pohybný.
K stejné powzbuzuje wšak chwále a obdiwowání
  Pásmo nedostihlé i potomkůw
Jemných, nábožnau jenž myslí k odkazu lnauce
  Swých pradědůw jej šlechtili zdárně
W míru dobách, a hrdinsky we hrozných hájili bauřích.
  O zpěwná rajských dcero končin,
Kdo, zrak a sluch komu neztupěl, na twé wnady může
  Patřiti chladně, tudíž nezataužiw
Plésati powždy duchem při twé harmonie praudu!
  Dostojnauť tebe sám osud uznal,
W nejširších aby prostranstwích twé se stkwělo žezlo
  Nezlomné, jsauc přírody zewšad
Ochraňowáno mocí a plemen statných bujarostí,
  I stráží geniůw wědolibných,
Snažných twému ku oslawení wyzdwíhati chrámy
  Stálejší zlobu nad časowau i
Lidskau. — Základní hle i kámen božnice české
  Twau položen tu rukau, ba Tebautě,
Nezmožený! wstala ze zbořenin sama božnice jasná,
  Od čeledí kde šedých do čilého
Odmladu powznáší hlasy (buď trwalá jeho síla!)
  Twáří sbor nejrozmanitějších.
Nuž, bratří, nad zaswěceným tím národu dílem
  Zpewněme slib weliký, doby po wše
Wěrně stříci naší bohatých mluwy žídel a čistých,
  A w dawu we wšelikém neustupně
Státi za práwa její proti útiskům luzy bujné
  I štěkawé záwisti nepřátel,
Z lůna dějin září se linaucí mysli tužíce.
  Na knihy pak kdykoliw tyto padne
Obrowské zrak náš, u wděčném plápolu zawzní
  W srdci radost našem: Ať žije Jungmann!
W srdci radost pozdním se ozýwej i mnohočetným
  Wlasti synům: Náš ať žije Jungmann!

SPOLEČNÁ PÍSEŇ.

1835.

Za dnů mladosti kdo radostné
Modlám cizím se nekoříš;
Kdo k dceři newinné, milostné
Z rodu českého zahoříš,
Hotow s ní žiwotem se bráti,
Daň zdárných dítek wlasti přáti:
Tys bratr náš, tys bratr náš,
Ty w blahu swém se nesklamáš!

Kdo pamětliw praotců slawných
Čechem se býti honosíš;
Zwyků a práw jsa přítel dáwných,
Znak porobenců nenosíš;
Kdo Mělnické a Žernosecké
Nad wlaské ctíš a nad německé:
Tys bratr náš, tys bratr náš,
Ty w lásce naší potrwáš!

Kdo jazyk ten, jenž mocně hřímá,
Nebeskau dýše swobodau,
A spolu sluch i srdce jímá,
Že rozplýwá se lahodau,
Kdo jazyk český od mladictwí
Wážíš za nejdražší dědictwí:
Tys bratr náš, tys bratr náš,
Ty čistým ohněm plápoláš!

Kdo předků zápasy hrdinské
Zpěwem potomkům zwěstuješ,
A w sady nehledě cizinské,
Domácí krásy pěstuješ;
Radost a žel, a sladkau tíseň
Kdo znáš wylíti w českau píseň:
Tys bratr náš, tys bratr náš,
Prawý ty poklad w duši máš

Kdo swých darů, kdo síly, statku
  Přinášíš hojně w oběti,
By ozdobil drahau tu matku,
  Ji zwěčnil w lidstwa paměti;
Kdo české lauky, české háje
Za žádné nesměnil bys ráje:
  Tys bratr náš, tys wlastenec,
  Sem kwítí tobě na wěnec!

OTCOWA BLAHOST.

1835.

Kdy sladce spíš, můj jedináčku,
  Kdy sladce, libě spíš,
A w měkkém lůžku, můj synáčku,
  Swým audečkům howíš:
O jak radostným okem dlíwám
  Na líčku w růže wyspělém,
Jak zbožně k nebi se wznášíwám
  Twé newinnosti s angelem!

Na lůně swém, mé pacholátko,
  Choť kdy tě má chowá,
Kdy celuje, ty mé paupátko,
  Twá ústka medowá,
Blahost její, lesk očka twého
  Plodí mi rajskau potěchu;
Ten půl nežil, kdo z kwítkowého
  Slast nepil dílek úsměchu.

A když twé ručky, můj zlataušku,
  Se na mne wzpínají,
Twá prwní slůwka, můj milaušku,
  Mi w srdce zníwají:
Pušinky twé ty jarní puky,
  Žiwých zněm to perliček,
Sladší mi nad slawíků zwuky
  I cukrowaní hrdliček.

Kdy mním, že nad naše stkwělejší
  Dny někdy pozdrawíš;
Kdy mním, i ty snad w nejswětější
  Že boj se dostawíš;
Mau lásku, wíru, mé daufání
  Že přejmeš ty co wlastenec: —
Ten luzný cit, w prsau to wlání
  Soběcký nezná bezženec.

BĚLA KRASAWICE.

1824.

1. Jaro lásky.

Přes hory a doly
  Jarní dech zawíwá;
W rozlistěném háji
  Ptactwo hlučně zpíwá;
    I ta zežhulička
    Májowá družička
Swým radostným: kuku!
  S jedle se ozýwá.

Z kwětnice se line
  Wůně přepochotná;
Wčelku pudí w kwítí
  Swéwole ochotná;
    Růže lásku twoří,
    Růže láskau hoří, —
A wděkoruměncem
  Plápolá samotna.

Šepcí to hrdličky,
  W temnu lípy dlíce?
Anebo holaubci
  Swau blahost jewíce?

Nic; — to w laubí stinném
S spanilým wojínem
W rozhoworu lásky
Běla krasawice.

Oděw nad sníh bílý
Bělu ozdobuje,
Wojín k hlasným ňádrům
Hlawu přikloňuje.
Stud a láska děwy —
Jaké rajské zjewy
W potkání prwotném
Swětu wystawuje!

Spautaný hlas citem
Na rtau wázne w toku,
Ale tím žiwěji
Oko mluwí k oku;
W slasti srdce plynau,
Úžeji se winau
K sobě žádostiwá
Ústa w žhaucím skoku.

Zmlkni, můj slawíčku!
Hlas twůj neklokotá
W srdce, w kterém láska
Mocná zaštěhotá.
Kwítkowé se skryjte!
Bělu nebawíte;
Prwní láska i barwy
Jednu w druhau motá.

2. Léto lásky.

Z wysoka kráčí slunéčko
Po swodu nebeském,
Příroda se rozněcuje
K plodu jeho bleskem;
Wonný kwět sprcháwá,
Owoce nastáwá.

W jemném šustu polní klásek
Wýš a wýš se spíná;
Jilmec swůj hebaunká rýwa
Tužeji objímá;
Wišně se zardíwá,
Lahodau nalíwá.

S rozmilým Běla wojínem
W růžokwětném šatě
Blaudí poli klasnatými
Podál černé hatě;
Rámě o rameno
Pewně otočeno.

Blaudí Běla krasawice
Wedlé swého ráje
Ke studánce, — od studánky
Do tmawého háje:
Do háje tmawého
Wedlé ráje swého! —

Jahody je w hájek wábí?
Pudí parna tíseň?
Mysli sám, a mysli sama,
Smutně zní má píseň:
Lásky kwět sprcháwá,
Owoce nastáwá.

8. Podzimek lásky.

Wětrowé wýchodní dují,
Šedorauché obhalují
Mlhy háj ožlautalý;
Člunky listné po Otawě
Tokem haupají se hrawě
W osiřelém úskalí.

Ptactwo se na pauť swoláwá,
Bezděky se rozžehnáwá
S bezpečím umíleným:
Mnohý zas s jarem se wrátí,
Ach! mnohého osud schwátí
Pod oblakem wzdáleným.

„Kde jste blaha mého dnowé?
Kde jste spíle, růžní snowé?
Kdes radosti lichotná?
Pryč! — on zašel w dálné boje,
Chraň sám bože nebe moje!"
Lká Bělinka samotná.

Prostrauc ruce w dalekosti,
Sáhá po swé blaženosti,
Po swém hradu zříceném;
Nad žiwotem drahým zaufá,
Zas se tiší, zase daufá
Díwka w šatu zeleném.

Mrazná bázeň tělem chwěje,
Wěrná Běla z města spěje
Pustým polem w tichý háj;
Mnohé místo zbíhá swaté,
A zpomíná časy zlaté,
W nichžto kwetl její ráj.

Klekne čisté u studénky,
Podzimní trhá pomněnky,
Ňádra swá ozdobujíc:
O, jak šťastná byla Běla,
Wás kdy w létě uwíjela,
Zdiradu meč wěncujíc.

---

4. Zima lásky.

Na obor se zemní snesly
Příkrým letem truchlé doby,
Weta po dnech růžowých!
Zašlých krásot tkwějí hroby
W zawalinách sněhowých.

Bawným jenžto bublal šplunem,
I potůčku ztuhla ústa,
Zmlkly wlnky praudiwé;
Nad potůčkem čnějí zhusta
Wětwe jiním šediwé.

Slyš! we wíru metelice
Z kraje letě dalekého
Kráká lačný krkawec:
Bělo, nečekej milého,
Zhynul w boji krasawec!

Z mrákotné mdloby procítnauc
Běla pot s čela utírá,
Hówor wede zmatený,
Usmíwá se, — srdce swírá
Úsměch její studený.

Stěnobledá, prostowlasá
W černé raucho se odíwá,
Klnauc lásky zápaly;
Bol němý se rozehříwá,
Tekau slzí příwaly.

Čas po zimě jaro wede,
Přijdau opět letní znoje —
Bělo, kwítku wadnaucí!
Jaká budau jara twoje,
Jaká léta budaucí!

Zpíwá labuť w siré paušti:
„W šírém poli pod jaworem
Jetelíček zasijte,
Tři srdéčka sobě wěrná
W jetelíčku ukryjte.“

ZASWĚCENEC.

1824.

(Wnitřek býwalého chrámu; u zdí sochy rozličné, dílem porušené a zporážené.)

Mladý pastýř.

Parnem tíží slunce wypoledněné,
Jen swěžiwý se s těchto klenutí
Pochládeček na údy zemdlené
Mé schwíwá. Wábiwau chutí
Proč ale sem jen luzně wozen býwám?
Proč k chrámu wezdy owčiček milých
I proti wůli otce pást wodíwám?
Mně často říkáwá: Těch rumů zpustilých
Střezi synáčku se; pohanští bohowé
Tropíwají posud tam diwné kauzly;
Jich wnuknutím mnozí wšetečkowé,
Pobywše tam, již s prawé cesty sklauzli.

Mně wšak zde nejlíběji, ani wlas
Mně zde dotknut swéwolností nebýwá;
Ba z těchto zdí se na mne ještě usmíwá
Jakýsi pěkný, uplynulý čas.
Tichými ke mně sochy mluwí významy,
Jejich ač zdobu rámě časů sňalo,
A mnohé z nich nelidstwo stroskotalo,
Zowauci je mrtwými hrudami.
Zde sobě rád howím; sedáwaje
Pod tímto slaupem, a okem bedliwým
Po mých owčičkách pozor dáwaje,
Buď píšťaly řezám, buď krautiwým
Břečtanem oplétám posochy;
Anebo nahledaným kwítím,
Jedno k druhému spojiw sítím,
Otáčím kolem rozmilé sochy.
O, což tu hned pěknější se zdají!
Ty slíčná tam u prostřed s tím uwadlým, —
Dnes tebe čerstwé wínky ozdobit mají.
Hned z jitra jsem si pokoje nedal,
Až jsem něžnějších kwítků nahledal:
Nejdřiw ty modré wpletu — potom
Ty červené — a hned — ty nad sníh padlý — bílé —
(začínaje wěnec plésti, usne.)

Musa s *Charitkami,* potom *Fóna.*

Musa.

Konečně přišla doba blaha twého
Schowanče náš, zde kleslý w náručí
Lehaunkých snů! Co dáwno tušeného
W twém srdci, w kwět se z něho wypučí.
Ojasněna buď mysl twá newinná,
Otewřen slowům, činům, zrak i sluch;
Twé kroky dráha již powede jiná:
Twůj jiné krásy stíhat bude duch:
Neb jak kterého člowěk boha ctitel,
Ten takowý zas jemu odměnitel.
(Mezi tím Charitky wezmauce pastýři s rukau wěnec jej uwíjejí.)

Powabné sídlo kwětných snů mladosti,
Domácké luhy, tiché doliny,
Ty zde opustiw, w šeré dalekosti
Potáhneš, w cizí srdci končiny.
Tam mnohá města, mnohé prošed dwory,
Byw dlauho lidstwa pilný skaumatel,
A skrotiw krásy protiwníků wzdory,
Jemného lidstwa budeš hlasatel:
Jen na haluzce wlastní zkušenosti
Wyzráwá plod nebeské wýtečnosti.

Charitky.

Blah rozenec ten,
Kdo ráj mladosti swé
W oběť přinášeje
Nám se zaswěcowal;
Třikrát blaženější
Zpěwec w spanilosti,
Jehož wěnce
Něžné se dotýkají
Prsty Charitek.
Koho my milujem
Komu se na čele
Námi dané wděky
Zastkwíwají,
Nikde nebýwá host,
Štěstí s sebau wodě,
Wšude blaženci
Naproti přízeň
A láska chodí.

Musa.

Zde lyra tato twau buď srdečnicí,
Dej duším klid a duše rozbuřuj
K žiwotu hlahol její lahodící,
I ducha twého k míru uwozuj.

Mnohé zámutky, mnohé hnětliwosti
Majetnost tato k tobě připojí,
A jenom odblesk cizí blaženosti
Twá rozdmutá zas ňádra ukojí;
Tuť blahost bohů pěwci zaslíbenau
Dosíci lze jen utrpení cenau.

Charitky.

(Pastýři wěnec na hlawu wzkládajíce.)

Stkwěj se newadlý
S nezmračeného
Čela wínku kojný!
Zpěwci na ňádrech
Mile bude staudných
Příteli dlíti,
Dlíti i milence;
An se mysl hýbe,
An mu srdce bije,
An mu zraky planau,
A rdějí se líce
Pode wěncem kwětným
Charitek blahodějných.

Fóna.

Krásně a bohatě swého jste milence
Darowaly, sestry rozmilé,
Z těchto strun a z wašeho tu wěnce
Wzejdau wděky lidstwa spanilé;
Přízeň waše, zpěwcowi ač přední,
Předce dar můj nečiní poslední.

Praud ode rtau — ladných zwuků řady
Kluzce slowo w srdce wluzují,
Cit pro krásu, cit pro wyšší wnady
Dřímající mocně wzbuzují;

Dar ten sluchu w druzích rozslazení
Přijmi zpěwče w tomto políbení!

(Políbiwši ho zmizí s druhými.)

Pastýř (procítna).

Kdo mě wolá? — Nikdo tu — i bylť to klam
Ze snu růžowého setkaný,
Pryč zalítnul w temno k nicotám!
Co to se mnau? — Dříwe neznaný
Cit jaký to kolem srdce mého hrá?
Lehký tok mé krwe, jakby wětrný,
Odkud celým tělem plápolá?
Ha, co widím? nástroj stříbrný —
Můj sen — i tento wěnec — o můj sen!
Spím-liž ještě? Aita, sen můj wyjewen!
Díky wám, wy božstwí, díky wraucí,
Jenž jste snížily se k bytu skrownému,
Jenž jste wzbudily mě k žití jasnému,
Darowaly poklad nehynaucí.
O, to nebyl sen! — w newýslowné kráse
Wýjew bohyň ten byl příliš patrný,
Zwuk ten jejich hlasu stříbrný,
Ještě w uších mojich rozléhá se.
To nebyl sen! a wšak blaha swého
Jedwa smím tu wýši stihnauti,
Žeby milostnice sboru z Olympského
Úst se měla mojich dotknauti! —
Hlaubně tkwí slow wašich wýznam welký
W prsau těchto mocně zaražen,
Nechť se mi žiwota obraz mělký,
Buď paprskem jemným zodražen,
Buď w tajemné jewí pošmaurnosti,
W této zde swatyně zakrytosti,
Přisáhám wždy kráčeti dle wašich rad —
O, můj otec! —

Starý pastýř.

Zas tebe najíti
W sutinách tu lidem nepřízniwých,
Nábožného přízraků kde diwých
Množstwí za dne bílého honíwá,
A kde hrůza z kamenů mluwíwá?
Ku chalaupce owečky samotné
Bez pastýře se přiblížily,
Tu starosti, tu péče klopotné
Tě hledat zde wen mě pudily —

Syn.

Díky tobě i twé pečliwosti!
O, můj otče, tu strach nebydlí:
Tyto zdi jsau míru obydlí,
Stau tu mají wšecky blaženosti.
Wiz ten wěnec — wiz tu struny zlaté.
To mi daly we snách krásné bohyně;
Zde jich sídlo, zde jich swatyně,
Jimi jsau mé ňádra blahozňaté.

Otec.

Kam to kroky twoje zablaudily?
Nešťastná tě wedla nechwile
W tyto bludů byty zpustilé,
Kde tě kauzelnice omámily.

Syn.

Otče, mýlíš se —

Otec.

Pryč, dokud času,
Zawrz nástroj, wěnec neswěcený,
Jedowatau parau napojený,
Neposlauchej swodnického hlasu.

Syn.

Ty mně nerozumíš, a snad na wěky — !
O! by cítil citu mého podobu!
Nikdy, nikdy neodložím ozdobu,
Wůli twé se protiwuji bezděky.
Doplň, otče, míru štěstí mého,
Nechtěj w činu wážném brániti,
Uděl synu požehnání swého,
Jenž se musí s tebau laučiti;
Z twého náručí mě operlené
Jitro w kraj podálný wychwátí —

Otec.

Co se dělo s tebau? jazyk pomatené
Řeči tká — rozum twůj záwratí;
Pojď a sprosť se nešťastného bludu.

Syn.

Tě žehnám chrámku, tebe kraji celý,
I wás, wy háje, lauky, pahorkowé,
Na nichžto kwětli jara mého dnowé:
W cizí mě wlasti ještě rozweselí
Wáš obraz w srdci tkwící; žehnám wás,
Mé tiché owčičky, wás pásati
Wíc nebudu; napotom se smlauwati
Mladšího bratra s wámi bude hlas;
Ten tobě, otče drahý! i mne nahradí,
Ten láskau stáří twoje osladí.
Nuže pojďme; — brzyť krásné slunce zajde,
Za horami jeho ranní twář mě najde.

HRDLICKA.

1821.

Proč hrdličko zlatá,
Proč mě ze sna budíš?
Proč swým cukrowáním
Mau blahost mi pudíš?

Zdálo se mně we snu
O mé nejmilejší,
O mé nejmilejší,
Ach, a nejhrdější.

Kolikrát w planaucích
Očích mohla zříti,
W očích mohla čísti,
Má co duše cítí.

Kolikráte mohla
Powědomost míti,
Jí jen jak se snažím
Wždy na blízku býti.

Ale, ach! ni oči,
Ani mé wzdychání
Nepowzbudily tě,
Díwko k milowání.

Zdálo se mi we snu
O mé nejmilejší;
Powolnau jsem líbal
Láskau nejčilejší.

Proč hrdličko zlatá,
Proč mě ze sna budíš?
Proč swým cukrowáním
Mé srdéčko trudíš?

TRHLÁ DÍWKA.

1823.

Probuď se, můj milý, probuď se,
Zasměj se na srdéčko wěrné;
Denníček strakaté raucho má,
A sen má peruti černé.
Procítni — odemkni komůrku;
Sic na tě zatluku, milý!
Wím já, twá že postýlka tam,
Wím dobře, mne nikdo nezmýlí.

Ten blázen mě šálil, žes umrlý,
Žes padl proboden na bojišti —
Ne, ne! můj milý tu w komůrce,
Jen počkejte, až se on wyspí.
Umíraje řekl: „Jdi, pozdrawuj
Příteli! mau mi milenku!“
Klam to a lest; wčera ke mně přijel,
A zítra mě pojme za ženku.

Dnes w noci krásně mi zdálo se
Welké jsme procházeli síně;
Potom jsem wila wěnec swatební
Sedíc milému na klíně.
Tu zas po nebi byla záplawa,
Až se rděly wšecky wodičky;
My jeli přes lesy, — růžowé
Pentle měli wšecky koníčky.

Po lauce jsme jeli přes kwítečky,
Já smutná plakala pro ně;
Hlubokau jsme wodu přejížděli,
Tu s náma se topili koně.
Probuď se můj milý, probuď se,
Zasměj se na srdéčko wěrné;
Denníček strakaté raucho má,
A sen má peruti černé.

POCHWALA WÍTOWA.

1826.

Co se to dnes s námi děje,
   Máte huby w kruhu?
Slowa nejdau do koleje,
   Wínko nejde k duhu;
Nic nám pití neprospěje
   Bez našeho Wíta,
Wíta, Wíta, Wíta, Wíta,
   Bez našeho Wíta.

Wít je smích a radowání,
   Wít umí nám radit,
Číše zmužile prohání,
   Umí wínko sladit;
Pročež honem bez wahání
   Pro našeho Wíta,
Wíta, Wíta, Wíta, Wíta,
   Pro našeho Wíta.

Kde je Wít i nebe plesá,
   Mračna Wít zaklíná,
Smutek w každé duši klesá,
   Žel se zapomíná:
Dnes radost se newykřesá
   Bez našeho Wíta,
Wíta, Wíta, Wíta, Wíta,
   Bez našeho Wíta.

Bodejž wěčně do žiwého
   Toho jazyk pálil,
Kdo by podlé zásluh jeho
   Wíta nám nechwálil;
Spěchej, chlapče, pro milého,
   Pro našeho Wíta,
Wíta, Wíta, Wíta, Wíta,
   Pro našeho Wíta.

První místo připrawujme
Pro Witauška ctného,
Číši wěncem owinujme
Z kwítí růžowého;
Swau pak číši pozdwihujme
Za našeho Wíta,
Wíta, Wíta, Wíta, Wíta,
Za našeho Wíta.

Líčkem jasným — hoi radosti!
Wít nás pozdrawuje,
Z daleka již weselosti
Očkem přistřihuje;
Nuže, hlasy do wýsosti:
Dlauho panuj Wíte!
Wíte, Wíte, Wíte, Wíte,
Dlauho panuj Wíte.

DĚWČE JÁ TI UDĚLÁM.

1820.

Bětolinko baubelatá,
Darmo se mne wzdaluješ;
Darmo ústka růžowatá
Zlíbati mi zbraňuješ:
Známť já čarowati,
Díwky skrocowati;
Děwče já ti udělám!

Čtwerolístky w jetelíčku
Dwa si schwálně wyhledám,
Ty ti do nowých střewíčků,
Bětolinko, tajně dám:
Za twé upýpání
Nebudeš mít stání;
Děwče, já ti udělám!

Za klobauček mezi kwítí
  Laskawec si zawěsím,
Twá jak na mne pozaswítí
  Očka, ním je poděsím:
    Budau po mně číhat,
    Zdaleka mě stíhat;
Děwče, já ti udělám!

Tu kdys w noci při měsíčku
  Nastíral jsem s kapradí
Kapky rosné do hrnýčku,
  Ty mé bdění nahradí:
    Těmi tebe skropím,
    Bauři w tobě stropím;
Děwče, já ti udělám!

W mraweništi žabku chowám,
  Až jen dobře wysmáhne,
Háček z ní u sebe schowám,
  Ten tě ke mně přitáhne:
    Rádo děwče půjdeš,
    Lahodit mi budeš;
Děwče, já ti udělám!

Twému nyní usmíwání
  Potom já se budu smát;
Bez milosti, bez poddání
  Na oko se budu zdát:
    Pak tě teprw zpile
    Zlíbám, roztomilé
Děwče, to ti udělám.

BLAHÉ RÁNO.

1839.

Jak mi sladko, kdy myslíwám
  Na to ráno w neděli,
Když ponejprw oči moje
  Bětolinku uzřely.

Šel jsem z polí, ona z města,
  Ona tu, já onady,
Až jsme náhodau na láwkách
  Setkali se pod sady.

Trochu noci s hwězdičkami
  W očkách jí pozůstalo,
A ze twáří z ranních září
  Swětlo líbě splýwalo.

Dobré jitro, děwo krásná! —
  „Raný hosti, šťastný den!“
Buď s tebau já, buď ty se mnau
  Dál odtud se powedem.

Nebránila, přiwolila,
  S ní se wrátiť do polí;
Jak radostně wše se smálo
  Po Beraunském okolí.

RADOSTNÉ CESTOWÁNÍ.

1828.

O radostné cestowání!
Čtwero pánů na wozíku:
Jeden spí, a druhý dřímá,
Třetí zíwá, čtwrtý dýmá,
Wozka kleje na kozlíku.
O radostné cestowání,
Jaké mají welcí páni!
Hahaha! hahaha!

O radostné cestowání!
Kwětaucími doly těmi,
Kolem této twrze šedé
Wůz tu zabedněný jede
Owěšen jsa krabícemi.
O radostné cestowání,
Jaké mají welké paní!
Hahaha! hahaha!

PUTUJÍCÍ.

1823.

Swau již slunce končí cestu,
W dolinách se saumračí,
Ach! a mne k blahému městu,
Kde ta swatá zázračí,
Wíc nohy dnes nedonesau.

Dnes mé lůžko hrstka mechu —
Jitrem dále zotawen;
O, mé srdce dáwá těchu:
Zítra budeš uzdrawen,
Lásce wěř, a w lásku daufej!

RANĚNÝ W HOSPODĚ.

1835.

Jde podlé winnice
K městečku silnice;
K horám se slunce níží,
Tichý wečer se blíží,
Mně žížeň ústa klíží,
W mé chůzi neshoda:
Powěz, holečku šwarný,
Kde dobrá hospoda?
„Tam, tam, tam,
Hle, u beránka tam!“

W průjezdu tam, ba tam —
O kýž to býwal klam;
Mladosti ona líčka,
Očí milostná hříčka,
Hlawička andělíčka
A staudné wděčení,
We zmatku když ode mne
Jí wzdáno poctění,
Tam, tam, tam,
W onom průjezdu tam!

Wůz k jízdě připrawen —
O kýž to býwal sen!
Ta nožka na stupadle,
Ta ručka na držadle,
Co mysli mé w zrcadle
Jen stále — stále tkwí,
Pak poslaný naposled
Mně pohled laskawý,
Tam, tam, tam,
Z toho kočáru tam!

Swětem, či den či noc,
Pudí mě tajná moc:
Procházím města, hrady,
Ohlédám lauky, sady,
Po ní se táži wšady,
A když we slaupu prach
Se nad wozem wznášiwá,
Spěchám a pátrám — ach!
Tam, tam, tam,
Mé krásky nikde tam!

JAK WÍNO, JAK WODA.

1825.

Slyš, Petrolíno, zle mě jazyk kárá,
Poďme na wíno, ať se rozhowárá;
Stání nemám ani chwilku,
Každau w těle cítím žilku:
Slyš, Petrolíno,
Poďme na wíno;
Zle mě jazyk kárá,
Ať se rozhowárá.

Slyš mě, mužíčku, wíno rozum mate,
Pijme wodičku, woda činí swaté;
Barwu woda dáwá krásnau,
Jako sama mysl jasnau:
Slyš mě, mužíčku,
Pijme wodičku,
Woda činí swaté,
Wíno rozum mate.

Ai Petrolíno, toběť líčko wadne,
Poďme na wíno, wěru ti omladne;
Woda bledá krásu dusí,
Wíno — zase barwit musí:

Ai Petrolíno,
Poďme na wíno,
Tobě líčko wadne,
Wínkem ti omladne.

Ai můj mužíčku, wíno nebohatí,
Pijme wodičku, pěkně woda šatí;
Woda dělá hbité audy,
Wíno stawí w cestu hraudy:
Ai můj mužíčku,
Pijme wodičku,
Pěkně woda šatí,
Wíno nebohatí.

Mlč, Petrolíno, woda myla hříchy,
Poďme na wíno, wíno nezná pýchy;
Wíš — po wodě roste tráwa,
A po wíně maudrá hlawa:
Mlč, Petrolíno,
Poďme na wíno,
Wíno nezná pýchy,
Woda myla hříchy!

KWĚT ŽIWOTA.

1825.

Wí-li pak doktor as, wí-li doktor, wí-li,
Jaké to winko má diwné, diwné síly?

Oh, kdyby s námi jen pan doktor sedáwal,
Wšak by nemocnému heřmánky nedáwal.

Latinská kuchyně žiwot neoprawí,
Wínečko, wínečko lije w tělo zdrawí.

Wínečko, wínečko rozum chocholatí,
Krew mile profaukne, srdéčko zkulatí.

Bratříčku, Jeníčku, komuž hrají, komu,
Jako nám nožičky, když jdem w noci domů?

Z nás i ten měsíček, bratře, se raduje,
Kolem do kolečka nad hlawau tancuje.

Protož wždy powídám, w celém, šírém swětě
Toliko při wíně kwět žiwota kwěte.

NEWINNÁ SKLEPNICE.

1826.

Ty a ty — a bez poklony
  Naléwačko milá!
Připomeň si, žes bratrstwo
  Wčera se mnau pila.

Sedni ke mně na lawičku,
  Sem k sladkému wínu;
Nebo raděj, baubelatá,
  Sedáwáš na klínu?

Hleďte liška, potutelně
  Jak se na mne díwá;
A zas očka jak newinně
  Za ňádry ukrýwá.

Medowau za zdrawí naše
  Tu skleničku wyhni;
Dej ručičku, sem hlawičku,
  Sem hubičku přihni.

„Nechci, nesmím, můj jediný
  Milý by se tázal:
Jiné líbat, s nimi píwat
  Pewně mi zakázal.“

Ha, twůj milý, twůj jediný —
  Odpusť nebe hříchy!
Řekni, děwče, jak ti možná
  Tajit w sobě smíchy?

Máš ty milých, milé děwče,
  Máš ty milých wíce,
As tak jako já po swětě
  Bratrů na tisíce.

NA ZAHRADĚ.

1820.

Krása ... zlato ... sláwa ... blaho lásky —
  Jen se nerozsmekni wrtké štěstí!
  Jež mi do třetice osud wěstí
Sledním lístkem plané sedmikrásky,
            Blaho lásky!

Kam motýlku s kwítku lůna spěješ?
  Kam ty ptáčku naníženým letem?
  Ai, wětříčku opeřený kwětem,
Kam ty, kam ty od jabloně wěješ?
            K ní-li spěješ?

K ní? o wezmi tento lístek lásky,
  Jí ho zawěj do ňader tichého
  Temna; ty wšak hlásej do šerého
Jitra, ptáčku, medowými hlásky:
            Blaho lásky.

ZBEZPEČENÍ.

1839.

Nic neptej se, již-li k ránu,
 Spi třebas do obědu;
Bezpečně i o polednách
 Z těchto zdí tě wywedu.

Spi, srdéčko mé rozkošné,
 Mém po boku k posledu;
Malau brankau, wšem neznámau,
 Tě kdy líbo wywedu.

Ústa k mým přitiskni ústům,
 Nic neboj se wýzwědu;
W šíré pole tejnau cestau,
 Záhy dost! tě wywedu.

ZALÍBENÍ W PŘÍRODĚ.

1836.

On.

Jak mocně, má milá,
 Mne příroda zachwácí!
Tam ze sna mne budíwá
Zpěw ptactwa — wůně tráwy
Pohání krew i šťáwy,
 Klid šepce háj a sad.
W zrcadlo řek se hřížím,
A čelo réwím swížím
 Mi wěnčí winohrad.
Jak mocně, má milá,
 Mne příroda zachwácí!

Ona.

Jak pěkná, můj milý,
 Jest příroda domácí!
Kdy ze sna mne budíwá
Chřest mleynku, wůně káwy,
S modnými pak rukáwy
 Přináší krejčí šat.
K zrcadlu hned se blížím,
A s rozkoší pohlížím
 Na moře krás a wnad.
Jak pěkná, můj milý,
 Jest příroda domácí!

On.

O pojďme, má drahá,
 Wen přírody do chrámu!
Po čem již dáwno taužím,
Tam najde wod při pádu,
W bludišti hor, při stádu
 Obraznost má kořist.
Ach, jak kynau se dmauce,
Kwětinky na palauce,
 Slast dyše kwět i list.
O pojďme, má drahá,
 Wen přírody do chrámu!

Ona.

O pojďme, můj drahý,
 Do šperkowního krámu!
Po čem již dáwno taužím,
Nejnowější parádu,
Diw líčidel, pamádu,
 Má wšecko pan Kalist.
Ach, jak se dmau kynauce
Kwětinky na klobauce,
 A za sklem krep, batist!
O pojďme, můj drahý,
 Do šperkowního krámu!

PĚWKYNĚ.

1838.

Hluk stichnul, a rty medowými
Plynaucí zpěw z mých druhdy let
Jak anděl perutěmi swými
Sny blahé wál mi na paměť:
Ač s každým slowem cit se snaubil,
A sluchačům se w ňádra hlaubil,
Co z mého srdce zpíwala,
Předc sličná děwa neznala.

Zpěw skončen; rychle ústa, dlaně
Hlučí odewšad pochwalu;
Mne wíc než oblibu té panně
Wzdát srdce welí w zápalu.
O kýž by zňata lásky citem
W té prosté písně smyslu skrytém
Co k mému srdci zpíwala,
Ta sličná děwa poznala!

WŠECKO POHYNULO.

1829.

Wšecko pominulo
Lásky plesání;
W mraky zaplynulo
Wíry podání.

Ta, z jejíchžto očí jasných
Blaženost se praudila,
A která w dobách mi krásných
Wěčnost lásky jistila:
O jak brzce sliby swoje,
O jak snadno blaho moje
Jinému přisaudila!

Wšecko pohynulo
Lásky plesání;
Nač jsi oplynulo
Mě smilowání!

Šel jsem mimo nad potokem,
W kwětinách když usnula;
Jakby snadno byla w praudu
Smyknutím se octnula:
Ji jsem wáhal bráti k saudu?

Jí z očí radost se smála —
Byl to plesu, želu den, —
W nádobku, jenž pro ni stála,
Kapku nosnau wěčný sen
Proč ruka se pustit bála?

W zahradě samotna w laubí
S hudbau když se bawila,
Čemu dýka z dlani rázná
Kluznauc w zem se zaryla,
A ne w ňádra wíry prázné?

Wšecko pohynulo
Mé radowání,
W snadném utkání
Proč se nepohnulo,
Ach, a nerozdmulo
W mysli zaufání!

TAUŽENÍ PO BĚLINCE.

1823.

Ach, kdy mně zas blahý ten čas zawítá,
Kdy octnu se w té rajské krajině,
Kde wnadné paupě lásky mé zakwítá,
Kde srdce mého trůní bohyně!
Jen tam mne cos pobádá,
Jen tam můj duch si žádá,
Jen k tobě tam k tichaunké Cidlině.

Tam žádám sobě, kdy slunéčko jasné
Ranním paprskem zemi zweselí;
I pochodeň kdy hlučného dne hasne,
A leskem růžuje hor očelí,
S tebau, drahá Bělinko,
Můj kwítku, má hubinko,
Se duše má taužebně přátelí.

O, by zas w stínu lípy hustolisté
Mně bylo po twém boku seděti,
A w obraz miloswětlý duše čisté
W twá modrojasná očka hleděti,
W nichž srdečnost se stkwěje,
Z nichž weselost se směje,
A něžné lásky milé podletí.

Té lípy, kde ponejprw moje ústa
Půwabných ústek twých se dotknuly,
A swolením smělejší brzo zhusta
Zas líbaly, zas líbať prahnuly:
W té krásné lípy stínu
Sedící mém na klínu
Kde ruce mé tě k srdci winuly.

Twé líbé pohledy, twá sladká slowa,
Wečerní odměnné prowázení,
To wšecko žiwě wěrná mysl chowá,
I místečka našeho laučení,
Kde ještě w dalekosti
Stojícímu w žalosti
Šáteček bílý dáwal znamení.

Ach, kdy mně zas blahý ten čas zawítá,
Kdy octnu se w té rajské krajině,
Kde wnadné paupě lásky mé zakwítá,
Kde srdce mého trůní bohyně!
Jen tam mě cos pobádá,
Jen tam můj duch si žádá,
Jen k tobě tam k tichaunké Cidlině.

PÍSEŇ PŘI DRÁNÍ.

1821.

Honem, honem derte,
O záwod si berte
Peří, děwčiny!
Wíte, že se budu wdáwat,
A že musí ženka stláwat
Pěkné plné peřiny;
Honem derte, děwčiny.

Prach mi wybírejte,
Na stranu ho dejte,
Mine hodina!
Nechte, nechte šaškowání,
Hleďte každá swého drání;
Ať přirostá kupina,
Než nám mine hodina.

Co ty tu zahálíš,
U kamen se wálíš,
Líný Waňku, der!
Budau sice tebe dráti
Písalowé, adwokáti,
Newážíš-li sobě per;
Raděj líný Waňku der!

K čemu waše ptání:
Také-li pak drání
Sluší děwčinkám?
Snad by lůžka přichystání
Pro mužíčka k obstarání
Mělo býti babičkám?
Wíce sluší děwčinkám.

Jestli bude dřímat
Která, nebo klímat:
Honem wodu sem!
Do očí jí nastříkáme,
K wečeři jí špičky dáme,
Na swatbu ji nepozwem;
Wodu, wodu dejte sem!

Jenom, jenom derte,
O záwod si berte,
Hodné děwčiny!
Wíte, že se budu wdáwat,
A že budu muset stláwat
Pěkné plné peřiny;
Derte, derte děwčiny!

DWA PŘÍPITKY.

1837.

Wrahy mám! i nic jejich mne
  Zloba neleká;
Duše jsau to tmám propadlé,
Mysli w soběctwí ochladlé,
  Jed jim srdce obtéká!
Wrahy mám! wšak duch se jimi
  Wýše pne a otawí!
Je že mám, tu číši hrdě
  Piji *sobě* na zdrawí!

Druhy mám! o jak jejich mně
  Láska lahodí!
Duše jsau to přímé, milé,
Mysli jasné, k skutku čilé,
  Srdce jich blahost plodí!
Druhy mám! jimižto wlast má
  Zkwítá a se proslawí:
Wás že mám, tu číši slawně
  Piji *wšechněm* na zdrawí!

CO NEPOMÍJÍ.

1825.

Jeden hlas.

Krásně w jitru se rdějí
Wonné růže líce,
Ale krásy nestáwá
S wečerem té wíce;
Tak i každý kwíteček,
Jenž se dnes usmíwá,
Spolu na swůj zejtřejší
Hrobeček se díwá.
Wšecko, co tu pěkného,
Času ustupuje;
Blaze, bratří, nad wínem
Čas že nepanuje.

Sbor.

Blaze, bratří, nad wínem
Čas že nepanuje,
Wíno sladké, wíno jen
Wěčně mládencuje.

Jeden hlas.

W barwolesku měňawém
Rozsité po kwítí
Swíží rosy krůpěje
Se za jitra swítí;
Wšak slunéčko, ozdobau
Dříw co rose bylo,
W malé chwilce okrasy
Již ji pozbawilo.
Wšecko, co tu pěkného,
Času ustupuje,
Wíno, bratří, wíno jen
Barwu nezměňuje.

Sbor.

Wíno, bratří, wíno jen
Barwu nezměňuje,
Dnes jak wčera w láhwici
Stejně granátkuje.

Jeden hlas.

Mile plynau mladicem
Žiwobytí máje,
Mile jasným pohledem
Twoří lásky ráje:
Přejde ale, děwčiny,
Přejde lásky radosť,
W mále let se promění
Waše sličná mladosť.
Wšecko, co tu pěkného,
Času ustupuje,
Wíno, bratří, wíno jen
Wěčně podněcuje.

Sbor.

Wíno, bratří, wíno jen
Wěčně podněcuje,
Wíno moci časowé
Slawně odporuje.

Jeden hlas.

Wíno z rodu dobrého
Přečká lidské wěky;
Wíno roků postupem
Násobí swé wděky;
Wína čarodějná moc
I dny naše mladí,
A lahodným rozpalem
K weselosti wnadí;

Wíno, bratří, wítězí
Nade wšemi časy,
Slawme tedy wínečko
Spojenými hlasy.

Sbor.

Slawme, bratří, wínečko
Spojenými hlasy;
Wínko dobré wítězí
Nade wšemi časy.

OZNAČENÍ SMRTI.

1820.

Co ti, má dceruško,
Co ti, dítě, schází?
Zticha, potichaunku
Slzami že stále
Swlažuješ swé wlákno?

Ach, drahá matinko!
Můj milý mi stůně;
Nemohu dál přísti;
Tížící mi slzy
Přetrhují wlákno.

Nermuť se, mé zlato,
Twůj milínek dojde,
Bohdá, zase swého
Zdrawí, jenom nechej
Žalostného lkání.

Slyš, o slyš, matinko!
Na naší stodůlce
Sýček hrozně skučí!

Po celé wsi naší
Jen můj milý stůně.

Neděs se, dceruško!
Klamau tě jen zdání;
W sausedowě sadu
Supan to tak wyje,
Ten tak wždy skučíwá.

Pro bůh! má matinko!
Co nám to na wrata
Dwakrát prutem šlehlo!
Běda, drahá máti!
Můj miláček stůně.

Twá tě mysl šálí;
Wítr dweřmi wrzá,
Nebo zas nějaký
Noční tulák w nečas
Nezdwořile spílá.

Běda, ach, matinko!
Smrti dech se točí
Po swětnici; z jasna
Kahánek shasíná —
Můj milý umírá.

MARINČINA ŽÁDOST.

1819.

Powyjasni medle slzícího
  Oka, drahá máti! s wítěznau
Anděla již widím příchozího
  Laskawě kynauti korunau.
Nežalostni wíce, dopřej nebe,
  Nebe přej dcerušce newinné,
S milým otcem budem čekat tebe,
  W rozkoších kde duše poplyne.

Důwěrně ti žádost ještě složím
  Na srdce: až shasne žití mé,
Duch až tamto wzlétne k stánkům božím,
  Tělo bílým rauchem oděné
W rakew polož kwítím ozdobenau,
  Z rozmarýny něžný wěneček
Wlásky protoč, w ruce oblíbenau
  Knížku žalmů dej a křížeček.

Hrob podál u lípy, ze hřbitowa
  K nám co swrchkem kostel přehlídá,
Wedlé Barunka kde sausedowa,
  Spoludružka milá, spočíwá,
Wykopat dej, kříž i pohotowě
  Měj, by blahé chwíle minulé —
Připomněly na zarostlém rowě
  Rok a jméno díwky zesnulé.

Pak, drahá matinko! pohřeb krásný
  Dej Marince milé wystrojit:
Zwon ať w dálku oznamuje hlasný
  Průwod můj, pobožný zowa lid.
Pod wěnečky ať se shromáždějí
  Ze wsi naší mladé družičky,
Školní pěwci truchliwé ať pějí
  Při modlícím knězi písničky.

Pozwi wšecky naše statné mládky,
Jimž jsem slaula šwarnau holčinau;
Mé, ach, jasné čelo w jarní swátky
Kwítím nikdy wíc neobwinau.
Spanilé též naše wesničanky
Wíc mě nepřiwábí k radosti,
Strojíc po žních hlučné radowánky,
Ni k plesu podzimní slawnosti.

A tak přijmi za swé pěstowání
Wraucí díky, máti přemilá!
Sklíčené w občerstwiwém ti wání
Seslaná mým duchem posila
Trudné často mraky rozežene,
Šlechetným i oněm na mechu
Hrobky mé za krůpě wyperlené
Libý šeptot stwoří potěchu.

BUĎ WŮLE TWÁ.

1828.

Buď wůle twá! Ty jenžto přesahuješ
S nadhwězdných stanů swěta končiny,
A lásky okem po nich obžiwuješ
I walnau šíř, i tajné hlubiny;
Ty, jenž přebýwáš w moci neskonalé
Opásaw swých se slunci jasností,
Ty, jenž tworů wšech řady dokonalé
Swatau, nestihlau řídíš maudrostí,
Buď wěčně wůle twá!

Buď wůle twá! ta wůle, jíž se koří
Nebeské dworstwo swětlem oděné,
Ta wůle, nebe která nebem twoří,
A blahem plní duchy zwýšené,

Jak anděly a sílami tam wšemi
W žádaucí říši twé jest slawena,
Tak, otče, zde od dítek twých na zemi
Jen poznána a wraucně plněna
Buď wěčně wůle twá!

Buď wůle twá! kdy záře twých milostí
A twých darů žiwot náš ostkwíwá,
W našem kdy srdci ples a mír se hostí
A blaženostmi duše oplýwá:
Wšak i kdy bauře nad námi se sbíhá,
Bolest a nauze nám dni podkalí,
Kdy zlý nepřítel cesty naše stíhá,
A w truchlost mysl naši zahalí,
Buď wěčně wůle twá!

Buď wůle twá! když nad hrobem stojíce
Útěch se zhošťujeme nejblažších,
Kdy sewřeným želem nám blednau líce
Nad ztrátau pokladů těch nejdražších:
O dej, w té smutné době, by se sneslo,
Kdy před sebau swět pustý spatřujem,
W duch náš, jej sílíc, ono sladké heslo:
Twůj, pane, dar zde tobě wracujem,
Buď wěčně wůle twá!

Buď wůle twá! a zákonů twých símě
W srdcích našich se stále rozmáhej!
Buď od tebe nám milé každé břímě,
Je nésti twá milost nám pomáhej;
Slabíť jsme; Ty rač dáti setrwání,
Ty w pádu kroky naše podchycuj,
A tak w žiwotu, tak i we skonání
Děj, slitowníče náš, se rozkaz twůj,
Buď wěčně wůle twá!

ZNĚLKY.

1820.

1.

Zwony zněly, w kráse baldachýnu
  Slúhu páně nésti nejwyššího
  Widět w sboru chwaly pějícího
Lidstwa hlasy blahých Serafínů.

Swětel řady cestu w nočním stínu
  Zjasňowaly od hrobu božího,
  Ach, tu w říši nebes blaudícího
Bludné oči zhlídly nejprw Nýnu.

Klečíc w skraušenosti k blahohojným
  Swatau wznášela se duší niwám,
  W knize tkwěla pohledem pokojným.

Kněz lid žehná. Žhaucí twář ukrýwám,
  W hruď se tluka šeptem bohabojným:
  Pane, odpusť winy! boha wzýwám.

2.

W swatém darmo lásky nadechnauti
Bohyni swau welebil bych umèle;
Darmo nad sličností její žitele
Až z Olympu wolal k užasnutí;

Očí modrých, k pokoře co nutí,
Úst a ňader, těla nacele
W zmar by bylo, milí přátelé!
Popisowať pohledy a hnutí.

O zjewných a tajných umlkejte
Ústa krásách této swětice,
Raděj diwy její zpomínejte:

Jak skrz ni se žiwot můj omájil,
Ducha jak se wznesly letice,
A jak swět se okolo mne zrájil.

3.

Slunce zašlo, hlučný dostupuje
Den tichaunký hrádek wečera;
S wížky pošmaurného kláštera
Zwonek temný poklid ohlašuje;

K domowu se taužně nawracuje
Sekáč s lauky, rybák s jezera;
Ptactwo zmlklo, lehká za šera
Zwěř se z mlází w pole osměluje,

I ta tu chalaupka w klidu dřímá;
Sluch můj newinné tu před ní hrawých,
Milých dítek plesy wíc newnímá.

Takowáto budka, pole skrowné,
W sádku několiko stínů tmawých,
K tomu ona — štěstí newýslowné!

4.

Že mě nezrodily ony časy,
W nichžto mam a ne klam swětem hrál,
Ještě bych se o to postaral,
W snopek sbírat swého štěstí klasy.

Wezma harfu, spustiw kružné wlasy,
W prostém šatu wolný Provensal,
Ode hradu k hradu bych se bral,
Ctným rytířům hudbau sladě kwasy.

Samoten se laudal kolem zámku,
Píseň zwuče w šeru měsíce,
Ai, má na zábradle panice!

Ona kyne wítawau mi známku,
Tajnau spěší branku otewříti,
W tom ji — ale k čemu déle sníti?

5.

Sen jak zemský blaženě prosníti,
Wíce neznám, leda cesty dwoje;
Buď stoické chopiti se zbroje,
Wšem radostem swěta odumříti;

Aneb pěnau nynějška se koje,
Obzor záclonau si obestříti,
W rozmaru lichotném potopiti
Lásku, tauhu, hoře, nepokoje.

Mně wšak to i ono přenesnadné —
K onomuť tu srdce příliš wřelé,
K tomu krwe toky příliš chladné.

Tamtěm zraje poklad w budaucnosti,
Tutěm přítomnost kwět w dráhu stele,
Blaud jen já ráj hledám w minulosti.

6.

Po hájích šediwé se mlhy honí,
Swé šperky lauka ukládá kwětistá,
Na pauť se ubírají hejna peřistá,
Wše wůkol k tichému se smutku kloní.

Máť příroda swau mohylu si chystá,
Poslyšte smutný nářek wětrů pro ni,
Wizte jak stromy zlaté listy roní,
I lípa raucho swrhla hustolistá.

A wšak ji brzké čeká wzkříšení;
Teplí wětérci s májem přiletíce
Zas její slawiť budau zrození.

A já jakž nemám saužit se a lkáti,
Mne žádné jaro neoswěží wíce,
Milenku mau mi žádný máj newrátí.

7.

Wy, jenž trudná ňádra otwíráte
Wolněj, bratří, w chrámě přírody;
Wy, jenž hojných zlostí zárody
Ke swé škodě w swětě potíráte;

Wy, jenž dny a noci prowzdycháte,
Želejíce lásky neshody;
Aneb odkopnuwše mrzké náwody,
Welkau wlasti ztrátu se mnau lkáte!

Čisté duše! s losy nezbednými,
Jimžto w zmatku tuto wálčiti,
K břehu kroky pospěšte rychlými.

Zde je pewná loď a silné weslo;
Kdož by nechtěl w kraj ten plawiti?
Sláwie a krása! naše heslo.

8.

„Darmo srdce něžná daufajíce
Tam blaha čekáte obnowu,
Smutně kráčejíce po rowu
Lásek swých; — tam není znání wíce!“

Takto hlásal, wzaw mudrcké líce,
Kdosi starau bájku poznowu:
Mně wšak tam z jejího příkrowu
Jinák plála nezhynutí swíce.

On, jenž tyto stkwostné chrámy boří,
Wěřte, on je zase wystawí,
Tisícerau krásau oslawí!

Tam, kde jemu Cherubín se koří,
Kde powěčných krásot zásoby,
Tam i naše wzlétnau podoby.

WODNIK.

1821.

Za poledne rychlý klauček.
Po hrázi si poskakowal,
Do kolečka swůj klobauček
Do powětří wyhazowal,
A zpíwal, a zpíwal: Trala!
Hodná matinka mně wišně dala.

A na wrbě u rybníčku
Wodník sedě, zaždimowal
Swoje šaty na sluníčku,
Dlauhé wlasy rozhrnowal,
A zpíwal, a zpíwal: Trylo!
Dnes nám sluníčko zatopilo.

A pekelnau síť roztáčel
Setkanau co pawučinu:
Klauček tížné šaty swláčel,
Rozwěšel je na trninu.
Jak mu to lehko a snadno,
We wodičce lahodno a chladno.

Sem tam mělčinau se brodil —
Chtíč ho wedl do hlubiny:
Wodník síť tu rychle hodil,
Z wody se walí bubliny!
Za ním musil do tmawé skrýše;
U wečer jej pustil do wýše.

KWÍTENEC ŽIWOTA.

1823.

Mne nemluwňátko chowajíc na klínu
Usnula předobrá matinka má
Jednau w hájku, w jaworowém stínu.
Semotam listy zelenými wětříčky
Pokmytáwaly — o, té radosti! po nich
Já wypínal hrawé prstíčky.

A tu hle! u haupawém kdes se letu
Wzalo pacholátek hejno malých,
S náruč kwítí každé to neslo a kwětu.
Ty dolů se nížily — snížily ke mně;
Ty se kraužily poskokem pěkně kolem,
Pak pletauce kwítenec zpíwaly jemně:

W lůně matinky pokojně spočíwej,
Jak krůpě na kwítku, blahé rozeňátko!
Diwným spletením newědomky se díwej,
Wýkladu jindy žiwot naučí tě, bažátko!

Zelenem swížím začínejme,
Pewně stužkau růžowau,
Bratříčkowé, owíjejme.
Ach, žiwot se dalece táhne,
Cestau wede i trnowau;
Tomu blaze, kdo k naději sáhne.

Kličkau strakaté tu zadrhše nepewnau
W míchotu wabnau kwítky poměste;
Cestau batoliž se sedmibarewnau
Dítě, i mládka sny woďte peřesté.

Zelenem swížím proplétejme,
Zwolna stužkau růžowau,
Bratříčkowé, owíjejme.
Ach, žiwot se dalece táhne,
Cestau wede i trnowau;
Tomu blaze, kdo k naději sáhne.

S paupaty pospolu zardělé růže
Wplétejme k zápalu oběti čisté;
Blaudilci potajmo by lehké bůže
Nezmotalo kroky na pauti nejisté.

Zelenem swížím proplétejme,
Pewně stužkau růžowau,
Bratříčkowé, owíjejme,
Ach, žiwot se dalece táhne,
Cestau wede i trnowau,
Tomu blaze, kdo k naději sáhne.

Též i pelynek a rauta nekojná
Uhoštěny buďte we kwítí:
W tuhém jen odporu síla hojná
Wyřine a srdce zanítí.

Zelenem swížím proplétejme,
Pewně stužkau růžowau,
Bratříčkowé, owíjejme.

Ach, žiwot se dalece táhne,
Cestau wede i trnowau,
Tomu blaze, kdo k naději sáhne.

Družky violky a konvalinky
W hojnotě místo si krásné oswojte;
Učte ho splítati skromné wínky,
Rozdutá ňádra těkawci pokojte.

Zelenem swížím proplétejme,
Pewně stužkau růžowau,
Bratříčkowé, owíjejme.
Ach, žiwot se dalece táhne,
Cestau wede i trnowau,
Tomu blaze, kdo k naději sáhne.

Pomněnky, slzičky — wy léky ochladné!
Nechť kwítenec wámi milostně se dlauží:
Srdce i lidské je dobré a wnadné,
Nejwnadnější, když pláče a tauží.

Zelenem swížím proplétejme,
Pewně stužkau růžowau,
Bratříčkowé, owíjejme.
Ach, žiwot se dalece táhne,
Cestau wede i trnowau,
Tomu blaze, kdo k naději sáhne.

Tajemné to kwítko wewiňme konečně,
Po běhu dlauhém ať je nalezne;
Ať se kochá w jeho wůni srdečně,
Wěncuje skráně si ním wítězné.

Zelenem swížím dokonejme,
Pewně stužkau růžowau,
Bratříčkowé, dowíjejme.
Ach, žiwot se dalece táhne,
Cestau wede i trnowau,
Tomu blaze, kdo k naději sáhne.

Dozpíwaly. Zase se blížily ke mně,
Kolem mne otáčely kwětný powijan,
A zdwihše se ulítly ode mne.
Já zaplakal wypínaje po nich ručičky,
Ze snu procítla matinka drahá,
Mé ulíbala wlažné slzičky.

PLAWBA.

1820.

Dnes mi lodičku pozorliwě neste,
Winky dowěrné! díwku, to wězte,
Díwku po wás wezu přespanilau.

Jímawau milost kdy pásní
Mocně díwku obtočí,
A kdy žádanau milenku
Přeblahý jinoch zočí:
W rozkošech plynau tu chwíle,
Až se jich blahost u cíle
Sňatkowého doplní.

Zwolna wesílka se chop lípowého,
Pentlemi něžně ozdobeného,
Loďku, Julinko, ty uměle řiď.

Ztopený kde w ospalosti
Dům rukau pořádací
Ženky pečliwé zochotní,
Wše w kolej se powrací.
Žence dáno žezlo klidné,
W říši kolkolem dowidné,
Jím by wládla zwýšená.

Jemněji loďka se dále kolíbá,
Winka za winkau hrawě ji líbá,
W záwodowém běhu hádku wedauc.

Swau wnadau člowěctwa kwítky
Ctná matinka odchowá;
Tisknauc paupě k srdci swému,
Nedbá, jí že růžowá
Prchne krása, — mocnějšími
Wiže pauty, žwatlawými
Dítky otce obklopíc.

Hledni, Julinko, tu na břehy kwětné,
Wesna libostná jak w nepočetné
Stkwí se barew změně rozmanitých.

Nezbednau nohau radosti
Různé kwítko muž kazí,
Zábawám tichým domácka
Zlá ho wášeň odcizí:
Ženka jen činí pozorna
Jej, kwětem wonným zpokorna
Swé kdy skráně ozdobí.

K ostrowu semto, Julinko, zatočme,
Pewně zadrhše lodičku, wykročme,
Tamto do hájku libý zowe chlad.

Blažený, kdo bez žalosti
W lásce trávil léta swá,
Kdo na konci plawby časné
Zwýšeným hlasem zwolá:
„Ženko má! my plauli řádně,
W loď naši newáli zrádně
Wětrowé pobauření.“

TŘI SWĚTÝLKA.

1820.

Pod lesíčkem roste osamělý dřínek,
Roste, zelená se w zimě, w létě;
Tři swětýlka skáčí kolem dřínku,
Skáčí o půlnoci diwným skokem.

Až ten dřínek dozelená,
Tři swětýlka shasnau;
Odletí krásné dušinky
Za modrý lesíček.

Přišly sem tři pacholátka
W bělaunkých košilkách;
Odkud přišly, nikdo newí,
Pacholátka zlatowlasá.

Za těmi sem tři děwčátka
Přišly s růžowými pásky;
Odkud přišly, nikdo newí,
Děwčátka hezaunká.

A do země zasadily
Ten zelený dřínek;
Kolem dřínku, kolem stromku
Po dwau skákaly jsau diwně.

Ai! z hlawiček jim plamýnek
Modrojasný šleha —
Ai, kde jsau, kde jsau děwčátka,
Kde ta pacholátka? —

Tři swětýlka skáčí kolem dřínku,
Skáčí o půlnoci diwným skokem:

Až ten dřínek dozelená,
Tři swětýlka shasnau,
Odletí krásné dušinky
Za modrý lesíček
Daleko, daleko, daleko.

SPOKOJENÝ HARFENÍK.

1821.

Harfa má a wůle dobrodružná,
Zpěwu dar a wždy radostný wzhled,
Bodrá mysl krasawicem služná,
K tomu široširý swět —
To je wšecko, čím mě wyprawili
Osudowé na pauť diwokau;
To je wšecko, čím mě podělili
Pod oblohau wysokau.

Já jsem chud, a předci tobě, kníže,
Nezáwidím, buď jak bohaté;
Wolnost mau žádný člowěk newíže,
Ani chtíče rozpiaté.
Bázeň o peníze z pokojného
Sna mě půlnocí neburcuje,
Ani čerw pro bratra olstěného
Swědomí mé sužuje.

Jako pták se stromu na strom slídí,
O dnešek jenom se staraje,
Tak má hwězda w byt mě dobrých lidí
Wodí z kraje do kraje.

Při mém zpěwu wesel starostliwý,
Radost w každé twáři zaswitne;
Kdo co má a je-li přiwětiwý,
S radostí mi poskytne.

Rád opustiw z jara městské hradby,
Kde pod zákonem i weselí,
Wenku, kde se swětí hody, swatby,
Harfeník se přiwtělí:
A we swátek hlučné radowánky
Práce pot kde chase nahradí,
Tu kde zdrawé pleší wesničanky,
Harfeník rád zawadí.

Sám předc nejraděj se s harfau bawím,
Howě smutku w stinné křowině;
Nebo Twůrce w swaté hrůze slawím
Při wečerní tišině;
A když přestane již slunce pláti,
Wše když blaží snů lehaunká moc,
Spěším s harfkau nejmilejší wzdáti
Sladkau, blahau, dobrau noc.

BĚLIČKA

1820.

Schni jen, schni, mé plátenečko,
Bych tě zase mohla skropit;
Ráda běhám, liji, kropím,
Čekám, bys co sníh zbělelo.
Když jsem símě zasíwala,
Můj milý mě zamilowal;
Když se w poli lenek modral,
Pojal si mě za ženušku;
Když jsem zralé hláwky drhla,
A na slunci len sušila,

Pomáhal mi již mužíček.
Pak jsem mědlowala, předla —
Ale ach, jak těžko, těžce;
A co tkadlec přízi saukal,
Hlawička mě zabolela.
Schni jen, schni, mé plátenečko,
Dokud jasné nebe topí;
Až smutná zas zima přijde,
Obělujíc wrchy, doly,
Budeš, plátěnko hebaunké,
Rozměřeno, rozstříháno;
Košile a košilinky
Pěkné budu z tebe šíti
Pro mužíčka, pro synáčka.
Schni jen, schni, mé plátenečko,
Bych tě zase mohla skropit;
Ráda běhám, liji, kropím,
Čekám, bys co sníh zbělelo.

NA HELENKU.

1821.

Wol již jednau, wol Helenko!
Rozmysli se, má milenko;
  Čápi jsau již tady.
„Až se z lesů sněžek ztratí,
Až se lauky zastrakatí,
  Až pokwětau sady,

Budem swoji“ — říkáwalas
W zimě; ach snad nechowalas
  W srdci černé zrady?
Z lesů se již sněžek tratí,
Trawička již lauky šatí,
  Čápi jsau již tady.

A než nám ohlášky projdau,
Jistě sady kwětu dojdau:
Nechtěj wzdalowati;
Ať se spolu ještě w máji
W manželstwí libostném ráji
Můžem radowati.

Ať nám — než se sejde s rokem
Rok a jaro něžným krokem
Sstaupí s trůnu swého;
Ať nám může na kolíčku
Čáp náš zawěsit w košíčku
Něco milaunkého.

Nechtěj, nechtěj wzdalowati,
Bychom brzy kolíbati
Mohli autlé wnàdy:
Wol již jednau, wol Helenko!
Nerozmýšlej se, milenko,
Čápi jsau již tady.

WZPOMÍNANI.

1819.

Na tě myslím, děwče ušlechtilé!
Když mě jitro ze sna roztomile
W ranní kráse budíwá,
W hájek laudíwá.

Na tě myslím, když slunéčko wzešlé
O polednách utěšení sešle,
Kdy mne podnět milosti
Wábí k radosti.

U wečer, kdy při potůčku sedím,
Smutně přes lesy w ty kraje hledím,
Kde má jedinká
Chodí zlatá Julinka.

Ano, w tiché noční samotnosti
Po wás putující w dalekosti,
Wěrné hwězdičky,
Posílám jí hubičky.

NA LAŠTOWIČKY.

1819.

Tedy z krajů našich zas,
Potěšliwé štěbetky!
K cizím břehům hodláte?
A wás, wy přítelinky
Tichého domku mého,
Ranní dobau co jitra
Se mnau slawíwaly jste,
Slyším nade střechau již
Tkliwým hlasem se laučiť.
I leťte, wáš osud, kamž
Potáhne wás, powolně,
A netkni wás se bauře,
Ni zlé které na pauti
Waší; a we zdrawí se,
Nowých nesauce písní,
Nawraťte, podletí až
Utěšených podá dnů:
Opatrowať pozorně
Zatím tu hnízdeček chci.

LEDEN.

1821.

Půlnoční zanechaw kristalowé twrze,
Uzděné na holém, wěčnětichém lebu
Zemním, přes naše zas zpurně letěl kraje
  Chmúrný kmet — šediwý Leden.
My z dálí jeho let jedwa zahlídnuli,
Soptících sewerů hwižděla nad hlawau
Již naší bujará spřež, dyamantowý
  Táhnauc wůz, na woze kmeta.
On wšak bystroletých jen popoháněje
Břitkým dlauhokopím mnul z obočí mraky,
Jíní a sněhu sil chumle newídané,
  Medwědím kožichem třesa.
Ostrý byl letu tok, hrůza byla sněhu,
Leč prudkost sewerů, hrůzy ani sněhů
W záwějích nemaří nám Slowanů wděky,
  Neshasnau Slowanů hněwy.

ÚNOR.

1822.

Nedle se žeň bratře na led kwětolícný!
Útroba twá neuchřádla-li nad powykem
  Hnusným w učírně pytewců,
  Předka milého na kostech
Šíleně jenž míru berau pro nynějšek.
Bratře na led! nohu staubami pewně uwaž!
  Se mnau nahau ocelí se
    Žeň sewerů bujarostí
Hwězdkowitých po hladinách; ty-li métu
Neb-li i já blaze stihneme, připrawenau
  W náruč nechať druha pojme
  Druh neslyšíce na potlesk.

Bratře na led! čisté haneb to zrcadlo!
Rozsypaný chudo cestami prach tu dědůw
  Kletbau obuw neopráši
    Wětronohého potomka.

NA SMĚLOST.

1818.

Ai, můž-li dražších býti co pod nebem
Cen, můž-li krašší stkwíti se ozdobau
  Z wěcí kterákoliw pozemských,
  Muž jako ten, ty jemužs, smělosti,

Silnau rukau ráz swůj na čelo wryla,
Božskau jemužs hned srdce zanítila
  Jiskrau mladistwé, líčením by
  Zhrdalo chwály mužům nedošlých.

Ohněm šlechetný twým zahořew Kolom,
W pusté lodí swých někdy wehnal moře;
  Stežnům jejich umdléwajícím
  Swítila twá pochodeň, nowau wždy

Cestu k břehům, kde ještě nekráčela
Dříw ewropejská, ač zločinná noha,
  Jewíc. Kdo drsnau sláwy cestau
  Sílil a wedl hrdinných mužůw krok?

W morském welí kdo wíru potápěči
Se s žiwly hroznau potkati odwahau?
  Horníka skalním wstříc jedům zde
  Kdo zoceliw mu prsau učí jít?

Tenkrát tisíc k twé chwále ať ozwe se
Wraucích hlasůw, když často nepoznalé
  Swé sestře odtrhnaut nehodnau
  Záclonu, prawdě se jmeš nebeské.

Hlasůw tisíc ať ozwe mu hláholem
Walným se, prawdě k wůli co proskočil
Plamen; smělosti též chowanci —
Chwála, oběť newinnau mstěcímu!

Otcůw našich, ach, rozpalowal mysl
Duch někdy twůj též, whnízdilo dříwe než
W šťastné, samostatné obydlí
Plémě cizích se loží — bojácné.

WEČERNÍ PATŘENÍ.

1818.

K západu slunce se chýlí. Růžowitými posíwá
Oblakowé hory wěnci; zlatem již wršky planaucí
Klidně slawí odchod zwýšence do lůna tichého,
Ještě jenom jediný záswit se tratí w zlatolýčí.
Nášediwá mlha rozplýwá se po obrubě lesní,
Kupně rudá mračna w hladinách rybníka pokojných
Obražují se, rybák rozkládaje síť na lodičce
W saumraku wlnky čeří, dwojitá wesnička ze sádků
Modrošerých kyne s háječkem borowým, libě wůkol
Kraj tu celý w měňawosti barew plyne w obrazu krásném.
Hlas jasný opodál zwonců zní z leštiny temné,
Wětwe sytý skot rozwinujíc, wážným po pahorku
Táhne krokem, weselau si klučík wzadu zpěwkuje píseň.
Wětrninau se zatím roznáší zwuk tu do dálky
S weské wížky na sen připomínajecího klekání.
Z proutí šum wrbowého tichý wyniká u potůčku,
Jenžto zlehaunka crčí dolinau — kde se duch s zmilelými
Předměty rád hluku a trudu prost wšelikého zabýwá;
Tamto hrčí zas přes křemení klidné u chalaupky,
Z píšťaly líbezné kde wečír laudí zwuky pastýř.
Pod hustými chodec poléhá lipami, ježto
Z swých ramenau kwět a ochladu naň wětříky nesaucí
Jemně wypauštějí. Z pustých čarodějně wyhlídá

Luna sutin hradu tamto starého; po obloze jasné
Postupujíc semotam wine jen zsinalými se mráčky.
Slyš! slyš! hlas to jaký sem z mrákot hauštiny nízké
Zakraužil medowé zwuky? Zlehka nyní powyráží
Z líbezných melodý w jemnější; kauzlopinau tu
Stříbrně již hlaholíc roznáší hudbu powětří
Tknuté w kraj poutichlý. Nezni, umlkni, slawíčku!
Z dřímoty tauhu nebuď! Jihnaucí srdce pojímá
Tak blahocit w sladkém celowání díwky milostné.

ŠARÁDY.

1.

Kolem slunce *jedna, dwě* se točí,
Třetí wzbuzenau se člowěk rozdiwočí,
Celek kwítek, zábawa twých očí.

2.

Prwní, jiné jméno maje
Dříwe, w šírém poli zraje;
Potom prošed mnohé ruce
Často w lidském mozku hraje.
Z druhé mistrowými prsty
Mnohé wyšly stwůry čisté;
Kam jen sáhneš na se koli,
Druhé dotkneš se zajisté.
K snadnějšímu uhodnutí
Hadači tu budiž díno,
Že se *celkem* honosíwá
Láska, cukr, med a wíno.

3.

Celým třislabičným slowem
Wypowíš mé díwky jméno;
Jméno, jímžto srdce moje
Býwá nejwýš oblaženo.

Jedna, *dwě* na její twáři
Půwabně se rozwinuje;
Ba co prawím — ona sama
Jednu, *dwě* wypodobňuje.

Dwě a *tři* — o! zlato swěta
Weškera bych wolil dáti,
Kdybych tímto sladkým zwukem
Swau ji někdy mohl zwáti.

4.

Kwítek jsem, a z jara oko twé bawím;
Utni popředu *dwě* písmena,
Již co ryba proti praudu se stawím.
Zas *dwě* utni: tu lecjaký necena,
Chuďas mnohý si mě oswojuje,
A na délku ještě natahuje.

5.

To co *prwní*, *druhá* w Čechách pěla,
Božské než se wíry hwězda stkwěla,
Druhá, *třetí* času wychwátila,
W oslawu wlastenskau nawrátila.
Celé slowo roste na poli,
Zralé přijímají w sebe stodoly.

KNIHA PÁTÁ.

EPIGRAMMY.

ODDÍL PRWNÍ.

KWÍTÍ.

1. Slunečnice.

Slunce radost má, je stíhám ode jitra na západ:
  Jak, rcete, odwrátiť můž s boha člowěk oči?

2. Lilie.

Zkrašluje líce bobek mužné, hlawu růže panenskau;
  Ach, s nebe posly jenom lilie ozdobují.

3. Pomněnka a konwalinka.

Hned mi padá na rozum, že maličkých říše nebeská,
  Konwalium kdykoliw neb nezabudku zočím.

4. Prwní kwítky.

Ai ta radost, když Wesna howor wede nejblaženěji
  Očkami narcisků w, pomněnek, aurikulí! —
Ai ta radost, z duše rozpuku tak když i Láska [illegible]
  Nejprw příwětiwým žwatlati tužby okem!

5. Krokus.

Mrak zimní pominul, sladký jara dech wane [illegible]
  Rozkwétá wčera nad záhonem osněžený.
Wkrátce we rodnau zem zas wstaupí; [illegible]
  Dcerky milostnější we sboru na stol [illegible]

6. Violka.

Jsem violinka tichá, w šumném swětě dítko neznámé,
  W saukromných jen dech můj lze najíti dolech.
Wám, Wšudybylky, to dím; neb očím, samowolně co najdau,
  Jedno milé, ne wšak co do očí se stawí.

7. Pomněnka.

Nic nedělá, mne minauc, mláď k pestřejším že pobíhá:
  O wšak ráda bude někdy pomněnky trhať.

8. Růže.

Krásau a zdrawotau w tẃářích když díwka oplýwá,
  Říkáwá se, že jí růže na líci kwětau.
Já twé lístky jenom dwa tu wídám, nejspanilejší!
  Tak bohatá jsi a tak, růže, welebnolepá!

9. Narcisek.

Byl jsem druhdy jinoch sličný; marnau ale wášní
  Mau nenadále osud útrobu rozplamenil;
Wadnul jsem tauhau, bohowé sami tak že nade mnau
  Pohnuti bywše želem w kwítko mě proměnili.
Wýrok sudby trwá: s wesnau ač ročně jewím se,
  Weždy předc krátký w tauze mi projde žiwot.

10. Zwolený kwítek.

Kwětnici tam protěkawše celau, ach, ke zwolenému
  Kwítku předc nakonec nesly se opět oči!
Nesly se opět oči z wabných těch hřádek, a srdce
  K tobě se táhlo mocí, má zmilelíčko jenom.

11. Studu růže.

Záwistník mezi lásku jarau pochodeň hněwu mrštiw,
  Ústa tu má zamknul, zamknul i díwky milé.
Ze stran obau dlauhé mlčení — každému začíti
  Stud zbraňowal, bludný wzhled sice wůli jewil.
Odwážiw se konečně její uchopím ruku, mluwě:
  „Dlauho-li ještě němau hříčku tu hráti budem?“

Dříwe na zasmucených lícech děwiných dwě tu růže
  Wystkwěly, pěknějších Wesna we wěnci nemá.

12. Hyacint.

Záhy, jacintku, woníš, ale krátce. — „Či dýl waše sláwa
  Dříwe času zkwětlá, wy zpěwoborci, trwá?"

13. Pomněnka.

Rozmanitých natrhal já kwítků swau pro milenku:
  Ach, želu mého! tu již wadne pomněnka milá.

14. Sedmikrása.

Zřejmě mi na twářích jmeno napsala příroda. Mylně
  Krásau zwána nebuď já, ale sedmikřesau.

15. Pukawec.

Jistě že ještě kochá mě srdečně! — Slyšíš-li, ty lístky
  Puknuly jak třikrát na dlani, družko milá! *)

16. Měsíčky.

Wažte si nás milující; my jsme osudnice lásky;
  Posledním lístkem jak wypowíme, platí.

17. Citliwka.

Odcházím-li, tu tauhy plné šle milostka ta za mnau
  Pohledy, jakby na mých zůstati prahla prsau;
Pak-li se odwážím ale sám ji k srdci winautí,
  Chytře se wymknuwši z náruči rychle prchá.
Ai citliwko, či tys ode lásky, či od tebe láska
  K půwabným šalbám dostala tento pochop?

---

*) Mladé díwky naše přeswědčují se druhdy o wěrnosti a lásce swých milenců pomocí pukawce (wlčího máku), kladauce tři lístky po sobě na prohnutau lewau dlaň, a prawau rukau pak na ně udeřujíce. Čím wíce jich puklo, tím witanější to důkaz o stálosti hocha milowaného; ale běda, pak-li ani jediný lístek zwuku newydáwá!

18. Modrý bez.

Líbě z blízka woníš; ale zápach z dálky milejší
 Jak připomínky mladých dnů mi zefyři wanau.

19. Zwonky.

Taužíme, kdykoliw tam z dálky zwon se ozýwá,
 Srdce že nám kwítkům pro zwuk a lásku není.

20. Čekanka.

Přijď a ukoj mau tauhu, miláčku! We wíře nadějné
 Podlé cesty stojíc rok za rokem tě čekám!
Puk za pukem pauštím zponenáhla samým nade listím;
 Tak hle nedočkawa jsem, tak hle i trpěliwa.

21. Hortensie.

Modrau zdaž wywolím, či tu růžowitau? — Beru obě;
 Owšem tak s wírau pěkně se láska pojí.

22. Panenské kwětiny.

O! jak oči sklopilo, w twářičkách staudně se zardíc,
 Jsauc růží zwáno w písni to dítko milé!
A když pěl jsem o ní: Má lilie! mé liliátko!
 Zas ceny jak sněžným switlo čelem wědomí!
Leč kdy wolal jsem: U wěk pomněnko ty má okotěšná!
 Lesk ten očí modrých kdož by u písmu poňal.

23. Modráček.

Byltʼ jsem i já w swěceném dwojnásob wěnci, srdečná
 W dar na boží tělo jejž Julie pěwci dala.

24. Vanilie.

Sladce woníš, ale horce, Vanilie! — Přijdeme jindy;
 Dnes tebe sladší nám bez toho láska topí.

25. Černucha.

Černuchy jméno neseš, jsauc modrá? — Pro mne, budiž si!
 Mámť rád černookau tak, jako modrookau.

26. Růže.

Růži zowem krásnau; kdy ale skrápí rosu jitro
  W ňádra její, wždy tu já: Kořte se, družky, wolám.
Krásnější naše růže, Lubinka. Miłost slzorodná!
  Jen wděků rosu dej, pak w prachu jí se kořím.

27. Slzičky.

Díwka chodíc po horách s pláčem klamu lásky tu lála:
  Z těch my wywábeny slz twůrkyně klatbu nesem.

28. Básnický bylinář.

Jedwa jeden takowým bylinářem z přírodopisců
  Wšech se wykázati můž, já jakowým se cením.
Kwítky to sic prosté a beze wšeho rozřadowání,
  Wlast, rody a kwětu čas neznamenáno při nich.
Wšak znamenal jsem pod každým wěci důležitější:
  Místo a den, kdy milá w dar tyto kwítky dala.

*29. Lesknice *).*

Wystrojená co by bez pentlí byla děwčata česká,
  Bez lesknic by totéž, zdá mi se, kytka byla.

30. Libček.

Máť proto, panno lepá, ti do kaupele dáwala libček,
  Ne wšem bys byla, brž bohdanu swému libá **).

31. Myrta.

Wěnce držíc w sepiatých dwa rukau tak k obrazu wraucí
  Prosbu (poslauchal jsem) wznesla newěsta lepá:
„Jasná Panno! na oltář twůj kladu ty s hlawy růže,
  Dnů jara mého milých ozdobu neskalenau.
Žehnati rač směněný ten wínek z myrty; domácí
  Jak ona mé štěstí nech w zelenosti trwá!“

---

*) Phalaris arundinacea.

**) Jest wíra u slowanského lidu, že panenky kaupáwané za dětinstwí w libečku docházejí zwláštního zalíbení u mužských. — Bohdan tolik co ženich sauzený.

32. *Jetel.*

Tři jako list jsme jetelní: já, moje kráska a láska.
Snadnať tu změna jest do čtwerolistku, tuším.

33. *Mateří dauška.*

W zahradním tě haremu posud newiděl jsem, a jen tam
W přírody prostoduché sádku neobmezeném.
Tam jako matky dušinka dycháš — ať déště, ať úpal —
Wůni libau. Mateří slušně ty dauška sloweš.

34. *Chudobka.*

Skrowná jsem chudobinka, rokem prwní i poslední:
Hospodyně maudrá, takto ty k lůžku se měj.

35. *Potměchuť.*

Potměchutí tě zowau, a zowau též dulcis amara.
Jména netemna mi ta, zrostlino hořkolibá!
Obraze manželstwí! wně něhož nám nelze najíti
Nikde radosti tolik, nikde žalosti tolik.

36. *Macošky.*

(K Antonii.)

Záhon wás zde i tamto widím, leč wšecky podobný
Máte oděw — stejný wšecky chowáte i mraw.
Diw mi uprostřed wás tato *jedna*, we srdci jejímžto
Prýští k mým z mateří daušky se wůně dětem.

37. *Hortensie.*

Pautník něžně onen zwěčnil k Hortensii wámi
Lásku newadlau swau, rostliny hojnokwěté! *)
Snad těm oněm kwítkům, básník jež u wínek uwíjel
Swé Antonii, též čas zahynauti nedá.

---

*) Sommerson, francauský botanik, byl prwní, jenž r. 1767 tuto kwětinu w Čínách nalezl a jménem swé milenky, Hortensie Barré, pojmenowal. Do Čech prwní hortensie r. 1804 se dostala.

38. Ženštiny — kwětiny.

Že jste podobny kwětům, a co wíc, samy nejsličnější
Že kwčtiny jste — to jsau nám wěru písně staré!
Pátraje dál co widím? kdož u wás tak rád se to hostí?
Wčelka — motýl! — Již wím ctnosti i hříšky waše!

39. Majoránka.

Já nenelibě wonímь pokrmům též úprawu dáwám;
Wšak že krajankau jsem, mnau tu krajan pohrdá.

40. Piwoňka.

K wěncům se snaubným nehodím, oltáře a cesty
Páně jen ozdobuji: kněžstwo piwoňku miluj.

41. Nejlepší saustawa.

Mužstwa a ženstwa bylin wšem na wzdor přírodopiscům
Dáwno jazyk saudný prawěji rozřadowal.
Ženské k příkladu jsau: růžička, fialka, meduňka —
Mužské: čertkusu kus, šípek, a pepř, a tabák.

42. Tulipany.

O blažený, nehynaucí rod měňawých tulipánků!
W zahradě hned z jara wás, jindy na městě widět.

43. Georginy.

Slečny mezi kwítím! nádherný máteť oprawdu
Šat, waše líce wšak nic zhola neznamená.

44. Kaktus.

Nestihlým když umem Bělboh kdysi růži wymyslil,
Černoboh utkal též rostlinu zpupně po něm —
Kaktus ohyzdně diwý, weletwárný, z bodlinatého
Kwět těla tisknaucí přímo soběcky na den.

45. Kokotí hřebeny.

Hejno celé rozprostřelo tam se w pompě welebné;
Swé tuky nejlepší wpustila Flora do nich!

Od hlawy jedna do pat jsau láska — to barwa powídá;
Též pokoru hojnau, ač hrbatau, zde widím.

46. Bodlák.

List i kwět bradatý twůj jak filosofsky wyhlíží!
Práwem růže německé jmeno zasluhuješ.

47. Jeřicha.

Kdy s mladicí šediwec se snaubí, ne z kwětu růží,
Leč chystá z peprných Láda mu wínky jeřich.

48. Rosmarina.

Wěnce ochotně panenko ti dám, buď w raucho swatební
Ples tebe obláčí, buď do rubáše žalosť.
Rychle, panenko, ty jdi, a powěz to druhům licoměrným,
Jež štěstí tu pojí, ježto liší nehoda.

49. Dobrá mysl.

Ne w městských sadech úprawných tě kwésti widěl jsem,
Dobrá mysli, abrž leckde při wísce malé.

50. Žlutáčky.

Kwítků tak nebohých dosawad newiděl jsem, ani z wás
Dosti malý nápis — „Příteli, mlč a nehaň:
Pomni na čas, kdy palauky probíhaje, nás jsi trháwal,
S roztomilau Lidkau, sám pacholátko malé;
Pomni na čas“ — Přestaňte, probůh! wy milostnice Wesny,
Na zpěw již jste želů dosti mi látky daly.

51. Pomněnka.

Jen stálým pomněnka se má k swětu nawlažowáním,
Žiwěna jsauc tu wodau, tamto slzí potokem.

52. Umrlčí kwítí.

Mne stwořujíce Žalost s Nadějí: Zelenost, děly, temná
Buď, truchlé kwítí, na wěky twým oděwem.
A když uwadne i list i kwět kwítků tebe wůkol,
Na hrobu posněženém silni milenku a těš.

53. *Heřmánek.*

Že mně není barew ozdoba! heřmánek lekodárný
  Powzdychowal si; načež s wětwe mu takto slawík:
Ptá-li se tam churawý, twé kwítka jaké zdoby raucho?
  Ptá-li se láska, jaké krásy slawíka peří?

54. *Reseda.*

W růži se láska tají, přátelstwí kwítko — reseda:
  Sprchly mi růže, ty jen, můj kwěte, dlauho trwej.

55. *Mák.*

Slyš, mládenče, wolá k tobě mák kwěto- i plodonosný:
  Krásau wěnči mladost, wyspěw užitku podej!

56. *Šalomaunek.*

Twar tebe zewnitřní, synu můj, rostlin nenesličných
  Těchto nemyl; zhaubnýť jich nese útroba jed.
Wíce wšak se waruj w lidu mudráčků-šalomaunků,
  Řeč k uchu libě jejich zní, ale otrawuje.

57. *Blín.*

Twé oči, mládku milý, by snad měly wábiti noční
  Můry ty, měst powrhel, zběř studu odcizená?
Rostaucím na rumech ty čelo chceš wěnčiti blínem?
  Ty? stkwostné příští růže jemužto kynau?

58. *Růže.*

Ze sta se růže plná skládá, ctnost ze sta panenská
  Ĺístků. Wyňmi jeden, ctnost ta i růže mizí.

59. *Granadilla.*

Rozmařilých anemonky Řeků s hyacinty warujte,
  Lotus i Hindůw, pryč Peršanu růže milá!
Sláwa ti, kwítku siný, granadillo! na němžto tajemstwí
  Spásy naší tušiwým příroda wytkla umem.

60. Dobrá mysl.

Čech jakowau, se ptáš, kwětinu wzal sobě za heslo?
  Myslicí Čech dobrau z dáwna dědičně ujal.
Ta𝔱 žiwotem wrtkým prowodí, ta𝔱 w míře chowá jej
  Stejné, a𝔱 zkwítá, a𝔱 mu i růže prchá.

61. Pelargonium.

Proč tebe wíti do kytky, newím. Wšak i hosta přijímá
  K sobě ledakdy Slowan, proto že práwě přišel.

62. Astry.

Krása ta tam jarních, již zmizly i rozkoše letních
  Kwítkůw; již chladné podzimek astry rodí.
Tak wzejdau nade náklonkem brzo astry našich dnůw,
  K stálejším onu ʼpau𝔱 naznačujíce jarům.

ODDÍL DRUHÝ.

Absit a jocorum nostrorum simplicitate
malignus interpres.

Mart.

---

1. Čeho tu třeba.

Pauhý nápad k epigrammě nestačí,
Jemu-li nadání cestu neznačí.

Leč nadání opět není dosti,
Pak-li nenadání k němu nepřihostí.

Posléz i to žádám, ať jest cele
Chuti nawinulé nebo zaostřelé.

2. Na básníka z nowé školy.

Twé, **, písně erotické
Tak něžné jsau a aetherické,
Tak plné šera měsíčného
A wzdychání laskawičkého:
Že newím, tiskař — na mau wíru!
Jak zachytil je na papíru.

3. Literatura w Čechách.

Německy píší někteří,
A ti tu duchem staročeským znowy,
Německy opět jiní — kdož to uwěří!
Leč bohužel — českými slowy.

4. Půwod komičnosti.

Wtipného posměchu odkud se pryští žíla?
Ze člowěka a z jeho díla.
A bychť co paustenník žil mezi pustinami,
Sám na sebe bych psáwal epigrammy.

5. Jazyk.

Tento we wýparu powětrném stíhá jeho půwod,
W křišťálcích ledowých zas zpytují ho jiní:
On wšak, krásu břehůw odrážeje swém po zrcadle,
Před nimi beztwárná jak wlna šumně letí.

6. Památní lístek.

I we zlý čas nech každý den
Tě k nowé činnosti pobádá;
Již ztracen jest a wepsí ten,
Kdo dílo k lepším dnům odkládá.

7. Opět jiný.

Neuč swé krajany nenáwisti neplodné,
Neohlušuj, nezaslepuj,
A raděj w srdce jim štěpuj
Cit lásky dělné, nezáwodné.
Buď jist, až w milowání jen se uzdrawí,
Že maudrá sama se nenáwist dostawí.

8. Chwalopěwec.

Nelze mi nadiwiti se dosti
Tomu, kdo umí z příležitosti
Každému býti slawičem.
Jen jednau za čas žiwota
Ta na mne dolehla tíhota,
I wím jaká to robota
Zpíwati něco o ničem.

9. Péče o nesmrtelnost jména.

Pětkrát malowati dal se, dal se rýti,
Ba i s obrázkem swým sám peníz si bíti —

Wíť on dobře, proč to dělá!
Anoť ducha jeho sledu nezůstane,
Pečuje, by aspoň — těla.

10. Na jisté spisowatele.

„Mnohý spis jsme na swět wydali
Z pauhé lásky k jazyku.“
Oh, kdybyste psaní nechali —
„Proč?“ — Nu, z lásky k jazyku.

11. Pátá prosba z úst dlužníkowých.

Rád wšechněm odpauštím, kdo jsau mi dlužni byli:
O kýž by jiní též mně dluhy odpustili!

12. Hlawní doby w českých dějinách.

Prwní od wyjití Bojůw aneb Bawořůw,
Druhá od wyrojení se Táborůw,
Třetí ode Staroměstských tamborůw,
Čtwrtá od přiwezení k nám bramborůw.

13. Mocnost páry.

Pára za dnů našich diwy twoří,
Parau čas, peníze i žiwot se spoří.
Parau proletíš skrz Němce jeda
Deset suwerenstwí z rána do oběda;
Nawštíwiti můžeš, páry silau
Mořem hnán, kdy líbo, w Americe milau;
Parau zastaupeny budau w mále
W pracech weskrz lidské ruce — a tak dále.
Ba co wíce! — Kdo zná pana Bára,
Wí, jak zjednala mu pára — pauhá pára
Hezký úřad, přebohatau ženu,
A jak mu pomohla i k slawnému jmenu.

14. Na jisté básně.

Ach, krásné, husté daubí!
Ach, arkadická laubí!
Škoda wás, že pastýřowé
Tady na mráz traubí.

15. W čem jsme si s Dobrowským podobni.

Epigrammy já po kusích
Skládám druhdy i na fidibusích:
Dobrowský zas slowník psáwal —
Slyšte — slyšte! kopa máku!
Na kornautkách od tabáku*).

16. Recensowané básně.

Nežli Klen swé básně swětu objewuje,
Doma dříwe jeho nejmilejší
Po kuchyňsku mu je recensuje:
„Ach, to sladké, toto solené,
To má wšehochuť, a to jest pepřené,
To je kwět, ono hřebíčky,
Muškátowé to kuličky.“
W samém skutku ale jsau to —
Nechť to třeba jeho kráska slyší —
Bobky zaječí a trausky myší.

17. Historická nedůslednost.

„To krotké, líbezné a drahé pohlawí
W Čechách že stálo kdy o mužůw bezhlawí,
Jest nepřirozeno,
A protož smyšleno.“
A wšak zdaliž přirozenější
Jsau nynější
Potýčky, seče, obrany,
Jež mají owce s berany?

18. O Miloslawowě milé úsudek.

Můj chceš znáti o twé milé saud?
Nuže, Miloslawe, nastaw ucha:
Podlé těla krew a mléko jest,
Krew a kraupy ale podlé ducha.

*) Chowají prý se jako wzácnost w českém Museum. Kýž by se tam i mé poepigrammowané fidibusy dostaly!

19. *Čeština we spisech wědeckých.*

Wy, kdož nyní w pranečeském kroji
Do knih učenost swau wkládáte,
Hudcowé jste, jenžto po swém stroji
Prsty diwotworně lítáte,
Ale do taktu se neznáte.

20. *Purismus.*

Že we psaní, jak zlého ducha,
Wšech cizích slow se střežeme,
A swá, ač místem špatná, klademe,
Nám k nesmrtelné slauží chwále!
Pokročmež ještě o znamínko dále,
A dříwe nežli píšeme,
I jazyk sobě zčeštěme.

21. *Wíce jazykem, a méně o jazyku.*

Již buď kletba jalowému zwyku,
Kletba buď pustému tomu křiku
Na tržišti slowotepcůw welikém!
Přejete-li, páni, mluwě naší wzniku,
Nuže, méně rozumujte o jazyku,
Wíce rozumujte jazykem.

22. *Kdo wí radu pro tu wadu?*

Jichž nám wyčítají cizozemci řady,
Chtěl bych zastáwati snadno mnohé wady
Jedné ale nelze, aniž wím zde rady —
Opilstwí! an widím, k dowršení zloty
Mnohý Slowan jak se opil do němoty.

23. *Zástupnictwí.*

Žes odkázal, haužewný panici!
Sto tisíc weselému dědici,
Z kamene aspoň socha se ti dostala,
By za něj na twém hrobě plakala.

24. *Walhala.*

Wěčně duším kde se wáleti jest a zaháleti, trefně
Místo to rozkošné Walhala zůwe Němec.

25. *Wenkowští cestopisci o Čechách.*

Ai, ai! již pánowé ti bystří,
Ženauce k nám se klopotem,
Haní, tupí swým štěkotem,
I w čem nám sami byli mistři.
Tak často českým za plotem
Mnohý teprw tu zwěř lowíwá,
Kterau z tewtonských hájůw přinášíwá.

26. *Zlomek z rozpráwky,*

wedené na besedě kafíčkujících paniček.

Jedna z nich, již newím která:

K jiným-li přirowná se česká řeč,
Že chudší jest, wyznať musíte sám.

Na to já:

S maličkým rozdílem. Jak já ho znám,
Jest jazyk český hojný, sladký,
Ohebný, hladký:
Připauštím, krásná paní, ale —
Jak Wy ho znáte, chudý neskonale.

27. *Mé přání básníkowi Xowi.*

Když nebylo Šimůnka*) doma kdys,
— Powídá starý letopis —
Choť z lyry jeho prý si naštípala draček,
A wěnec bobkowý swařila do omáček.
Budeš-li ženiti se, také nebe
Tak chytrau chotí, Xe! oblaž tebe.

*) Lomnického.

28. *Acta litteraria některých společností.*

Nic tu není ze swětského krámu,
Žádná Venus, žádná Gracie:
Za to najdeš ale, jak w egyptském chrámu,
Sfinxy, Apisa a Mumie.

29. *Sudimír k Šawlowi.*

Díš, že jako konopásek zpíwám?
Děkuji ti za pochwalu, Šawle.
Ai, tyť jako slawík pěješ —
Po swatém Hawle.

30. *I to něčemu dobré.*

Muž kdyby byl maudrý napořád chyb a úskrku prázen,
Žádnau neměli by w tom swětě hlupci radost.

31. *Zdwořilost.*

Tím nechlub se, tebe kdo-li pozdrawuje wznešenější;
Dáwáť jen na rozum tobě, co měl jsi dělať.

32. *Hesio.*

Prchni, radosti, bolest dlauhau za sebau co wodíwáš:
Wítej ty mně, bolesti, radost za tebau co se blíží.

33. *Bohatstwí, síla a maudrost.*

Kalná lauže, žiwý spustlého-li nejsi boháče
Obraz, čistá jíž ráda se wyhne noha.
Praudící řeko! wítězi jaks strašnému podobna,
Zřím na tě rád, ale předc twého se praudu bojím.
Ty wšak wždycky potůčku pokojný, nejsili obraz
Maudrého? Z tebe jen šust plyne líbě k uším.

34. *Lidé.*

Zwuk prázdný si lidé sami jsau a kwítky po různu:
S lidmi lidé jemný sauzwuk a kytka wonná.

35. *Chmelenskému.*

Rozkošných Wěnců̊w, Kytek wonných
Že dáwáš díwkám na tisíce,
Nediwno sice mi; wšak wíce
Diwím se, že twá líbá, laskawá
Ženuška proto není žehrawá.

36. *Šafaříkowy Slowanské Starožitnosti.*

Z rubinů̊w, topazů̊w a diamantů̊w,
Rumem zařícených,
W kalu pohozených,
Twá umělecká ruka sestawila,
A w ryzí zlato uprawila
Tu korunu. Hle, již ji w jednom líci král
Ten nejstarší, a hned nejmladší,
Ten nejchudší a nejbohatší
Z rukau twých, Šafaříku! wděčně wzal.

37. *Jungmannů̊w slowník.*

Wšecky naše potoky i řeky
— Wěčné buďte jemu za to děky! —
W moře jedno snahau swedl ohromnau.
Směle prozopisci již se potápějte,
Perly a korály z něho wynášejte;
A wy zpěwní Argonautowé,
Šťastným wětrem po něm dále plujte,
Wlasti zlaté rauno wybojujte.

38. *Duch času.*

Při potůčku z Wauclusského zdroje
Mladost, krásu, blaho, tauhy swoje
Dokud nadšený ten pastýř pěl,
Tlesk slabý mu jen zde onde zněl:
Nyní wšak, co sešed s prwních cestek,
Starých syrečků a suchých šwestek
Po témž toku nawozil jim zásoby,
Chwálí hladowá jej ústa do mdloby.

39. O jistém spisu.

Ryby, pulce, žáby, raky,
Jak je dostal we swé saky,
Wšecky na rožeň napíchal
Pro swé hosti kmotr Míchal.

40. Dobrá rada zlému překladateli.

Twá chautka již tě nepobádej
Na Římské klassiky a básníky hellinské,
A ráděj w češtinu překládej
Orakula a knihy Sibyllinské.

41. Les Ruines etc. par M. Volney.

Dokud mluwí o spaustách a rumu,
Mistrem jest a welkým znatelem;
Leč kde parliruje chrámu o stkwělém,
Nemá rowného si w nerozumu.

42. Na hrobkách králowských.

Hic ossa regia tegit lapis:
W paměti lidské hledej nápis.

43. Žiwot lidský.

„Co nemám, to hezké“ — pacholátko mní;
„Tam blaze, kde nejsem“ — jinochu se sní;
Na dobru budaucím hrady muž strojí;
„Líp býwalo jindy“ — tím kmet se kojí,
O prázdnoto swěta z kolébky do lebky!
Blaud, kdo by nepřál klidu sobě we hrobě.

44. N. N.

Lid poctiwý zde lstiwě, tejně
Padauch ten černil lichodějně.
Což asi w pekle nyní páše?
Tam opak čertíky
Za dobré chlapíky
Udáwá prý u satanáše.

45. *O jisté společnosti.*

Odkudž toto zwíře půwod mělo?
Aihle, samé audy, žádné tělo!

46. *Další wýwod.*

„Jak silný dub jest jazyk náš!“
Tak sami doktoři jejich brebentí.
I rád wěřím, a ještě k tomu —
Že plod jest podlé stromu,
A podlé plodu konsumenti.

47. *Dobrá naděje.*

Až jen Brit a Francauz o nás budau psáti,
Až i k nám je wšezwědawost zawede,
Snad nás lépe také budau znáti
Tu i onde naši sausedé *).

48. *Německé knihkupectwí.*

Jak plesá srdce podiwem
Nad tím literním stawiwem,
Jakého Němci nakopili.
Bůh jen jich práci k cíli weď,
W krajích duchůw by dostawili,
Kterau tak šťastně založili,
Wěž Babelskau a čínskau zeď.

49. *Mackowo ewropejské jméno.*

Stkwíš se owšem, Macku, jménem swým nematným
Wšem skoro w Ewropě národům:
Předc ale jsi stal se nejwíce pamatným
Uhrům, Walachům a Francauzům.

---

*) Jistotně! — dobré aspoň činí se počátky. Tak u př. ať o jiném pomlčíme, poněwadž w Anglii a we Francauzích wšímají sobě Rukopisu Kralodworského, také w knihkupeckém katalogu we Wídni tištěném četli jsme kdys o něm tato přepamátná slowa: Rukopi's Kralodworsky, d. i. die Königinhofer Handschrift verfasst von Rukopi. — Potud jsme znali jenom pěstauna dítěte toho, nyní wíme i kdo otcem jest.

50. *Opět na Janka.*

Jak? já o tobě epigrammu psáti?
Zbytečně nekormuť swau, Janku, duši;
Wíť každé dítě, že na mauchu bráti
Třepačku třeba, a ne kuši.

51. *Mefistofeles básníku w ucho.*

Piš jen dál, a byť i wtipu twého střela
Do paruky slawné hlupci zaletěla;
  Nedbej, třeba měl se k žalobě,
  A twé chystal léčky osobě;
Wěz, že pro wtip nejsau práwa psána,
I když hřešil, býwala milost mu dána.

52. *Pes štěká, a pán jede.*

Čím wíce prý se medwěd kleje,
Tím wíce mu přibýwá tuku:
Ha, jak se ten medwěd — Moskal směje
Jejich zlopowěstnému hluku!

53. *Kosmopolitstwí.*

Jest to wěru podiwný lid,
Jenžto zůwe se kosmopolit:
Mezi ohněm a wodau smlauwy strojí,
Lásku nenáwist w jedno pojí.

54. *Swoboda tisku.*

Dle wůle w tom wěku zmotchaném
  Že psáti owšem nesmíte? —
Wše psáti wolno; we psaném
  Jen když nic neprawíte.

55. *Mladé naděje.*

„Tak hezky ti ptáčkowé zpíwali,
  A tak brzo umlknuli!“
Přílišně na ně jste se díwali,
  Až jste je uhranuli.

56. *Spisowatelstwo.*

Je chceš ty swésti, brachu můj,
W bratrský jeden owčinec?
Ba newěřím! — Leč zdaří-li se účel twůj,
Spíš pěkný budeš míti zwěřinec,
Jejž za peníze ukazuj.

57. *O témž.*

I opět dím, že shody a klidu
W literním na wěky nebude lidu;
Wždyť mauka od otrub dělí se mlením,
A látka elektrická plodí se třením.

58. *O jistých přátelích.*

Newěř slowům sladké huby,
Boj se šibalowy čuby!
Nejeden mi psáwal,
Líbě notowáwal:
„Přítelíčku milowaný!“
Ach, a sám byl malowaný.

59. *Na Molka.*

Kdyby slyšel zpěw twůj fagotowý,
Aneb rozhowor ten pozaunowý,
Kdyby widěl břicho zbubnělé,
Dlauhau nosu píšťalu k newíře,
Trojhraník ten tobě na čele,
Místo twáří dwa hrubé talíře,
Kdyby slyšel, widěl wšecko to,
Slowem — tebe Molku, někdo to
Z dáwních bydlitelůw země řecké:
Wěru by za metamorfosí
Držel tebe musiky turecké.

60. *Jistým nowomanželům.*

(Když jsem byl požádán psáti jim ku poctě swatební básců.)

Milostný párku w přepodiwné kráse!
Jazyk můj ztíží twoje ctnosti wypowí;

Wás chwálí lépe staročeské přísloví,
Jenž dí, že obé dobré, hus i prase.

61. Obdoba.

Sangerinder — tak se w dánském píší
Operistky nebo zpěwkyně:
Zdaž to hřešno, že my sestry jejich
Jmenujeme herkyně?

62. Saudcowé knih.

Chladní spisů wšech a nestranní
Ceniči a kritikáři
Kdože jsau? — Literní hawrani,
W Židech antikwáři.

63. Slowo a slowa.

S tím-li srownáwám, co Záboj pěl,
A čím sladce jazyk předka zněl,
Těchto nowých pusté klinky-linky,
Přeučené kudrlinky,
Hned mi řeč zní ewangelistowa:
„Na počátku bylo slowo!"
U těchto jsau holá slowa.

64. Nadšení zamilowaného.

Krautí očima a wztekle sebau zmítá,
Na swau bezejmennau Klen-li básně čítá:
Newím, kdo ta kráska, ale hádám, ona
Atropa že slowe jeho bella donna.

65. Weliká podobnost.

O Corneillu a Racinu
Chlubná we Francauzích zmínka:
A wšak my Čechowé také
Máme — Wránu a Kořínka.

66. Nowé Abderitstwí.

Či ten měl prawdu, w oslowě kdo stínu ležel?
Či onen, komu osel přináležel?

Tak spor druhdy Abderité wedli,
Až zlostí rděli se a bledli.
Či lépe *v kozých brad* psáti,
Než *u kozích?* již račte o to dbáti,
By newznikaly w obci rozbroj, zrady
Pro stín kozí brady.

67. Na jednoho z nemnohých.

„Slowanským jménem nedám dítě křtíti,
Mohloť by mu to někdy k hanbě býti.“ —
Twá wůle! hnízda swého hanče,
Od krwe české odřezanče!
Za jméno křestné, já co widěl,
Neznám, by někdo byl se styděl;
Spíš býwá k necti příjmení,
Otec-li dá se w zlehčení.
To hleď, můj brachu, dítkám lepší dáti,
Sic budau lidé jim se práwem smáti.

68. Zásobený wozka.

„Oj-li praskne, kolo-li se stroskotá!
Přes příkopy, křemelice
Hle, jak letí koně supajíce!“
Na toť urozený wozka málo dbá,
Wěda, že při sobě wždycky má
Aspoň o kolečko wíce.

69. Duplika na repliku.

Podobu-li kordu má neb šípu,
Rád stawím se w sauboj proti wtipu:
Před tebaû wšak, Wácho, skládám braň,
W uctiwosti maje wtipy
Končící se we dwa cípy.

70. Recept.

Wýborný prostředek pro líbé usnutí:
„Epimenidowo ze sna procitnutí“ *).

*) Des Epimenides Erwachen von Göthe.

71. Na Rufa.

(Nejswobodnějším jambem.)

Sličná mne jala Fyllis, měsíců šest a wíc
S ní jsem prožil, její jsa přízní oblažen,
Dokud tebau mi, Rufe, nebyla ulauzena.
Té ztráty oželew, brzo w osídla jsem padl
W hříčkách milostných zdárně wycwičené Lyky:
Wšak i tu dary a prosbami nachýlil sobě tys.
Tož s Lesbií se mi dálo, to pak i s Naevií,
A s Thaidau štíhlau i Gallau ohniwau.
Rci, Rufe, nemusím-liž domýšleti se, že ty
Do mého milowání jsi pauze zamilowán?

72. Odpor fysikům.

W oboru swěta že do čista
Prázdného není nikde místa,
Učí fysiků skum a um:
Leč, Ráčku, přečtené tu kdysi
Mne přeswědčily twoje spisy
O hrozném, šírém „vacuum."

73. Žádná wymyšlenost.

Poctiwý krejčí jindy swau
Zwal zprosta dílnu krejčownau:
Teď slowe — dlauhý loket toho wina —
Männerkleiderverfertigerowa officina.

74. K wůli rýmu.

Onehdy slečnu Merluši
We werších rownal k Venuši
Slowutný básník Jarolím,
Hle, co tu nespůsobil rým!

75. Útěcha.

Až i to, co Shakespeare psal a Göthe,
W sebe přijme hostitelská Lethe,
Koj se, Bawiuse, nadějí tau newinnau!
Potom zase z ní twé spisy wyplynau.

76. Druhá útěcha.

Nermutiž se, Bawiuse, proto,
Míň že máš než jiní čitatelůw:
Štěstí — pauhé štěstí! — W náhradu ty o to
Máš tím wíce následowatelůw.

77. Tak to místem.

Toť bude libá harmonie,
  Mistrowská hudba z wašich škol!
Capita dura jsau školáci,
  Kantoři opilí na mol.

78. Německá Odysseja.

Čemu Iliadu Řekům záwidíte?
Pěllť wám, Němci, Klopštok Messiáše:
Swau wšak Odysseju tak hned neuzříte,
Leč z wás pokusí se někdo o Jidáše.

79. Tak to býwalo.

Od kupce až do kramáře,
Od ševce do knoflíkáře,
Od malíře do bradýře,
Od čepčářky do koníře,
Od Cibulky do Čečulky,
Wšude německé tabulky!
Tak jakoby již naše drahá
Kdes na Mohanu stála Praha.
Ba přišlo by to do zajista
I na sýrařky, pečenkáře,
Klobásnice a kořalkáře,
By nedalo to odtuchu,
Že tato a podobná místa
I Němec najde po čuchu.

80. O'Connell.

S lidmi, anděly i hasačerty,
Umí dobře nawařiti O'Connell,

Jenom s Tory
Wěčný boj mu, wěčné spory:
Rcete, do jakéž pak tworstwa třídy
Patří tito ploditelé jeho bídy?

81. Staří a my.

Mužůw hrdinských půtky, hněwy,
A w říších krutých wálek zjewy
Bohůw posel, ať psal neb zpíwal,
Za starodáwna welebíwal:
Wšak nowější
Jsau maudřejší —
Hle, w jedné twáři rekowé
I swých činůw oslawcowé!
Co w žurnálcích se rwau a mlátí
Nesmrtelnosti kandidáti.

82. Náwěští z nowin o přijímání stráwníkůw.

Studenti berau se u mne Matauše Rádla
Na strawu, do bytu, a též do prádla.

Pod těmiže wýmínkami:

I mladí spisowatelé se přijímají
Mýdlo-li jen sobě sami obstarají.

83. Jistému básníkowi.

Jak skromně připodobnils a jak krásně
Ku ptactwu nebeskému swoje básně,
A sebe k ptáčníku:
Máš prawdu, básníku!
Neb Hospodin jak w oné hrozné době
Krmil swé ptactwem zwolené,
Tak Musy posílají básně tobě —
Oškubané a pečené.

84. Podařená smutnohra.

Mistrowsky w smutnohře té nowé
Jsau wytwořeni hrdinowé;

By možné bylo žiwot jim dáti,
Komedianty by mohli hráti.

85. *Líčené twáře.*

O twářích líčených tolik již bylo psáno,
Že newím, zdali ličidel
Anebo wíce černidel
Na wěc tu odjakžiwa wymazáno.

86. *Na doktora Kličku.*

Jak boháče doktor Klička léčí?
Nejdřiw pijawkami,
Potom žížalami.

87. *Při zpráwě o smrti Černilowě.*

Bohu díky, že ty nohy sklesly,
A že donašeče Černila
Také jednau k černým již donesli!

88. *O jistém swětoborci.*

Kde jest a co dělá, kdož to wí?
Poslední z Paříže zpráwa o něm zní,
Že jsau čerti, by ho pozbyli,
Sami již swé peklo spálili.

89. *Nastawowané zboží.*

W Rusích ačže nemá, jak to sluší,
Mnohý šlechtic ducha žádného,
Předc má aspoň několik set duší.
Jinde jináč — auwe toho puchu!
W duších nedostatek úplný
Hojně nahražuje síla duchu.

90. *Wyswětlení.*

A. Wtipem hýbal, prý, a epigrammy psáwal
Klinkoš nebožtíček, když se holíwáwal.
B. Já že epigrammatické jeho pole
Widím místem zakydané, místem holé!

91. Wděčná práce.

Kritik, epigrammatik,
Recensent a satyrik,
Jsau-li prawí, dozajista
Chtějí, aby byla čista
Od plewele pšenice,
Ode smeti swětnice.
Smutná koštišťowá službo!
Tím to jde, můj milý družbo,
W odměnu že nám se dáwá
Místo, kde koštiště stáwá.

92. Půjčka za oplátku.

Marsia hrau zpěwnau tam zwítěziw odřel Apollo:
Což se diwíte, že drau jej za to kozlouší?

93. Ozwěna.

Wesele jsem do lesů woláwal: manželstwí!
Ach! a Ozwěna mi wždy odpowídala — želstwí.

94. Otázka.

Kdo z wás blaženější?
Ty-li, milá růže,
Neb ty braučku malý?
Ty jsi pošel w ňádrech
Krásné růže, ona
W ňádrech mé Julinky.

95. Rada spisowateli.

Twůj spis-li hlupec kárá, mlč,
A chceš-li, nebráním se smáti;
Wšak maudrý-li tě kárá, opět mlč,
A hleď budaucně lépe psáti *).

*) „Lépe napotom psáti jest nejlepší odpowěď na wšecky kritiky.“ Tento recept dáwá Lord Byron. Ano, kdyby jen lépe psáti také tak snadná wěc byla, jako jest odpowídati! —

96. Co není, bude.

**Bez míření škoda šípu,
A bez cíle škoda wtipu:
A jejžto míním zde a onde,
Ten blaud-li ještě nežije:
Poshowte jen, než léto přejde,
I ten se kwítek rozwije.**

ODDÍL TŘETÍ.

Z MARCIALA.

1. *Ke čtaucímu.*

Jejž tuto čteš a po kterém jsi taužil,
Jest w celém swětě Marcial powěstný,
Nápisů skladatel wtipem kwětaucím;
Cti, kterau jsi mu, laskawý čtenáři!
Za zdejšího žití tu byl prokázal,
Pěwců zřídka popel teprw dosáhne.

2. *Omluwa k Caesarowi Domitianowi.*

Twých do rukau, o Caesare, má knížečka-li přijde,
To swětowládné na chwíli wyjasni čelo.
Přízniwať i šprýmům býwá waše wítězosláwa,
A směle wůdcem swým spíleti může wojín.
Na Thymelu kterakým patříš a na šaška Latina,
Básně i tímže milým rač moje čísti okem.
Nezbraňujeť w hříčkách neškodných sám ani zákon:
Bujně sice skládám werš, ale mrawně žiwot*).

*) Býwal obyčej při wítězných slawnostech, že wojáci Římští hanliwé písničky o swém wůdci zpíwáwali, k čemuž wůdce jejich rád přiwolowal, bera to za důkaz pauhé weselosti a z uzdy puštěné swéwole. — Latinus, mimický tanečník, jakožto wytwařowatel nejrozpustilejších kausků Domicianowi welice milý. Thymela, žena jeho.

3. Ku Quinctilianowi.

Quinctiliane, plaché wýborný mládeže wůdce,
Římských ozdobo ty, Quinctiliane, mužůw!
Léta dokud mi howí, chudinec já žíti že pílím,
Odpusť; nikdo nemůž w tom si popíliti dost.
Žíti si odkládej, kdo dědičný zhojniti důchod
Prahneš, a předkůw swých malby po síni kopíš.
Prsk žádám si jenom wlastní, pošlé krowy kauřem,
Žídlo žiwé a rukau přírody setbu setau.
Syt buď můj čeledín, choť má učená pro domácnost,
We snu libém plyň noc, plyň beze saudu mi den.

4. Priskowi.

Často se tázáwáš, jakowé mrawy, Prisku, přijal bych,
Náhle-li zé mne by byl pán weliký a boháč.
Ai, kdož ujistiti můž wlastní powahau se budaucí?
Ty kdyby stal se lwem, řekni, co bys ty dělal?

5. O Fabullowi.

Nediw se, Aule, swět že tak často klamáwá
Fabulla: dobrý muž nowáčkem wždy zůstáwá.

6. Na Afra.

Nic nepsal jsi a básníkem slauť mermomocí chceš?
Čímkoli sluj si, jenom když nebudeš spisowať.

7. K Luciowi Juliowi.

Často mi říkáwáš, můj Julie, mé duše půlko:
Piš něco welkého, člowěče opěšalý!
Dříwe pohodlí nám zjednej, jakowého požíwal
Maecenem dařený Flaccus a Virgilius:
Pak pokusím se i já o spis, jenž po wěky žil by,
A zhaubným plamenům jméno wytrhnul i mé.
Orba ladech na chudých nedaříwá hrubě se juncům:
Tučná půda nawí, wšak za to práce těší.

8. *O Tukowi.*

Hodným by cti ujal, chwálí Tuka již napořád všech.
Kdož tomu jest dobrým, zlým komu nikdo není.

9. *Na Cottu.*

Rád bys, Cotto, mužem welikým slaul, rád i hezaučkým:
Leč co hezaučké jest, býwalo wezdy malé.

10. *Wolení milenky.*

Chtěl bych já urozenku: tu pak-li osud mi odepře,
Na městském tolikéž přestanu děwčeti rád.
K posledu wesnickau si nechám: ale obě přewýší,
We twářích-li lepau úrodu míti bude.

11. *Čeho od swé žádá milenky.*

Ptáš se, jaké od swé žádám wlastnosti milenky?
Nechci powolnau hned, nechci tuze zdrahawau.
Co wšak uprostřed wáhu drží mezi tím, mně se líbí;
Nechci hladowěť, aniž dáť se tudíž přesytiť.

12. *K Filenidě.*

Proč mně milá čerstwé wždy Filenido wěnce posíláš?
Radše widím růže, w twých co uwadly rukau.

13. *K Proculině.*

Z půlnočných, Proculino, krajin tu kadeř ti posílám.
Oč jsau wíce rusé twé wlasy, bys widěla.

14. *Na Gallu.*

Zaubky cizí, twářičky cizí, i kadeřky cizí máš:
Žel, že se očko také kaupiti, Gallo, nedá!

15. *Ligella wdáwající se za Gaura.*

Šest pohřbiwši mužů tebe, Gaure, si béře Ligella?
Toť chce se jí wěru již jíti za swými muži.

16. Na Maxima.

Žíti chceš swoboden? Lžeš, Maxime, ba wěru nechceš;
  Lzeť štěstí toho jen tímto dosíci během:
Práwě budeš swoboden, mísách po cizích-li nedychtíš,
  Hroznem Vejenským ústa-li ochlazuješ;
Swrchky zlaté za balatku-li máš bídného boháče,
  Přestati možno-li též tobě na rauchu našem;
W uzdu-li bráti umíš bezpřemné chtíče tělesné,
  A w swůj kráčeti byt nakloněným temenem.
Hle, k tomu síla-li jest, takowáto-li jest ducha pewnost,
  Zwolnější Parthůw, Maxime, krále budeš.

17. Zamilowaný Cinna.

Thaidu Cinna kochá? I kterau? tu-li jednookau snad?
  Jedno oko schází Thaidě, obě jemu.

18. Na Fabiana.

Sám ty jenom máš statky a sám, Fabiane, peníze,
  Sám ze drahých kamenů, ze zlata nadoby máš;
Stkwostná wína a nejstarší máš sámjediný ty,
  Srdce udatné sám, sám wtip a důmysl máš:
Sobě ty sám máš wšecko, kdož ti to medle odepře?
  Swau hle ženušku jenom sám, Fabiane, nemáš.

19. Powaha boháčů.

Twůj hněw za welký zisk pokládá si boháč;
  Nenáwiděť mu snáze nežli dáwati.

20. Na Posthuma.

To mne dojímati má, myrhau twá ústa že páchnau,
  A z tebe den každý wůně že táž se line?
Jaksi pochybno mi to, wždy že, Posthume, libě zapácháš;
  Jistě nelibě woní, kdo wždy přelibě woní.

21. Na wypisowače Blateru.

Jejž tuto deklamuješ, spis wlastně to, Blatero, můj jest:
  Wšak že nanic jej čteš, twůj již i býti počal.

22. *Na Filotesta.*

Nesmírné wdowcům zletilým dary anto posíláš,
Chceš snad štědrotu swau tím, Filoteste, jewit?
Na swětě jenžto nemáš rowného, lakomče ohyzdný,
Sobě! kterak můžeš zwáti osídla dary?
Wábí tak ryby podwodná hltawé kdys udička,
Hlaupau takto zwěř nástrahy chytře lowí.
Štědrým býti co jest, co to jest dary dáti nezištné,
U mne newíš-li se uč, mně, Filoteste, daruj.

23. *Na zpozdilého řečníka.*

Ne o wraždu, o násilí neb otreych *),
Leč saudím se chudas kozičky o tři,
Jež saused mi nepoctiwý odejmul.
Káže saud, wěci té by dal se průwod.
Canenské pole, wálku Mithridatskau,
Wzteklau newěru říše Karthaginské,
Wše Sullůw, Mariůw, a Muciůw čin
Líčíš wšak ty hlasem pořád ohromným:
O mluw, Posthume, též o třech kozičkách.

24. *Na starce.*

Bez dědiců a boháč a rozen jsi za konsula Bruta;
A přátel wěrných mníš že ti láska howí?
Wěrní jsau ti, kteréžto jinoch, neb w nauzi jsi míwal,
Těmto nowějším smrt twá, ty staraušku, milá.

25. *O Sullowi.*

Sám, ode nepřátel jsa stíhán, Sulla zabil se:
O nerozum! smrti-liž chtěl snad ujíti smrtí?

26. *Na Cottu.*

Ty, Cotto, žweš pořád slaďaunce,
Rci někdy něco též prosťaunce,
A chceš-li, třeba i hrubaunce.

---

*) Tak w Rukopisu z XV wěku nadepsaném: O spořádání zdrawie swého, častěji psáno *otraych* místo nynějšího *utraych*, jak saudím, od otruji, otrawuji.

27. *O hluchém kočím.*

Za dwadcet kdosi ondy tisíc*) kaupil si kočího.
Diwna-li tak weliká wám cena? — Byltě hluchý**).

28. *Na Kanthara.*

Již sedmau na swém poli, Kanthare, choť pochowal jsi:
Nikomu wíce nemůž dáti požitku pole.

29. *Sudílkowi.*

Z rozwláčných weršů mě winí kdosi; sám ale žádných
Nezhotowil: kratší jsau tedy arci jeho.

30. *Sabinowi.*

Spis swůj proč nepodal jsem i tobě, Sabine? Bojím se,
Bys mi neposlal též básně, kterés ty wydal.

31. *O čí pochwalu nestojí.*

Kdo čte koliw neb poslauchá, chwálí naše básně,
Předc nechtěl básník w nich libowať si jeden.
Wděk mu či nic, nedbám; ano žádám, krmě by wíce
Hostiny mé hostům chutnaly, než kuchařům.

32. *Cinnowi.*

Nenáwidím tě, Cinno. Proč? to sám newím;
Že wšak nenáwidím tě, wěř, to dobře wím.

33. *Na Marulla.*

Doslécham, že Marull báseň psal na mne potupnau;
Ten-liž píše, jehož mazba se nečte nikým?

34. *K Regulowi.*

Prázden wšech jsa peněz, twoje, Regule, dárky prodáwať
Jsem přinucen: libo-liž kaupiti sobě něco?

---

*) Sestercií, asi tisíc zlatých na stříbře.

**) Za časů totiž Domicianowých radno bylo míti hluché služebnictwo, pro strach, by neopatrně prohozené slowo nebylo doneseno k uším císařowým, a pak přísně pokutowáno.

35. *Na Posthuma.*

Posthume, ty kdykoliw potkáš mě, hnedky woláwáš,
A prwní býwá twé slowo: Nuž, co děláš?
Tak wždy se tážeš, a byť jednau hodinau mě desetkrát
Potkal; i zdá se, že sám, Posthume, nic neděláš.

36. *Na Vilána.*

Dwě stě za nějž položil jsi onehdy, Viláne, domek twůj
W městě našem častým byl pohlcen plamenem,
W náhradu sešlo do dwau se tisíc: nepodobno-li prawdě,
Žes ty zapálil sám swůj si, Viláne, domek?

37. *Rychlý holič.*

Než holič Eutrapelus po lewé straně Priskowi líce
Oškrabal, ai po prawé zas mu narostla brada.

38. *Náhlá smrt.*

W lázni s námi se myl, wečeřel zdráw, žerty prowáděl,
Ai, a mrtew nalezen z rána pan Andragoraj.
Což to za příčinu tak náhlé smrti? — Hned ji powím wám;
We snu widěl nebohý lékaře Hermokrata.

39. *O Regulowi.*

Rozpustilec jaký jest, aihle! Regulus;
W tozeť chodí on sám o Saturnaliích *)!

40. *Na Nestora.*

Žiw ni haléře nedám, wšak až umru si měj. Čeho žádám,
Nestore, dowtípíš snadno se, máš-li rozum.

---

*) Marcial žertowně jej wydáwá za rozpustilého šaškáře, ješto on z pauhé, owšem na ten čas newhodné mrawopočestnosti togu podržel, i když wšickni měšťané bez ní chodili o Saturnaliích, tomto Římském masopustě. Podobně i ten neméně za přepiatého člowěka považowán býwá, kdo přidržuje se kroje nejzašlejšího jako ten, kdo nejprwé po nowém sahá. Nejlépe tedy, jaká se hude, podlé té i křepčiti.

41. Na Catulla.

Jednau jen w nemoci mne widěl jsi, Catulle! Nu, já přede
Častěji nawštíwím bohda nemocna tebe.

42. O Arrii, manželce Paetowě.

Manželu poskytujíc meč ten, jímž sobě probodla
Ňádra, tu čistotná Arria takto wece:
O wěř, Paete milý, smrtná nebolí tato rána;
Leč ty kterau učiníš sobě, ta jen mě bolí.

43. Leandrowa žádost.

Swau kdy neohrožený Leander plaul za milenkau,
A w nedutých umdlen již kolotal se wlnách,
Takto wolal nebohý k praudům, prý, naň se walícím:
Tam jen dejte milost, zpět zahynauti ne žel!

44. O Porcii manželce Brutowě.

Když byla Porcia Bruta osud se doslechla milého,
A zbraně odklizené pátrala darmo bolest:
Ještě newíte, tu dí, smrti nám že nemožno zabrániť?
Můj nepřeswědčil dosti-li wás w tom otec?
Řekši popel řeřawý hltawými tudíž pila ústy:
Jdiž tedy, obtížná stráž, a odepři mi meč.

45. Mucius Scaevola.

Zaměřená Porsenně ruka když zmátla se slúhau,
W poswatném spěchala skončiti ohni sama.
Leč nad hrůzodiwem lidský nepřítel užasnuw,
Trhna mužem, nazpět jíti beze msty welel.
Aihle, na tuž prawici, směle Scaevola jižto uwrhnul
Do plamenůw, nelzeť patřiti Porsennowi!
Tak wětší sklamaná ruka sobě wyzískala powěsť;
Nezblaudíc byla by zmenšila sláwu činu *).

---

*) Totiž, práwě tím, že se ho chybila, dosáhla cíle swého.

46. *Kratičká žádost k císaři Domicianowi.*

Císaři, dej ti nebe wše, a sám si ty zásluhy dle swé:
Dej nebe i mně a ty, co chci a jsem-li hoden.

47. *Na Sexta.*

Dlužen že nejsi nic, připauštím, Sexte, rád;
Dlužentě jen, ze swých kdo ještě splátku má *).

48. *Na záwistníka.*

Chwálí, prozpěwují po celém moje písně se Římě,
Se mnau star nebo mlad ráno wečer se bawí.
Toť hle kohos netěší, trne, bledne, běsí se a pýří:
Ai wýborně! nynís, knížko, teprw mně milá.

49. *Ravennské wíno.*

Nad winohrad byla by mně milejší studně w Ravenně;
O mnoho než wíno dráž pije tam se woda.

50. *O témž.*

Ondyno hospodský mě Ravennský čistě napálil:
Pauhé dal mi šibal wíno za podměšené.

51. *Fabianowi.*

Wýborný muži, upřímný cele srdcem i ústy,
Chud jsa, w Římě čehož, můj Fabiane, hledáš?
Swodnictwí ani fatkářstwí neumíš, ni trnaucích
Dlužníků zuřiwým hnáti ku práwu hlasem.
Zprzniti manželské lože příteli tobě nemožno,
Ni s babicí hnusnau zábawy míti liché.
Prázdným lichwiti též dýmem neznáš ty paláců,
Twých newyzíská chwal Canus aniž Glafyrus.
Obžiwy čím nabudeš, duše dobrá, příteli stálý?
Statku nebyl by došel twým Filomelus umem!

---

*) Dle obecného příslowí: Kde není, ani smrt nebéře.

52. Ochraptělému řečníku.

W úwodu nám, že jsi ochraptěl, s prosbau se omlauwáš:
Dost, řečníku, na tom; nač tedy dále mluwíš.

53. O Maronowi.

Lakwí stále, a w majetnosti
Maron na tisíce má:
Ach, až příliš štěstí mnohým dá,
Nižádnému dosti.

54. Odporující sobě mrawy.

Příkrý, zarputilý, jsi powolný, týž i lahodný:
Nelze mi žíti s tebau, nelze i bez tebe žíť.

55. Na Crispa.

W hrdlo lže, kdo prawí, že Crispe, člowěk ohyzdný,
Nejsi ohyzdný; jsi, Crispe, ohyzda sama.

56. O Marullowi.

Ze swé číše Marull hostům že připíjeti nechce,
Toť ne z pýchy, abrž ze zdwořilosti činí.

57. Na Aula.

Ze sklenic, Aule, pijí hosté, ze žbánu ty. Nač to?
Chceš, by nebyl rozdíl wína dwojího widěn?

58. Břichopáskůw úsudek.

Že wždy Aper střízliw — proto-liž jej chwáliti měl bych?
Slúhowi mému, ne pak příteli, česť to dělá.

59. Na skaupého Mancina.

K obědu přes šedesát hostů, Mancine, jsi pozwal,
Nám jsi wšak na stůl nic mimo wepře nedal.
Žádných doslazenych draze pozdním na kmenu hroznůw *),
Ni šťawných jablek, z nichž kane wíno a med;

*) Přikrýwáním a jinau péčí do pozdního času na keři nákladně dochowáwaných.

Žádných rowně hrušek s hebkého janowce kynaucích,
Neb granatic *), stkwaucí krátce se růže sokyň;
Z wenkowských se košů chutné newykládaly sýry,
Picenských žádný sud nepodáwal olíw **).
Nic leda wepř! a i ten tak špatný, žeť by trpaslík
Jej snadničce zabil w půtce neozbrojený.
A z něho nic se nedostalo nám — bylo jen zraky pásti:
Ai toť lépe je pásť můžeme na štwanici.
Ten za čin ukrutný tebe wepřem nikdo neuctiž;
Leč buď, jak Charidem, wepři na uctu ty sám ***).

60. Na Gallu.

Prawdať, žes bohatá, i žes hezaučká,
Žes pannau, i to, Gallo, rád připauštím:
Leč tím ty kdykoliw sama chlubíš se,
Hned hezká, bohatá, ni panna nejsi.

61. Na Paullu.

Wdáti chceš se za Priska — ne diw! tyť, Paullo, jsi maudrá.
Wšak že tě nechce, i on w týmě není uražen.

62. O Gargilianowi.

Gargilian newidec k sličné plane díwčině láskau:
Wíc tedy Gargilian miluje, nežli widí.

63. O Marullowi.

Dědicem wšech peněz Marulla
Učinila stará Fabulla:
A předc Marull mi taužil,
Že wíce jest zaslaužil.

---

*) Granátů neboli granátowých jablek, příjemných na pohled.

**) Krajina Picenská, nynější okolí města Ancony, wýbornými honosila se olíwkami.

***) Naráží tu nepochybně na jakéhosi zločince toho jména, jenž na štwanici pro obweselení lidu diwokým kancům dán byl k roztrhání.

64. Na špatného lékaře.

Stal jsi se šermířem, byw dříweji lékařem očním:
Lékař však jsi činil, šermowatel co činíš.

65. Na Posthuma.

Wděk mi činíš, mne že líbáš jen pyskem polowičním,
Posthume, a však i té půlky si půlku ponech.
Ještě-li pak wětší, ba newýslownau mě radostí
Chceš naplniť, tu podrž, Posthume, půlku celau.

66. Na téhož.

Čím zawinil jsem wám, o Foebe a sestry Aonské?
Mé zpěwy žertowné tím-li se odměňují?
Jindy mě líbáwal Posthum pyskem polowičním:
Zhaubné básně! pro wás oběma teď mě daří.

67. O témž.

Pros jak pros, nepowím, kdo tento Posthum
W mých weršich — nepowím! i nač popauzeť
Líbání jeho? tenť zloboh zajisté
Pak tím hustěji ze msty by mě líbal.

68. Ošizený kupec.

Za dwadcet ho tisíc jsem wzal jako šaška a blázna:
Wrať mi peníze, neboť má, Telesine, rozum*).

69. Na Attala.

Bez dědicû bohatec míwá byt w twém domu. darmo:
Což draze býwá twůj, Attale, dům pronajat!

70. Na Lykoridu.

W kráse musel pohledať kdys tobě, Lykorido, rownau;
Rownau Glyceře w kráse nenajdeš ani.
Též ona, cos ty, bude, však ní býť wíc ty nemůžeš;
Čas co dělá! tebe jsem chtíwal a ji chci nyní.

*) Patrno z epigrammy této, jak starodáwní blázny si chowati obyčej býti musí. I u některých Římanů platil tedy wíce blázen, nežli hlawa rozumná.

71. *O Naevii.*

Jenž Ganymedu rowen, k swé službě chowá pacholíka,
  Naevia blízoruká: což tuto bystře widí!

72. *Na Diadumena.*

Tiskni a tiskni hubičky jenom na „kolik“ se netáže;
  Wln hony sic mořských sčítati, milku, welíš;
Daw wypočísti welíš rakowic pomoří na Aegejském,
  A wčely roztrojené Cekropowých po wrších;
I hlasy úst a rukau tleskot hlučného diwadla,
  Twář kdy libau Caesar národu náhle jewí.
Nechci ty, tam co Catull si na Lesbii chytře wylaudil,
  Nemnohoť, ach, žádá ten, kdo počítati můž.

73. *O Faustě.*

Hned chce, hned zase nechce lepá mne wzíti si Fausta.
  Že chce a nechce tudíž, wlastně co tím chce, newím.

74. *Na chytrého Caeciliana.*

W městě celém nebylo, kdoby — ač měl wůli zadarmo —
  O twau byl zawadil, Caeciliane, ženu:
Co wšak hlídače jí dáwáš, již hejno kepálků
  K ní z těch dob se walí; ai muži důmyslný!

75. *Cosconiowi.*

Žeť jazykem cudným napořád swé nápisy píšeš,
  W básních twých o frejích zmínky že nikde není,
Chwálím, obdiwuji; swatošek nezmůže tě žádný;
  Mé wšak werše walem zhýřile sobě wędau.
Je čtěte rozmařilí tedy mládci a díwčiny lehké,
  Je čti i muž starší, láska-li sic ho moří.
Twůj, Cosconie, pak spis wážný a přewelebný
  Od panenek čítán rád buď a od pacholat.

76. *Na tupiče Turna.*

Básně tupíš naše, sám ale nic dosawád newydáwáš:
  Buď naše básně nehaň, buď swoje, Turne wydej.

77. Sextowi.

Stránka pro uspání nehodí se w mé knize každá:
Máš tu také ledacos, Sexte, i pro zbuzení*).

78. Na lakomého přítele.

Pět mi tisíc jsi podal, když jsem deset od tebe žádal:
O dwadcet až poprosím, wím tedy, dáš mi kolik.

79. Na Gaura.

Oslyšen od welikých býwáš, ač o málo je žádáš:
Méně by hanba bylo, chtěj mnoho, Gaure, na nich.

80. Na fintila.

Paňátko hladké, trop ty smích
Si z mých šatů ošumělých!
Trochuť je arci zwetšelý
Oděw můj, a wšak *můj* celý.

81. Holubička Stellowa.

Rozkošná holubička Stelly mého —
Nechť Verona slyší to mé wyznání! —
Nad Catullowa wrabce nám milejší.
Jest můj též o to Stella nad Catulla,
Oč wětší holubička nad wrabečka.

82. O rybách wyřezbowaných.

Hodnau Fidia řezbu wiz, rybičky!
Schází jen woda jim, by plauti mohly.

83. Na orla Zewsa nesaucího.

Kdož to na twých perutech, ptactwa wšeho králi? — Hromowník.
A w ruce pročže nemá swé hromy? Onť miluje.
Kdož w bohu ohně zaňal? — Krasawec. Čemu ústa otewřew
Krotce na Zewsa hledíš? — O Ganymedu mluwím.

---

*) Buď wtipu, buď smíchu, aneb i čehosi jiného.

84. *O nenadálé smrti sličného pacholete.*

Háj klenowý lítých kde šelem podobiznami krášlen,
  Blízko sta slaupů widna i medwědice.
Ondy Hylas sličný, tu při ní si pohráwaje, sáhnul
  Autličkau i rukau do tlamy rozšklebené.
Leč w kowu tom wydutém hnusná kryla se zmije, tak že
  Zwěř ta drawá horší potwory zála dechy.
Úkladu pozdě chlapec poznal hyna, zlým zubem uštknut:
  O běda, žeť lidských šelma ta dílo rukau! *)

85. *Hrobní nápis Alcimowi.*

Alcime, jejž w autlém wěku pánowi odňatého
  Labická lehkým pokryla země drnem,
Přijmi — ne sic bořiwý mramoru z Parského památník,
  Marná chlauba jaký na hroby postawuje —
Leč chlady réw hustých a křehké pušpany přijmi,
  I stkwaucí se z očí mých ty palauky rosau.
Přijmi naší, pacholátko drahé, tuto práce památku,
  Tobě kterážto podá po wěky oslawení.
Do kraje až Lachesis má dopřede někdyto léta,
  Nechci jinák by byly poctěny kosti moje.

86. *Na Deciana.*

Thraseowých dle nauk, dle slow maudrého Catona,
  Těchto mužů slawných swůj žiwot an sprawuješ,
An do mečů se nahých neženeš prsy rozhalenými,
  Tím nejkrásnější ctnost, Deciane, plníš.
Hanba, netěžce krwí wylitau si zakaupiti sláwu,
  Muž jest můj, kdo jenom pochwaly dojde žitím.

87. *Na Temidora.*

Nám Temidor malowal Venuši, ctitelem jsa Minerwy:
  Což tedy diw, jeho že práce nelíbila se?

---

*) Žiwá totiž medwědice jedwa tak krásné pachole byla by usmrtila, aniž ono samo bylo by jí do tlamy ruku položilo.

88. K Attikowi.

Žel mi tě, takto-li máš, jako malby, a číše, a mince,
Attiku, prátely též wšecky nepodwržené.

89. Na Fausta.

W twých řečech i skutcích takowá staudnost je panenská,
Diw že mi, jak jsi otcem státi se, Fauste, mohl.

90. O Pápilowi.

W pušce chowal woňawau jsem masť; ale jak mile Pápil
K ní přiwoněl, hned z ní čertowo lejno bylo.

91. Mythologická důslednost.

Jupitera kdo pojal w swau wíru za Bacchowu matku,
Může také Semeli ctíti za otce jeho.

92. Na Rufa.

Pěkně, ty Rufe, mladíka děláš, wlasy černě wylíčiw:
Takhle se proměnila w hawrana rychle labuť.
Wšech neošálíš předc; znáť Proserpina šedíwce,
Strhne ti šalbu ona dříw s hlawy, než se nadáš.

93. Na Symmacha.

Já chorowal: tu jsi ty, w swém průwodu do sta učenců
Čítaje, ke mně i hned, Symmachu, přiklopotal;
Sto mne holých se dotýkalo ruk nad led studenějších.
Symmachu, neměl jsem zimnici, teď běda mám.

94. Slušný šat newěstkám.

W šarlat a blankyt powěstnau tu newěstku odíwáš?
Chceš-li dařiť ji podlé zásluhy: pošli togu*).

95. Na chroptiwého básníka.

Předce že deklamuješ swé básně, po nos se zakukliw,
Neschopným se jewíš i k řeči i k mlčení.

---

*) Mužský oděw, totiž togu, za pokutu nosíwaly obecné ženky a cizoložnice, aby rozeznány byly od poctiwých ženštin, jimž stola přislušela.

96. *O Herodesowi.*

Lékař Herodes koflík chtěl ukrásti chorému:
Byw dopaden chutě dí: Proč hrode wíno piješ!

97. *Na zdrawí milenkám.*

Naevii sedm čiší, šest buď Justině na poctu,
Lydia pět, Fyllis měj čtyři, pak tři Łyka.
Poctěna již mírau každátě milenka Falerna:
Že wšak marně čekám — mne Sne obejmi ty sám!

98. *Rada milence.*

Buď zdrahawá; přesytíť se i láska bez otrapy sladké:
Leč příliš zdrahawá, milko, a dlauho nebuď.

99. *Na kaupající se ženštinu.*

Záwoji přesličné černými si líce zakrywši,
Hyzdíš nespanilým žídla zrcadlo tělem.
Slyšže, paničko, samé co po rozkazu Nymfy prawím ti:
Sundej raušku, aneb wem na se w lázni čechel.

100. *O nápisech.*

Krátkosti se tuším chce zalíbiti nápisobásník:
Což tu na plat krátkost, kníhu wydá-li celau?

101. *Gracianowi.*

Kdo, Graciane milý, epigramm ani na stu nemá dost,
Ten se ničím špatným do smrti nepřesytí.

102. *O hrobním nápisu.*

Sedmi trawička mužům sochu zřídila na hrob a nápis:
„Způsobením Chloiným." — Swětle to dosti mluwí.

103. *Na Thaidu.*

Láskau swau každého daříš, za to-liž se nehanbíš,
Styď se, Thaido, za sám asponě dar chatrný.

104. Na Elinu.

Ještě, Elino, měla's čtyry zaubky, na mýlce-li nejsem;
A dwa jeden, dwa druhý zlý wyrazil ti kašel.
Kašlať, Elino, nyní můžeš bez bázně celé dny;
Nic na wyrážku třetí wíc nenalezne kašel.

105. Na Posthuma.

Wěrně chowám twá dobrodiní a s mysli nepustím;
Proč swětu medle tajím? Posthume, tyť hlaholíš.
Neb kdykoliw komu twých o darech chwalořečniti počnu,
Hned se mi dostáwá: Sám mi to wyprawowal.
Pro dwa hodí se nanic jisté wěci: dosti na jednom
W díle i tom: mně mluwiť slušno-li, mlč tedy ty!
Půwodowau každý, wěř Posthume, dar tlachawostí,
Byťby i nesmírný, swau cenu zahlazuje.

106. Diodora.

Neplače, jsauc Diodora samotna, že umřel otec jí,
Jen před lidmi slzám téci welí nuceným.
Ten netrpí, Diodoro, hoře, kdo se jím honosíwá;
W prawdě trpí, kdo w swá ňádra uzawře žalost.

107. K Aemilianowi.

Wěčně chudým potrwáš, jsi-li chud, můj Aemiliane:
Zwyktě peníze nyní dáwati jen bohatým.

108. Na Marka.

Žádá saudce Dej, a žádá práwník Braw;
Raději se Marku s wěřitelem spraw.

109. Rufowi.

Rád by wěděl, stateček Nomencký co mně wynáší?
Sproštěn, Rufe, že tam jsem tebe, to mně nese.

110. Naevolowi.

Zweš mě jenom tehdáž, kdy čiješ, sám hosti že míwám:
Odpusť, pěkně prosím, Naevole, dnes doma jím.

111. *Skaupý hostitel.*

Hned jak přišla, sluhám zpět se zwyku jídla podáwáš:
Dejž pak prostříti stůl si za zády, pane!

112. *Na Kallistrata.*

Díš, že není dopečen, se sháněje zlostně po dudkách:
Snad nechceš kuchaře místo zajice řezat?

113. *K Fuskowi.*

Lásce k tobě-li, Fusku, ještě přístup,
K tobě, přátely dráhně jenž oplýwáš,
Rač místečka i nám we srdci přáti.
Nezhrz mnau nikoliw, že jsem nowáček.
I z dáwných napořád to byltě každý.
A wšak radši uwaž, nowý-li tento
Schopným wyspěti jest w druha starého.

114. *Na řečníka Crispa.*

Chwalcůw hejno lichých do nebes že tě, Crispe, wynáší,
Wýmluwnost to ne twá, leč stolu twého činí.

115. *O Aprowi.*

Kaupil Aper si domek; ni kulich by si bydla tu nepřál
Taktě to očmuzená bauda a na zboření.
W sausedstwí ale má nádherný zahrady Crispus:
Stůl dobrý, ne wšak byt, bude míti Aper.

116. *Na cestowatele.*

Mne otíš Vejentským, Massické sobě nalíwáš
Z číši twých sladší wůně mi nežli pití.

117. *Glyceře.*

Ten, co twau malowal, Glycero, [illegible]
Příliš pochlebowal malíř Minerwě.

118. *Dobrý prodej.*

Tiburském na dworci našem Matho stále se [illegible]
Kaupiti jej chce. Budiž: dwůr jeho rád [illegible]

119. Na Naevola.

Wšickni když howoří, tu ty hlásáš, Naevole, welkým
Saudě se práwníkem býti a řečnitelem.
Taktoť wýmluwným můž státi se lehce ledakdo:
Ai, teď wšickni mlčí, Naevole, mluw trochu ty!

120. O Fabullowi.

Sto chce-li míti Fábull na dluh, padesáte daruj mu
Raději; takť aspoň jen polowičku tratíš.

121. Stellowi.

Při stole, Stello, welíš hostům swým skládati werše:
Zlý příkaz! za wděk zlými přijíti musíš.

122. O Gellii a Basse.

Gellia má černé zuby, nad sníh Bassa bělejší:
Arci, onať wlastní, leč tato má wsazené.

123. Na Gallu.

O swé kráse pořád štěbeceš co, a swém o panenstwí?
Snad nejradši o tom, Gallo, co nejsi, mluwíš.

124. K Rufowi.

Rufe! knížku chowej tuto před Gallau; nebo mau jsauc
Dotknuta básničkau, též se dotýkať umí *).

125. O Marullowi.

Spat proč nejde Marull, to-li diwno ti, Caeciliane?
Při draku tam jakowém lůžko mu, sám to widíš!

126. O Polle.

W čistotě dáwnějším přepodobná Polla Sabinkám,
A z oka zimnější zasmušilého muže,
Když byla Lucrinské nawštíwila lázně, Avernus,
A w Bajských se potom kaupala často wodách,

*) Čti totiž.

Zwraucněla, a s jinochem, spustiwši se manžela, prchla:
Tam jela Penelope, zpět klopotá Helena.

127. Požehnaný vrůst.

Claudio, nic ty neoddala bys hradnímu kolossu,
Jestliže bys nižší lokte jen o dwa byla *).

128. Na Mariana.

Utwořených maje truhly plné básní, Mariane,
Proč newydáwáš nic, proč spisy we tmě držíš?
„To wše potomstwo wydá, dálbůh!“ — Třeštíš, Mariane?
W němž by tě čítali, wěk pak, brachu, dáwno minul.

129. Na Cinnu.

Práwě ničím to zoweš, kdy co žádáš, Cinno šalebný:
Chceš-liže nic, tedy nic, Cinno, ochotně ti dám.

130. Na Herma.

Máš bradu, Herme, šedau, wlasy pak černé: to že wausy
Zjednati nelze, wšak kaupiti možno, kadeř.

131. O Hilarowi.

Ai co prawíš, od wčíra Hilar wínem že zapáchá?
Křiwdy nečiň mu; pijeť wždycky do rána Hilar.

132. Na Rufa.

Černohubý, kroku rozpadawého, zrzaun jsi a šilhaun;
Srdce-li máš dobré, Rufe, jsi na swětě diw!

133. K Sextowi.

Dwě stě děláš weršůw den jak den, a nic newydáwáš:
Sexte, či diwnější twůj nerozum, či rozum?

134. O Tongilianowi.

Nikdy nejím doma, Tongilian honosí se: ba arci,
Neb kdykoliw nezwau jinde ho, nikdy nejí.

*) Čech by řekl u přísloví: „Kdybys o dwa lokte wyšší jen byla, hwězdy bys utírati mohla.“

135. *Procillowi.*

Nakwap jsem prohodil noci wčerejší,
Když láhwí jsme, tuším, deset wytáhli,
Na dnes mým že budeš, Procille, hostem.
Toť na twůj woda mlýn se býti zdála;
Žes wšak podnapilých chopil se slow těch,
Wýstražné tane příslowí na paměť:
„Saupitců ty pamětliwých waruj se!“

136. *Na Gaura.*

Jenž dary tobě nosí wěkem uhnětenému boháči,
Co, Gaure, myslíš, že ten si
Myslí? — Já myslím, tuto má že stále na mysli
Myšlénku: Gaure, zinkni již!

137. *Záwistníkowi.*

Jenžto se ušklíbáš, s nechutí tyto čítaje listy,
Wšem záwiď (přeji tak) twá duše, tobě ničí.

138. *Na Cosconia.*

Prospěl w tom Mithridat jedu často užíwaje naschwál,
Žeť jemu nikteraká otrawa neškodila.
Tak jsi ty též dlauhým, Cosconie, postem opatřil,
Žádný hlad že nemůž zdáwiti tobě žiwot.

139. *Cena knihy.*

Špatných půl sta našel básní w mé knížce Lupercus:
Půl sta-li též dobrých — má kniha jistě cenu.

140. *K Faustinowi.*

Swé spisy již, Faustine, wydej, i propusť mezi národ
Dáwno prsau w učených dílo wypěstowané:
Dílo to, Cekropowy zpupné hrady jež nezawrhnau,
Jež poctí chlubným rychle i Řím howorem.
Wpustiti-liž wáháš powěsť za dweřmi stojící?
Odměna-liž netěší za snahu dlauholetau?
Knihy, po tobě co žíti budau, ze žití se i těšte
Za twých dnů: popelům sláwa se pozdě hodí.

141. Na Nestora.

Nestore! což se diwíš z ucha Marku šeredně že páchne:
Příčina tys toho sám, že w ucho mu štěbeceš.

142. O Tongilianowi.

Tongilian má nos! — Ba to wím, nepřím se; jenom že
Krom nosu Tongilian nic zhola wíce nemá.

143. Na Posthuma.

Jedny milé líbáš a jiným ruku, Posthume, tiskneš:
Ptáš se, co já si wolím? Jen ruku, Posthume, dej.

144. O Labullowi.

W službě chowá kleštěnce Labull, sám nestatečen jsa,
A stěžuje stále předc, že potomstwa nemá.

145. O Paulle.

Paulla za choť se nabízí nám; ale nechci tu babku:
Wezmu ji, až starší ještě babisko bude.

146. Na Lydianku.

Mně kdykoliw pošleš, Lydianko, zajíce, dokládáš:
Krásy na týden zas, Marku milý, nabudeš.
Nespíláš-li, a prawda-li jest, co holaubku powídáš,
Jistě zajíce tedys newzala nikdy do úst.

147. Na Caeciliana.

Uchránit přes léto ryby kde beze škody bys moh'?
Nuž, — do twých lázní, Caeciliane, je dej.

148. O Severowi.

Kaupiw básně Sever, čte je nám za swé; nebo práwem,
Co kdo si byl kaupil, může nazýwati swým.

149. Na špatného krasořečníka.

Proč maje deklamowat bawlnau krk sobě otáčíš?
Wěř, že naším jí jest potřeba wíce uším.

150. Na Silu.

Není Boha, smyšlenkau jest nebe,
Sila dí a dokazuje;
Nebo šťastným, tak-li jest, spatřuje
Nejwíc sebe.

151. O Charinowi.

Když mu twáři bledá osedla barwa,
Básnictwí se chytil honem Charinus*).

152. Na rozhněwaného přítele.

Rozhněwaným w štěstí se děláš jen, příteli; owšem
Hezká wěc to není; wšak že nosí užitek —

153. Na Gallu.

Wždy slibujíc, mau prosbu pořád předc, Gallo, oslýcháš:
Slib-li plniť ňewolíš, radše odepři na ráz.

154. Hrobní nápis Píkowi.

Hubený Pík leží w tomto hrobě;
Buď mu lehka, země, jak i on byl tobě.

155. O Sabellowi.

Pod kozlí že koží, Sabelle, pautec
Skrýwáš oblysalý, holé i skráně;
Jistě wtipně jeden podotknul ondy
Žertéř, že hlawu we střewíc obauwáš.

156. K Caesarowi.

Nechtěj okem přísným, o Caesare, sauditi nakwap
Básně ty utwořené;
Tenť nelibost nezaslaužil twau, kdo z míry pospíchal
Tobě zalíbiti se.

157. Na Fausta.

Po dnes ještě newím, tak často co, Fauste, panenkám
Psáwáš; wšak žádná tobě že nepsala, wím.

*) Aby se zdálo, že bledost jeho twáře pochází od mnohého nočního bdění a namáhání mozku.

158. Lykoris.

Šťastně Lykoris swým přítelkám odzwonila wšem:
Spřáteltež nebesa s mau mi Lykorku ženau.

159. O Rufowi.

Při wšem, Ruf co koná, jen Naevia jest mu na mysli;
Tužba, radost, mlčení Naevii proslowují.
Při hře, pití, w hádkách, radě, rozkazu Naevia býwá,
Naevia hlas jediný, zbaw toho jej, oněmí.
Ranní pozdrawení wčera otci posílaje napsal:
„Naevie, o swěte můj, zdráwa ·mi, Naevíe, buď!"
Známo to Naevii jest, a hrdě z něho žerty tropí si.
Blaude, ta-liž jediná díwka, že tak si wedeš?

160. Na lékaře Diaula.

Ondyno byl hojitel, hrobařem teď stal se Diaulus.
Též hrobník jsa, činí, byw hojitel co činil.

161. Dobré winobraní.

O sbírkách lily deště letos neustále. Plesejtež,
Hospodští, nebe wám práce že uspořilo.

162. Foebowi.

Foebe, co díš? štíhlau žes Thaidu z okna widěl dnes?
Tyť wěci, jenž nejsau, zdá se, že Foebe widíš.

163. K Decianowi.

Nechže nepowstanu žiw, Deciane, s tebau-li nežádám
Ztráwiti den každý, ztráwiti sobě i noc.
Od sebe oddělují wšak nás kročejů dwa tisíce,
Ba čtyři, též nazpět přičtu-li cestu domů.
Hned tě nenajdu doma, hned zas zapříti se dáwáš,
Jindy jsi zaměstnán, pak zase sobě howíš.
Bych spatřil tebe jen, nemrzí dwa tisíce mě jíti;
Bych wšak nespatřil, mě čtyři jíti mrzí.

164. O Cottowi.

Štěpnice Cotta prodal, za ně newěstek si nakaupil:
Jak pěknau tedy má fíčnici Cotta nyní!

165. Na Posthuma.

Cos mi při wíně na noc slíbil, wše do rána jsi zaspal:
Posthume, ráno raděj píti budaucně budem.

166. O Fabulle.

Oswědčujíc kadeř za wlastní kaupenau,
Zdaliž Fabulla co lžiwého tím prawí?

167. Oslyšená prosba.

Swé spisy bych darowal ti, prosíš: toť bych wěru bláznil;
Nechceš čísti, ale chceš je, Sabelle, prodať.

168. Omluwa.

Jest několik dobrých, čásť projde, wšak že newalných
Stran nejwíc — inu psát kníha nedá se jinák.

ODDÍL ČTWRTÝ.

Z ROZLIČNÝCH.

1. *Nowý Diogenes.*

Diogenem zowau wším práwem Rozhudu:
Ten w sudu prožil wěk, a tento — u sudu.

2. *Památní tabulka.*

Powolný osudu pán jeden wýhost dáwá
I lásce k jazyku i sláwě otců swých;
Na čekan zawěsiw tu štít a meč jejich,
Sám sednul na kozlík a bičem pošleháwá.

3. *Pod obraz letopisce Nestora.*

Postihnuw w mladosti pozemskau nepowděčnost,
Mnich tento žiwot swůj o samotě rozjímal,
A radostným okem objímal
I minulost i wěčnost.

Z ruštiny.

1. *Přirownání.*

Náš co žiwot je? Román. Kdo psal? Anonym se pokládá.
Řádku za řádkau čtem; smích tu, a plačky, a — sen.

2. *Žalost a radost.*

W rowné wáze žalost a radost zdali na swětě nejsau?
Máš-li žalost, daufáš, máš-li, bojíš se, radost.

3. Záwěrek.

Nelhaje, někdo-li dí, že co živ jest, nikdy neselhal:
Jistě milowníkem ten dosawáde nebyl.

Karamzin.

1. Na Barýna psawšího báseň o člowěku.

Barýne, nehluč tak twým lyrickým zwonem,
Mluw prostě: člowěk — směs Barýna s Newtonem.

2. Hrobní nápis spisowateli.

Mnohých nadělaw rantů
Prozau i we werších,
Spí tuto rodič foliantů,
Přečekaw dítek swých.

Dmitrijew.

1. Básník.

Poslauchá on přiwyklým auškem Hwizd;
A maže předce jedním dauškem List;
Pak trápí zloboh wšemu swětu Sluch;
Konečně wytisknul — a w Létu Buch!

2. Dobrý člowěk.

Mně hnusen učený Harant —
Kdy nadutost z očí mu hlaupých kauká,
Aneb kdy um cizí ze sebe sauká,
Mně hnusen wšewědný ten mudrlant!
Wzácnější twé jsau, Borši, ctnosti!
Ty bez obálky, prostý jsi trulant —
A na tom dosti.

3. N. N.

By odkryl swětu ducha spaustu
Se srdce swého špinami,
Písálek rozředil ten opium inkaustu
Psa powzteklého slinami.

Puškin.

Ἀεὶ τῷ Ἰλίῳ κακά.

O hrozný čin a černá zráda!
Homera přeložil nechutný Fanfaron!
Tam koněm za swé wzal nešťastný Ilion,
Zde oslem padla Iliada.

A. Izmajlow.

*Na smrt Dm. Wenewitinowa *).*

Díwka.

O mládenče milý! ty na krátko těšiw naše mysli,
Růži rowen krásau, jak Filomela jsi pěl.
Lásce potuchlo kolik hubiček twých na rtech a písní!
W tobě potěch kolikých náděje pozbawena!

Růže.

Díwko, neplač! jeho na hrobu já půwabně se hostím —
Slasti žití zakusiw, strasti a bauři ušel.
Ach, snad i láska duši zpěwnau by otráwila zrádně!
Blah, kdo prožil jako on wěk slawičí tu a můj!

B. Delwik.

Krasickému w Karlowých Wařích.

Ten co z Kastalských zdrojů čerpal w mladém wěku,
U wod dnes Karlowarských pohledáwá léku.
O wody! buďtež tak mu jako ony wděčné,
Přejte mu žití dlauhé, neb z oněch má wěčné.

Węgierski.

K Lásce.

O Lásko! pohni tebe hořké moje lkání,
Nech člowěk já twé wazby nesu bez reptání:
Buď rozkoš učiň dlauhau, jako jsau twé strasti,
Buď krátké buďte muky, jako jsau twé slasti.

St. Trembecki.

*) Wýtečný tento a nejkrásnější naděje dáwající básník umřel 1825, počítaje teprw rok dwadcátý druhý.

1. O epigrammách.

Nekaždý, brachu, brauček wčela,
Nekaždá epigramma střela.

2. Básníkowi — homeopatu.

Napřed básnil, pak homeopatil,
Napřed čas, a potom žiwot krátil.

Prešérn.

Ctnost.

(Rabinská průpowěď.)

Ctnost-li jenom jsi widěl we štěstí, ctnost newiděl jsi;
Neštěstí mocný lesk jen ukáže její.
Patř na oliwku, — jakauž cenu má, dokawad je celistwá?
Poskytujeť teprwé, hmožděna bywši, olej.
O ctnostný muži, buď podoben ty olíwě, jejížto
W létě, w zimě milá stejně trwá zelenost.

Společenstwí.

(Dle perského.)

Ctnostný schudne-li muž, tím wraucněji ty k němu wiň se;
Na plodyť úrodné wětwe kloní se na zem.
Pakli zlosyn zbohatěl, tím wíc jeho spolku waruj se;
Čímtě plnější, tím záchod i hůře smrdí.

Při potůčku.

Pod skálau umdlým audům, pautníče, pohow zde,
Kde w listí zeleném šepce libý wěterek.
Z žídla naber pramenů swížích, howení takowéťo
Pautníkům w letním wedru nemálo milé.

Anyta.

1. Bohatstwí.

W twé, o Pluto, dary mně nebýwalo náděje nikdy;
W marné sláwě mařiť hodno-li píď tu žití?
Méně užitku nesau, škody wíc; já radši, boháčům
Bláznowstwím co slují, poklady sobě wolím.

2. Láska.

Spíš-li, sen odnímá, ale do snů, bdíš-li, zawádí,
Srdce-li rozhříwá láska ti lichotiwá.

3. Jak milence smířiti.

Rozhněwaného-li zas chceš udobřiti sobě milence,
W ňádra jeho slzy lej, tím hněwu hasne plamen.

4. Uražená láska.

Uražená diwu-liž že na bezcestí wede láska;
Neb kde slepý ten bůh, tamtě i wůdce slepý.

5. Snadno uraziti přítele.

Častěji rozwádí přátelské mysli maličkost:
Proměňujeť na *Eris* písmeno jedno *Eros*.

6. Hanebná stařen láska.

Kopuletá s láskau když babka si ještě zahráwá,
Smrt na swau spanilost bláznice nawnazuje*).

7. Strastný žiwot horší nežli smrt.

Jenž ten obor swěta podpírá, silného Atlanta
Nehněte odporná sudba takým břemenem,
Pod jakowým w těle tom kwílí duch, w zápasu těžkém
Z těch kdykoliw tauží sobě wyjíti wazeb.
Ach, prodléwáním wolaná smrt zhojňuje trýzeň,
A wždy mříti musíš, kdy protiwen ti žiwot.

8. Láska k rodičům.

Jestliže dal ti osud dobré rodiče, cti je wěrně:
Pakli jinák, promiňuj rád nedostatky jejich.

9. Rowná odplata.

Sám čeho sobě by přál, pro to záwist proč tě ponauká?
Ty z čeho družci přeješ, dáť z toho tobě i bůh.

*) K některým nápisům brala Vestonia myšlénky z latinských autorůw, jako ze Seneky a j.

10. Prawá urozenost.

(Do památníku choti swému Jan. Leopowi.)

Kdo zděděnau honosí se jenom sláwau a bohatstwím,
  Buď kdokoliw, co stín w praudu zanikne časů.
Ten wšak nejwyšším urozenstwím wěčně se leskne,
  Ctnost a rozum jasný chrám komu wystawují.

Westonia.

1.

„Proč tak brzce pomíjím?" Zewsa se tázala Krása.
  „Krásau jsem přioděl jen co mizí," wece bůh.
Což uslyšewše mladost a milost, kwítí a rosička,
  Od mocného slzíc Zewsa ubíraly se.

2.

Škodná prawdo, tě wíc welebím nad klam užitečný;
  Prawda bolest ukojí, bezděky jižto plodí.

3.

Weždy po celku ty baž, jeli pak celkem ti nemožno
  Býti, co služný aud k celku se wolně připoj.

4.

Pluj kro mohutná k cíli jenom! w okeán-li nepřijdeš,
  Jsauc posawád kra celá, jistě co krůpě wlineš.

5.

Jednoho cožtě žiwot z nás? Wolno ticíci jiných wšak
  Sauditi nad každým moc-li a jak to wywed!
Méně po básni; a předce na ni chwal a han do tisíce
  Můž padnauť. Druhu můj! žij jen a básni ty dál.

Göthe.

Síla wína.

Žeby wíno, sami saudíte,
Silnější než woda bylo:
Woda ale trhá stromy,

Pewné wywracuje domy;
Což se tedy diwíte,
Že mne wíno porazilo?

Lessing.

Kdo wíce k politowání.

Matěj. Dnes mi jakýs šelma wzal —
Já. Ubohý Matěji!
Matěj. Co jsem drahně časůw psal.
Já. Ubohý zloději!

Haug.

KNIHA ŠESTÁ.

ANTHOLOGIE.

ODDÍL PRWNÍ.

A. SKLÁDÁNÍ RUSKÁ.

1. *Husar.*

Koníka on hřebelcowal,
A bručel, krautě sobě kníry:
Zlý duch pro nás si zachowal
Ty zdejší proklaté kwartýry!

Zde člowěka ti hlídají
Jak na turecké rozestawce;
Kysela sotwa podají,
Ani se nezmiň o hořawce.

Tu hospodář, zlý kuřiplach,
Čelo mračí, a s hospodyní....
Auba! ta ani krok za prah
Po zlém, po dobrém neučiní.

Jináč w Kyjewě býwalo!
Tam w ústa lítaly koláče,
Potom se wínko píwalo,
A děwčata — až srdce skáče!

Za pohled laskawý bys dal
Swau duši každé bez rozpaku;
Leč jedno ďas jim pošeptal.....
— A cože? wyprawuj wojáku! —

Husar si wausy přihladiw
Dí: Mlad a hlup jsi ještě, synku,
Wšak takowau — buď sto let žiw —
Co já, neuzříš čertowinku.

Nu slyš: náš pluk při Dněpru stál,
Hodnau a šwarnau hospodyňku
Jsem měl — a muž — ten w hrobě spal —
To pamatuj si dobře, synku!

S ní brzo podružil se já;
Žiwot náš plynul hladkým tokem:
A dej i sprask — Mařenka má
Se neposmautí ani okem.

Jím, piji — byl i obyčej
Wišnowku dáti na uspání;
A mrknu-li: kmotřičko, hei!
Hned kmoška běží bez zdrahání.

Což mohl ještě žádati,
Kdo takowé si bydlo získal?
Wšak hle, já počal žehrati —
Sám satanáš mně to napískal.

Proč asi, tak přemýšlím já,
Před-kuropěním w noci wstáwá?
Či laškuje Mařenka má?
Kdož tam ji z domu přiwoláwá?

Jen počkej, wyčíhám! a tak
Ležím kdys oči zlehka mhauře —
Noc byla jeden čirý mrak,
A wenku wztěkala se bauře.

Tu slyším, ano skočila
S kamen má kmoška polehaučku,
Hned w krbu uhlí zžiwila,
A zažhla na něm drobnau laučku.

Pak wzawši sklénku s police —
Dřiw ale, zdali spím, přihledla —
Má čistonitá družice
Si před krbem na koště sedla.

Jedwa si z baňky přihnula
Po třetí pekelného wína,
Již do wýše se zdwihnula,
A mžikem wyfaukla z komína.

Ahá! pomyslím, husaří
Na tom koníčku má Mařenka!
Jen ať si duši nespaří! —
W tom s lože hup — a hle, tu sklénka.

Přičichnu — čpawo! ký to hrom!
Na zem wyšplýchnu — jaké diwy!
Hle, pohrabáč a necky w tom
Letí komínem jakby žiwy.

Spatřiw kocaura u kamen,
Jej také z lahwičky jsem skropil —
Frknul, a na tuž cestu wen
Za pohrabáčem hned se wzchopil.

To wida s chutí nemalau
Do wšech wšudy jsem kautů cákal;
An hrnce, láwky, stůl — alau!
Kus za kusem do krbu skákal.

Ha, prach a kaule! buď co buď,
Teď já zkusím, jak se to hýří!
I přihnu do dna si, a tuť
Mne wznesl wětřík jako chmýří.

I letím, letím bez kraje,
Sám newím kam — wše kolotawo;
Jen hwězdičky potkáwaje
Wolám na ně: hei stranau, w prawo!

Až hora tu. Na hoře té
Pod kotly ohně; pějí, břenčí,
Pleší a při té mrzké hře
Židáka polní žabau wěnčí.

Já pliwnul, a cos říci chtěl....
An tu Mařenka ke mně skokem:
— Domů! dokud jsi zdráw a cel! —
I řku já po ní šlehna okem:

Domů? ba rád, jen opowěz
Mi cestu! — Ach, on neuprawen!
Zde hřeblo, chutě na ně wlez,
A kliď se, sice budeš zdáwen.

Jak? já na hřeblo sedati?
Já, carský husar? O ty můro!
Jen palaš — chtěl bych rubati
Wám hlawy wšem, i tobě, důro!

Dej koně! — Zde ho, blaude, wem! —
A w skutku oř před mnau stojí,
Zem postýlaje ocasem,
A z nozder sypa plamen dwojí.

Wyšwihnu se. Kůň dal se w skok,
Přes dewatero řek letíme,
A jízda šla jak hwězdy tok,
Až před krbem se zastawíme.

Hledím: táž byla swětnice,
A pode mnau sem tam se kýwá
Ne kůň — leč stará lawice:
Hle, co se druhdy přiházíwá!

I opět wausy přihladiw,
Dí: Mlad a hlup jsi ještě, synku,
Wšak takowau — buď sto let žiw —
Co já, neuzříš čertowinku.

2. *Utopenec.*

Děti úpadem a plaše
Do swětnice wrazili:
„Táto! táto! sítě naše
Utopence zlowily!“ —
Eh, tlachejte mi, holomci!
Otec na ně zabručel,
Již wám zase, wy pitomci,
Ďas do mozku nafučel.

Kdyby předce? zdwihnau dotaz —
Zapletu se na wěky;
Raděj s maudrým wezmu potaz,
Kauknu, co tam u řeky......
Nu, kdež on? — „Sem, táto, j ti....!“
A skutečně při dolu
Widěti na písku w síti
Rozestřené mrtwolu.

Černá, spuchlá — uh užasný
Pohled na mrtwinu byl!
To-li zaufalec nešťastný
Hříšnau duši zahubil?
Wlny-li opilce strhly,
Stihla lowce bauře zlá?
Aneb lotři w praud uwrhli
Zlaupeného — bůh to zná!

Což počíti tu rybáku?
Zlé se boje příhody
On za nohy bez rozpaku
Stáhnul tělo do wody;
A pak weslem w bok je bodal,
Odstrkowal od kraje,
Mrtwec znowu w tok se podal,
Kříž a hrob si hledaje.

Dlauho praudem se potácí
Wzhůru, dolů, jak by žiw;
Rybolow domů se wrací,
Očima ho prowodiw:
Za mnau, chlapci, dám koláčem
Doma wám na zamčenau;
Ceknete-li, karabáčem
Naučím wás mlčenau.

W noci wichry zahučely,
Řeka příwalem hrčí,
Dračky práwě dohořely
W rybařowě chatrči.
Děti spí, rybařka dřímá,
Na palandě muž leží,
W tom — až hrůza sluch dojímá —
Cos na okno udeří.

Kdo to? — „Wpusť mě, rybaříku!“ —
Ký ho čert sem přiwolal —
Kdes ty se tu, Kowáříku*),
Této strašné noci wzal?
Zdali newíš, že twé hlawě
Síť se tady rozstírá? —
Takto mluwě on wahawě
Druhu okno otwírá.

Z mraku w tom se luna wine —
Což to? — Aihle, holý sám!
Z brady se mu woda line,
Oči w jewě sem ni tam
Se nehýbí — chmúrno čelo —
K zemi ruce mířily,
A w opuchlé, hnusné tělo
Černí raci se wpili.

*) W půwodním stojí „Kajin“, dobrodruh stejných skutků a stejné powěsti s naším Kowáříkem. Týž Waňka Kajin a Steňka Ravin jsau ruští Kartušowé.

Řinknul oknem rybák, zhledna
Utopence před sebau;
Jedwa šepce, lekem bledna:
Zem prowal se pod tebau! —
Klesnul — hrůza hrdlo stiská,
Kosti mu probíhá mráz;
A do rána tam to třiská
W okna, dwéře ráz a ráz.

Mezi lidem hlas ten stáwá,
Každoročně z těchto dob
Mrtwec prý se dowoláwá
U rybárny o swůj hrob.
Přes den wítr dme, a bleskem
W noci nebe zahoří;
A pod okny strašným třeskem
Diw chatrč se nezboří.

---

3. *Delibaš* *)

Střelba slyšna za horami —
  Tam jejich, zde tábor náš;
Harcuje před Kozákami
  Wrchem pěkný Delibaš.

Delibašo! chraň se půtek,
  Nepauštěj se k dolu níž;
Pohyne sic twůj žiwůtek,
  Hrotu kopí zakusíš!

Krot, Kozáku, se w jarosti,
  Wiz křiwau tu šawličku,
Delibaša bez milosti
  Srubne bujnau hlawičku!

---

*) Delibaš, neboli lépe Delibaša, jest plukownik nad jízdným tureckým wojskem.

Darmo! — pádí w diwém ryku —
  Již boj končen krwawý!
Delibašu wzaw na píku
  Letí Kozák bezhlawý.

---

4. *Dwa hawrani.*

Hawran za hawranem skáče,
Za starým tak mladý kráče:
Powěz, kde se nasytíme,
Kde si oběd wyslídíme? —
Hawran na to k hawranu:
Letme na lewau stranu,
W šírém poli rokyty —
Bohatýr tam zabitý.
Kdo ho zabil? — Sokolíku
Jeho známo a koníku,
Také mladá hospodyně
Wí o nešlechetné wině.
Sokol w háje uletěl,
Wrah na koni odejel,
A žena čeká milého
Žiwého — ne zabitého.

---

5. *Zimní wečer.*

Mrak a bauře nebe kryje,
  W poli wicher zběsilý
Jako zwěř tu děsně wyje,
  Tak jak dítě zakwílí;
Hned komínem strašně huče
  Krow prowíwá slamněný,
Hned zas k nám w okénko tluče
  Jako pautník zpozděný.

Temna jest a newesela
  Naše budka ubohá; —
Cos ty tam se zamlčela
  Při okně, staruško má?
Zdaliže jsi poděšena
  Baučliwau tau wichřicí?
Čili dříměš unawena
  Nade wrčnau přeslicí?

Krušných dnů žiwota mého
  Dobrá, wěrná družko ty!
Přines žbánek nahořklého —
  Srdce zbude tesknoty!
Zazpíwej mi, jak modruška
  Ticho za mořem žila,
Potom také — jak Annuška
  Pro wodu za jitra šla.

Mrak a bauře nebe kryje,
  W poli wicher zběsilý
Jako zwěř tu děsně wyje,
  Tam jak dítě zakwílí.
Krušných dnů žiwota mého
  Dobrá, wěrná družko ty!
Přines žbánek nahořklého —
  Srdce zbude tesknoty!

A. Puškin.

---

1. Žádané wdowstwí.

Já starému se wykradla,
W půlnoci býlí sbírala,
Býlí s rosau promíchala,
Po líbosti čarowala.
Ptáček těší se swobodau —
Brzo-liž já budu wdowau?
Pak se projdu w poli, w háji,
Jak rybička po Dunaji,

Jak s okauny ta rybička,
Projdu s hochy se mladička,
Jak rybička při karase,
Tak já mladá při swé kráse.

2. *Dwojí cesta.*

Ach za říčkau leží hezká wesnička,
A wesničku tu probíhá cestička;
Běží cesta kolem husté březiny,
Pak se dělí různo na dwě končiny:
K zesnulým tam na hřbitowě na lewo,
A k mládencům Zakaukazským na prawo.

Smutno bylo prowázet mně ubohé
Dwau miláčků po jedné i po druhé.
Tam na lewo ženicha mne zbawili,
Mezi pláčem syrau zemi pokryli,
A po druhé můj nowý hoch odchodil,
Při laučení jedwa hlawau pohodil.

3. *Těžko stále pannau býti.*

Jak to nade naším domkem,
Nade domkem malowaným
Ptáčkowé se sletowali,
Milé, malé lastowičky
Štěbetaly, šweholily,
Mimoletných přizýwaly:
Sletujte se, nemeškejte,
S námi na pauť se wydejte!
Krásní dnowé pominuli,
Do wůle jste se nahrály,
Záhuby tu nečekejte
Ode mrazu třeskutého!

Otče milý, můj tatínku,
I wy nejdražší matinko!
O mne ženich se uchází,
O mne sauzený můj žádá,
Pospěšte a nemeškejte,
Swatebčanům mne wydejte
S chlebem — solí i s obrazem,
I s pomíjející krásau!
Nelzeť s wámi wěčně žíti,
Těžko stále pannau býti,
Bez lásky a bez radosti
Do bublawé do starosti.

Baron Delwik.

*Domowý *).*

Cos ty, Parašo, tak pobledla?
— Co, matko, jsem u okna zbledla!
Hle, domowý tam proklatý,
Co medwěd černý, wausatý,
Mě wábí k sobě — hrůza z něho,
Jak po mně střílí očima!
— Kříž udělej, panenko má,
Zdaž tobě wíděť domowého?

*) Dle prostonárodní ruské powěry náleží *Domowý* (též Děduška domowoj nazwán) do třídy ne tak škodliwých, a spíše baudliwých duchůw. Bájí se o něm, že w každém žije obydlí, a že času nočního chodě po domu w postawě člowěka, nejwíce s dobytkem se obírá, tak sice, že zalíbí-li se mu který kus, wšemožnau má péči o něj, jej češe, hříwu zaplétá, seno do jeslí podkládá a t. d.; pakli ale naopak, tedy dobytče od něho chudne, až i pochází, a tu se říká, že *není ke dworu.* Tauž měrau také osobám některým w domě dáwá on swau libost anebo nechuť wšelijak na jewo, a kdo mu není w hod, toho straší, ledačíms po něm hází, we spaní jej dusí, a modřiny, ač beze wší bolesti, na těle mu způsobuje. Přišel-li čas hospodáři umříti, oznamuje hodinku jeho welikým přes noc úpěním a bauřením.

Tys noc celau, Parašo, bděla.
— O matko, co jsem přetrpěla!
Jaký byl wenku šum a buch,
Ze síně zlý se nehnul duch;
„Otewři!“ šeptal do bílého —
— Nu, a což ty? — Ni slowa já.
— Daremný strach, děwečko má,
Zdaž tobě widěť domowého?

Parašo, cos tak newesela?
Ty opět těžkau noc jsi měla.
— O ne! já spala libým snem.
— A spala! slyšelatě jsem
To wrz, to šustot kroku twého:
Tě ze sna bauřil zas ten běs!
— Ne, ne matinko, jistě dnes
Já newiděla domowého!

Dm. Wenewitinow.

Mohyla.

Zříti nebe a zemi, písek a trawinu,
Žádný neruší zwuk stepi tišinu.
Druhdy chomol jen s kowylem *) štěbetá,
A orel se supem jak střela proletá.
W písek a trawinu step se zahalila,
Obruba — nebesa, w prostředu — mohyla.
Jsa rowem obehnán, we mraky se wěží
Welikán šediwý. Kdož w mohyle leží?
Stan tam učazený — z mramoru sklepení,
Pod ním kostliwec oděný w brnění;
W hlawě widěn štít s korunau carskau,
Žezlo a koflík ze zlata u rukau.

---

*) Rostlina u nás toliko w kraji Beraunském se nalezající, a jménem „brady sw. Iwana“ známá.

Pompo welebná! hrobowých a němých
Při wchodu otrokůw sto na zem skloněných!
Z boku lože konská kostra, meč a šišák,
A kopí křížem — paměti to čí znak?
Kdož w mohyle leží? Jistě nematný
Muž, a byl bohatýr někdy udatný.

Hlučně a wysoko snad jako krwawý
Meteor lesknul duch jeho bušawý;
Hněwu rozsílal blesky na krajiny,
A co čerwy celé shlazowal rodiny;
Města očí swých jiskrami zažehal,
Jako mor zhaubný národy ulekal;
Zpupné k nebesům wzpínalo se čelo,
I moře pode patau mocnau zašumělo;
Ohněm on a krwí s lidstwem besedowal —
Ohněm si a krwí jméno zapisowal
W měděné osudůw desky.... A jméno?
Stuhlo, a w lůně tu stepí pohřbeno.

Zříti široko moře písku a kowylu,
Obrubu — nebesa, w prostředu mohylu:
Jsa rowem obehnán, we mraky se wěží
Welikán šediwý. Čí prach tu leží,
Zwěstujte nebesa! — Pauště wichr to wí!
Čí hrob, wichřice? — Nech mohyla powí!

A. Timofejew.

---

1. K básníku.

Proniklo-li twau duši nadšení,
A twé-li jím se mocně prsy dmau,
Widíš-li před sebau swé určení,
Poznáwaje tu cestu přeblahau;
K twým záměrům-li wše druží se,
W čem dar nebeský zde jewí se:
  Na mysli swětlo s teplotau,
  A na rtech líbost s bystrotau —

Pak jmi se swět hlasem budiť prorockým,
Leč wážně we swětě a swatě stůj!
Za marnau mzdu nesluž mrawem otrockým,
Ni w medowá kdy ústa hřích celuj.
Či jasně dnů twých plane swíce,
Či mrakem obestrau tě losowé?
Buď bez winy jak holubice,
Odwážný buď jak orlowé!
S twých strun pak sladké, skladné zwuky
Se k diwné moci powznesau:
Při nich chudec swé zapomene muky,
A Saulowé se zatřesau;
Sám žiwotem budeš ty žíti
Neskončeným, a w něm se stkwíti
Bude twé čelo cudliwé
I zraky hwězdozářiwé!
Leč ty-li, rozkoši se wina
A liché chwále w objetí,
Chceš skládati před Hospodina
Swých rukotržných obětí,
Buď jist, žeť on milostiwého
Od obrod oka odwrátí;
Je hrom a dým rozptýlí, a lstiwého
Strach s hanbau dárce zachwátí.

---

2. *Wodopád.*

Moře blesku — rachot hromu —
Pod ranami země stená,
Wěčně celá w strašném lomu
Wiz, jak sklenná
Zeď se řítí w dolinu!
Zdaž to Niagara walí
Lůnem potworného skalí
Šířku swau a hlubinu?

Hle plawec! jej ode břehu
Bystré praudění uneslo;
W modrau šíji wodoběhu
Pracně on zatíná weslo....
Darmo! z walů náručí
Již se wyrwat není moci,
W dole tam ho zhaubné noci
Hnedle bauře zahluči.

Wida nezbytí on směle
Metnul weslo w peřeje;
Chladokrewně kloní čelo
Zbawené wší naděje,
K srázu klidným hledí okem....
Až w propasti wln a skal
Wodopád osudným tokem
Schwáceného pochowal.

Moře blesku — rachot hromu —
Pod ranami země stená,
Wěčně celá w strašném lomu
Wiz, jak sklenná
Zeď se řítí w dolinu!
Zdaž to Niagara walí
Lůnem potworného skalí
Šířku swau a hlubinu?

N. Jazykow.

Msta.

Jest wášeň zlá — jest kletbau ztížený
Cit, jímžto pod nebem wše trápí se a sžírá,
Jím lidský se rozum kalí omráčený,
I němé twáři krew jím záhubně se zwírá;
Neduh — ze srdce nepozbytný
Ni želem bratrowým, ni slzami;
Hlad — jedwa-li swých obětí nasytný
Předsmrtným swíjením a mukami:

Od padlých angelůw nám w odkaz wášeň ta
Se dostala, a jméno její — *msta*.

Mstu cítí had — jí zasyčí,
Nepečliwá-li se ho dotkla
Pod býlím noha pautničí;
Již nešťastnému zrak se chmúří,
An wraha jed w žilách mu zuří.

W prsau se lwice kosmatých
Msta diwě bauřemi přehání:
Jak trne lowec bez dechu,
Přišed na paušti bez nadání
K jejích rozencůw pelechu!

Máť drápy lwice — drápy ostré,
Má lwice zuby z ocele!
Číž oko tu po tráwě pozná
Ty kwěty z temna zardělé?...
Po lowci jsau památka hrozná!

Když pomstau srdce ožlučil
Syn ohniwý polední wlasti,
Jen wraždau dychaje swé strasti
On čest i duši poswětil,
A w bytnost jednu s ní se slil.

Tu w ruce mu se dýka leskne —
O dýce zdá se mu we snách,
Dokud odpůrce w šílenosti,
Protekna ňádra mu we tmách,
Ze spolku žiwých newyhostí.

Schowanci náběhůw a zbojstwa
Hlas pomsty stále w duši hřímá,
Nad rajskau slast ho mocněji,
A nad Hurisu luzněji
Její tajemné kauzlo jímá.

Na prostau lebku zaměniw
On koně, zlato, díwčinu,
Spěchá za wůdcem — hněwem černým,
Se společníkem — mlatem wěrným,
Přes krwawau tam dolinu.

S ním slaučen po stepech bezmezných
Těká a z lůna úskalí
Dnem nocí kuje zradu tejnau,
Až nedruha zbraní nadějnau
Ku syré zemi přiwalí.

Wše mstí! — A ženština, zlolajci nařknutá,
W jakémž odemštění nalezne oddechu?
Kde braň k jejímu prospěchu,
Když myslí wrtkawau co modla swrhnutá
S podstawce okamžité wášně
Na chladný saud wydána prostopášně,
A stawena za cíl trpkému posměchu? —
W čem najde obranu, když z úst potworné zlobě
Nečistá z daleka hana za ní sipí?
Zdaliž ji mrzká lež poníží ku žalobě,
Či hořkým wýčitkem jí rtowé překypí?
Nijak! s níť wědomí: w něm hrda i spokojna,
Wždy ona a wšude si zůstane důstojna.
Jejího srdce nech i zrada dotkne se —
To srdce lásky duch před záhubau zachrání,
Duch maudrosti její zas duši powznese;
Jí dáno za mstu — pohrdání,
A zbraň její — zapomínání.

Hraběnka *A. P. Rostopčina.*

Píseň pohřební slowanského pěwce.

Sníh se prosypal z temných oblakůw,
A hustau řasau slzy kanuly;
Sníh se k nebesům již nepowznese,
Nezalesknau se i slzy w očích.
U Dněpra nad horau, příkrau, wysokau,
Staweníčko tam noworaubené:
Ni dweří k němu, ni swětlých oken,
A drsnau střechau chýže pokryta;
Těžká ta střecha na stěnách leží,
Hospodář domu twrdým snem zasnul.
Až se probudí, jíti wen kudyž,
Kudy na swětlo wyhlédnauti mu?
An oči, nohy zemí ztíženy!
Zimau prozáblý kdež se ohřeje?
Wlhký byt jeho, a kamen není,
By wysušily studené stěny.
Ach, byte chladný, wy těsné stěny!
Čemuže jste nám stále na očích?
Zimo-babičko! ty již pokrýwej
Swýmto kyprým jej, bílým kožichem,
Ty mladá wesno — kwětným kobercem!

Kněžna Z. A. *Wolkonská.*

Klekání.

Zwonů wečerních slawení
Jakéž to budí taužení!
Tu mníwám na mladosti ráje,
Na otcůw dům, na rodné kraje,
Kde pachole wečerní zwon
Přizýwal k bohu na poklon.

Mně již pohasly swětlé dny,
Zanikly jara líbé sny,

I z těch mnozí se wyhostili,
Co tam se mnau se weselili,
Jich pewné spaní hrobowé
Nepřerwau swěta hlukowé.

W syrau tu lehnu zem i já,
Nade mnau píseň truchliwá
Zawzní, a na dolině zmizí;
A jda tu někdy pěwec cizí,
Snad místo mne pak bude on
W želu wečerní pěti zwon.

Iwan Kozlow.

---

1. Bachantka.

Ke slawnosti Erigony
Kněžky Bachowy se hnaly,
Wětry s šumem rozwíwaly
Hlučný ryk jejich a stony.
W mračných lesních hauštinách
Mladá Nymfa zmeškala se,
Já za ní — tu w běh dala se,
Jak srna po pustinách.
W letu wlasy plápolaly
Břečtanem owěnčené,
W letu wětry podnímaly
Raucho luzně swíjené.
Wěnce z nažlautlého chmele
Po zpanilém chwěly těle,
A z rozháralé jí twáře
Linula se růží záře;
Wšecko to, i ústa žhawá,
Kde pomíšen s hrozny med,
Wše zuřiwce wnady dáwá,
W srdce lije oheň — jed!
Já za ní — předc dál se nesla,
Jak srna skrz daubrawu,
Dostižená k zemi klesla,
Tympan padnul pod hlawu.

Kněžek Bachowých se hnalo
Hejno s rykem mimo nás,
Po křowích se rozléhalo
Evoe! a něžby hlas.

---

2. *Taurida.*

Tam půjdem, družko má, můj anjele!
Kde wlna krotká Tauridu oplýwá,
Na dáwních wlast Řeků̊w posud usmíwá
Kde oko Foebowo se wesele.

Tam, tam zapomenuti swětem,
My rowni láskau si i nehodau,
Pod jasným nebem w kraji plnokwětém
Oddechnem sobě sladkau swobodau,
Na štěstí, sláwu wíce nepomníce.

We chládku jesenů šumících při luhu,
Kde diwocí koni z lesního okruhu
Ke zdrojům studeným nesau se řehtajíce;
Kde pautník si howí, ochráněn přede horkem,
Pod stromů, ptactwa, wod příjemným rozhoworkem,
Ach, tam uwítá nás skrowničký winohrad,
Chalaupka úhledná a prostolibý sad.

Wy dary poslední Fortuny wěrolomné
Jste něžných srdcí dwau jedinké dychtění!
Wás láska ni za lesk paláců nesmění
Palmíry sewera ohromné!
Nech krásau wesna okauzluje zraky,
Neb léto parné w stíny zapudí,
Nech wodnař, obrátiw swé chladné osudí,
Šustící déšť walí, mlhy šediwé a mraky:
O rozkoš! opustiwši slastné lůže,
Tak swíží a lepá jak polní růže,
Mém witáš po boku milostné slunko ty,
A se mnau dne dělíš radost i tíhoty.

I za wečerních hodin klidných
Se mnau tys, se mnau wždy; w twých očích milowidných
Já zhlížím se, já twůj poslauchám hlas,
An we twé ruce má spočíwá,
A dech twých úst s mým dechem splýwá.
Wšak někdy-li z lehaučka zas
Zefyr přeletný wlasy twé rozwíwá,
A ňádra sněžná poodkrýwá,
O jak tu pohled, sladce opojen,
Na strach a smělost diwně rozdwojen!

Konst. Baťuškow.

Píseň mladé Tatarky.

Sedím w harému, můj harém
Žalář, není radosti w něm!

Wše pod nebem po wůli žije,
Na slunci rdí se wesny kwět,
W blankyt se hříží orla let,
Potok se skály stříbro lije;
Ai, ryčný bujných koní ples!
Swobodně skáčí w pláň i les:
Mladá jen dcera Mahometa
Tu, neznajíc božího swěta,
W domácí truchlí pustotě,
A w teskné wadne temnotě.

Sedím w harému, můj harém
Žalář, není radosti w něm!

Otec můj, krutější nad Chána,
Bdí nad chowáním dcer a žen,
Ostražnost jeho noc i den
Nijak nemůž být oklamána;
I kárá hned jeho čibuk *)
Každý swéwolný wzhled a zwuk.

---

*) Čibuk, cibuch neb čubuk, dlauhá traubel u dýmky.

Nadarmo se slzami w oku
K mocnému lkala jsem proroku,
Prorok mé prosby oslyšel,
K zbawení mému nepřišel.

Sedím w harému, můj harém
Žalář, není radosti w něm!

Čiliž já k požíwání slasti
A lásky nejsem stwořena?
Či býti mám odsauzena
W tom plápolu k tauhám, ke strasti?
Nač nebe zažhlo hněwiwé
Jak hwězdy oči zářiwé?
Čemuž lesknau se moje líce
Jak sníh růžemi splýwajíce?
Jak topol zrůst — ne w potěchu,
A spíše dán mi k posměchu.

Sedím w harému, můj harém
Žalář, není radosti w něm!

Mé srdce šepce, wyprostitel
Že můj se blíží wítězný,
Již swětlooký, líbezný
Na cestě ten mi utěšitel!
Třikrát se mi sen diwný snil,
We snu ženich se objewil,
A celowáním stiskal zhusta
Tatarky wzdychající ústa;
On mě i wábil křídlem swým,
Jak ptáček poletím za ním!

Ach, já w harému, můj harém
Žalář, není radosti w něm!

W. Tumanský.

Cikánka.

Zda patřil jsi kdy na ples Egypčanky,
Když nad ni slaupy prachu wzlétají?
Její jsau skoky polet plaché laňky,
Jí po plecích se hadi splítají.

Jak píseň swobody tak ona wnadna,
Jak lásky zpěw samátě rozmilost;
K hubince wraucí zwau tě ústa ladná,
A z oka plane ducha podpilost.

Jak wlny w bauři její ňádra dmau se,
A twář její — to záře dennice,
Lehaučké šaty wětru dechem pnau se,
Letí — letí jak hlahol polnice!

Šewyrew.

Ukrajinské melodie.

1.

Kdes mé štěstí po okolích,
Čilis w horách, nebo w polích?
Hory chtěl bych rozkopati,
Pole chtěl bych přeorati.
Či při moři na dolině
Rozkwétáš mi planým mákem?
Čili w roští na kalině
Weselým si zpíwáš ptákem?
Přileť ke mně, moje štěstí,
Nedej déle wzdychati;
Ach ty štěstí, moje štěstí,
Kde s tebau se potkati?

2.

Není lodky, není mostu,
  Není tady brodu;
Jestli, milý, miluješ mne,
  Přepluj ke mně wodu.
„Přeplawal jsem již dwě řeky,
  Třetí nebojím se,
Předce k tobě, moje milá,
  Přes ni připrawím se.
Přečekal jsem již dwa roky,
  Třetí nastupuje,
A wždy wíce, moje milá,
  Srdce tě miluje.“

L. Jakubowič.

Hřbitow.

První hlas.

Strašno na hřbitowě pustém!
Wětrowé tu chladným šustem
  Wyjí mezi hrobkami;
Hrubé smělce pryč odhání
Bílých kostí drkotání
  S wyzáblými lebkami.

Druhý hlas.

Wolno na hřbitowě tichém!
Wětérkowé plynným wzdychem
  Wějí spícím prochladu;
Zde trawičky wonné bují,
Pestré kwítky ozdobují
  Tuto rajskau zahradu.

První.

Wěčná tma umrlce kryje,
Jejich hostí — žáby, zmije,
  Hnízdí w rakwích spuchřelých.
W hrobě čerw se krwohlawý
S uwadlými těly bawí;
  Těsné lůžko pohřbených!

Druhý.

W hrobě klidno, w jeho lůně
Člowěk wíce nezastůně,
  Sladký, dlauhý sen tu spí;
Zde složí každičké břímě,
Záwisti zde hyne símě,
  Zde ho bauře nezbudí.

První.

Černých wran tu hejno lítá,
Kulicháním sýček wítá
  Příchozího na hřbitow;
Hubené jen padrtiny
Rostau tu, a mechowiny
  Chudé šatí smutný row.

Druhý.

Zde maličký králík hrawě
S milau družkau pleše w tráwě,
  Hrdlička tu cukruje;
Tamto od wětwičky stinné
Něžná píseň w kraje line,
  Kde slawíček žaluje.

První.

Šerá křídla mlhy husté
Swěšují na byty pusté,
  Nezdrawý tu mrká den;

Pautník kráčející tady
Zhlédna křížů walné řady,
Dále pádí ustrašen.

Druhý.

Kdož we swětě strádáš, blaudíš,
Podwodným se štěstím traudíš,
Pomni jen na tento důl;
Trp jen, chodče unawený,
Než zde dojdeš zotawení,
Než zde odložíš swau hůl.

Karamzin.

---

1. *Rafička.*

„Kdo rowen mně? woják, milowník, nádenníci,
I stráž i dwořenín i boží služebníci,
Lékař i nemocný, ba i to samé kníže
Wíc než na minucí se na mé kroky wíže;
Já z těchto každému minuty oznamuji,
Dělajíc den a noc i časy rozměřuji!“
Tak se rafička chlubila
Tu na ni zewlující luze,
Co zatím chatrným se řídila
Prowazcem skrytě její chůze.
Tajemník prowazec; rafička — mezi námi —
Wy dowtipní doložte sami.

---

2. *Měsíc.*

Nastala noc, ukrylo slunce twáři —
„Utěšte se!“ měsíček howoří,
„Mé swětlo rowně tak hoří,
Jen patřte, já wzešel a s nebe liji záři.“
Nechť překladatelé mu na to odpowí.

---

3. *Osel, opice a krtek.*

Co diw, oslíka se přehřozný smutek jal,
Zaryčel, zahýkal,
Bohům strannost tu wytýkaje,
Proč býkům rohy dali, laje,
Proč on bez nich zrozen a bez nich sjíti má?
K bláznowstwí ledacos pohnútku dá:
On nejspíš widěl w lidském rodě
Rohy u welké módě.
Což tuto opička se durdí, čelo swraští?
Jí srdce nemalé posedlo záští,
Že jiní pyšní se oháňkami tworowé,
A ji podařili kratičkau osudowé.
K nim krtek z krtiny: „Newděční umlkněte,
A na mne slepce pohledněte.“

4. *Magnet a železo.*

Na změnu nátury nám síly nestačuje,
W mír raděj wstupme s ní pustíce mudrowání.
„Proč ke mně lneš?“ Magnet železu předhazuje;
„Proč potahuješ mě?“ železa odwolání.

O wnadné pohlawí! co wypowím tu wíce —
Tohoť se snadno dowtípíte;
Podobně tak i wy bez úmyslu wnadíte,
Podobně tak i my wás milujem, nechtíce.

Dmitrijew.

1. Štika.

(Bájka.)

Na štiku w saud žaloba dána byla,
Že w řece wraždila a laupežila.
K lepšímu práwa průchodu
Na fůru snesli důwodů,
A lapeného pak zločince blíže jezu
Před saud u welkém přinešeno střezu.
Z nedaleka hned přišli saudcowé —
Newím, či z pastwy, čili z chlíwu,
Leč jména jich posud jsau w zwířecím archiwu:
Byli dwa oslowé,
Staří dwa walaši, a dwa nebo tři kozlowé;
Potom pro nestrannost slowutný pan orátor
Lišáček wrahu dán jakožto prokurátor.
Sic powídá se, že na půl
S ním zlosyn ten děliwal postní stůl,
Leč tentokráte
Tak byly lotrowstwí již míry wrchowaté,
Že sprawedliwí nebrali
Saudcowé ohledu ani na masti zlaté,
A rozsudek ten wydali,
By štika zhaubkyně k obecné wýstraze
Swůj žiwot skončila na lněném prowaze.

„Ctihodní saudcowé! — tu liška promluwila —
Oběsiť není dost; wšak já bych usaudila
Za winu tu
Mnohem hroznější pokutu —
My utopíme ji.“ — Wýborně!
Zwolali radní jednosworně,
Swůj wýrok rychle změnili,
A štiku w řeku hodili.

2. *Listí a kořeny.*

(Bájka.)

Kdys w letní den při lauce
Dokola chlad stelauce,
S zefyry na stromě lístečky štěbetaly,
A jim hned zeleností swau,
I přelahodnau pod ní tmau
W jakémsi nadšení se takto wychlaubaly:
— Neprawda-li, že my krášlíme dolinu?
Že námi kmen se pyšně w pohled stawí,
Se stkwostně dme a weleslawí?
Kdož bez nás na toho by blédnul chudinu!
My chwáliti se můžem bez hříchu.
Zdaž my pastýřek krásau newábíme
Sem ku plesu a oddychu?
Ať stmíwá se neb rozedníwá,
U nás slawíček sladce zpíwá.
A wšak i wy zefyři sami
Ani nemůžete se rozlaučiti s námi. —
— Budiž dowoleno slowíčko také nám —
Ozwal se hlas tu od země pokorný.
— Či slyšeti howor to dole wzdorný?
Jaká to chátra tam?
Listí po stromě šumíc zaleptalo.
— Nu, toť jsme my,
Jenž těžce hmoždíce se w přízemí
Žiwíme wás! Či wám to málo?
Jsme stromu kořeny, na němž wy rostete.
Dokudž wám čas howí, se pyšněte —
Leč pomněte
Na rozdíl tento w běhu swěta:
List nowý wždy s jarem se urodí,
Na nás-li kořeny wšak zhauba uhodí,
Již po kmenu i po wás weta.

I. Krylow.

B. MALORUSKÁ.

1. *Kozácká smrt.*

Kde nedáwno Kozák hlučel,
Koněm se zatáčel,
Když w nejednom srdci polském
Píku swau omáčel:
Tam se po stepi tichaunko
Mhla šerá prostírá,
Luna jedwa z chmur wyšedši
Zas se w ně ubírá.
Pustá půda krew dopíjí
Cizí i domácí:
To-li nářek w sluch dorážĺ,
Či wicher burácí?
Oi, starý to Kozák s synem
Dny swé dokonáwá,
Probodený s posekaným
Tak se rozžehnáwá:

Otče, otče! w útrobách mi žíří, peče,
W hrdle zuří plamen!
— Synu, synu, jen wřelá krew wůkol teče,
Nikde wody pramen.
Otče, otče! kdo w syrau zem pochowá nás?
Kdo pro nás zapláče?
— Slyšíš, synu? černý hawran čenichá nás,
Místo kněze kráče.
Otče! hrůza duši béře, srdce stydne,
Mráz probíhá kosti!
— Těly wrahů jen přikryj se, krwí myj se,
Lehloť jich tu dosti!

Odzněla řeč, temně hlučí
Ston, chropot a lkání;
A pak mrtwé ticho ruší
Krwe jen crkání.

Kde nedáwno plesal Kozák
  Na koníku skáče,
Hawran lítá nad zbitými,
  O swau laupež kráče.
Čemu wítr po okolí
  Zdwihá se a sílí?
Po Kozácích, swých to bratřích,
  Tauží on a kwílí;
Kosti jejich w písku skrýwá
A pohřební písně zpíwá.

---

2. *Odrodilec.*

Kdo tebe, drahá wlasti, si neważí,
Nech lásky swětlo nikdý neobráží
Se w srdci jeho; w plesu ni w želi
    Nebuď mu přáno
Přitauliti se k ňádrům příteli!

Kdo řeč tupí swých otcůw, jí se rauhá,
Zhyň wšecka w duši té po dobru tauha,
  Jazyk bezectný oněměj;
Buď zrádce ten jměn w lidstwu za holomka,
A w cizím kraji zemři bez potomka!

Blahost se mu ni we snu nezamíhej,
Jen mrak a děsnost kroky jeho stíhej,
  A kam obrátí pohled swůj,
  Hawran ho lačný obletuj!

„Raduj se, lačný hawrane,
Lahůdka se ti dostane;
  Tím háncem wlasti
  Budeš se pásti!“

---

3. Hetman.

Proswitly hwězdy ze mraků,
Měsíc se probraw z oblaků
Šeřil na les a příkré skalí,
Kde Dněpr jaré praudy walí.

Těch dob na zámku z bašty staré
Náš slawný hetman pohlídal:
Zdaž těšil se z té řeky jaré,
Či cos po noci wyzwídal?

On šedau hlawu schýliw jak bylinku,
Orlem se díwá na swau Ukrajinku.

„Bdí na stráži moje ucho;
Leč wše ticho i wše hlucho!
Zdaž Kozák wymřel i kůň?
Či nelítá wíce orel k nebi pyšno?
Zmlknul kraj: od moře k moři slyšno...
Zmizel-liž bojowný duch?
Mrtwol již wrahůw nezříti,
Ani zbraň se naše swítí,
Wšecko čas obrátil w puch!
Zmlknul kraj: od moře k moři slyšno...
Již nelítá náš orel tam k nebi pyšno,
Wymřel i Kozák i kůň!
Wšude ticho, wšude hlucho,
Darmo na stráži mé ucho!“

Poslauchal dlauho, teskně zřel po wlasti,
Až w hrobě zniknul wší pozemské strasti.

Patřím na hrad, na baštu starau,
Již newiděn tam hetman náš;
Neroní slzy w řeku jarau,
Ni w dálku pauští sluch na stráž.

Zapadly hwězdy we mraky,
Měsíc se zastřel oblaky;
Déšť s wichrem seče holé skalí,
A Dněprem hněwný šum se walí.

Ambrož Metlinský).*

1. Pěwec.

(Připsáno Ambroži Metlinskému.)

Čemu pěwec mladý truchlí, slzy roní,
Zamyšlen ke ztichlé harfě hlawu kloní?
Čemu dál můj mládec struny neprobírá?
Čiliž píseň žiwá w ústech mu umírá?
Srdci bez prospěchu nač w hoři tonauti?
Má-liž beze kwětu mladost uswadnauti? —
Duchu otrawu jen ze snů wěštích bera
Proč němý sedáwá z rána do wečera?
Nač těkati myslí w stepech onde holých,
Aihle, jaro stkwí se i po našich polích!
Zdaž se tě odříká twá drahá rodinka,
Aneb zradila tě kochaná děwčinka?

Díwka ani rod mě z lásky newypauští,
Ach, a předce siřím, tráwka jak na paušti.
Proto mi nemilo samo slunce jasné,
Že jazyk můj rodný jako swíčka hasne!
Proto duch nad harfau teskným snem tu dřímá,
Písní že mé wlasti nikdo si newšímá.
Och, rodičko drahá, matko má stařičká,
Na wěky očí twých zamkla země wíčka?
Bodlák tu wraží jen semeno rozházel;
Nikdo na twém hrobě růží nenasázel.
I půjdu já, půjdu a potaužím sobě
Tam, kde matka moje odpočíwá w hrobě.

*) Z básní jeho, které wyšly pod jménem: Dumky i pěsni Amwrosija Mohyly. W Charkowě, 1839.

Půjdu nade Dněprem horu na wysokau,
Pustím zraky swoje na step přeširokau.
Po starém se Dněpru za walem wal zmítá,
Zšediwěly šíré od kowylu pláně,
A mezi kowylem hwízdák-wítr lítá!

Kleknuw pěwec zbožně chladnau zemi líbá,
W roztaužení swatém praud slzí wylíwá:
Ach, ty slawná druhdy wlasti, má rodičko,
Twé-liž mi nezříti twáři již, matičko!
Zweselit swých dítek powstaň, powstaň z hrobu,
Slyš jich pláč a nářek, wzhlédni na sirobu!
— Marný pláč a nářek! dříwe neprocítne
Máť twá ode smrti, leč se láska dítek
Šíře končinami plamenem rozlítne!

---

2. *Dwě stezky.*

Spauští se slunéčko ku zelené hoře,
Z daleka se táhne mhla přes siné moře.

Po kwětnaté lauce srdci na úlewu
Chodě mládec w taužném žel rozwádí zpěwu:

Nešuměјte, wrby, nad wodau rostaucí,
Ztiš, jawore, wětwe široko se pnaucí!

Pod wrbami stezka, druhá pod jaworem,
Jedna běží w pole, druhá k hájku horem.

Neduj blízko břehů, taulawý wětříku,
Od toho uchyl se wrbowí, deštíku!

By ta prwní stezka prachem nezapadla,
By na ní trawička do pírka uwadla;

By nebylo widno, kdo tam chodí po ní,
Nech i celé stáďo owčák tudy honí.

Poduj, poduj, wětře, na druhau cestičku;
Rozsyp se ty po ní z oblaků, deštíčku!

Nech ta stezka prachem bude zametena,
Nebo ať trawau se bujně zazelená.

Aby widno bylo, kdo se tudy nese;
Třeba prošel tajně — s tráwy rosu střese.

Po té prwní stezce díwčina chodíwá,
Za jiným chodíwá, a mne podwádíwá.

I po druhé stezce tož se děwče bráwá,
W dům to náš se bráwá, k lásce ponaukáw

Kýž by mezi wrbím sledu nezůstalo,
By mé srdce pro ni těžce newzdychalo!

Kýž by pod jaworem bylo stopy znáti,
Aby duše mohla w ní se rozplesati!

Sehnala se mračna, deštíček prolil se,
Leč na prwní stezce spoříš urodil se.

---

3. *Pan Šulpíka.*

(Dle národní powěsti.)

Hoi zatruchlil holub siwý, usednuw na dubci;
Holubičku drawý jestřáb uchwátil holubci.
Přeletuje holaubeček s dubu na kleninku;
Och odňal mi pan Šulpíka mau dceru jedinku;
Přeletuje holaubeček s klenu zas na jíwku;
Hořem wadne srdce moje rozmilau pro díwku!
Tauží siwý holaubeček a wrká žalobně,
Řehotá podále straka na osice zlobně.
Holub wzdychá, a matinka zármutkem oplýwá,
Mladý Kozák hořké slzy pro milau prolíwá.

Neplač, neplač, můj ty synku, beř se ke wsi, k městu;
Wyhledejž ty jinau sobě we swětě newěstu.
Nežalostiž, nehořekuj, ona w cizích rukau!
— Jakže lásce odolati, nezhynauti mukau? —
Pospěš tedy, statný hochu, swobodu jí dáti:
Bude tobě milá ženka, a já rodná máti.

Teče říčka neweličká, dolinau se krautí,
Přes ni můstek — a po břehu roste husté prautí.
Co to šustí we křowině, co se z prautí míhá?
Číhá Kozák na Šulpíku, se zbraní naň číhá.
Již paprsky od západu slunce kosmo hází,
A ze dworu Šulpíkowa čeládka wychází.
Jede pyšný pan Šulpíka na koníku wraném,
A kůň weselo si řehce hasaje pod pánem.
Jede na low pan Šulpíka w podwečerní době
S chrty, chlapy, a též hauf má hajduků při sobě.
Přední čeleď již za můstkem, pán za nimi plesá,
Před ním matka zarmaucená na kolena klesá:
Zbaw mě hoře, milostiwý pane! — wece lkawě —
Wrať jedinkau dceru, drahau jako oko w hlawě!
Zamračil se pan Šulpíka, na swé sluhy huknul,
K odšlehání s cesty staré matky je ponuknul.
Jede dále pan Šulpíka, blíže, blíže k mostu,
Wzchopilo se, šustlo cosi w prautnatém porostu.
Prásk! se z ručnice rozlehlo, kulka wětrem hwízdla,
A we srdci pána zlého hluboko uwízla.
Hoi, ze křowí skáče Kozák, zweselen swau prací,
Pan Šulpíka k zemi s koně wraného se kácí.
Oi doráží panská čeleď walem na Kozáka,
Wzali se kdes společníci bráníce junáka.
S nedobrau se Šulpíkowi lidé potázali,
Jedni pobiti na můstku, druzí paty dali.
Hle přibíhá sličná děwa od panského zámku,
Líbá matku, pade swému w náručí kochánku.
Odnesli jsau raněného, stlali lůžko pánu,
Táhne krwawá se cesta po zámeckau bránu.
Doprowází k hrobu pána zástup na tisíce —
Ulehčují srdci swému naň zpomínajíce:

Upadnuls, pane Šulpíko, we swau wlastní smyčku,
Žes pohanil dobrau dceru a starau matičku.
Dobře tak, pane Šulpíko, boží pomsta za to!
Žes wzal díwku Kozákowi, dražší mu nad zlato.
Dobře na tě, obludníče, za ty wšecky zlosti,
Jež jsi páchal beze studu i bez wší lítosti.
Přijmi, bože sprawedliwý, wraucí naše díky,
Jenž jsi nás z rukau wyprostil nectného Šulpíky.

---

4. *Kůň.*

Pročže ty koníku, letný můj wraníku,
 Smutně hlawu k zemi nížíš?
Dost tě obstaráwám, owsa podsypáwám,
 Předc ty na mne nepohlížíš!

Z čerstwé ze studničky dám-li ti wodičky,
 Nepiješ, a ledwa chlepceš;
A tak mě mladého jezdce, pána swého,
 Nijak zweseliti nechceš.

Ty-lis se uchwátil, neb nohu podwrátil,
 Či tak hrubě jsem tě ztrudil,
Přes rowy a wody s wětrem o záwody
 Když po noci jsem tě pudil?

Aneb tebe dáwí, síly twoje tráwí
 Těžká ta kozácká zbraně?
Či tušíš neštěstí w lese u rozcestí,
 Když si přiskočíme k ráně?

Miň nás smutek, tauha! ještě dosti dlauhá
 Žiwota před námi nitka;
Nic, koni, neděs se, obroku najez se,
 Dobrá dnes bude pochytka.

Pán na kůň se whaupl, we střemeny wstaupl,
Kůň wšak pod ním nepohráwá;
Hříwu nerozptýliw, jen hlawu nachýliw
Krokem se z dwora podáwá.

Ne swůj rod zastaupit, leč krajany laupit
Tuto noc Kozák se chystá:
Blíž hory wysoké, w rokli přehluboké
Zdá se číhaná mu jistá.

Tam kde k wrchu cesta, po trhu od města
Štorcují se wozy těžce:
S prázdnem kupci jeli, dobrý odbyt měli;
Wšak plny při nich jsau měšce.

Hei koni, koníku, letný můj wraníku,
Zhurta na ně ze tmy husté!
W mrak měsíc zaplýwá, mhla šerá pokrýwá
Pláně široké a pusté.

Pán úsilnau prací koně k rokli zwrací,
A wšemožně jej trmácí;
Pak bodat počíná, bič w tělo zatíná,
Až kůň heká a se spíná.

Pán mu swírá boky, kůň tu dal se w skoky,
Potknul o pahýl se w lese.
„Ei, pekelné plémě, nech zhltí tě země!"
Kůň zas hlaub we hwozd ho nese.

Již se rozedníwá, zoře lesk wylíwá,
Kupce wítá rodné sídlo.
Po wřesu za rána skáče kůň bez pána,
Hryze opěněn udidlo.

Čím to, že kůň wraný, smutný, zadychaný
Sám k tichému dworci běží? —
Ai, protoť mu smutno, pán mladý ukrutno
Že zabit na hwozdě leží!

Leží rozhodiw se, w praudech ubrodiw se,
Jenž mu z těla se wypryskly...
Sup ze chmur wywírá, w líce mu pozírá,
Kde se podkowy wytiskly.

Byl jinoch to statný, čestný a udatný,
Než cizímu statku zechtěl;
Byl to kůň služebný, rychlý, nešalebný,
Slaužiť zbojníku jen nechtěl.

Nikolaj Iwanowič Kostomarow *).

Píseň.

Oi máti, máti, srdce nerokuje,
Wolí s tím umříti, koho zamiluje.

Raději umříti, než s nemilým žíti,
Schnauti ze žalosti, slzy denně líti.

Chudoba, bohatstwí — jsau po wůli boží,
Laskawá dwě srdce — nejjistější zboží.

Oi zdaliž já, máti, nejsem dítě twoje,
Že tebau nepohne pláč a muka moje?

Že se nad mým hořem, máti, neslituješ —
Kdo mi jest po mysli, s tím mě rozlučuješ!

I. Kotlarewský.

---

*) Wydal swé básnické plody: Ukrajinskijí balady, w Charkowe 1839, podobně jako Metlinský, pod jinotajitelným jménem Jeremiáše Halky. Mimo to nám znám dramat jeho: Sawwa Čalý (též w Charkowě, 1839), psaný rowněž na maloruském nářečí.

Laudiwá píseň Rusalek.

Po zlatu, stříbru my nebažíme,
Tancem a písněmi jen se bawíme:
Nač-že nám stříbro? — Jsauť pěny bělejší!
Nač-že nám zlato? — Písek-tě žlutější!

We wlnách jak rybky wesele si hráme,
Jak ptáčkowé w hajích písně zpíwáme;
Na dnu Dněprowském naše jsau swětničky,
Tam my Rusalky žijem jak sestřičky.

W komnatě lůžko kryje hedwábí —
Čiliž ta rozkoš, mládku, tě newábí?
O přijď, Kozáče, za noci krásné,
Dejž celowati ty oči jasné!

Na bílém swětě jen žel a trýzeň,
Tam srdce trápí podwod, nepřízeň:
My wšak Rusalky zrády neznáme,
Wás šwárných mládcůw wěrně kocháme.

Lew Borowikowský.

Tauha po milé.

Od hor, od lesů tichaučký
  Wětříček zawíwá:
Powěz, wětre, jakže dni swé
  Má milá prožíwá?

Zdali zdráwa a wesela
  Růžowém při líčku?
Aneb trápí tauha jak mě
  Mau drahau Haničku?

Rychlých křídel přál bych sobě,
  Sokolího letu:
Těžký zámutek rozptýlil
  Bych po šírém swětu!

Tam co den bych, tam co noc bych
  K milé lítal — lítal:
Kde by pohled mě radostný
  Modrých očí wítal!

Oi lítal bych, oi lítal bych
  S prwní září jasnau,
Bych se mohl zweseliti
  Její twáří krásnau.

Oi lítal bych, oi lítal bych
  Za rosy raňaunké,
By mě wraucně objímaly
  Ručky ty bělaunké.

Oi lítal bych, oi lítal bych
  Do luzného šera;
Drobným krokem spěchala by
  Wstříc mi za wečera.

Oi lítal bych nad horami,
  Nad lesy hustými,
Bych se mohl natěšiti
  Slowy laskawými.

Kamže já na křídlech mysli
  Bídný se zabírám?
Sám w odlaučení zde hynu,
  Každým dnem umírám!

Ruslan Šaškewič.

C. JIHOSLOWANSKÁ.

1. K mladosti.

Mladosti léta, o jak bystrým letem
Dnů lepší půle s wámi uprchnula!
Ač nikdy hojně wonným waším kwětem
Žití se mého dráha neposula;
Ač w mraku slunce stálo nad dítětem,
I w mládcowu loď wichřice jen dula:
Předc roztaužené srdce wzdychá dosti
Po temné zoři twé — s bohem, mladosti!

Poznání náhle owoce nejisté
Wás otráwilo, wy utěšní dnowé!
Seznal jsem, ctnost a swědomí že čisté
Swět za nic wáží a sprostáctwím zowe,
S úswitem jitra zmizeli i wy jste
O wěrné lásce líchotiwí snowé!
Nadarmo prawda a maudrost bez wěnce
Chudá jak díwka si hledá snaubence.

Spatřil jsem, marně jak swé síly kruší,
Čí hněwné štěstí člun po moři zmítá;
Jak od slzí swé líce neosuší,
Žebrácká koho w swět kolébka wítá;
I jak šlechetnau nenadwážíš duší,
Kde rod, bohatstwí stupně twé počítá.
Slyšel jsem často zwáti zásluhami,
Co splétaly jsau chytrost, lež a klamy.

Ten pohled mrzký zpupné na zlosyny,
Jenž teď raníwá srdce přehluboko,
Jedno mladostť neznající winy
Se mysli netkne, nepokalí oko;
Onať si kauzlí ráj i do pustiny,
Stawí swé hrady nad zemí wysoko;
O wěku dětský, blahé šalby twoje
Jsau prázdny smutku, prosty nepokoje.

Nedbá, její-li skwostně wystrojené
  Zámky rozchwátí wětřík nejprwnější,
Nemní na rány jedwa zacelené,
  Ni na škody a žaloby wčerejší,
Až jitro spudiw posléz upomene
  Na práci Danaid čas dospělejší;
Pak předce nawzdychá se srdce dosti
Po temné zoři twé — s bohem, mladosti!

---

2. Sonett.

Po lesku wašem jak plawec taužíwá,
  Wy tam bratrské hwězdy Dioskurů!
  Kdy bauře loď jeho tu mece wzhůru,
  Tu w strašném jeku na propasť porýwá;

Neb pohled-li se wáš znowu zastkwíwá,
  Tudíž i nebe skládá mrak a chmúru,
  Po moři, po rozjasněném azuru
  Se hostí mír, a wichrů wztek umdlíwá:

Tak taužebně i já a mnohem wíce,
  Drahá! na twýchto hwězd čekáwám zjewy,
  Tak zříti prahnu ty nebeské swíce,

Jenž náhle pauť mi ojasňují temnau,
  Při nichžto krotnau mých osudů hněwy,
  A ráj swé krásy rozwíjí přede mnau.

---

3. Wojenská.

Střewíců pět mám, caulů pět,
S bohem, otče, matičko,
I ty zlatá Haničko!
Dewatenáct prožil jsem let,
Střewíců pět mám, caulů pět,
Chlapík jsem řádné postawy
Od pat do hlawy.

Nech zbabělý si kuroplach
Domácí humna chwálí,
A za pecí se wálí;
Kdo chce, polykej školní prach,
Hrot, kaule nečiní mi strach;
Leč k weselému plesu zwau
Bubny za sebau.

Staw učený jest newděčen,
Nauze moří chudáka
Měšťáka i sedláka:
Stejně bohat a wesel jen
Woják žije na každý den;
Král se stará, co potřeba,
O šat, o chleba.

Wšude a nikde hospodau
Swět zrejdí na wše strany,
O něj nejednau panny
Saud míwají a půtku zlau,
A když do pole pluky jdau,
Mnohá okénko otwírá,
Líčka utírá.

Předc jedna wěrné pěstoty
U něho wždy nachází,
Wšak ta i jej prowází
Do žiwlů děsné pustoty,
Do bojů zhaubné mrákoty,
Kde smrt swatební wesele
Lůžko ustele.

Wím, že tu skrownau hrstku let
Čas newidomky skrade,
Do jedné jámy pade
Sníh starcůw i mládencůw kwět!
Střewíců pět mám, caulů pět;
Buď sudba má w radosti žít
A hrdinsky mřít!

Prešérn.

Bělost wší bělosti.

Bělost je widěti, když k letu se chystá,
A křídla rozpíná labuť welečistá.

W bělosti-li někde, co oko widíwá,
Horám se wyrowná, kdy sníh je odíwá?

Stkwí též lilium se w bělosti líbostné,
Kdy ňádra mu jaro rozwíje radostné.

I mléko je bílé, jež ladná na wenku
Pastýřka odbírá hojnému weménku.

Bílé je i raucho, w které se zastírá
Zoře, kdy rolníkům den jasný otwírá.

Ach, předc lilium, sníh, labuť, zoře, mléko,
W bělosti postaupí mé díwce daleko.

Jan Vučičević Bona.

D. POLSKÁ.

Pochwala Čech.

Znáš-li zemi českau,
  Krásnau wlast tu Jana?
Jenž Wltawy jest nebeskau
  Pásní přepásána:
W zeleném koberci polí
  Zwau tě města příwětiwá,
A na ňádrech wlasti stolí
  Praha, sláwy pamětliwá;
Wiz to raucho její stkwělé,
  Tkané z kostelů a domů,
Wiz ten hrad se pnaucí směle
  W stany hwězd a říši hromů!

Znáš-li luhy české?
  Po žitných kde přeširoko
  Plyne wlnách oko,
Kde lnu blankyt, šarlat máku
Zalahodí mile zraku;
  Wišně na pšeničném láně
Sladkau šťáwau se naliwá,
  A tam wíska podlé stráně
Půl na jewě, půl se w sadech skrýwá;
Dále wida hory české,
  Lem králowstwí bohatého,
Řekneš, že to jsau nebeské
  Rámy obrazu českého.

  Znáš-li národ Čechůw statných,
  W boji mužných, w práci platných?
Mečem i maudrosti swící
  Sláwu swau roznášel swětem,
Koho mocnau zbil prawicí,
  Zas jej wzkřísil Uměn kwětem;

Přes půl Ewropy a dále
 On swé šiříwal praporce,
A wysílal swoje krále
 Na císařské stolce.

Znáš-li paní české,
 Znáš-li české děwy?
Ústa mají hezké,
 W ústech pěkné zpěwy;
Milé, krásné mají líce —
 Jak je nelíbati?
Ach, to naše příbuznice,
 Jak jich chwálu nezpíwati?

Adam Goroszyński.

Kořist Litwínowa.

(Ballada z dáwných časů Litwy.)

Heiže, Leško, nechej lkání,
Pláče, mdlob a bědowání!
Wšickni již na koně wsedli,
Wšickni zajatých odwedli.
Rychle ke mně, netrať času,
Ať dostihnem naši chasu.
Mám-liž tě zabíť, a z bitwy
S prázdnem se wrátiť do Litwy?

Ne tak, ne tak, zaufanliwá!
Se mnau musíš jíti žiwá;
Skoč jen honem, a tu wedlé
Na slaměném sedni sedle!
Wšak tě bystrý kůň můj plawý
Poskokem swým neunawí,
A před wětrů ostrým wáním
Wlčí burkau tě zachráním.

Rychle jen na koně mého —
Wšak tu nemáš plakať čeho.
Hle, twůj pěkný dworec bílý,
W plamenech se k zemi chýlí;
A onen twůj Lešek šwarný,
Co mi činil odpor marný,
Co životem tebe chránil,
A do krajních sil se bránil,
Wěř mi w studeném tu hrobě
Nezatauží wíc po tobě.

Patři, hle jak zbledla rázem,
Jakby mrtwa sklesla na zem.
Ba již lítost cítím skorem
S tímto bídným, pěkným tworem!

Spamatujž se, přijď jen k sobě,
Chci tam býti otcem tobě.
Hučná Żejmiana kde běží,
Dřewěný můj zámek leží,
Hojnost úrod mám, a plny
Jsau komory lnu a wlny.
Nebudeš tam smutně lkáti,
Přes den můžeš plátno tkáti,
Wečer, když se sejdau děwy,
Předauc uslyšíš jich zpěwy;
A syn můj, až w krátkém čase
Z Prus se wrátí domů zase,
Snad ho krása twoje dojme,
Snad i za ženu tě pojme.

Málotě mu rowných w Litwě
Jak na hodech, tak i w bitwě.
Neníť on hladké paňátko,
Jako tam to twé Lešátko.
Jinoch jarý, jinoch smělý,
A obrostlý černě celý,
Jako Perkun okem střílí,
Běda, kdo zkusí té síly!

Zhyň můj jazyk, jestli klame —
Hůl železnau w rukau zlámé.

Ho! již pláče ukojila,
Twář její se rozohnila.
Prosby-li, či díky sbíráš,
Že na nebe zrak upíráš?
Diwno, hle jak za úsměchem
Na kůň wsedá náhlým spěchem!

Tak, tak — jen se přitul kę mně
Obwiň ruce, drž se pewně,
Již na cestu se pustíme,
W Litwu ptákem poletíme.

Což to, že se znowu třeseš?
Na plameny pohled neseš?
W ohni dwory — co ti po nich?
Wšak já nehodím tě do nich.

Ha, stůj! stůjže, robo smělá!
S koně w útěk poletěla....
Neutečeš, a byť střela
Má tě dohoniti měla!

Kamže, kam tě bázeň žene?
Počkej, neleť do plamene!
Při sám Perkůn! smysli sobě!
Nechci za to mstíti tobě!

Neposlauchá, bez paměti,
Wzpiawši ruce, dále letí.
Poskoč koni! w ohňů praudy
Spanilé než wrhne audy!
Pospěš! kamže mi se skryla?

Ha! to sukně její bílá,
W rudém dýmu zašlehnula,
W plápolu již zatonula! —

Živ jsem Litwín! přál bych wěru
Takowauto sobě dceru!
Byla pěkná a statečná —
Shořela — škoda jí wěčná!

Anton Eduard Odyniec.

Zpěw Petruchy.

Slunéčko, sličné oko, dne oko pěkného,
Tys prosto obyčejůw starosty našeho.
Ty wstáwáš prawým časem, to jemu wše málo,
Žádal by on, abys ty s půlnocí wstáwalo.
Ty w běhu dráhy šetříš wždy stejné a jedné,
A on by rád oženil s wečerem poledne.
Nebudeš ty slunéčkem, starosto rozmilý!
Jinší potěšeníčko jsme ti zamyslily:
Krásnau ti třeba pannu, nebo wdowu wzíti,
Zleť se u cizích žiwiť, lépe wlastní míti.

Slunéčko, sličné oko, dne oko pěkného,
Tys prosto obyčejůw starosty našeho.
Ty prowodíš den po dni, a tak léta minau,
A on by wšecko zdělať chtěl jednau hodinau.
Ty časem pálíš, časem wětříček wanaucí
Připauštíš k ochlazení na líce planaucí.
A on: Požínej, nestůj! wždy za námi bručí,
Nedbaje, že trojí pot nás při srpě mučí.
Nebudeš ty slunéčkem, starosto, na nebi,
Wímeť my, kde tě bolí, ale twé potřeby
Žádná tuto nešetříc, léky nehotowí,
Ač mohla by, wšak schwalně tobě newyhowí,
Za to, že bičem šleháš — o by ti tak bylo,
Jak řemení se toto na biči swěsilo.

Slunéčko, sličné oko, dne oko pěkného,
Tys prosto obyčejůw starosty našeho.
I tebe druhdy mráček pošmúrný zaclání,
Ale powolný wítr rychle jej zahání;

Nelze wšak starostowi w oči hleděť směle;
Sedíť mu stále mračná mrzutost na čele.
Ty slunko, hojně rosíš zem, když ráno wstáwáš,
I wečer zapadajíc drahau rosu dáwáš:
U nás půst do wečera denně od switání,
Nemysli na swačinu, ani na snídaní.
Nebudeš ty, starosto, na nebi sluníčkem,
Poctí tě i panenka i wdowa košíčkem.
Za to tě, že nás biješ, hodně wychwálíme,
Babu ti, jak zaslaužíš, do domu wprawíme;
Babičku o třech zubech, milo bude hleděť,
Až při ní w slawné budeš nádhernosti seděť.

Slunéčko, sličné oko, dne oko pěkného,
Nauč swých obyčejůw starostu našeho.
Ty pěkně den paprsky swými oswěcuješ,
A rádo noc měsíčku temnau postupuješ;
Jako ty bez pomoci neprobíháš nebe,
Nechať i náš starosta příklad béře z tebe;
Na nebi wěci wšecky mají swau proměnu,
Luna jest tobě žena; měj i on swau ženu.

Slunéčko, sličné oko, dne oko pěkného,
Nauč swých obyčejůw starostu našeho.
Když ty na nebi wzejdeš, hwězdy ustupují,
Kdy luna wyjde, s ní se hwězdy ukazují.
Hospodář arci wládne, mnoho w domě činí,
Čeládka předc se lépe řídí hospodyní.
Ožeň se jen, starosto, ať je w domě matka,
Ráda se bude držeť u tebe čeládka.
I nám budau do dworu wrata otewřena;
An wšechněch k sobě wábí příwětiwá žena.

Slunéčko, sličné oko, dne oko pěkného,
Nauč swých obyčejůw starostu našeho.
Ty nás hřeješ, ty wšeho s oblohy nám dáwáš,
Bez tebe noc, a jasný den, jak mile wstáwáš:
I on nechť patří na nás wždycky twáří jemnau,
Nechť nás s pole w čas pustí, a ne s nocí temnau.

Š. Šimonowič.

Legionista.

Pěknau wlaskau krajinau běží koník wraný,
Jede mladý Lechyta smutkem opautaný;
Před domem wedlé cesty stojící rodina
Poznawši po oděwu z cizí wlasti syna,
Slowy jej hostinskými w cestě zastawuje,
A takauto z cizincem rozmluwu osnuje.

Wlach.

Bělowlasý mládenče líce růžowého,
Jakáž tě pudí tužba do swěta širého,
Nač tobě mezi cizí z daleké půlnoci?
Jaké twé powolání, čím tobě pomoci?

Polák.

Wlasť jest mým powoláním; jsemť syn polské země,
Krásnau wlasť mi wyrwalo praworušné plémě; —
Jdu jizwami a krwí službu wykonati,
Třebať jen jednu krůpěj wlasti dochowati.
Ji milowať, jí slaužiť, umění mé celé,
Mým dědictwím braň tato mého roditele!
Rcete, jsauce náchylni k mému spomožení,
Daleko-li druhowé moji ozbrojení?
Mněť otec, jejž jsem doma w nemoci ostawil,
S šawlí sobě neplatnau za nimi wyprawil.

Wlach.

Klamnáť čáka twoje nešťastný mladíku,
Národ hyne jak člowěk, z hrobu není zniku;
I Římtě býwal mocný, mocní páni jeho,
Jenž w pauta upínali rod swěta celého,
A rozsypal se w rumy; čas nade wším wládne,
Kwěte wše jak owoce, tíží, a — upadne.

Polák.

Železnau sláwa mocí tíhla k Římanowi,
Meč krajiny dobýwal, držely okowy;

U nás železo pluhem, klasy zlatem byly,
Kůň do boje i k pluhu, kosy zbraň činily.
Po otcích zděděnau jen půdu jsme orali.
Toliko při swých mezech šawle tasíwali;
A když jsme wolnost chtěli wěncowati řádem,
Cizinci pole naše zplenili swým wpádem.
Ještě newypršela wlasti mé hodina,
Dokud její duch w krwi bdí každého syna;
Když wolnost necítili — po Římanech weta,
Já hotow za drahau wlast bojowat w kraj swěta.

Wlach.

Slunce otce jednoho swítí zemi celé,
Miluje kdes milowán, tu domow, přátelé.
Zde weselá tě země potěší, wyhnanče,
Tu olíwa, tu wonné kwětau pomeranče.
Odwrhna braň, žiwota zde požíwej slasti,
A blízek rumů Římských neplač zkázy wlasti.

Polák.

Ač pod nebem zimnějším kwětau moje niwy,
Nerodíce ni hroznů, ni wonné olíwy,
Předc duši jsau milejší Potatranské kraje,
Kde pole zlatoklasné jak moře se wlaje,
Jen při těchto pokladech, nezáwidě nikomu,
Žít práhnu, wrátím-li se do rodičůw domu.

Wlach.

Leč po jiných rozkošech tkliwá duše baží,
Wědu hledá, kterážto srdce nebem blaží,
Tu zajmau tebe mocně harmonické zwuky,
W wěk bohů wkauzlí dláto umělecké ruky;
Jediné wěda krásná po wěky panuje,
Onať pod kosau času weždy mládencuje.

Polák.

I synu půlnočnímu lesk wědy zaswítil,
Tenť méně žil, kdo její sladkost nepocítil.

Leč nyní hluché srdce zpěwy neoswěží,
An hrobní na něm kámen drahé matky leží:
Chřest zbraně, trauby znění, ten zpěw krew mau pudí,
Ten jenom milau matku ze hrobu probudí,
Ten hyna zpěw chci slyšeť, nebo sauzeno-li,
S ostatkem wěku wrátiť k otcowské se roli,
Tam pod zástinem lípy zasedna na trávu
Poslauchať chci neštěstí swé wlasti i sláwu.
Tisíckrát města naše ohněm polehaly,
Bohů w rukau umělce oči newídaly;
Leč hrobnice rytířů u cesty strmící,
Příhody pro wýstrahu a sláwu jewící.

Wlach.

O můj milý mládenče! w'let twých jarní době
Ta surowost a smutek nepřísluší tobě;
Užij weselé chwíle, twau co potká zemi,
Zůstaw wýrokům boha, krále nade wšemi.
Powabnými zde hlasy uspí twoje trudy
Černooká děwice: msti se nad osudy.
Při ní i twá rodina i twá země bude,
Dobří a milowaní najdau wlast swau wšude.

Polák.

Mne slzíc sausedowa díwčina žehnala,
Jediná wlast mě z její náruče wyrwala;
A po dlauhé-li se kdy potulce nawrátím,
Wolný meč otci, srdce swé kochance wrátím.
Nás wlasť w swé pojme lůno — takť přísaha děná!
Takť s wolností i wěrnost w mém srdci spojena!

To mluwě ukrajinské slyší dumy w dálí,
An legiony z lesa stinného se walí;
I letí koník wraný naproti jak střela,
A Římanůw potomkem strnulost zachwěla.

Kaz. Brodziňs.

Lew a plž.

Jednau králowskému diwochu,
Lwowi, ze zwláštního wrtochu —
(Podobnatě lidem němá twář i w tom)
Zachtělo se aneb rychlým skokem,
Aneb zpanilým a hrdým krokem
Dostati se na wysoký strom.
Dlauho pachtil se, a dlauho wzpínal,
Darmo drápy wšak do syré kůry wtínal,
Až konečně okem zawadil
O wrchol, kde plž se usadil.
I dí hněwem rozjařen: Mně na úkoru
Jakže tobě, ničemnému tworu,
Bylo lze k té wýši cestu raziti?
Na to plž mu: Diwno mi zajisto,
Ty že newíš, na wysoké místo
Že nemožná přímým chodem wstaupiti,
Chceš-li za mnau, musíš jako já se plaziti.

O jaké množstwí klopot — wěřte moji druzi —
Mne w žiwotě postihlo pro mau rownau chůzi!
Wšak raděj předc, a byť bych w bídě měl umříti,
Chci Lwem nešťastným, nežli šťastným Plžem býti.

T. K. Węgierski.

Osel a tele.

„O já *osel!*“ tele dí,
Když se jednau medwědí
Kůže před zámkem leklo,
A horem — pádem uteklo.

Brzo na to oslátko,
Mladé filosůfátko,
W tuhém myšlének jdauc hlomozu,
Drclo hlawau do wozu.

Tím když z myšlení se wyrazilo,
Samo k sobě promluwilo:
„Jakéž jsem já *tele* bylo!“

Tak i lidé sebe šidí,
We swých wadách jiné widí.

Fr. Morawski.

E. SKLÁDANÍ CIZÍ.

Amfion.

(Sarběwského oda 36. kn. IV.)

„Zlý cizincůw mraw, mužowé Thebánští,
Zákonem maudrým wzdalujíce, práwům
A zwykům chwalným pradědů milých swé
Učte rozence.

Uctiwost k chrámům, a prawost na saudu
Střezte; mír s láskau po domech se hosti
Kolkolem, žádné nepokalte čisté
Město neřesti.

Hradby-liž zbrání kde jaké zločinstwu?
Přes trojí zámek wysokými trýzeň
Wěžmi se wtírá; hromowé zasáhnau
Úhonu každau.

Prawdy rauchem lesť owitau wywrzte
Z obce, i zpupnau snažiwost po žezlu,
Zisku též žádost nesytau, a možných
Pěstoty mrzké.

Důchody střídmost zbohacuj obecní
Strádajíc wlastních, železem se ceňte;
Pod zlatem w laupež pojatým začasto
Klesne bojowník.

Buď we wálečném běhu, buď w pokojné
Době pospolným zaněcujte síly
Záměrem; wspíráť wysoké sto slaupů
Pewněji chrámy.

Tak plawec blaudě w skalinách nejedněch
Hwězd se wyptáwá změřenau na cestu,
Dwauzubau walný zadrží koráb se
Mocněji kotwau.

Ohražen bratry pne se dub do wýše
Wichřicem na wzdor. Sycená zlowášeň
Swáry welmožných nenečasto welká
Zwrátila města.“

To kdy líbezné zwuky laudě ze strun
Amfion hlásal, stawila třikrát praud
Dirce, i chmurný tolikrát zakrautil
W týl se Cythéron*).

Kolkolem skály hnuly se z loží swých
Poskokem přímým spěchajíce plání,
Kolkolem háje s křemením přitáhla
S hor zpěwu mocnost.

Jedwa dozpíwal blahowěstec, ai tu
Sedmeré stály z kamenů nerůdných
Hradby, a w sláwě s branami sterými
Wznesly se Theby.

*) Dirce, potůček w Boeotii. Wyprawuje powěsť, že Dirce, dcera Heliowa, od Amfiona a Zetha, mstících matku swau, na diwokého býka přiwázaná do wody této se uwrhla a jméno swé jí nadala. Cythéron, wrch hustými lesy porostlý, na němž Dirce od jmenowaných bratrů chycena byla.

Chwála hudby.

(K Filippowi de Monte, řiditeli hudby při dworní kapli J. kr. Msti.)

K tobě i má wděčná se, Filippe, uchystala Musa,
Tobě nyní tauží zpěw se zalíbiti můj.
Powzbuzujíť mě i zásluhy twé, wzbuzují mě milosti,
K nimž se ochotně znám já s mateří mně milau.
Z nich mi nemožno se wywděčiti, wšak rádo panenskau
Písní srdce čilé díky pronésti wolí.
I wzácný ducha dar twého chci k pochwale božské
Nastruněnau lyrau do smrti oslawowať.
To hlasu-li sladké plynutí, ty-li sauzwuky jemné
Rozjímám, tu se nám w obrazu Foeba jewíš;
Hněw božstwí ty jak Amfion skrocuješ zpěwu kauzlem,
Skály ty jak Orfej hýbeš, i sám Acheron.
Cti takowé neodepře dwůr weškeren ti Rudolfůw,
Tož se mnau stkwaucí wyznati Řím powinen;
Francia tě chwálí, welebí tebe země italská,
Jméno twé Hispan písněmi rozhlašuje.
Dánatě nám w dar hudba bohem, ty se rauhati, šašku,
Jí přestaň, bez níť truchlo plynul by žiwot.
Mysli ona wzněcuje k skutkům, jim i síly dodáwá;
Umdlá přiwětiwě sprošťuje ňádra klopot;
Smutné podnáší, malodušným útěchy šepce,
A z wesela dlauhau tíhotu cesty ruší.
Sladčeji nám s hudbau sladká doba míru uplýwá,
S ní bohu líbější dech wane we swatyních.
Marsowu hudba krotí prudkost, a wojen wzteky mírní,
Wášní wšech čistí rmut na jejích se wlnách.
Hudba za líbý lík prácem těžkým se wydáwá;
Kdož by neuznáwal, že z nebe wláda její?
Zárod çtnosti ona wkládá do duší, a blahosti
Rajské předtušení swým hotowí ctitelům.
W poklidu okříwá zemšťan skrze hudbu, ona wšak
I krotkau tře rukau hrozbu a sílu wrahůw.
Pocty její nezamítá bůh ni w chrámu welebném,
By w žalmech slušná wzdáwala čest se jemu.

Šířiti nač pochwal? Zdrawotu w tělo hudba zajisté
I w ducha nám wléwá, pěstuje přízeň a mír.
Smysly činí duchu poslušné, k nebesům pak ochotně
Se wznáší luzným duch za jejímto hlasem.
Wzdáleno buď jednák ono líchotné pohudání,
Jímž se našim smyslům chytře osídla kladau:
Jest mi na mysli jenom wážná ta dcerka nebeská,
Tobě kterau Foebus zjemňuje, mistře, žiwot;
Autle která cit w hlaubi budí a k Olympu porýwá,
Ta w mrzkých co nedá srdci tonauti wadách.
Twá tedy roznášej, jak slušno, se po swětě sláwa,
A zdráw z těchto se těš dlauho, Filippe, darů.

Alžběta Westonia.

Z Petrarkowých sonettů.

1.

Stiamo, Amor, a veder la gloria nostra.

Postůjme, Lásko, aihle naše sláwa,
Wěci nade přírodu zwýšene a nowé!
Wiz, jací okolo ní plynau půwabowé,
Ai swětlo, jímž se nebe nám w odiw podáwá.

Jak ladně zlato s perlami protkáwá
Newídané i raucho její purpurowé;
Jak pleší stinné doly, jasní pahorkowé,
Na nichžto její oko i noha postáwá.

Tu tráwka zelená, tu stobarewné kwítí
Kloní se starowěkým pod dubem, prosíce,
By aspoň pěkné nožky jich se udotknuly.

I nebe proniknuto oswětau se nítí,
A líbost tajná jeho zweseluje líce,
Že krásné na ně oči jasnost wylinuly.

2.

Chi vuol veder quantunque può natura.

Ať Ji jde obdiwowat, widěti kdo žádá
Pro nás co příroda má, co nebe mocného,
Ji, to slunce mých očí i swěta slepého,
Který za mnoho sobě ctnosti nepokládá.

A rychle ať popílí; nebo smrť ukrádá
Okamžením dobrých, ostawujíc winného:
Takowý jistě čekán do sadu božského
Krásný pozemský kwítek w máji swém uswádá.

Uhlédne, w čas-li přijde, wšech tu spanilostí,
Wší krásy i wší ctnosti składy neobsáhlé
W těle spojené jednom diwnau líbezností.

Pak wyzná, že němí jen zpěwowé jsau moji,
Že i ducha ranily oswěty tu náhlé:
Wšak promešká-li, nikdy pláče neukojí.

3.

Se lamentar augelli, o verdi fronde.

Kdy ptáčků dumy slýchám, nebo tmawé
Jak wětwe zefyr susliwý prowíwá,
Aneb jak swíží bublem se ozýwá
Potůček, wlaže kwítky modrohlawé:

Tu ještě sedě w lásce rozjímawé,
Ten nebe diw, jejž nyní země skrýwá,
Ji samu widím, slyším; mé winíwá
Ůtrpně, jakby žiwa, zdechy lkawé:

O, proč twá darmo krásná léta hynau?
Dí ona, čemu slzí potokowé
Z unylých očí neustále plynau?

Pro mne ty neplač; nebo moji dnowé
Jsau wěční, a mé oči zbywše lesku
Tam wěčnému se odemknuly blesku.

4.

Quel rosignuol, che si soave piagne.

Onen slawíček, co jemnými steny
Pro dítky, nebo snad družici swau běduje,
A slasti okolí i nebe naplňuje,
Milostné a žalobné laudě na proměny, —

Celau tu noc i se mnau sauzwukuje
Mně připomíná mých osudů změny,
A darmo že mé srdce smrti podrobeny
Nemněwši bohyně být, jiné obwiňuje.

O jak oklamliw ten, kdo bezpečna sebe mní,
Ona dwě krásná swětla nad slunce jasnější,
Kdož by pomyslil, že zemi zatemní?

Znám nyní wůli mé sudby nejlítější,
An chce, by pláčowé mě učili tajemní,
Jak zhola nejsau stálé rozkoše wezdejší.

5.

Or hai fatto l'estremo di tua possa.

Již rána twoje padla nejlítější,
Ukrutná smrti! jižtě na porobě
Wší lásky ráj, co skryty w úzkém hrobě
Ty zemské krásy kwěty nejstkwělejší.

I žiwot náš wší oslawy wezdejší
Zbawen tebau tu chudne we žalobě:
Leč měj ty audy olaupené sobě,
Sláwa a cena její tebe jsau mocnější.

Část lepší nebe chowá, welebno-wesele
Jak sluncem zářic se jejími wděky;
I zde wšak paměť její projde dlauhé wěky.

O nech, by skraušenost má, nowý anděle,
W twém wítězstwí tak tebe naklonila,
Jak tu twá krása mne si podmanila.

Píseň.

Take, oh take those lips away.

Již ta ústa odchyluj
Spiklá sladce na mé hoře;
I ta očka odwracuj,
Swětla-klamy ranní zoře:
Nawrať jen hubičky mé,
Pečeť lásky zmařené!

Zahaluj ten sněžný ráj
Na chladných se ňádrech dmaucí,
I paupátka jakby w máj
Na wrcholcích těch kynaucí:
Dříwe wšak — o sprosti twých
Paut mé srdce ledowých!

Shakespeare.

ODDÍL DRUHÝ.

CIZONÁRODNÍ PÍSNĚ.

1. Jezero Orra.

(Loparská.)

Slunce, jasno swé wypauštěj na jezero Orra!
Wylezl bych na sám wršek sosen,
Wěda, že dohlédnu na jezero Orra.

Křowí bych wymýtil, wybujnělá křowí,
Wětwe posekal bych, zelené ty wětwe,
Wěda, že uwidím kwítí, w němžto má milenka dlí.

Letem oblaků bych letěl,
Oblaků tíhnaucích na jezero Orra.
Na perutěch, hawranů perutěch
Žádal bych si zaletěti k tobě.

Nejsau peruti, kachní peruti,
Nejsau nohy, husí nohy weslující,
Aby slaužily na pauti k tobě.

O, což jsi se načekala
Tolik dní, twých krásných dní,
Očima příjemnýma, srdcem twým přelaskawým!

Což silnějšího nad kraucené lýčí,
Nad železné řetězy mocně pautající?

Tak i láska zatáčí myslí naší,
Zjinačuje myšlénky — předsewzetí.

Dětská wůle — wětrů wůle,
Mládenecké myšlénky — dlauhé myšlénky.

Kdybych wšechněch uposlechnul,
Uchybil bych z cesty, prawé cesty.

Jednoho se uchopím úmyslu,
Tím na cestu nejjistější uhodím.

---

2. *Jízda k milé.*

(Loparská.)

Doly, kopce, sobe můj, přebíhej!
Běž tam, kde bydlí mé děwče milé;
Pastwu tam pod sněhem hojnau si najdeš.

Daleká nám cesta, již se swečeříwá,
Poletuj, sobe, jak letí má píseň,
Zdeť mezi wlky zle nám nocowati.

Hle do powětří orel se wznáší —
Před námi letí jak černý oblak:
O bych já měl křídla,
Brzo za sebau bych tebe spatřil!

Mnoho již diwných diwů widěl jsem,
Nejpodiwnější mé milé krása,
Nad blesk sluneční w oči mi ráží.

Co ponejprw jsem, děwče, widěl tě,
Myšlénky jiné není w mé mysli,
Než jak bych opět, opět tě uzřel.

Leť ty přede mnau na sobu w pauště,
Běž mezi hory, w skalách se skrýwej,
Twé stopy sněhy mně nezawějí.

Doly, kopce, sobe můj, přebíhej!
Běž tam, kde bydlí mé děwče milé;
Pastwu tam pod sněhem hojnau si najdeš.

---

3. *Opět jízda k milé.*

(Loparská.)

Kulnasáčku, sobe můj, zwířátko dobré,
Hurtem dále pospíchejme sobě;
Mnohé ještě bařiny před námi,
A mně písně málem wšecky došly.

Buď wítáno mi, Kaiga-jezero,
S tebau se žehnám, Kailwa-jezero;
Radostí w těle srdce skáče,
Když přes pleso Kaigu jde cesta naše.

Hurtem dále, mé zwířátko dobré,
Pospíchejme sobě!
Brzo dojedeme cíle,
Brzo odpočineš po swém díle.

Tam uwidím, tam obejmu děwče mé!
Sobe, zbystři oko swé,
Newidíš-li podlé wod ji spěchati,
Nebo w nich se kaupati?

Jdaucí na jahody).*

(Kornická.)

Kam cesta jde twá, moje díwčino hezká, on dí,
Bílé jsau twé líce, bělawé twé wlásky.

Jdu jahody sbírat, pane můj, ona dí,
Po jahůdkách díwkám čerwenají twáře.

Dowol s tebau jíti, moje díwčino hezká, on dí,
Bílé jsau twé líce, bělawé twé wlásky.

Jak wám se líbí, pane můj, ona dí,
Po jahůdkách díwkám čerwenají twáře.

Na tráwník si sedneme, díwčino hezká, on dí,
Bílé jsau twé líce, bělawé twé wlásky.

Seďte si, já postojím, pane můj, ona dí,
Po jahůdkách díwkám čerwenají twáře.

Líbati tam se budem, moje díwčino hezká, on dí,
Bílé jsau twé líce, bělawé twé wlásky.

Ne na hubičky, na jahodičky jdu, pane můj, ona dí,
Po jahůdkách díwkám čerwenají twáře.

---

*) Jazyk kornický, nyní skoro docela angličinau wytištěný, panowal na jižním konci britanské říše, w hrabstwí kornwalliském. Píseň tato ještě w 17 století tam se zpíwala, z níž dwě prwní sloky w půwodním jazyku zde klademe:

Pelea era why moaz, moz fettow, teag,
Gen agaz bedgeth gwin, ha agaz blew mellyn.

Mí a moaz than venton, sarra wheag,
Rag delkiow sevi gwra muzi teag.

Ukolíbawka nešťastné matky.

(Skotská.)

Hajej, spi líbě, paupě mé,
Twůj pláč se týká duše mé:,
  S twým žel můj tichne uspením,
  A twým budí se kwílením;
Hajej, mé dítě, má radosti,
Otec twůj zděl mi hoře dosti.
  Hajej, spi líbě, paupě mé,
  Twůj pláč se týká duše mé.

Když snažil se o lásku mau,
A jal mě řečí cukrowau,
  Ta šalba jeho, luzný klam
  Tehdáž nebyl mi ještě znám:
Ach, nyní spatřuji, že sobě
Za nic neváží nás, mé robě!
  Hajej, spi líbě, paupě mé,
  Twůj pláč se týká duše mé!

Až pospíš ještě chwilčičku,
K usmání stul tu hubičku —
  Chraň bůh, by otcowých dle cest
  W twém smání kdy se kryla lest!
Dost wnukajíť mně bázně tejné
Twé s jeho lícem tahy stejné.
  Hajej, spi líbě, paupě mé,
  Twůj pláč se týká duše mé!

Co mám počíti? týž i týž
Lne srdce k němu blíž a blíž!
  Nuž, buď kde buď, a hoň kde hoň,
  Wždy má se mysl k tobě kloň,
Ať zlý ti los neb dobrý padne,
Má k tobě láska neochladne.
  Hajej, spi líbě, paupě mé,
  Twůj pláč se týká duše mé!

O nikdy, nikdy, milku můj,
Swé srdce k šalbě neskloňuj,
Za wěrnost dej se w odměnu,
Nemysli mrzkau na změnu;
Kdo sličný twor a dobrý sníží,
Zlá kletba swědomí mu ztíží.
Hajej, spi líbě, paupě mé,
Twůj pláč se týká duše mé!

Co otec twůj nás ostawil,
Tys jediná mi radost zbyl.
S tebau celý swět oželím,
S tebau, mé dítě, rozdělím
Swé útěchy i příkořenstwí,
Nemníc na mužské ukrutenstwí.
Hajej, spi líbě, paupě mé,
Twůj pláč se týká duše mé!

S bohem, nejwětší klamce ty,
Jenž celowal kdy ženské rty!
Buď příklad ze mne, díwky, wám,
Newěřte mužským lichotám;
U wíře jedwa-li se wzdáte,
S dny šťastnými se neshledáte.
Hajej, spi líbě, paupě mé,
Twůj pláč se týká duše mé!

---

1. *Tři hawrani.*

(Anglická. Ancient Songs, London 1790.)

Černější ptáci nad smolu
Tři sedli na strom pospolu.

Dí jeden: Bratří hawrani,
Kde dnes si najdem snídaní?

Na poli leží zabitý
Bohatýr štítem pokrytý.

Psi leží wšak u nohau jeho,
A střehau pilně pána swého.

Jej sokolowé obletují,
A k němu ptákům poctiwým
Přiblížiti se zabraňují.

A ještě k tomu tamto dolem
Přibíhá plawá fena polem.

Ta usednuwši nad hlawau
Líbá mu ránu krwawau.

I wyhrabawši po boku
Pro pána jámu hluboku,
O jitřní w ní ho pochowala,
S klekáním sama dokonala.

Dejž bůh, by při posledním lůžku
Tak wěrné každý rytíř měl
Psy, sokoly, a takau družku.

---

2. *Růže sem!*

(Anglická.)

Růže sem! chci wěnce wíti,
  Něžné lásky dar!
W perlách rosy nech se swítí
  Něžné lásky dar!
Oheň lásky z každé plane,
Nejsladší z nich wůně wane,
Bez odměny neostane
  Něžné lásky dar!

Odwěj, wětře, sličné wěnce,
  Wěrné lásky dar!
Slož na čelo mé milencę
  Wěrné lásky dar!
Z úst jejích — mé tužby cíle —
Zpráwu nésti buď ti píle,
Že přijala wděčně, míle
  Wěrné lásky dar!

Ach, mé růže! — hle již wadne
  Wraucí lásky dar!
Brzo w lístky se rozpadne
  Wraucí lásky dar!
W naději tak láska blaudí,
A radost nás marná laudí,
Až i sám ten srdce ztraudí
  Wraucí lásky dar!

---

3. *K útěše.*

(Anglická.)

Setři horké slzy s líce,
  Zmírni ten žalobný hlas:
Pláč a nářek nenawrátí
  Minulý na wěky čas!

Žádná rosa dech fialky
  Učknuté neobnowí,
Ani déšť občerstwí růži
  Odlaučenau od křowí.

Myslí rozbírej pokojnau
  Zdejších pásmo přeludů;
Žádnéť oko nedohlíží
  Konce lidských osudů.

Zdob swé skráně; mizíť každá
  Nám radost co ranní sen:
Nač by měly ještě smutky
  Kaliti jedinký den.

Hoře drásá bez užitku
  Hojící se ránu již;
Twore sličný, o, již déle
  W srdci swém se nermutiž!

Pozdrawení po ptáčku.

(Moldawská.)

Weselá ty, šwítořiwá
Pautničko, má lastowičko!
Na lehaučkých, na hebaučkých
Lítej křídlech, kam ti líbo!
  Leť mi, leť za říčku,
  Dál a dál u wísku;
  Za dalekau wískau
Najdeš hory, najdeš bory.
Leť do boru wysokého
Buď w poledne nebo wečer,
A třebas i w noci temné.
Pod lesem tam domek stojí,
  W domku tom přebýwá
  Sličná, a jak dennice
  Růžotwářná mladice.
Leť, můj ptáčku, leť k panence,
Pozdrawení wzdej milence!

„K mé swětničce, lastowičko,
  Nesluší ti lítati,
Ani we dne, ani w noci
  Na okénko klowati;

Nejsem wíce já swobodná,
A jsem ženka muži wěrná.
Dokud newdanau jsem byla,
Ráda jsem ti dowolila
  S pozdrawením lítati,
I zobáčkem tobě ostrým
  Na okénko klowati.
Nyní, služná lastowičko,
  Wdaná o tě nestojím,
  Hospodáře se bojím!“

Nemilowaný.

(Škipetarská.)

Twým já okem raněný
Klesám láskau ztráwený.

Lowkyně! proč srdce stíháš,
Když kořisti swé ubíháš?

Mysl má po statku nebaží,
Twých-li očí lesk mne oblaží.

Ty kdy dáš mi sebe w odměnu,
Co mi kletém po wěnu?

Nech oheň twé statky ztráwí,
Jenž mi k tobě příchod brání.

Sama w nejhlubší mi duši, díwko,
  Lásku wzněcuješ,
A předc jako pták uschlého stromu
  Mne se wzdaluješ.

Že jsem twých ňader se dotknul,
Což jsem z toho získal?
Plamen w ruce mi pozůstal,
To jsem z toho získal.

---

1. Cháron a duše.

(Nowořecká. Z Faurielowy sbírky, díl II.)

Proč ztemněli jsau wrchowé,
Halíce se we chmúry?
Či boj wedau tam wichrowé,
Či déšť šlehá o skály? —
Boj newedau to wichrowé,
Ni déšť šlehá o skály;
Leč Cháron mračně okolo
Se žena s umrlými,
Pohání mládce před sebau,
Po zadu starce táhne,
A paupata nemluwňata
Rozsázel si po sedle.
Přimlauwají se starcowé,
A mládež před ním kleká:
Zastaw se u wsi Chárone,
U čerstwé tu studénky:
My starcowé se napijem,
My mladí pohrajem si,
A malé dítky kwítečků
Zde sobě natrhají.
„Nezastawím se u wsi té,
U čerstwé tu studénky;
Chodíť sem matky po wodu,
Swé poznaly by dítky,
I s muži by se poznaly,
Nebyl by konec laučení.“

---

2. *Hrob kleftického wůdce.*

(Nowořecká.)

Již slunce zašlo za hory —*)
  Činí swau Démos wůli:
Nawažte wody, dítky mé,
  Powečeřejte při mně;
Ty Labře pak, bratranče můj,
  Posaď se k boku mému.
Zde! swau přepauštím tobě zbraň,
  Ty po mně budiž wůdcem!
Wy, druzi moji, wezměte
  Osiřelau mau šawli,
Nasecte chwoje zelené,
  Ustelte z ní mi lože,
Přiweďte zpowědníka mi,
  Ať mu se wyzpowídám,
Ať wypowím mu wšecken hřích,
  Který mau duši tíží.
Po třidcet let harmatolem,
  Po dwadcet byl jsem kleftem**),
A již se blíží konec můj,
  I rád se smrti wzdáwám.
Připrawte byt mi prostranný,
  Hrob hluboký kopejte,
Bych přímo stoje bojowal,
  A pistole nabíjel.

---

*) Řekům a tak též i Slowanům neslušno se býti widí prawiti o slunci, že zachází neb zapadá. W písni této stojí: Ὁ ἥλιος ἐβασίλευε, t. j. slunce dokralowalo; Srbowé říkají: smirilo se sunce; Malorusowé: sunce spočilo; Lužičané: słońčko dźe w boži dom, a t. d.

**) Harmatolos = oděnec, bojowník na swau ruku a o swé wůli. Kleftowé totéž co srbští hajduci, laupežníci. Oboji, činíce zwláštní třídu w národě řeckém, na slowo jsau wzatí pro swau hrdinnost a lásku ke swobodě, a bez nich nebylo by se Řecko z turecké poroby wydobylo.

Pak s prawé strany do hrobu
  Mi okno prodělejte,
By nowěpřišlá lastowka
  O jarních dnech mi pěla,
A slawíček mi náwěští
  O krásném máji dáwal.

---

3. *Cháron a díwka.*

(Nowořecká.)

Wychlaubala se díwčina
  A z Chárona se smála,
Že bratrů dewatero má,
  Ženicha Konstantina,
Jenž jest we statky bohatý,
  A má čtyři paláce.
To slyše Cháron proměnil
  W šerau se lastowici,
I přiletěl a prostřelil
  Srdéčko mladé díwce.
Matička pro ni běduje,
  Matička pro ni pláče:
„O Chárone, cos zlého mi
  W mé způsobil dcerušce!
Mau jediničku jedinau,
  Mé krásné wzal jsi dítě!“
A hle, tu ženich Konstantin
  S hor wysokých se spauští
Se čtyřmi sty swatebčanů,
  Se šedesáti hudci.
„Přestaňte hráti weselau,
  Přestaňte hráti, hudci!
Widímť já, ano ze dwora
  Kříž tchánowa wychází.
Či skonal otec díwky mé,
  Či umřela mi tchyně?

Anebo-liž ze swaků mých
Polehnul který w bitwě?“
I bodnuw koně wraného
Hnal přímo se ku kapli,
Kde hrobař kopal hrob nowý,
A takto se ho táže:
Bůh pozdraw tebe, hrobaři,
Čí hrob to wykopáwáš? —
„Hrob panny to kwětaucí jest,
Kwětaucí, černooké,
Jenž dewatero bratrů má,
Ženicha Konstantina,
Kterýž jest w statky bohatý,
A má čtyři paláce.“ —
„Jen pospěš sobě, hrobaři,
A kopej hlaub a šíře,
By we hrobu tom směstnali
Obá se zasnaubenci.“
W tom ostrau dýku wytasiw,
Ji do srdce si wbodnul;
Oba jsau spolu pohřbili,
Oba we hrobě jednom.

4. *Odlaučená.*

(Nowořecká.)

Cizincující ptáčku můj,
A mnoho litowaný,
Ty potěšuješ dálný kraj,
A já hynu zde tauhau!
Jablíčko k tobě pošlu-li,
Shnije i kdaule swadne;
Slzičky k tobě pošlu-li
Wyšíwaném we šátku:
Slzy ty moje horky jsau,
Sežehnau šátek zlatý.

Krása děwy.

(Armenská.)

Jako cypřiš, díwko, jsi wyrostla,
Wůně dyše růžowá z ňader twých,
Oči twé jsau číše žízniwému,
Obočí twé pérem wykrauženo:
Blaze, blaze milencowi tomu,
Jejž twá krásná potěšuje mladost.

Opět krása děwy.

(Kirgizská píseň z Buchary. W. Voyage d'Orenbourg à Boukhara par le baron G. de Meyendorff. Paris 1826.)

Na pláni té widíš-li sníh?
Nad něj těla mého jest bělota stkwělejší.

Wiz krew beránkowu kdy barwí sníh:
Mé líce jsau — mé líce čerwenější!

Blesk na hoře tam ztráwil dřewo,
Jdi, pohledni na uhlí z něho,
A řekneš, wlasy mé že jsau mnohem tmawější.

Sedí u Sultána
A píše množstwí učených:
Nad černidla jejich jsau brwy mé černější.

Přepodiwný kwítek.

(Burjatská.)

Na stepech Daurských
Diwný kwítek kwěte:
Barwami se nestkwí,
Wůněmi nedyše;
Bledé, swadlé lístky
Na něm jak na pusté tráwě —
A předc jak drahý to kwítek!

Welblaud jej i koza
Zdaleka pomíjí,
Wčely ani wosy
Jeho med nepijí;
Skrytě, nehonosně
O samotě roste,
Jaktě to podiwný kwítek —
Jak otrawné jeho mízy!

Neskrýwejž se w tráwě,
Jáť tě neutrhnu;
Ostříhám já tebe
Jak oko we hlawě
Ke dni nejswěcenějšímu —
Až má bílá ňádra
Obwine a sewře
Hoře nelítostné;
Až swatau památku
Chowanau w mé duši
Wyrwe kdo a zmaří.
Pak w němé žalosti,
Bez slzí na lících,
K tobě se po tajné
Odeberu stezce!
Tehdá plamenem se rozlij
W chladných žilách těla mého;
Tehdá spal je na prach,
Drahý můj kwítečku!

Mu-lan.

(Činská romance.)

Ach a ach! a ještě jednau ach!
Mu-lan přede dweřmi tká;
Neslyšeti člunku sykání,
Slyšeti jen díwčí wzdychání.

„Mladé děwče, kdo tě zarmucuje?
Mladé děwče, o čemže přemýšlíš?“
— Nikdo mladau díwku mne nermautí,
O ničem já mladá nepřemýšlím.

Wčera widěla jsem knihu wojskowau,
Císař silné wyzdwihuje wojsko.
Dwanáct rozdílůw má kniha wojskowá,
W každém rozdílu jest jméno otce mého.
Nemá otec syna dospělého,
Nemá Mu-lan bratříčka staršího!
I půjdu já na trh, kaupím sedlo, koně,
A pak se we službu dám za otce swého.

Koně na trhu na wýchod kaupila rychlého,
Sedlo na trhu na západ kaupila a čaprak,
Na trhu k polední straně uzdu kaupila,
Na trhu k půlnoční straně bičík kaupila.

S otcem, matkau záhy ráno se rozlaučila,
Prwní noc na břehu žluté řeky ztráwila.
Neslyší wíc otce, matky za ní prošení,
Slyší jenom žluté řeky temné hučení.

Za switání jede dále, žlutau řeku žehnajíc,
Za saumraku ku pramenům černé řeky dojela;
Neslyší wíc matku lkáti, ani otce wolati,
Slyší jen diwoké jezdce od Yen-Chanu cwálati.

„Deset tisíc mil jsem w bojích projela,
Přes hory a doly jako pták jsem letěla;

Od sewera zněl mi k uchu zwuk nočního zwonku*),
Měsíc studeným a smutným swětlem
Obrážel se na oděwu mém železném.
Wůdce zhynul po stu bitwách,
Domů táhne chrabrý wojín po dwanácti letech,
Dříwe ale jede widět císařowo líce.

Císař sedě na swém trůnu
Rozděluje dwanáctero hodností,
A rozdáwá hřiwen zlata na tisíce.
I ptá se císař mne: co žádáš?
Mu-lan nežádá si zlata ani hodností;
Z twých welblaudů jednoho daruj mi,
Který za den tisíc mil uběhne,
W byt otcowský by se dítě na něm wrátilo.

Uslyšewše otec, matka o příjezdu dceřině,
Naproti jí chwátali jsau daleko za město.
Uslyšewše mladší sestry o příjezdu sestřině,
Z komnat wyšly nejpěknějším ozdobeny šperkem.
Uslyšewše mladší bratří o příjezdu sestřině,
Rychle brausili jsau nože k zabití beránka.

Mau komnatku mi matinka otwírá na wýchod,
A stolici postawiti káže mi na západ.
Z wojenských mě sama šatů swláčí,
A w předešlý mě oděw obláčí.
Mé sestřičky stojí přede dweřmi,
Stkwělé wlásky sobě tu pořádajíce,
Před zrcadlem zlaté kwítky wplétajíce.

Wojsko jede, Mu-lan z komnaty wychází,
Mu-lan pozdrawuje spoluwálečníky.
Jezdcowé diwí se welkým diwem.
Po dwanáct let s nimi w řadách jezdila,
Nikdo nemněl, by Mu-lan děwau byla.

---

*) Zwonek noční stráže.

Znáti zajíce, kdy w běhu se potácí,
Znáti druhy jeho z poděšených zrakůw:
Leč kdy wedlé sebe pádí lekawí,
Kdož by rozeznať chtěl jejich pohlawí.

Píseň beduinská.

(Z kamenité Arabie.)

Hwězda zorní ještě newyšla,
Ještě neshaslo swětlo měsíce,
Ani s rowin se rosa powznesla,
A již cos o milé příchodu srdce mi šepce.

W rauchu bělejším nad jasmín se blíží,
Dech její mi sladký nade mléko swiží,
Oči jí jako gazele w saumraku se lesknau.

Jak wahawý mi čas, dokud nepřijde!
Pozdící se kroky její bázněmi mě traudí.
O popil si ze wšech nejkrásnější!
Wolám bez ustání, dokawad se nepřilaudí.

---

*K bohyni deště *).*

(Peruánská.)

Bohyně krásná, hle bratr twůj
Wěderce twoje jak roztřískal!
Bauře bauří, hřmí a blýská.
Bohyně sličná, déšť ty dáwáš,

---

*) Peruáni wěří tomu, že w oblacích bydlí sličná bohyně, mající w ruce wěderce neboli bandasku, z nížto déšť wypauští na wyprahlau horkem zemi. Zanedbá-li kdy owlažowati zemi, přichází rozhněwaný bratr její, a žbán jí rozbíjí, z čehož powstáwá blýskání a hromobití.

Druhdy sypáwáš sníh i kraupy:
Taktě duch míra, twůrce swěta,
Winakocha tobě přikázal.

---

1. *Wab-edžika, indiánského wůdce, wálečná píseň.*

(Čipewejská.)

Ten den, kdy polehli hrdinowé naši,
Kdy polehli hrdinowé naši,
S nimi bojowal jsem, i usilowal jsem,
Než klesla mi síla, wrahům odemstíti,
Wrahům odemstíti!

Ten den, kdy zabit byl wojwoda náš,
Kdy zabit byl wojwoda náš,
W čele wojska udatně jsem se potýkal,
A z těchto prsau mi chlipěla krew,
Z prsau mi chlipěla krew!

Již naši hrdinowé nikdy se newrátí,
Nikdy se newrátí!
A kdo krwawými se ranami nestkwěl,
Jak žen oplakáwán buď jeho díl,
Oplakáwán budiž jeho díl!

Pět pěkných zim na lowech potrwáme,
Pět zim na lowech potrwáme;
Pak mládež dorostlá žeň se do bitwy,
Do smrti hotowa swé otce mstíti,
Je do smrti hotowa mstíti!

---

2. *Zamilowaný rybář.*

(Čipewejská.)

Co mu jest, co se stalo
Rybáři mladému ?
W lodce sedě pláče —
  Slzy w očích, ach ha !

Spatřil mladau Odžib-wé,
Spanilau tu díwku,
Pro spanilau díwku mu
  Slzy w očích, ach ha !

Wzdychá po děwčeti tom,
Že ho opustila,
Opuštěný wzdychá
  Slzy w očích, ach ha!

Nech popláče, powzdychá,
W krátce bolest přejde,
Kterau díwka působí —
  Slzy w očích, ach ha!

Zajde dále, zajde dál —
Z mysli ji wypustí,
Nežli se mu osuší
  Slzy w očích, ach ha !

---

3. *Laskawá.*

(Čipewejská.)

Jej a jenom jej miluji,
Srdce jeho — slaďaunká míza,
Slaďaunká míza z jaworu,
Jej a jenom jej miluji!

Jej a jenom jej miluji,
Srdce jeho — osykowé listí,
Neustáwá se chwíti a bíti,
Jej a jenom jej miluji!

---

4. *Píseň milostná.*

(Čipewejská.)

Probuď se, kwítku lesní, krásný ptáčku pauště!
Probuď se, moje srnkooká!
Patříš-li na mne, blažen jsem jak kwět, když rosu čije!
Sladký dech twých úst, jak wůně kwítků z rána:
Jak wůně kwítků u wečer w měsíci wadnaucího listí.
Krew po žilách mých klokoce k tobě,
Ke slunci jak pramen skáče w měsíci jasných nocí.
Zpěwem se k tobě srdce haupá, jsi-li blízka,
Jako haupawé wětwe u wětru w měsíci jahod!
Ty-li jsi truchliwa, pomračena i duše má,
Jak swětlé wody, potažené stínem oblaků.
Twůj úsměch zjasňuje neklidné srdce mé,
Jak slunce wlnky mění w zlato, chladným wětrem rozčeřené.
I wzhlédni na mne! krew ty jsi w tlukaucím srdci mém!
Zem se usmíwá, wody se usmíwají, nebe se usmíwá,
Jen já odwykám smíchu, jsi-li wzdálena.
Probuď se, o probuď se, má milá!

Chyby w tisku a jiné omyly.

, má býti po slowích: *jsem* na str. 4 ř. 21, *dwojice* 34 ř. 6, *čas* 35 ř. 11, *přej* 40 ř. 6, *sílu* 46 ř. 25, *nepauštíwám* 60 ř. 29, *Duraji* 67 ř. 4, *swojí* 67 ř. 26, *lidé* 73 ř. 16, *wstaupí* 76 ř. 25, *jedau* 84 ř. 10, 22, *prokwětowané* 99 ř. 12, *tatíčku* 121 ř. 9, *z mraku* 125 ř 25, *zle nám* 134 ř. 8, *wím* 183 ř. 13, *potauším* 141 ř. 26, *odříkáwá* 143 ř. 2, *mnoho* 167 ř. 16, *Děwče* 208 ř. 17, 24, *Lásku* 275 ř. 22, *umru* 291 ř. 23, *nowáček* 303 ř. 11.

; „ „ po slowích: *trwají* 38 ř. 6, *howí* 52 ř. 21, *ústy* 75 ř. předp., *wady* 269 ř. 24, *hostil* 303 ř. předp., *weselili* 339 ř. 2.

: „ „ po sl. *Wasilewna* 63 ř. 18, *cedulíčku* 133 r. 28, *uwíjí* 182 ř. 20.

. „ „ po sl. *wydáwali* 85. ř. posl., *krauží* 126 ř. 14, *udělej* 158 ř. 13, *hlawička* 169 ř. 19, *Bělička* 244 ř. 21, *kojí* 273 ř. 23.

! „ „ po sl. *máš* 191 ř. posl. *lásky* 216 ř. posl.

? „ „ po sl. *wzdychnutí* 9 ř. 20.

, nemá býti po sl. *newýslowné* 17 ř. 19, *mraky* 248 ř. 11, *kasačerty* 280 ř. předp.

. „ „ „ „ *srdečné* 177 ř. 15.

místo *i* stojí *í* we slowích: *číla* 13 ř. 15, *jím* 52 ř. 14, *dostíhnul* 107 ř. 22, *naším* 307 ř. posl.

„ *í* „ *i* we sl. *kalískowé* 27 ř. 18, *swojí* 67 ř. 26, *smetí* 283 ř. 7, *krátkostí* 301 ř. 18.

Strana:	řádek:		
15	21	*místo*	bytby *čti* byť i
36	21	„	Hle *čti* Ale
43	12	„	smíšene *čti* smíšené
52	12	„	pány *čti* pany
59	4	„	lesy, za *čti* lesy
60	17	„	z tětiwy „ s tětiwy
65	13	„	wěrn *čti* wěrní
66	13	„	Težký „ Těžký
73	15	„	po tom swém *čti* po tom po swém
75	6	„	zařechtal *čti* zařehtal
77	15	„	s druhým *čti* s drahým
85	1	„	ptací *čti* ptačí
88	2	„	Potřásá *čti* Protřásá
91	2	„	lekaři „ lékaři
—	posl.	„	coč *čti* což
95	12	„	Na šeří *čti* Ne šeří
107	14	„	porazil „ prorazil
111	17	„	obnowených *čti* objewených
114	13	„	wedlé pro- *čti* wedlé po-
123	17	„	Sípků *čti* Šípků
162	21	„	Očko „ Očka
173	4	„	prijde „ prijdě
185	12	*místo*	Radoslawa *čti* Radslawa
192	27	„	Se na mne *čti* Se ke mně
—	32	„	Sladčí *čti* Sladší
195	10	„	spíná „ zpíná
199	posl.	„	s rukau *čti* z rukau
249	13	„	mužům „ mužůw
271	11	„	něčemu „ k něčemu
—	17	„	Hesio *čti* Heslo
279	posl.	„	wy plynau *čti* wyplynau
287	21		čti takto: Z půlnočních, Prokulino, krajin tu kadeř ti posílám,
288	17	*místo*	nadoby *čti* nádoby
289	předp.	„	utraych „ utreych
298	28	„	zaňal „ zňal
300	3	„	prátcly „ přátely
—	23	„	cestowatele *čti* čestowatele
306	11	„	že ten si *čti* ten že si
344	8	„	připrawím *čti* přeprawím
371	4	„	drahau *čti* druhau
375	27	„	před *čti* přede

W titulcích w některých exemplářích místem chybující čárky neb akcenty nad samohláskami, které, stojíce osamotnělé, pod těžkým rychlopresem pohříchu welmi často se urážejí, sám čtenář laskawě doplniž. Nestejné w knize postawení citoslowcí *ay*, *ai*, *hoi*, *ei* a j. wšude w *aj*, *hoj*, *ej* proměniti třeba. Psaní latinských jmen: Catonůw, Cottu, Cosconiowi a t. d. místo Katonůw, Kottu, Koskoniowi a t. d. spisowatel za swé neuznáwá.

38

Stanford University Libraries
3 6105 121 188 978

